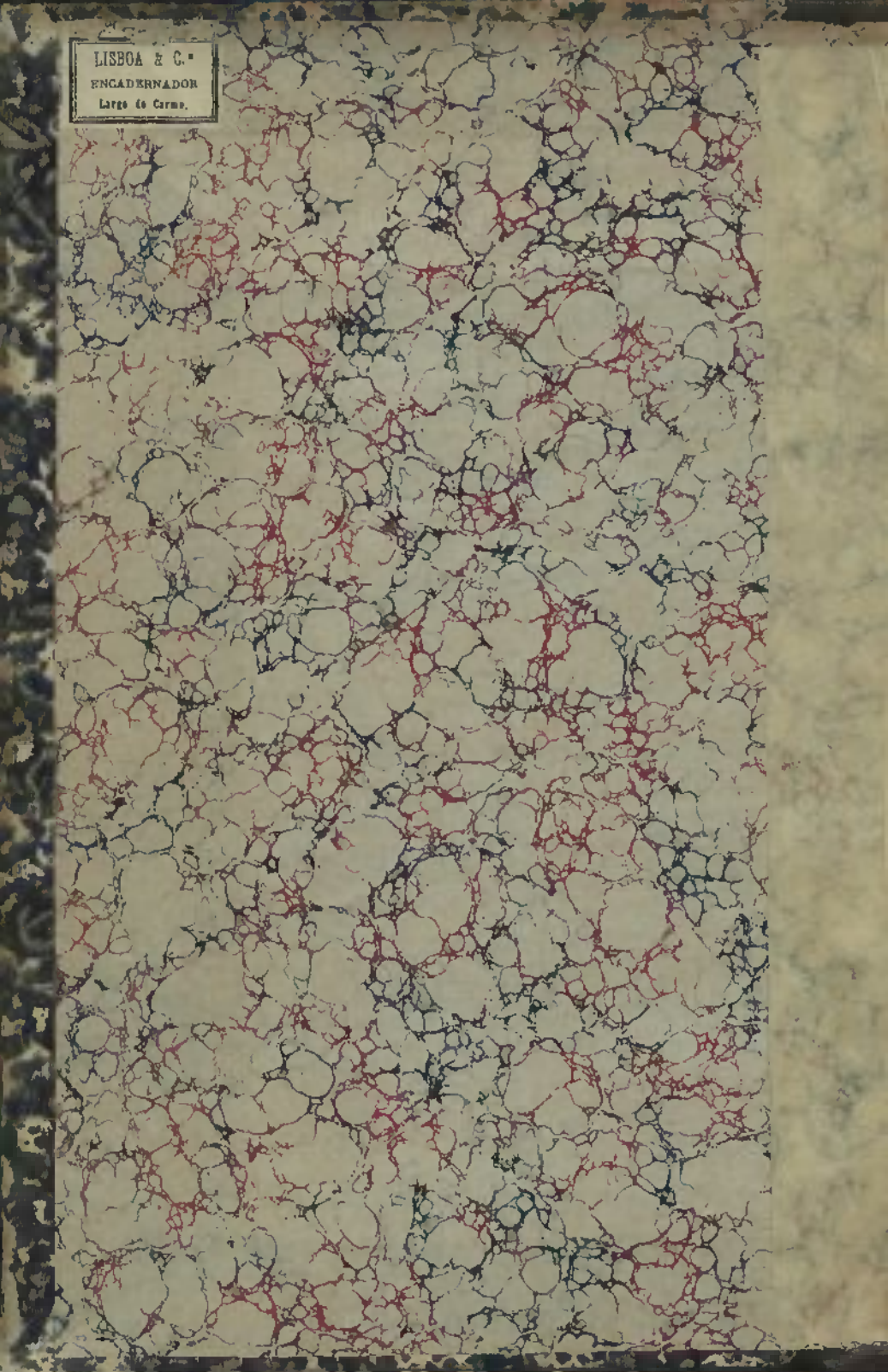
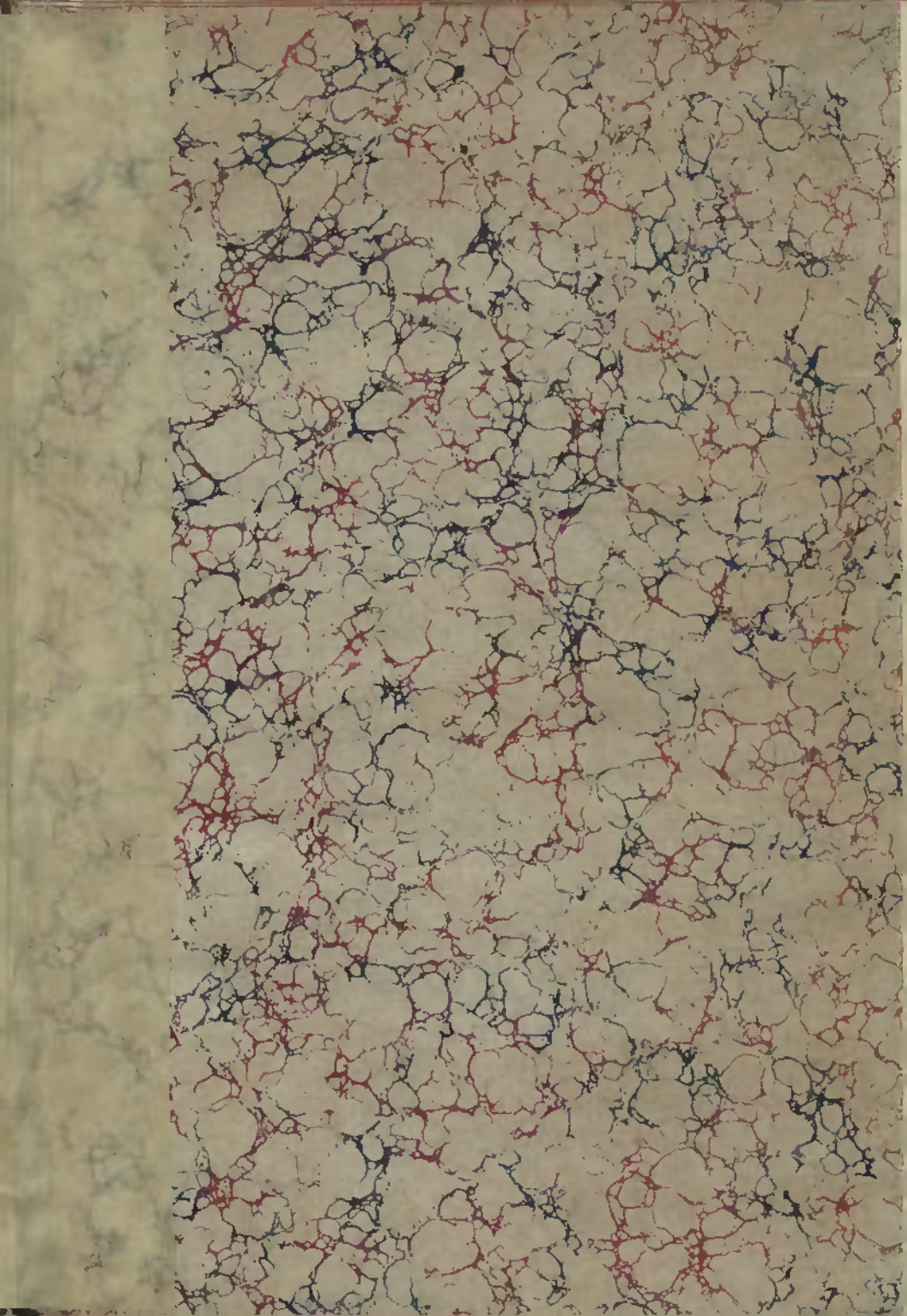


2

LISBOA & C.
ENCADERNADOR
Largo do Carmo.





Inc
1392

Rev.

San Ecclesi.

el mo. Sup. F 4-33

1392

A segunda edic.º

e de Pierre le Dou, 1505.

Pargues nos cita numhomo

entre seus livros de 1500 a 1505.

que os dois são um incunabulo

Ver. Pargues vol 7 pag. 372.

Nº 104.

Petrus. Repissal delus

Speculum vidualis retrubus

Tronin.

Paris, Antoine Caillaud.

Speculū finalis retributionis.



Inc. 1392



Veterū pbitates quosdā etiaz in
 sacris codicib? inscripto varie effe
 cerūt dutes pmedabiles quēq? ad
 fūsa deuius error abduxerit pluri
 mos virtutis tūi uonē hñtes: bono
 rum tñ exēpla inseq? h. Quosdā enī
 ornar sincere fides ac hospitalitatē
 amor. Abrahā quippe p̄mus suo tpe
 deū coluit patrīa ppter deū derelict
 ad vitand fratris sui scandalū iuri
 suo cessit. āgelos hospites suscepit.
 filiū imolare disposuit. et sic in rēta
 tione inuētus est fidelis. Alios vero
 insignes fecit p̄clare vite mūdēta:
 vt p̄ in Ioseph q̄ zelus colendo dei
 sue āgustie tpe custodiuit mandātū
 et in tñi sublimat honorē vt fieret
 dñs egypti. q̄ si de regib? habēdus
 est fmo: Dauid occurreret qui in sua
 mla p̄secut? est sedē regni in secula
 P̄ter hos alii amore legis multa p̄
 fessi sibi nomē eternū vendicarunt:
 Alii tempu. bñ regētes caritatē qui
 dez nō deserētes: piis insilētes ogi
 bus corde puro deouero famulātes
 Alii arte r̄ idustriaviuētes bonā ex
 suis operib? famā p̄ vninersū mūd
 dum idelerētes: quoz uosa et nūc
 hie inferere ppter eoz multitudinē
 p̄termitto. Alii etiā legisse philo
 sophantū quosdā vt s̄arum studio
 l̄scire amātes liberi? vacarēt vrbū
 frequētam reuēsse. vbi multe sunt
 oculoꝝ aurisq? illecebre ne p̄ seculi
 luxū et rerum tēporaliū nūmā abun
 dantiā animi fortitudo molesteret:
 r̄ ne mūdū hui? ipudicitia stupraret
 Inde p̄ctagonici p̄fortiū hui? seculi
 ne q̄ deserētes in desertis habitabāt
 locis. Et iā platouici et stoici in tem
 ploꝝ porticib? v̄sabant vt honesti
 oris habitaculi sanctitate cōmoniti
 nil aliud q̄ de virtutib? cogitarent
 Quod vt de ceteris t̄neri optime
 fecisse videt egregius sacre theoloꝝ

gie doctor mgr Petrus reginaldetti
 ordinis fratrum minor: cuius mentē
 bina sapiētia ita fecūdas arbitror
 mirabili ac ineffabili modo tebialle
 vt nichil terrenū nichilq? mūdū in
 cor eius alliceret: s; toto mētis sue
 conatu itutu r̄ affectu futurā opoz
 bonoz maiorū retributionē p̄tem
 plaret. de q̄ in simbolo Arhanasius
 ait. Qui bona egerūt ibunt in vitāz
 eternā. Quisq? mala in ignē eternū
 In et tanq? de hmōi non ignar? li
 bellū hunc quē si ceteris placet: spe
 cuiū finalis retributionis appello.
 nō sicut magno labore magna q̄ disti
 gētia p̄posuit s̄ilo s̄to r̄ fecūdo cel
 siq? s̄nta atq? ordine decētissimo ad
 finē vsq? p̄ducedo. Cui? virtutē fre
 quētissime cogitās ego fratrem Huil
 lerm? totam sacri ordinis fratrum
 p̄dicatoꝝ humilis doctor r̄ lector in
 signis ecclesie p̄matis galliar sacri
 Johānis Lugd. memor portis cari
 tatis patrū nostroz dñici s̄s factis
 s̄mī p̄fariēte nostri virtutis aposto
 lici ac glorioſissimi p̄fessoris s̄cifici
 seraphici sacri ordīs minorū fund
 toꝝ egregiū q̄ adhuc mortales vir
 gine sacratissā dei matre p̄curate
 corā deo r̄ x̄po Jesu mirabilē corpe
 affectu et effectu cōcuerūt in vñū
 caritatis āplētib? post visionē mira
 bilē seinuicē osculātes r̄ dicētes. qz
 simul p̄gemus ad id conabimur: n̄q̄
 quoz veri paritē successores. Tñi s̄
 ac tam vtile opus ad gloriā p̄fati
 sacri ordīs minor in lucē os bus pre
 bere volens q̄ salus pluriū valeat p̄
 curari. ex exēplari nō medicū vicia
 to studul q̄d botui verū exēplar cō
 ficere. de nun? bene correctis veniā
 petēs est ofom suffragiis. de his x̄o
 q̄ sana vtilia et nō in aliq? viciata s̄t
 icorrecta legētes reperiet. grās deo
 r̄ laudes actori hui? referre laborēt

De loco infernali

Quia de? teste ps. lxi. reddet vni-
cuique iuxta sua opera. Expediens et
vile valde videtur dicere aliquid de
gaudiis paradisi et de penis inferni
si q̄ intelligere valeat? de his duo
his ex sacra scriptura et veteris san-
ctorū & doctorū. Tale inq̄ ppter tria
videlicet ppter p̄cipiscentiā fugien-
dam, propter penitentiā peragēdam
et ppter vitā in illā p̄seruandā. Dies
enī mali sunt: imo videtur nūc hī
dies esse de quib? ait christus. Abū
dabit iniquitas: refrigeret charitas
multorū. **M. iij. xliiii.** Quasi ppter
sicut mater ossedit filio pomū. vt ad
eā veniat, et rex patibulū homini ne
furtū faciat, et rector scolay virgas
discipulo vt lectionē addiscat. Sic
vīs Iesus tanq̄ mater nobis in illis
munit multa de gaudiis paradisi vt
illū sequamur: et multa de penis in-
ferni vt peccā caueamus. Et virgas
quib? in p̄petuū puniētur dānati vt
bene agere discam?. Primo igitur
dicendū est de penis inferni. Secūdo
de gaudiis paradisi. Juxta illud ps̄
Trāsumim? per ignē & aquā et edu-
cisti nos in refrigeriū. Thema igitur
sit illud:

Omuerūtatur in infernū
omnes gētes que obli-
uiscuntur deum. ps. lx.

Consideremus igitur
charissimū et attēdam?

diligēter quot & quāsi dolores sunt
in inferno, et sic a peccatis nostris
resistim?, et si nō amozē dei: saltem
penarū timore, q̄ timor expellit pec-
catum. **Ecclesi.** Nū in libro de oculo
morali. Hic aspectus scz penarū in-
ferni utilis est, et vt culpa vitet? et vt
pena p̄ns facilis reuocet?. Nū dicit
M. i. solio quitor. **P**reponē tibi ad-
uersus carnis ardores futuri sup?

plūci ignes. **M**emoria ardores gē-
hēne: ardorē extinguit luxurie. **U**-
denūo q̄ q̄n digitus est adustus ap-
plicat ad ignē vt minor calor possit
extrahi p̄ maiore. sic et peccator in-
flāmatu igne peccati si p̄ siderati
onē applicet se igni infernali minor
calor extrahi potit a maiore. **Eccle-**
vii. **M**emorare nouissima tua et in
eternū nō peccabis: facit secundo
vt pena p̄ns facilis reuocet?. **N**ū dī-
cebat **Bern.** Vigiliis times et icu-
nita manūq; labores: sed hec leuia
sunt flamma perpetua meditāci.
Harrat **Beda.** in gestis anglorū: q̄ tē-
pore constantini minoris imperatoris
quidā paterfamilias cū decessisset
in anglia: eius aīa eterni iudicis aī-
tribunal est adducta vbi tandē obti-
nuit dei genitricis intercessionib?
vt prius in peccatis penis infernalib?
post hec rediret ad corpus. **R**enitit
igitur q̄ erat mortuus: et enarratis
de penis inferni mirabilib? & rebus
suis erogatis pauperib? p̄fectus ē
ad quādam insulā vt lingua simul &
opere osideret q̄ta formēta vidisset
et in maria hyeme se mergebat in
flumē, & cū enim sup hoc amici argu-
erent et notī: rēdit. **S**inite me: nā
maiora vidi tē. **S**unt enī ibi tot et
tante miserie q̄ si eas hō cognosces
ret per aliquā experitiā nullā possz
in hoc mūdo cogitare miseriā quas
nō potz sustineret q̄ illas penas sus-
ferre vellet. **D**icam? igit **B. de scrib?**
Primo de loco infernali & eius qua-
litate. **S**ecundo de dānatorū pena
corporali & eius multiplicitate. **T**er-
tio de pena spiritali et eius varietate.

Rimo igitur videndū est de
p loco infernali et eius quali-
tate. **N**ū p̄cit **Richardus** et
tenet quall oēs doctores: q̄ infern?

De loco infernali

est in medio terre: qz ille locus e res motissim? a celo . qz centra summe distat a circūferētia. Nā sicut vcus ordinat corpora i suis locis fm exi gentiā suoy nāliuz ponderū: sic ordi nat creaturas rōnales in locis fm exigētiā suoy amozū. Et iō sicut ele cti sunt in celo: qz in suo amore cele stia treuis pposuerūt. Ita reprobi p diuinā iusticiā sunt r erūt in loco in fimo: qz in suo amore. Iūma et trena supiorib? r celestib? pposueit. Hec ille. Ex quo pprobi sit infern? qz fm astronomos et speras mēsurātes di stat a superficie terre p duo milia .cc. r. Aniliaria. qz ē in medio diametri. Est igit infern? velut fossa siue car cer in medio terre: terra ipsa circū: quaz exclusus. Sed quis ē ille carē? Dico q fm doctores sanctos ibi sūt . qttuoz elemēta: scz ignis in suo. sup mo calore iclusus. vt in elbano qvn dig: cēt firmiter clausus. Itē est ibi aq in suo sūmo frigore. Similit aer r terra in fetore maris. Nū et mā: gnificētia regalis reqrit q nō soluz habeat pallatia. ppter bonos: sed ēt carceres ppter malos. Rex aut glō rie q magnificat? est sup oēs reges terre: cur non haberet carcerē sicut hz pallaciū. Nū aug. in libro de tris plici habitaculo. Tria sunt sub omni potentis manu habitacula. summū. mediū r ymū. Quoz summū regnū dei vel regnū celoz dicitur. Ymū vocat infern?. Ahditiū pās mūdus vel orbis terraz appellat. Quozum extrema oio inuicē sibi sunt ptraisa r nulla societate cōiuncta. Que enī societas pōt esse lucis ad tenebras r christi ad belyaliū. Lox. vi. Ahditiū aut nōnullas hz similitudines ad ex tremā. Nū lucem habet r tenebras frigus et calozē: dolozem r sanitatē

leticiā et merozē: odiū r amozē: bo nos r malos: iustos r iniustos: regnū et subiectionē: famē r sactietatē: mor tem et vitā: r hmoi innumera: quozū omniū pars vna ymaginē hz regni dei: pars altera inferni. Admixtio enī maloz simul et bonoz in hoc mūdo est. In regno autem dei nulli mali: sed oēs boni. et in inferno nulli boni: sed omnes mali. vterqz locus ex medio supple tur. hominū enī huius mundi alii eleuatur ad celuz: alii tra huntur ad infernū. Similes quippe similib? coniunguntur. Bona aut re gni celestis dicere aut cogitare vel itelligere vt sunt: nullus pōt carne vestitus. multo maiora sunt et meli ora q cogitētur aut itelligant. Nū pmo Lox. ii. scriptū est q ocul? nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit que pparauit deus dili gētibus se. Mala aut inferni dicere aut cogitare vt sunt nemo pōt. peio ra sunt quippe valde q cogitentur. Hec aug. Nū pfa. iii. c. Preparata est ab heri topheta rege: pparata p funda et dilatata. nutrimēta eius ignis et signa multa. status vni sicut torrēs sulphuris succēdens eā. pparata est ab heri. i. ab initio. sicut ius dices semp habēt patibulū in terra ad reos puniendos. tophet .i. vallis gehēnalis a rege oīpotente q solus pōt facere qquid vult. profunda vt nullus possit exire. dilatata vt omis possit capere. iuxta hoc loc? ille plu ribus appellat noibus. Primo dicit infernus ab infero dictus: qz aīe in pctō mortali morientis ante diē iudicii et post aīe enim corponb? ibi m scrūtur ad eternalē patiendū. Job. vii. Qui descēdet ad infernū nō ascē det nec reuertet vltra ad domū suā Dicit scdo tartarus. i. fm papā tur a. iii.

Prima pena corporalis

bat⁹, qz ibi erit magna tribulatio et magna afflictio sicut infra dicitur. Dicit⁹ tertio auer⁹? quass sine vere a. tēperie: qz pene nō sunt ibi tempe rate sed nimū excessiue. Quarto v̄r ascheron, ab a q̄ est sine et cheron gaudium; quass sine gaudio. Aliisq; nomibus appellat⁹ de quib⁹ pertrāseo. Sunt eni hec nomina scz s̄ix- slege ton- sethes- cocchitus. que a quibusdam dicuntur flumii infernales. P̄ter igitur quis locus sit infernalis habitatio et qualis; sed adhuc magis patebit in sequētib⁹.

Eccl̄do videndū est de vāna s̄ torū pena corporali et eius multiplicitate. Licet ei sint valde plures vene. Decem tamē insendo ad presens declarare. Quarū Prima est ignis arduissimū. Secunda est frigiditatis acutissimū. Tercia est ignis clamor doloris absq; cessatione. Quarta inferni fumus absq; euacuatione. Quinta odor fetidus et multum horribilis. Sexta visio demonū valde terribilis. Septima fames crudelis affligens. Octava st̄tis similiter confizens. Noua verecundia et confusio. Decima in actu maxima afflictio.

Prima igitur pena est ignis p̄ ardentissimū. N̄ ub̄ xxv.

Ite maledicti i ignē eternū Ignis autē iste differt ab igne huius mūdi in q̄tuor. Primo in acerbitate. N̄ s̄m beati Aug. Ignis iste sensibilibus ita se h̄z ad ignē gehennalē: sicut ignis depic⁹ ad ignē verū. Cōsidera igitur quāta sit differētia in ardore inter ignē pictū et ignē verū. Et p̄nter cōsidera si potes ardorem ignis sferuiss̄ q̄ t̄m̄ excedit ardorē ignis hui⁹. Quanta passione sustineres si p̄ horū st̄res s̄ue teneres

dignū tuū in igne: et maiorē si totas mansi: et adhuc maiorē si totū bras eluys: et adhuc multo maiore si totū corpus. Quantum igitur erit ardor ignis gehennalis. Credo q̄ nec aliq; viuēs cogitare aut dicere sufficiat. Ysa. xxxiii. Quis ex vobis poterit hitare cū igne deuorāte. Itē in p̄o. In ignē deuicies eos Itē ponet eos vt elibanum ignis et deuorabit eos ignis sicut ferrū in fornace totū sit ignis. per ignem igitur scriptura sa era acumen doloris innuit. Sed q̄ magnitudinē pene eterne experire nō potest nisi exp̄ficandō de rebus tēporalibus et ignis penetrabit⁹ et acutus est clementis; magister acutus ceteris elemētis. Ideo scriptura vt potest acerbitatē pene inferni innit sepius vocādo illius pene acerrimū dolorē penā ignis; minus t̄m̄ dicens et plus s̄zāns. Sc̄do differt ignis inferni a n̄o in duracione: qz noster p̄t extingui ille autē nō. Ista ultimo Ignis eoz nō extinguet. Item deuter. xxxii. Ignis succēsus est in furore meo et ardebit vsq; ad infernū nouissima. i. q̄ diu paradisi et sfernus durabit. s. in perpetuū. Dardoz interm̄abit⁹; deuorabitq; terrā cū germine suo a. terrenoz amatores. Durct. i. totalit⁹ v̄r. Ille ignis nō cōtinuatur lignis aut alia materia: sed dei voluntate. Ille focus inferni tali igne replet⁹ est qui nunq; extinguet; sic q̄ si totū mare in eo poneretur nō ex hoc extingueret. Tertio differt iste ignis p̄petu⁹ a n̄o igne in luce. Nam iste ignis m̄dialis in se lucem includit; sed ignis inferni quāta sit abundāns in ardore: tamen s̄m ordinē diuine iusticie caret luce. Videbit tamen vānari se inuicem nō vt inde solentur; sed vt magis

est ignis ardētissimi

torqueatur. *Uñ Bre.* Quāvis i' his
 scy dānātis ignis ad solationē non
 luceat. tñ ad aliqd vt scy magis tor/
 queatur lucet. *Eos* quippe quos re
 pobi nunc iordinate diligit secum
 tunc in tormētis videbūt vt penam
 ppue punitiōis exaggeret carnalis
 cognatio auctori ppesta pari ante
 oculos vltione e dānat. *Uñ r Judo.*
 Ignis gehenne lucet miseris ad
 miserie augmentū vt videant vnde
 doleāt nō ad solationē vt videāt vñ
 gaudeāt. videbūt etiam demones vt
 dicit infra. *Irem dñs Bona. ii. iiii.*
vi. d. cluſiōe pna. ii. arti. cit. Ignis
 ē in triplici differētia. Est enī ignis
 purus vt est in propila materia. Et
 ignis incorporat⁹ vt est in materia
 aliena vt in terra vel aere. r ignis si
 em incorporat⁹ sed etiā permixt⁹ vt
 sit sulphure⁹ et fumosus. Primus
 est lux et pure lucet r abidāter. Se
 cundus est ignis carbo et sāmā. hic
 etiā lucet r tenebrā expellit. Terti⁹
 ē ignis fumosus et talis est tenebro
 sus. r iste erit in sferno. ps. Posue
 runt me in lacu inferiori in tenebro
 sis r vmbra mortis. Quarto differt
 hic ignis ab illo in cōsumptione: qz
 hic pot est oīa psumere. Jile aut nō
 consumet sed cōbūret corpora in co
 manētia. Unde Aug. xli. de ci. sicut
 vedat. r franē. de meronis dicit q
 sicut corpora aīabus dolore faciunt
 R organa que tñ nō ideo moriūtur:
 ita pot ignis sfernalis corporib⁹ in
 ferre dolorem nō inferēdo mortē. r
 hoc vedat quarto exēplo. Primo
 de sal. mādra que in ignibus viuit.
 Secūdo de montibus scē'ie qui ab
 ignibus cōbūrtur et nō psumūt. r
 Tertio de carnib⁹ pauontis q plus q
 per anisā cōseruātur mortue a pus
 tredine vt ipse dicit se fuisse exptus

Quarto de paleis q pira maturāt r
 nuā cōseruāt. *Hec ille.* Tunc enī
 corpora erunt. incōsumptibilia ideo
 semp manebūt in illo igne sine con
 sumptione. *Uñ* tunc verificabitur
 illud Apo. it. In diebus illis querēt
 heiles mortē r non inueniēt eam et
 desiderabūt mori et fugiet mors ab
 eis. Et de hac pena dicit et dē libro
 e. xxi. Timidis aut r incredulis r exe
 cratis et homicidis r fornicatorib⁹
 et veneficiis r ydolatriis et omnibus
 mendacib⁹ pars illor erit in stagno
 ardēti igne. *Exps* timidis scy qui ei
 more penar fidem accipere fingunt
 vel acceptam relinquūt. *Luce. viii.*
Ad tēpus credūt et in tpe tēptatio
 nis recedūt. Et incredulis q scy bona
 futura minime credūt. *Jerē. v.* Po
 pulo hinc factum est cor incredulū.
 Et *Ma. lxx.* Expandi manus meas
 ad populus incredulū. Et execratis
 q manifeste more ecclesiastico excō
 municātur. *Richard⁹* vel s'm Dymo
 niem. Incredulis. i. paganis vel ius
 deis et execratis. i. falsis christianis
 qui sunt execrādi a deo. i. abhominā
 biles. *Uñ ps.* Urum sanguinis et
 dolosum abhominabit dñs. Et hos
 micidas qui scy vel volūtatē prauis
 tate vel sermōnis p̄suasione vel ope
 ris perpetracione aliqñ occidunt;
 .i. *Joh. iiii.* Quis homicida nō h̄ vitā
 eternā. Et fornicatorib⁹. i. seruienti
 bus imundicie carnis. i. *Cor. vi.*
 Neq fornicarii regnum dei posside
 bunt. Et veneficiis qui mellecā vene
 num verbo vel exēplo effundūt cru
 deliter. *Bit Richard⁹.* Venefici a p̄
 dum sub lablis cōr aut p̄pheta. Et
 ydolatriis quales sunt q rellet vero
 oluinitatis cultu p ydolatriā denio
 mbus se subdunt s'mo *Cor. x.* Neq
 ydolatre efficiamini. Et omnibus
 a. iiii.

Pūna pena corporalis

mēdicibus q̄les sunt q̄ relicto verū
tatis tramite proximōs fraudulēter
sallūt. *Eccle. vii.* Nōlt velle mentri
om̄e mēdactū ps̄ illoz erit inq̄a in
stagnō ardente. i. in pfunda inferni
vānatiōe in qua ē ignis q̄ est mors
secūda. i. corpis et aīe. Pūna mors
fuit in aīa per pct̄m aut *Armo. de q̄*
stagnō vs. c. xviii. r. xix. et i. s̄dē Apo.
Pars sc̄z pūnitiōis: qz multe sunt
alie dānatorū pene. *Logiteim?* cha
rissimū quātus tremor et timor erit
hīs q̄b̄ns dicit p̄ suāam diffinitivā r̄
tremocabilē a s̄tmo iudice. *Itē ma*
ledicti in ignēz eterūū. Math. xxi.
Quē tremorē habere m? si p̄ iudicēz
t̄pales p̄dēnāremur ad carcerē toto
t̄pe vite n̄fē: r̄ maiorē tremorē habe
remus si condēnāremur ad mortē.
Quid igit si p̄dēnāremur ad carcerē
rem̄ iherū et mortē p̄ctūā cū acer
bitate r̄ ardōie ignis ardentissimi.
Sed diceret q̄s. Que cā erit huius
senētie tā mirabilis? R̄ndet thēma
in sc̄da parte sui cū dicitur. D̄ites
gentes q̄ oblitiscūt̄ deū. quāsi d̄
ceret p̄pheta. Hec ē causa dānatiōis
n̄is v̄stre sc̄z qz oblit̄ es̄tis deū. Pz
Nam iudex p̄memorabit̄ opera m̄e
a reprobis nō sibi facta: sed reprobi
quāsi se excusantes r̄ndebunt et in
rogabunt q̄i hec sibi non fecerunt.
Uerū vt ait Sabaius. Et si se excu
sare sat̄gūt t̄i deum fallere nō p̄nt
Unde r̄ndebit illis dicens. Quādiu
nō fecistis v̄ni de m̄norib̄ h̄is: nec
n̄ichl̄ fecistis. Ubi Ang. Ch̄istus ē
caput ecclesie: corpus eius ecclesiā.
In nostro corpe caput sursum ē: pe
des in terra in aliqua cons̄p̄tione
hoīm quando aliq̄s tibi pedē calcat
nōne dicit caput calcas me. Quō s̄
ligna quā nemo tangit dicit. calcas
me. Sic x̄ps caput quē nemo tāgit

dicit. *Esuriui et nō dedistis m̄i manū*
ducare r̄c. Ubi et Triso. Vide qua
liter leuis m̄iūgit. Nō dicit. In car
cere crā et nō eripulstis me. infirm?
et nō curatis me. sed nō v̄sticatis r̄
nō venistis ad me. In esuriēdo etiā
nō p̄ciosā petit mētam: sed necessa
rium. Ubi Triso. Ex hoc loco sciens
est q̄ nō tm̄ p̄ cō q̄ peccauit hōies
p̄dēnari sunt: s̄ etiā p̄ eo q̄ nō bene
faciūt. Si alit̄ pro eo q̄ nō bene fa
ciunt sic p̄dēnānt̄ putas q̄les penas
exsoluēt̄ p̄ eo q̄ peccant. Et notāb̄
q̄ potius sit d̄sceptatio de operib̄
m̄ie q̄ de operib̄ iusticie. cū tamēz
magis teneamur ad opera iusticie:
sed qz opera m̄ie faciliōra sunt: q̄a
natura ad hoc tētm̄at̄ supple magis
et ideo magis arguēda v̄bi d̄siciūt
et n̄m̄ remunerāda v̄bi assunt. r̄ s̄
si ista remunerantur et alia. Itē po
tius arguit de omissionē q̄ de p̄mis
sione: cum t̄i maioris criminis sit cō
missio. et ideo magis arguēdo r̄ pu
ulēdo q̄d̄ minus ē innuit̄ āplius pu
nire de maiorib̄. Itē magis arguit
de pct̄is in proximū q̄ in deum: qz
si pct̄a in proximū p̄dēnāntur multo
magis peccata in deū vt blāphemia
et ydolatriā r̄c. de q̄bus dicit̄ est in
auctoritate Apoē. Itē cū sit m̄ia
corporalis et sp̄sialis potius arguit
defectū corporaliū q̄ sp̄sialiū: qz
opera corporalia sunt euidentia. vel
p̄ hec etiā signāt̄ illa. Ecce igit̄
cām quare dicit̄ reprobis qui a sin̄
stris eius erūt. i. qui sinistra. i. sp̄alia
q̄diu vixerūt ordēter amauerūt d̄s
cedite a me. D̄ infelix d̄scretis. o
dura separatio. o miserabilis p̄ditio
d̄scedite a me fonte vite d̄ficiētis
lumine glōie beatificātis: torrente
voluptatis iundātis: plentud̄ie v̄ber
tatis inebriātis. d̄scedite a me male

Secunda pena corporalis

dicti. Primo maledictione culpe. ps. Maledicti q̄ uocati. m. t. Secundo maledictione pene. Ideo subiungit. In ignem eternū. Hoc ē igitur qd̄ dicit thema. p̄positū. Couertant in infernū omnes gentes &c. Et sic de p̄ma corporis pena propter quā cuius tāndā fugere debemus q̄ citius peccatū et auaricie ardore: facere p̄ cūtentiam et uicere s̄m iusticiā.

Secūda pena est frigoris acutissimū. Math. xvi. Ibi erit fletus et stridor dēntium scz ex frigore uehementissimo. Gloz. Stridor dēntiū de frigore solet extāri: q̄ ibi trāssibūt ab aq̄s n̄lmū ad calozē uimū. Job. viii. Non inq̄t Albert^{us} magnus in libro de sacras̄ mētis q̄ sit trāssitus de loco ad locū sed q̄tum ad sensus. sicut febrietas prius: quēq̄ frigore postea calozē in eodē loco et in eodē tpe. Sic d̄s̄ nati s̄m corpus q̄nq̄ patietur ardēssimū ignis dolorē et trāssibūt ad acutissimū frigorem &c. Sed q̄to spacio stabūt in hac pena uel ista: et quā primo patiat̄r q̄ in corpore et aīacludēt̄r ī infernū: solus deus nouit ut estimo. Istud autē frigus differt a frigore hui^{us} mundi in quatuor. Primo in acerbitate. Uñ Bre q̄ ibi erit frigus itollerabile. Unde p̄maginor q̄ sicut calor illius ignis excedit calozē ignis hui^{us} mundi: sic frigus inferni excedit istud quod hic sentim^{us}. Sed q̄re nō dicit in euāgelio q̄ d̄s̄ dicat in die iudicii. Discedite a me maledicti ī frigus eternū: sicut of q̄ dicit in ignē eternū. H̄ q̄ ignis est magis actiu^{us} q̄ aqua eleme^{nta}. Et q̄: p̄gruetus possūm? sentire eius ardore: q̄ et estate et hyeme uimur igne. Ideo d̄s̄ pena infernalis magis of expressisse sub nomie

ignis q̄ alteri^{us} elemēti ut magis ti meam? et istas penas gustissimas incurrere caleam? cōprehēdere tamē intēdens oēs penas inferni sub nose ignis. Gēssit nē aliq̄n frigus in digitis et dolore illius maxime q̄n ap̄propinquasti illos ignis. Credo q̄ sic Considera illū dolorē nichil esse ad dolorē frigo: is infernalis q̄to magis ille dolor erit maior nō solū in digitis aut in manib^{us} aut pedibus: s̄ in toto corpe et maxie cū erit trāssit^{us} immediat^{us} de tanto ardore ad tantū frig^{us}. Uñ et aque ille dicitur n̄lmū q̄ p̄ceteris dicunt frigidiores. S̄ q̄ritur quō aqua frigidissima stabit cū igne ardentissimo. hoc statū dicit in tertia d̄sa. Secūda d̄sa aq̄ frigide s̄m nām suā ad illay aquay infernalis est in sp̄ditate. Nam h̄ aqua nostra ē clara: illa autē erit obscura et plena fumo sicut dicit^{ur} est de igne. Uñ ibi erunt tenebre extertiores. Tenebre enī intiores dicitur p̄cā extertiores erūt tenebre infernales. Tertia d̄sa ē in duratione in se et in sua frigiditate: q̄ aqua n̄sa p̄t calē fieri et per calozē p̄sumi. s̄ aque inferni n̄sq̄ calēfēt nec diminuet̄r. Uñ in inferno calor ignis nō destruet nec mitigabit frigus aq̄ nec eō. H̄mōi exēplū habemus in penis factis egyptiis. Sap. xvi. ubi dicit. qd̄ enī mirabile erat in aq̄ q̄ ofa extiguit plus ignis ualebat: uiderē est enī orbis. Interli: et elemēta iustoz. Glo. Nec mirū si grādo et ignis nixes ferant: q̄ ad creatoris uolūtate of p̄sentūt. Et sedtur eodē capitulo. Nix autem et glacies sustinebāt vim ignis et non tabescebāt. Sic dicendū uidetur q̄ in inferno simul erunt ignis calidissimus et aqua frigidissima d̄na uolūtate sic insinuate ad punitionē

Secunda pena corporalis

damnatorum. Et sap. v. Pugnabit pro illo orbis terrarum contra iustificatos.

Quarta vis est: quia aqua nra suffocat et interficit homines sicut videmus quod multi submerguntur in aqua. sed aqua inferni non interficit nec submerget damnatos: imo sicut videmus pisces in aqua sic perpetuo homines vivunt in aquis inferni cum illis acutissimis doloribus? Aqua igitur illa nec ratione sui nec ratione frigoris interfaciet homines? imo cum illo frigore intensissimo damnati perpetuo veniunt. **Q**uod frigus horridissimum. o aqua obscurissima et fetidissima spiritus stridor dentium erit ex te in damnatis imo in toto corpore horribilissimum? tremor ubi erit stupor alemanie. ubi camis frangit. ubi caltra palatia et loca amena huius mundi iam non erunt in perpetuum nec ab illo frigida carere nunquam ullus erit. **C**onsidera charissime spiritus doloris et spiritus frigoris? sufferres si sine morte stare posses in glacie huius mundi per noctem unam nudus? et si per septimanam adhuc plus? et si per annum adhuc multo plus? **Q**ui igitur in perpetuum in frigore acutissimo inferni sentit damnatus quanta erit haec pena cogitet quod potest. **Q**uod si penas istas atterderem? non est pena in hoc mundo quam non libentius sustinerem? ut non ad locum illum infernale non descenderem? **C**oncederem? igitur has penas ut possum? quia scriptum est. i. Regum. ii. Dominus deductus ad inferos et reductus per considerationem illarum penarum et reductus ad gaudia paradisi. **C**um enim peccando visus ad portam inferni venit considerat de hominibus penarum quae culibet peccato mortali debetur sed non in eadem gradu veniens redit ad statum gratiae et sic reductus ab inferno. **U**n Job. x. Dimitte me vnde ut plangam paululum dolorem meum et **U**n Job de pluribus quibus penarum quae sunt in inferno facit mentionem in

hac acieitate de paucis. **C**onsiderans igitur hominibus penas ait. **D**imitte vnde. i. locum penarum et tempus peccato. **D**ominus michi vnde tempus ut possim me acquiescere tibi per penam plangam antequam ad iudicium veniam quoniam non erit tempus penarum per quam possint ista tormenta evadere. **S**ed quod pro quo opere acquiescat se homo cum deo. **C**erte non ridendo: si corpori placeat sed plorando. **I**sa. xxxviii. dicit **E**zechias. **R**ecogitabo tibi oculos annos et. **E**t hoc est quod dicit **J**ob. **U**t plangam paululum dolorem meum. **E**t hoc est quod dicit **E**zechias: cui infirmati dati sunt pro. anni ad vitam. **N**on queto spatium vite ad ridendum ad suavitatem vivendum sicut multi cum infirmati spatium vite desiderant non ut penitentiam: sed ut fugiant penas hominibus horridas: sicut delictose adhuc vivunt et peccata peccatis secum mullent. et sic penas illas in maiorem partem post iudicium possideant. et ut in temporibus futuris et futuris pervideant et non sibi. **U**n tempus petunt ad peccandum non ad penitentiam. **J**ob. xviii. **D**edit ei dominus tempus penarum et ille abutitur eo in superbia. **A**butitur ergo quod in alios visus expedit. **S**ed posset quis dicere: **D**ominus me esse multum in labore et dolore ad me acquiescendum cum deo. **E**t dicit **J**ob quod non. **U**nde sequitur. **U**t plangam paululum quia quicquid in hac vita sustineres non solum parvi sed etiam paululum est respectu eius quod minimum est in inferno. **S**equitur. **A**ntequam vadam et non revertar. **Q**uasi dicens. **S**i non penituerim opere quod ad locum tormentorum vadam et illam infernale penam sustineam ignis et frigus. **J**ob. v. **Q**ui timet frigus non revertet super eum nix. **P**ruina medica est et cito transit et de terra nascitur: et significat penitentiam quam homo vult parte sustinet in hac vita. **N**ix autem frigidior est et durabilior et desuper

Et frigoris acutissimi

descendit, et sicut pena frigoris eternas q̄ maxima et perpetua et a deo iustitia, q̄ si diceret, Qui p̄nias ep̄ale decuitat eternam incurret. Non enim si deceret iudex iustus si latrones et homicidas dimitteret impunitos. Quasi si credis q̄ iudex iustissim⁹ cuiusmodi ē deus te nō puniat in futuro ex quo te nō vis punire in hoc mundo nec de peccatis dolere Job. xx. fugite a facie. s. sentētie future qm̄ iniquitatis v̄lor est gladius. Itē Job. xx. fugiet arma ferrea et irruet in arcum eneam. Arma ferrea vocat penā temporale s̄m̄ glosaz: q̄ citius in rubigine p̄sumitur. Arcū eneam: q̄ durabilior ē vocat eternum suppliciu quasi dicitur. Qui penam fugit ep̄alem que brevis ē incurret eternā que durabilior ē. Ideo p̄ter dicit anteq̄ vadā: quasi diceret. Si nō plangā dō. Cognosce igitur te offendisse deū si p̄cepta eius transgressus es: et age penitētiā ne ad has gravissimas penas ignis et frigoris descendās in corpore et aīa. ex quibus qui ad illas vitima sentētia iudicabuntur nunq̄ revertētur. Ideo dicit Job. Nō revertar. Quot homines ibunt ad illas penas a possessis s̄onibus et viciis terrenis a lurris et aīis peccatis et viciis. Nō exemplū audire. Legitur in miraculis sancti Bernardi de heremita q̄ fuerat decan⁹ ecclesie lingon. q̄ cui fuisse. xxv. ānis in nemore ardens post mortē suam apparuit cuidā ep̄o lingon. In maxima gloria. et dixit ei q̄ in hora mortis eius. xxx. milli decesserūt et quibus ipse et beatus B. r. statim ascēderunt in celū et tres fuerunt in purgatorio et omnes reliqui in infernum. Nec est obiciendū de p̄ulis baptisatis si forte tūc aliqui

obierūt: q̄ nō sunt de numero adultorum. Itē post huiusmodi recitatōnem recitat Albert⁹ magnus in libro de sacramentis. Nuper inquit quidā maxim⁹ clericus et in sciētia famosissim⁹ in lecto mortis iussit ab episcopo parisiēsi et monitus ut in sine renūciaret plurib⁹ beneficiis et unā p̄bēdā retineret erubescēs vel indignās facere cōtra opinionē quā tenuerat. Tēptāto inquit si potest aliquid saluari cū pluribus p̄sendis. Post mortē suam apparuit episcopo eos mente oranti hora tercia in habitu quo solebat uti et iter rogatus quō se haberet Ego sum ait in eternū dāpnatus. Et q̄ est inquit ep̄us causa vānationis. Nimiti inquit elatio mea vānat me. Et q̄ dicitis ait ep̄us de opinione plurium p̄bēndū. Nichil inquit me adiuvērunt. Et addidit Dic michi si est aliquid adhuc vivens in seculo: et ait episcopus. Quō tu tantus clericus ista queris ut tū cito mundū finitū esse credas cū defuncti bona saltem naturalia nō amittāt. Certo ait ex quo mortu⁹ fui tam infinita alarū multitudo corrūt in infernū q̄ non credebā tot eē vivētes p̄ totū mūdū. Nō si Ihus xp̄s in totavita sua nisi aliud p̄dicasset nisi exēplū de dicit et lxx. lxx. lxx. Sufficere debuisset ad p̄versionē oīm pctōy. Nō mirū ē q̄ multi ita p̄versī sunt: q̄ si cetera verba et facta dñi et sanctorū aut nō credūt aut negligūt. Turc s̄cētē istud euangeliū nō attendūt. Hec Albertus. Cōsiderata igitur pena aque tē frigide exclamem⁹ ad oīm cū p̄p̄o illo nos emēdandi vicētes illud p̄. Salus fac me deus qm̄ intraverūt aq̄ vsq̄ ad aīam meā. Quasi dicere? Dñe consideravim⁹ in aīa n̄ra penā

Handwritten notes:
 m̄ d̄m̄ d̄m̄
 m̄ d̄m̄

Handwritten notes:
 In hoc...
 In hoc...
 In hoc...
 In hoc...

Tertia pena corporalis

illi? aque frigidissime quas pparasti
dauatis; nunc te fauete te auxiliare
volumus ad te pueri vt saluos fa-
cias nos. Scientia viaru tuarum volu-
imus; qz credim? pueretur in ifer-
nu omnes getes te. qz scriptu est. Ipsi
vero no cognouerunt vias meas qui
bus iurauit i ira mea si introibunt in
requie mea. Et hoc de scda pena.

Tertia pena iferni declarada
t est magnus clamor doloris
absqz cessatione. Credimus.

eni q sicut i gloria erit catuus leticie
sine cessatione ta in angelis beatis q
in electis dei. Sic in iferno erit cla-
mor tristitie ta in demonib? q in re-
probis hoibus. De angelis beatis of
in pfatione de trinitate. Qua laudat
angeli atqz archangeli qui no cessant
clamare quotidie vna voce dicentes.
De qua laude apino in tractatu de
gaudio paradisi dicitur dno adiu-
uante. De plactu iferni of Apo. i.
Planget se sup eu oes tribus terre
etia ante. Et bruis Bern. In medita-
tionib? inquit. In iferno nil aliud
audiet nil sctus et plactus r vlula-
tus merores atqz sridores deutiū.
Plactus infmit? q nunqz habebis
fine. Vidisti ne aliqui personā desol-
atā r plactū clamorosus faceret; q
te pinoueret ad passionē r sctum.
Credo q sic. sicut marie faciunt ho-
mines ex amissione caroz plactū;
itā q etia multis dieb? no pnt cōso-
lari. Sicut plactū maximū credim?
virginē dei matrem fecisse de morte
filii sui bndicti. sed ille habuit fines
die tercio qn ipsi refu r rixisse cogno-
uit. Sed in iferno erit clamor plora-
tus r vlulat? nullus; qz oes sunt tā
demonēs q dānati pro peccatis suis
mortali? cum vlulatu quasi canes
clamabūt perpetuo maxime propter

glorie sue dei vllatione priuationem
ppter teporis perditionē; ppter ve-
hemētē penarū passionē; propt venie
desperationē. Qdum tormentū in
auribus dānatoz. imo in toto corpe
Hoc erit pro cāstrenis r vocibus cā-
tantū in coreis et ludis dissolutis i
quibus cōmistrūtur magna et multa
pctā. Glulabūt igit primo demones
qz p superbiā suaz perdidit tantā
gloriā. Vbi notandū sū Bonauē.
li. ii. vt. v. ii. p ditione. i. arti. q. v. qz
bol? quodāmo appetit similitudinē
imitationis dei quodāmo eqūitatis.
et hoc appetit attēdatur appetibile
et modus appetēdi. Dpabol? enī ap-
petit aliis pcesse sua tñ auctoritate
q appetit pesse hoc sūt unitatis
et hoc appetit obtinisset si steriffet;
q aut propria auctoritate; ita q sine
meritis et sine datore. r ita q nulli
subesset hoc ē. solius dei et hoc est
eqparatic. r ita dicit. Grego. q appe-
tit esse sui iuris ita q nulli subesset.
Ber. dicit q appetit equalitatē pos-
tētē. Ansel. of q appetit pesse sine
meritis. et oes vcz dicunt r diuerse
auctoritates circūloquuntur. hoc esse
qd est pesse oibus sua ppria auctēte
Et sic appetit diuinā equalitatē in
aliquo. Isa. xliii. Ascendā in celo et
ero similis altissimo. Et ppter. delu-
sione sequēti ait. Notādū q supbia
demonū et alioz pformis fuit capiti
totius malicie picipi sez tenebrarū
Ipse dpabolus attēdens suoz natu-
raliū strēmuitatē r excellentiā et pre-
cellentiā voluit pcesse r requiescere
sua auctoritate. hoc est sine meritis
sine ministerio. Demones xō subie-
cti no sunt nulli. tm appetere; sed of
de rātes naturalū strēmuitatē volu-
erūt sub ymbra illius descere ita q
no ministrarēt; s; quodāmo sub illa

Est magnus clamor doloris.

poteretur voluntaria libertate, quā videbāt se nō posse habere sub dñio diuino. Cognouerunt enī angeli se esse factos ad precipiandū q̄tis beatitudinē, & acq̄rendū p̄ merita et misericordia. In hoc sup̄bierunt q̄ sine meritis voluerūt eā, & sine misterio q̄fecere: & sine limite propiā voluntates implere, et hoc totū est sup̄bire. Et dicit p̄ter q̄ tam p̄uersionē bonorū q̄ auersionē demonū petiī luciferi p̄cessit. Nā ipse prim⁹ sup̄biuit et sup̄biam suā oībus idicauit; & ex tunc quidā adheferūt sibi. Alii vero resisterūt & adheferūt deo. Quāuis s̄ simul fuerit angelorū cōuersio et demonū auersio; nō tñ simul cū peccato luciferi. Idem vi, vi, delusione prima ait. Adira in hoc dei iusticia ostēditur q̄ tantū seruat iusticiā vt ordinē institutiū nullomō infrigat; tm̄ odit peccā vt p̄pter peccā quos chas̄rissimos reputauit abiiciat. Nā credo q̄ tam spectandū mōstruz diuine seueritatis in angelo nobilissimo et p̄mo hoc: quoz vtrunq̄, p̄p̄is manib⁹ plasmanit et decorauit de⁹ nobis iūrmis opposuit et ostēdit: vt ad discam⁹. Q̄tum odit deus peccatū, & maxie superbiā: q̄ p̄ vno motu cordis nobilissima oīm creaturaz eternaliter & sine spe est dānata. Et pio esu poni ipse adā & tota posteritas vsq̄ ad finē mundi est mortalitati & multiplici penalitati subiectā. Et nisi dñs reliquisset nobis semē quasi sodoma fuissēmus, vt d̄ Isa. r. Ex his efficacissimū relinq̄t argumētū q̄ horredū est icidere in manu dei vinētis, vt habetur Heb. r. Si enī deus nō pepercit nobilissimo āgelo sup̄biētū: qd̄ erit de vilissimo cōtere et abiectissimo in altū se extollenti cū tacere debeat in cinere & elicio.

imo in ipso sterquilinio. Hec Ille, ii. Pe. ii. Si enī deus āgelo peccātibus nō pepercit sed rictibus iherit detractos in tartarū tradidit in iudiciū: cruciādos reseruari, et originali mūdo nō pepercit, sed octauū noc iusticie peccōne custodiuit vltimū mūdo ip̄torū inducēs, et ciuitates sodomorū & gomorreorū in cinerem rediens euerisione dānauit exēpluz eoz qui ip̄te acturi sunt ponēs. Dicit p̄ter Bon. q̄ de ord̄nib⁹ angelorū aliq̄ lapsi sunt. Locis tñ demonū post lapsum vsq̄ ad diem iudicii nō est locus subtrane⁹ quē vocam⁹ infernū, sed aer caliginos⁹ in q̄ gñaliter demonū multitudo inhabitat. Vtrū autē aliq̄ sint detracti in infernum nec inuenio a sanctis detractū hoc autē bñ credo q̄ aliq̄ descendat ad torquēdum aīas fm̄ q̄ hnt̄ inter se deputata maledictiōis officia. Rō autē quare in hoc aere sunt: ē p̄pter humanū exercitiū. Sicut enī dicit Augu. Nunq̄ deus q̄s p̄ciebat surtos malos eos feciss̄ null̄ pariter noscet q̄bus bonoz vsibus accōmodasset. Nā vīna dispō hoc exigit vt de p̄uaricationib⁹ angelis obsequy quodāmo electoz trahat et eliciat. Scit enī bñ yti maloz prauis voluntatib⁹, et ideo nō eos detruisit in infernū; s̄ locū dedit aptū ipsi demonib⁹, cū q̄ruz ad statū peccā, cū q̄ruz ad statū exercitiū siue belli. Aer enī caliginosus p̄pter caliginē cōuenit tenebrositati culpe: sed p̄pter nobilitatē & subtilitatē p̄uenit velocitati āgeliē. Nā sicut aliquib⁹ viris sanctis oīsum est frequēter circa nos volitat̄ sicut musca, & ita dñs nō statim retribuit qd̄ meruerūt: sed simul cū hostibus eos expectat proicere, & differet p̄pter nostrum exercitiū, nec

b
c
d
e
f
g
h
i
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
v
w
x
y
z

Tertia pena corporalis.

deus ex hoc misericorditer agit cum
hominibus: imo misericorditer superat iudicium
quod contra somitem dicitur scintilla peccati
contra demonem dicitur bonum angelum. et sic
hoc dicitur sua gratia. et spiritus sanctum quod
vincit omnem potestatem. Hec ille. Dubium
autem est: utrum iure puniatur pena ignis
Iam dicit ibidem Bossius. quod potest aliquid esse
quod differat pena ignis versus post iudicium
cum. tum ut eorum exercitium non obmittatur.
tunc etiam ut omnia misericordia ostendatur
quod sustinet vasa ire optata in iudicium.
Iam multa patientia versus Iam dicit quod retribuit
omnibus. Sicut fructum aduersionum suarum.
Et cum dicitur in glo. Ia. iii. sup illo verbo
insinuat a gehenna. Gehenna est verba
bolus propter quem facta est. Sicut et
gehenna semper ardet sic dyabolus? vbi
cuius struel in aere vel in terra semper
fert secum tormeta flammam. Respondeo
Bossius. quod non intelligit de flamma ignis
materialis: sed de flammis victorum scilicet
ire et iudicium quibus? Et torquet. Petrus
igitur dyaboli iniciatum in presumptione
quod statim ut vidit suam pulchritudinem
presumpsit. Presumptum in ambitione: quod
presumes de se appetit quod omnia supra
se fuit presumptum inuidie et odii auer
sione. quod ex quo obtinere non potuit quod
appetit iudicare cepit et affectu odii
straire. nam dyabolus superbus non va
leus descendere: sed compulsus descen
dere odit deum iustum et iudicium excel
sente eius. hec Bossius. Hoc inquit peccatum
post diem iudicii puniet penis eius in
fernalis? in quibus magnis clamoribus
bus. ipsi demones clamabunt scietes
se in celis creatos. et tam magna gau
dia perdidisse ex tanta superbia. Isa
xii. Clamabit moab ad moab. Nihil
ab igitur ululabit: quod demones malos
res ululabit. et ceteri rudent. et
hec pena erit maxima in ipsis et in
vanis hominibus. Sicut in celo dulce

est audire cantum et laudem angelorum
sic triste est audire evularum et clamo
rum demonum. Quid clamabit. certe
maledicet deo quod eos creavit. maledi
cet lucifer primus ille malus angelus
aliis inferioribus? quibus voluit prederere
maledicent inferiores lucifero cui in
tam graui culpa premerunt. maledi
cent hominibus cum quibus tam graues
penas parietur. Illis peccata sua ipso
perado dicentes. Misertus qui nostris
suggestionibus? et temptationibus? presens
sistis: ecce primum quod iude acquisitis
hic stabitis nobiscum nolitis velitis.
accipite quod in eternum meruistis. Ma
labant insuper omnes peccato mortali
vanitati similiter deo maledicendo et
horam in qua nati sunt patrem et ma
trem quod eos genuerunt. Et sicut triste
est in patre audire clamorem hominis tri
bulati: sic multo tristius erit audire
clamorem tot vanitatorum dicentium. ve. ve
Ne quod vni nati sumus. ve quod finem car
nem viximus. ve quod vni in peccatis gas
uimus. Et sicut in patre: et per
contra filium ululabit. et sic de aliis cum
quibus vel propter quos peccauerunt. et
multos alios terribiles clamores sa
cient contra se mittunt ad magnam pen
nam suam aurium. Sed clamabit
propter regis perditionem. Reddituri es
sumus rationem de tempore quo viximus in
hoc mundo. Nam omne tempus nobis
impensum exigit a nobis quater expen
sum fuerit. Nam quibus redditur? est
rationem de omnibus annis mensibus? septi
mans diebus? horis et minutis quibus
vixit. Si fortassis. xxx. annis vixit
et nunquam deo quod tres annos fideliter
scrupulis quid faciendum sit. Sentes quod
debeo de preterito tempore profiteri et volere
quod tempus tuum sic male expendisti. Per
Nihil preciosius tempore sed heu eo nichil
hodie viximus inuenis: tractant dies

opti...

Est magnus clamor doloris.

salutis et nemo recogitat. **U**n legif
exemplū q̄ quidā hō deuotus q̄n au
diuit horologij signare seu sonare
semp cogitauit et dixit ad deum. **D**e
deus me? iam iterū horā t̄p̄is mei
psumpsi de q̄ redditur? sum rōnem
quō eaz expendi. **U**n dānati in infer
no de hoc signāter cōqueruntur q̄
t̄p̄s gfe tam iustit̄er expenderunt.
Un quidā deuot? existens in deuot̄
tionib? et ofonib? suis audiuit quā
dam vocē lugub̄rē et q̄s̄uit qd̄ esset.
et r̄ndit. **E**go sum vna aīa dānata.
Et ille, cur tā amare fles. R̄ndit illa
Ego et om̄s aīe dānate de nulla re
infern̄i dolem? sicut de t̄p̄e gfe quod
iustit̄er expēdiū? et peccādo psu
psimus vbi vna hora potuissem? de
pecc̄is nostris penitusse et eternā pe
nam quā nunc patimur euasisse.
Tertio clamabūt sine celsatione
p̄pter marit̄m̄ dolorē penay quas
patiētur. **S**icut aliā vehemēt̄ in
firmi aut dolorē vehementē sustinēs
tes non possunt cessare a gemitu et
clamore. **C**ōsidera si possz abstinere
a gemitu et clamore h̄ndo manū vel
pedē in igne hui? mundi que tamē
pena quāsi nichil esset in p̄para idē
ad illam inferni. **H**ec erit guisima
pena p̄ pecc̄is que nichil pficiet. **D**e
qua d̄r. **S**ap. v. **D**icēt intra se penit
entia agētes et p̄re āgustia sp̄s ge
mēt̄es. **H**i sunt q̄s aliq̄n habuim? in
derisus et in similitudinē improperij
Hos isensat̄ vitā illoz estimabam?
insanā. **H**ec dicēt dānati de his q̄s
nunc m̄dus reputat fatuos. **E**t s̄s̄
stur. **E**rrauim? a via vitatis. **M**lti.
Euāgelij dīne legis et iusticie lumē
nō luxit in nobis. et sol̄ it̄elligent̄e
nō est in nob̄ ortus. **H**ed qd̄ fecim?
lassati sum? in via iustit̄is et p̄s
tionis. et ābulauim? vias difficiles

vlam autem domini ignorauimus.
Quid nobis pfuit superbia aut d̄s
ulteriorum iactantia quid stulit nobis
Transferunt oīa ista tanq̄ vmbra
et tanq̄ nunciū precurrens tanq̄
nauis que p̄transit fluctuantē aquā
cuius cum p̄terierit nō est vestigiū
inuenire; neq̄ semitā carine illius
in fluctibus; aut auis que trāsuolat
in aere cuius nullū inuenitur argus
mentum itineris illius. sed tantum
sonitus alarum verberās breuē ven
tū et scindens per vsm̄ leuiter ae
rem p̄motis alis trāsuolauit. et post
hoc nullū inuenitur signū itineris
illius; aut tanq̄ sagitta emissa in lo
cum destinātū diuisus aer cōtinuo
in se reclusus est vt ignozetur tran
situs illius. **S**ic etiam nos nati cō
tinuo desinim? esse. et virtutis quib?
nullū signū valemus oñdere. **I**n ma
gnitudine aut̄ nostrā psumpti sum?
Talia dixerunt in inferno h̄i q̄ pecca
uerūt **I**nterli. **Q**uisq̄ similitudinib?
terrenay rerum defectus oñditur?
Glo. **P**er vmbā obliuionē mentis
vel mortē carnis quibus humanavita
obnoxia est accipim?. p̄ nūciū p̄cur
rentē passioēs aīe vel corpis q̄ p̄ce
dūt occasuz vite corruptibilis. p̄ autē
excellentiā. p̄ nauē vero leuitatē hu
mane mēt̄is q̄ p̄ amaras seculi vnz
das demonū fluctib? agitāt. p̄ sagit
tā velos et illidias iniquoz. **H**ec ei
oīa in m̄do x̄santur. s; tandē iſtu
ctuos; p̄niz possessorib? suis rest
quunt. **U**n gemēt̄es nulla voce p̄o
lationis releuabunt. **E**t seq̄tur. c. vi
Audite q̄ reges et it̄elligite discite
iudices finis terre. p̄bete aīres vos
qui continēt̄ multitudines. et plac̄
cetis vobis. in turbis nationū quos
niā data est a deo p̄tās vobis et vir
tuo **I**nterli. **P**unedi ab altissimo q̄

Magnus clamor doloris.

Interrogabit opavestra et cogitationes
scrutabit: qui cum essetis ministri
regni illius non recte iudicatis: neque
custodistis legem iusticie: neque enim vo-
luntate dei ambulastis. Horrende et cito
appetibit vobis quasi iudicium durissimum
in his que presunt fiet. Exiguo enim co-
cedit misericordia. Potentes autem potentiorum
metam patient. Interii. Qui. Scilicet. Ma-
data dei retinendo gravata peccata commise-
runt nec penituerunt. Sic etiam potest
tiores in impietate fortiora sustine-
bunt tormenta gehene. Non enim sub-
trahet personam cuiusquam dominus qui est
dilatator omnium: nec verebit magnitudi-
nem cuiusquam quam pusillitas et magnam fe-
cit ipse. et equilatera cura est illi de omnibus
fortioribus aut fortioribus ista cruciatio
suscipientibus et vulabunt igitur damnati
ex merito dolore penarum quas patien-
tur absque cessatione. Quintus clamor
quantum dolor quis posset hoc cogitare
credo quod nullus vivens. faciam igitur
penitentiam de peccatis nostris quod iam su-
mus in hoc mundo. Quarto clama-
bunt horribiliter propter veniam despera-
tionem. Sciunt enim damnati quod perpetuo
in illis penis stabunt iuxta sententiam
summi iudicis dicentis. Discedite a
me maledicti in ignem eternum. Quam-
tum erit horrendum et quanta miseria
clamoris placentis et desolationis in
perpetuas tormentorum. Quod si illam pe-
petuo sustinebunt qui hic modicum pe-
nitentiam sustinere non possunt. Sed
posset quis dicere. Quare non habent spe-
m a carcere inferni liberentur: et ma-
xime cum peccatorum eorum fuerit transito-
rium et tam cito commissum. Hec pro-
prietas derogare misericordie vestre videret
et ex hoc potius diceret crudelis iu-
dex quod iustus aut misericors. Respon-
detur primo per exemplum. Uidem quem
quod emptio momentanea datur ius prope-

terius possidere rem emptam. Item vul-
neratio momentanea mortem inducit
perpetuam. Item casus in fontem tempo-
rarius et subitaneus est detentio perpe-
tua. Item crimine lese maiestatis est
temporalis: sed servit perpetua siue pu-
nitio. Sic dico quod momentanea de-
lectatione peccati et vulnere spirituali
et sic de aliis incurrit damnatio prope-
tua. ita quod si unam tantum guttam tolleret
quis de mari in annis mille et aliam in
aliis mille annis: sic guttam potius
esset mare exhaustum quam a penis dam-
nati post deum iudicium liberaretur. Et
si post tantum spatium speraret liberari
hoc esset aliquale gaudium. Sed quod
in inferno nulla est redemptio omnino spe-
 liberationis frustrabitur. Quod rationes
etiam huius perpetue damnationis assis-
 gnantur. Primo: quod homo peccavit
in suo eterno. id est peccavit quodammodo
nec voluntas eius peccandi finem hab-
uit. ideo iuste in eterno del et eter-
naliter punit. Unde Gregorius. Ad distri-
ctum iudicium sustinetur et nunquam
careat supplicio quorum meus in hac
vita nunquam voluit carere peccato: et nul-
lus detur iniquo terminus visitationis quod
quodammodo valuit habere noluit terminum
crimini. Item ait. Iniqui non cum
sine peccaverunt qui cum sine vixerunt
Nam voluissent vitios si potuissent
sine fine vivere et possent sine fine
peccare. Respondunt enim quod in reccato
vivere cupiunt semper qui nunquam desin-
unt peccare dum vivunt. Iustus igitur
est et nunquam careat supplicio quod nunquam
voluerit carere peccato. Hec Gregorius.
Unde et Augustinus. factus est autem homo
malo dignus eterno quod hoc in se pere-
mit homini quod esse posset eternus. Et
Bernardus. Iustus profecto si peccat batif
quod non peccat nisi velit.
Secunda ratio: quod licet in inferno non

in peccato iustus non peccat nisi velit
momentanea

habeat facultatē peccandi: habeant tamē affectū. qz adhuc peccare vel lēt si possent. Velient enī si possēt in peccato ppetuo delectari i deo perpe tuo debēt puniri. Tercia ratio quā ponit fact? Tho. ii. lib. 3. gētilis. c. xciii. est. qz anime post mortē reddū tur imutabiles sū voluntatē vt. s. vltēri? voluntas mutari nō possit ne qz de bono in malū. nec de malo in bonū. Quādiū enī aīa est i statu pu gne potest de bono in malū mutari. vel ecōtra. statim cū aīa a corpe se parat nō restat nisi recepto p̄mii vl̄ pene. Quarta ratio. qz peccatū ē cō tra illū qui est īfinitus. vnde ⁊ pena debet esse īfinita: nō qdem acerbita te sed duratione. Iudex ergo iust? est qui punit ppetuo ppter rationes datas. Sed ē ne misericors i tali pu nitione. Disco qz se vt magister dis cit i sērentis. qz circū dīgnū ipsos punit. Nunq̄ enī tantū atq̄ue p̄nit quū p̄ demeruisse. ⁊ ideo dicit. Rī chard? et Bona. qz de? curū miseri eorū actū aut mere iustū nō posset facere. qz īseparabiliter. in deo sūt ā nexa iusticia et mīa. Predicā igit̄ q̄tuor erūt cā cōtinui clamoris ip̄o rū dānatorū et hoc. quia clamorem tuū noluerūt audire q̄dū hic vexes rūt o iuste iudex. Clamavit enī dñs Iesus doctrinā suā. ⁊ viā salutis e docēdo Luce. vi. Ipse iter faciebat p̄ ciuitates et castella p̄dicēs et euā gelisās regnū dei. Sequitur. Et hec dicēs clamabat. Qui habz aures au diēdi audiat. Clamavit etiā p̄ suos p̄dicatores quibus dixit. Eūtes vos cete omēs gētes baptisātes eos. In nomie p̄is. ⁊c. vocētes eos seruire oīa quēcūqz mādauit vobis. Et Pro uer. i. Sapientia sōis p̄dicat. i plate is dat vocē suā. i capite tur bay. cla mitat in forib? portarū vrbie p̄fert

verba sua dicens. Usq̄quo parūli diligeris infantia et stulti ea que si bi sūt noxi acupiet. et ipaudētes odi bāt scientiā. Cōuertimī ad correcti onē meam. En proserā vobis sp̄ri tū meū. et ostendā verba mea. Uo caui et renūssiis extēdi manū meaz et non fuit qui aspiceret Desperisif omē consiliū meū. et increpationes meas neglexistis. Ego quoqz in ite ritu vestro ridebo. et subsānabo cū vobis quod timebatis euenerit. cuz irruerit repentina calamitas et inte ritus quasi tempestas ingruerit qñ venit super vos tribulatio et angu stia. Tunc iuocabūt me et ego non exaudis. eo qz exosam habuerit dis sciplinā. et timorē domini nō susce perint. nec acq̄uerit consilio meo. ⁊ detraherint vntuerse coreptōi mee. Comēdēt igit̄ fruct? vie sue. suisqz cōsiliis saturabunt. Et se paret veri tas thematis assumpti. Cōuertant̄ in īfernū omnes gentes ⁊c.

Quarta pena erit fumus ab
 q̄ sēs euacuatione. Non
 erunt enī inferno fenestre
 aut facture terre per quas iste fum?
 exire possit imo inibi concludet ille
 fum? vudies: terra absqz quocūqz
 meatu. Cōst vera charissime quāta
 pena esset hominē esse i fumo vnt?
 camī hī igne magno succēso. etiam
 si tūm tibi p̄ horā stare et maior pena
 si per diēset adhuc maior si p̄ septē
 manā. Quāta erit pena esse in su
 mo carceris īferni ppetuo Unde cō
 sidero qz ex illo fumo erūt in dānaē
 pene quattuor videlicet.
 Primo perturbatio capitis.
 Sensus occupatio
 Corporū denigratio
 Inferni obscuratio.

ntu

vt

Fum⁹ absq; euacuatioe

Erte igitur iste fumus capitis perturbatus. *Mat. viii.* Ibi erit fletus et stridor dentium. *In factis* *Thoatil* lib. contra gentiles. c. lxx. In corporibus dānatorū post resurrectionē nihil p̄hibet corporalē fletū et stridorē dentium intelligi, ita t̄m q̄ per fletū nō intelligatur lachrymarū deductio, quia ab illis corporib⁹ resolutio nulla fieri potest, sed solum dolor cordis: cōturbatio oculoꝝ ex capite, prout in fletibus eē solet. *Hee* ille. Multi enī fient qui non emittēt lachrymas sed perturbant et volēt cōiter caput. In inferno igitur ex tali fumo horribilis erit maxima capitis perturbatio: et dolet vehementissim⁹. Sed o talis uon solum caput perturbabit sed oēs sēs occupabit sicut vidēs in hoīe exsistente in fumo et ī illis q̄ p̄burāt, q̄ sum⁹ iurat os: nates: oculos: et aures. Sic ibi fum⁹ ille intrat os et ceteros meatus dānatorū hec erit pena grauisima ipsi oculis sicut experimur q̄ fumus multū nocet oculis. *Iuxta* *Ud* A fumo stillante demo neq̄ muliere te remoue. *Tria* sūt que possūt valde nocere, hec pena erit illis qui per oculos peccādo viderūt et cupi erūt hui⁹ mūdi delectabilla: aurū et argētum, vestes, castra, et cetera mūdi cōcupiscibilla mulieres, nō sū as cū quib⁹ accū luxurie cōplere desiderarunt, etiā et si non fecerūt: qz nō solum act⁹ est peccātū tali punitione dignus: sed etiā visio ad cōcupiscendos. Sicut dicit *ps.* *Mat.* xl. Qui viderit mulierē ad cōcupiscendā iaz nechat⁹ est enim in corde suo. *Et* plures peccāt in talib⁹ visib⁹ qui nō credūt se peccare. Per oculos et et alios sensus intrat mors peccati ad aīas n̄ asq; *Ud* *Jo.* de pecha, *Il.* de oculo morali ait, Ocul⁹ corpis ē tanitor cordis. Si quis pulc⁹ fuerit

deq̄d idecens nouerit eē excludit. Nā leo lo hie eē dicit q̄s quis iuxta leonē trāst: et leonē nō respicit ille sus euadet si autē leonē respicit ip̄s leo deuoratur? Inuadit Sic interdū ex aspectu mulieris scauto: inuadit hominē cōtatio carnalis quāsi nō aspexisset secur⁹ euallisset. *Ideo* *Job* xxxi. dicit *Pepigi* sedus cuius oculis meis vt nō cogitare quidē de virgine *Suz* quo *Ubo* dicit *Bregio*, illud nō licet intueri q̄s nō licet cōcupiscit. *Et* *ysaac* in *ll.* de sinonimis. *Tolle* materiā destinādi, si vis eē a cōtatione tut⁹, esto ī visione discret⁹. Null⁹ sane mētis licet ad spectādūz bassileū cuius aspect⁹ iterficat, ergo nullus debet ire ad spectacula mulierū q̄uz aspect⁹ iterdū inficit et occidit. *Quidā* iuuenis heremita cui⁹ abate suo iust ad clauitatez vbi mulieres in chorea respexit et culum nō essēt ab abbate sollicitate req̄silit, abbas eas auferes eē rōdit, *Reuerfus* puer ad claustrū cōsolabiliter flet re cepit. *Lui* abbas. *Quid* vis fili mi. *At* ille. *Nolo* vt de anserib⁹ q̄s in ciuitate vidi des mihi. *Tūc* abbas fr̄i b⁹ uocari. *Ad* ate inq̄t. *fr̄es* mē te sollicita q̄ piculosa sūt mulieruz spectacula. *Nā* hie puer in oēs q̄ prius mulierē nō vidit et in heremo nutrit⁹ solo visu sic ē igne cōcupiscētie carnisius succūsus. *In* q̄d eēt h̄is vas plenus balsamo si illud ī media platea poneret et oibus populis exponeret et vnusq̄s cōtra vas lapidē iactaret. *Sic* insan⁹ q̄ h̄z in corde balsamus gr̄e tāq̄ in vase debili propter vtilitatez libere arbitrii et thesaurū castitatis et integritatis ē cor q̄ p̄pter p̄nitatē ad malū ē mltuz fragile q̄ ad spectacula mulieruz ē aus⁹ accedere et vas sub ictib⁹ lapidē exponere. *Mulier* enī quē p̄mo

no. 1. 70. 1. 1. 1. 1.

sum. 1. 1. 1. 1. 1.

no. 1. 70. 1. 1. 1. 1.

11221 41 22 2011
nostr

Quita pena corporalis

resplect ad cordis sui vasculum spei
sue similitudine qm lapide vna mit
tit, secundo respicit sedes lapide mit
titur qm ictu pmo vas fragit, ita
vt gra pdatur. **Uti Greg** in dialo
go qui corp^u suu pncipie dedicat ha
bitare cu seminis no psumat. Nam
spes mulieris oculis opposta facit
plures cogitare nephada. Ideo d^r.
Ecc. ix. Averte facie tua a muliere
eopta et ne respicias muliere aliena
ppter spem mulieris multi perierut
Sancr^u cui dauid q oculos iecit in
mulierem et fixit illicito appetitu ve
sect^u adulteriu et homicidiu commisit
Nisi enim feminam icante respexisset,
in tunc carnis temptatione mime cog
cidisset. Si ergo p icuria oculor^u ta
tus vir cecidit nos q d^rge ab eius sa
citate distam^u ta mortale pncipiu
simope tiere et cauere dem^u et ora
re cu eos dauid t o vno petere. **Auer**
te oculos meos ne videat vanitates
Talis visio est qm fum^u ledes oculo
los etiam interiores et non tui p fu
mu mulieris. t. p^u habitudine q t^u sit
qm fumus hoies ledunt oculo, sed
etia au r^u per cantu et vba suauia
Sicut eni spreu q snt mstra ma
rina virginu vultu hnta navigan
tes cantu suo illicitu illecticos sopo
res inuunt et soporatos interficiunt
Sic et mulier cauto suo homine at
trahit et in pcto obdormire facit.
Et sic ipsu spualiter interficit In q
facto vterq culpabilis; mulier quia
viru perimit vir quia ad cantus ei^u
et stultus accedit **Tercio** capit mn
lier homine per offensu **Sicut** enim
panthera; vt dicit philologus **Dds**
sui fragrantia attrahit cetera ai
malia que postq seferunt suauitatis
sue odore ipsa comitant etia v^u sed ad
mone **Sic** et plerumq fatui quoru
cor variis odoribus delectat currat

post odore muliebri vnguentorum
Sed audiatur mulieres ta ib^u operaz
dites q d^rs per **Eccl. iii.** c. cōminat.
Pro eo q eleuate snt filie syon, et a
bulauerut exte^o eollo et nutibus o
culor^u ibat et plantebat et ambulabat
z pedib^u suis cōposito gradu sed de
bat decalubabit d^rs **Xrice** filiaru sy^o
z d^rs crine earu nudabit. **In** die il
la auferet vno ornamentu calcamen
toru lumilas et torqz et mōtia z ar
millas et mirras et discrimalia et
pichelidas z murenulas z offactorio
la z iures anulos z gamas i frōte
pedetes z mutatoria z polliola z im
theamta z ac^u z specula z syndes z
vittas z tēstra z erit p suauo odo
re fetoz z p zona funicul^u et pro cri
spati crine caliculu z p fascia pecto
rali ciliculu **Iste** e fumus carnal^u la scl
ute. q nūc hoies caput z deducunt
ad fumu infernates. **Et** ex tali fumo
muliebru qm cap^u hō et p tactu et
opus nephoru ppetrādo z tūc iterfi
cit hō miser; ext^u plo vntionis q sic.
asferē q naturas scripserit ofialum
hoc mō cap^u virgo nāq^u uellu decet
ornata in illu ponit z veniet i sust
apie in q ille d^ri ferocitate deposita
caput ponit z dormit quē sapozatus
venatores caplit et occidit **Sic** sū
iū obdormies i sūu valide oculos sū
vidit ex q tōde z mortē icurrit **Judi**
es. xvii. **Aspex^u** siqdē corpis auferē
terbu oculū rōis **Noli** igf attendere
fallacie mulieris **Prover. v.** **Et** in o
culis eius capt^u nō eris sicut eō cōi
git holoferni. **Judich. i.** cum enim
intrasset aute faciem eius viduh.
captus est in eius oculis holofernes
Passit eius aues volantes inter
ficit.
Sic et mulieris aspectus: quant
deq^u viros celestes ad p^u voluptas
tis trahit, et sic spiritualiter inter
ficiat.

putrinito mulieru
est fumo ignis quoru
omnib^u

2 hō
a d

Quinta pena corporalis.

ficit. Videt quoque probable quod cum muliere viri libidinose respicit tunc a corde mulieris libidinosum fumum egrediens usque ad oculos veniens, de hic radios visuales mulieris inficit, qui sic infecti veniunt ad oculos viri, et sic infectio usque ad cor viri transit sicut a corde mulieris primo processit. Quoniam enim primo cum muliere menstruata speculum aspicit maculat ipsam. Sic mulier interdu ex libidine viri respiciens inficit animam in qua tamen in speculo dei relucet imago. *Laueam? igitur a tall fumo ne fumum inferni patiamur: qui sicut victus est deus sensus occupabit cum dolore et afflictione testimonia et perpetuo.* Tercio ex tali fumo erit corporum denigratio. Corpora enim damnatorum erunt ut germina et turpissima. *Esai. xiii.* Unusquisque ad proximum suum stupebit, facies probuste vultu eorum. Unde sic corpora electorum erunt pulchra et clara. Ita corpora damnatorum erunt turpia et deformia. Unde inquit Augustinus in libro de natura hominis. Si cutis iste omnia lucida suo fumo deturpat: sic ignis inferni corpora reproborum denigrat et obscurat. Patet etiam exemplum in igne qui communitur dicitur sancti Antonii quod in presenti vita deturpat membra illius in quo est, et etiam in calore solis quod denigrat ethiopes. Sic fumus inferni ex igne et corporibus damnatorum, tamen ex cadaveribus putridis ascendens denigrat omnes damnatos. *Tren. iiii.* Denigrata est super carbones facies eorum. Unde isti qui volunt representare demones facies suas denigrant. Tunc facies mulierum que damnate erant quas ita in mundas tenuerunt, ut nec in eis nigra macula esset, erant turpissime et nigerrime. Et sic in celo alia erit claritas martyrum alia confessorum: alia virginum: alia eorum quod in matrimonio sancti vixerunt. Ita in inferno alia erit turpitudine damnatorum

secundum peccatorum suorum maiori tate. Et ideo voluit aliquid doctores dicere quod sicut in celis apparebunt aliquid signa meritorum, sic et in inferno habebunt in corporibus signa suorum demeritorum. Sicut in fure manus ligantur retro et homicida ligatur ante ad designandum suum delictum. Quod ergo plura peccata commiserunt plura signa: et magis turpia in cordibus habebunt. Etiam illud membra in quo homo plus peccauit maiorem penam habebit et maiorem deformitatem. Si enim ergo nihil aliud esset in damnatis nisi tanta uigredo et deformitas corporum: propter hoc abhorreere debemus peccata. Quarto ex isto fumo erit inferni obscuratio. Sicut enim videmus quod fumus facit domum obscuram ita ille maximus fumus inferni faciet obscurum Apoc. xliii. fumus rotundatorum eorum in secula seculorum ascendet. Quanta autem pena sit esse in tenebris perpetuis cum tanta afflictione sensu nullum posset exprimere. Quod ergo tatus fumus sustinebatur modicum penam sustinere non possunt. *Job xvi.* Nulla sermone eius vix audiuimus tonitruum magnitudinis eius quod poterit sustinere. Stilla sermonis eius est penam agere: et tonitruum erit, ite maledicti. Ideo erubescant peccatores et deducantur in infernum per considerationem penarum muta fiat labia dolosa, id est, amplius dicant se non posse facere penam sed cum virtutiter agant ut penam eternam euadant, quod ut ait Augustinus. *Aut dominus punire aut homo.* *Math. iii.* Quis vos docuit fringere a ventura ira sepe sumi, de quo *ps. xvii.* Ascendit fumus in ira eius. Et respondet *Job. bap. Math. xlii.* facite dignos fructus penarum. Alter pfundatur in infernum omnes gentes qui oblitiscuntur, deum.

Quinta pena est odor fetidus quod et multum horribilis. Tertia odor erit ibi ex quattuor causis

*in adu. in
p. vir. imago
et p. deo
et p.*

Primo ex cunctis mundi vilibus que
ibi congregabuntur
Secundo ex sulphureis ignibus qui
itaque misceruntur
Tercio ex vānatis corporibus que
ibi dē torrebuntur.
Quarto ex horridis demonibus qui
perpetim damnabuntur
Primo igitur in inferno erit fetor horri-
bilis ex cunctis mundi re. Ubi notan-
dū in li. de veritate theologie, q̄ ig-
nis in mari? p̄cedet facie iudicis iuxta
illud p̄ Ignis aut ipsū p̄cedet quivir-
tute diuina nō solū ignis q̄ ē in spe-
ra sua sed etiā cō ignis q̄ i terra ⁊
sup̄ terrā sūt p̄currit ad mundi suffla-
tionē. Ille autē ignis hēbit offi-
ciū q̄uoniam ignis. s. ignis infernalis re-
p̄bos puniēdo, ignis purgatorū bos-
nis a v̄tali b̄ expurgādo, ignis ter-
restis vegetabilia ⁊ sēlibilia p̄sien-
do et oīm hoīz corpa icinerādo, ⁊ ig-
nis elemētatis elemēta subtiliādo ⁊
ad innouationē disponēdo. Per illū
igitur ignē ita terre facies exueret q̄
figura huius mundi p̄bit sicut et olim
factū fuit per diuinū. Et merito p̄
mū iudiciū dei fuit p̄ aquā p̄ ardore
luxurie q̄ tūc viguit. Nisi vero iu-
diciū erit per ignē p̄ra teporē chas-
ritatis q̄ tūc q̄il senescēte mūdo re-
frigescer. Isti ignis actio erit suc-
cessiua hēbit et̄ m̄tū mediū et̄ siue
Primo nēq̄ iudicis aduentū p̄ueniet
et̄ q̄i sit p̄ illū ignē fiet purgatio iu-
storum et̄ punitio malorum. ⁊ icineratio
corporū cū p̄suptioē nascentiū, quo
facto statim erit resurrectio corporū
cū aduentu iudicis ad iudiciū ⁊ tūc
infāmabit totū mūdū p̄ circuitum.
Terminato vero iudicio tota calidi-
tas illius ignis exēq̄t iustas iudicis Inno-
uētū p̄cōres et̄ trahet in infernū ⁊ tūc
ita p̄ q̄ ignis ille aduentū iudicis ⁊ p̄-
cedet, et̄ p̄comitabilē et̄ seq̄tur Post

p̄dicata fiet mundi innouatio: sed inter
purgationē ⁊ inuentionē multiple
est orō. Prīo q̄ purgatio erit p̄ a-
liū q̄litate detractio, s. innouatio erit
pulchrioris forme iudicio. Secūdo q̄
purgatio est electorū ab impuritate
quā h̄t ex cōmixtione ad puritates
immutatio, s. innouatio ē celoz a statu
veteri ad statū nouū p̄uenitio, ⁊ hoc
per cessationē a motu. In celis erit
p̄pter im̄mixtionē illā puritas ē
sed tū imp̄fectio, sed. Ubi nō erit
purgatio p̄ ignē, sed tū cessatio a mo-
tu. Sic autē purgabunt elementa q̄
p̄sident ab igne vis p̄bustibilis ab
aere obscuritas ab aq̄ glacialis fr̄i-
giditas a terra vero p̄uitas et̄ opa-
citas, Hec ibi. Et. c. xv. dicit. Ter-
minato iudicio statim erit innouatio q̄
nō p̄p̄bit q̄dū p̄cōres ē in mūdo, ⁊
q̄dūq̄ detracta erit in infernū. Et in fine
ca. ii. dicit. In innouationē mūdi quicquid
ē ignibile mūdo ad locū p̄na p̄fluēt
tibi honorē carceris multiplicabit.
Hec ibi. Ad d̄tera si sunt multa feti-
da et̄ inhonesta in hoc mūdo ac igno-
bilia et̄ si posses sustinere fetoz vni-
catis putridi ad nāres appōiti p̄ orā
Quō sustinere poterit vānat? fetoz
res totus mūdi i vñū p̄gregatos.
Rō huius p̄ced. nā ad bonū statū cui
libet cōsistat p̄inet habere locū ubi
sordes p̄liciamur Quō ergo cēt de-
ne ordinata ciuitas vniuersū, nisi hē-
ret huius mōi locū i q̄ sordes ei p̄p̄l
ceteretur P̄cōres facti vt slercus tre-
sūt huius mōi sordes p̄s. Ut lutū pla-
tearū delebo eos Et cū his ēt iustū
est altas sordes ad penā eoz p̄lici q̄
i hoc mūdo alique fetozē pauperū i
sit mōi eos p̄pter deū v̄sistando et̄
cōsontādo sustinere noluerūt quibz
dicit a xpo vt hētur. Mat. xxv. In
firmus fuit et̄ non v̄sistatis me. sed
abussūt odoribz bonia multa p̄cō-
b. lli.

Est odor fetidus

Et est dicitur. Et hoc dicitur tunc se-
tor ex sulphureis ignibus et sic. Plu-
et sup petros laqos ignis sulphur.
et. In hoc qd pluiet. abadaria sicut
pca. pluula et sine nro et mēsurā ca-
dit. In hoc qd ut laqos sicut qd ve peto
exire nō poterit p ignē at dñs acumē
volozis inuit. s; quia ignis ardentius
feruet cū sulphure tō sulphur addit
Et q; sulphur sine igne nō fetet; tō
sulphuri ignē miscet. Quātus sit fe-
tor: sulphuris cū igne factis notū est
his qd accēdunt cādela cū stipulosul-
phureis. Ut nec vni? stipule fetorē
vālet suffere. Quāt? igit erit fetor
sulphuris? ferri. qñ totū ille ignis in
fernalis erit mixer? sulphure. Digni-
tet qui potest. De hoc sulphure vñ.
Dico. et pphēsa ē bestia et est illa
pseuo. pphā qd fecit sicut corā tpo qui
bus seduxit eos qd acceperūt charac-
terē bestie et qd adiuuēt imagines
et? vni nulli sicut hi duo i stagnū ig-
nis ardētis sulphuris. et ceti occisi sūt
i gladio sedētis sup equū qd pccidit
de ore ipsi? et sēs aues saturate sūt
carnib? eo: s; glo. Apprehēsa est be-
stia. i. anrps crudelis et bestialis vñ
uēs. Un ps. Postea ē pugna antiphi
et exercit? ei? p xpm et hie pñr po-
nitur ei? nultio et cor? qd sibi adhe-
rebāt. Ideo vñ qd apprehēsa ē. i. adp
hēdet pteritis p futuror est illa pseu-
do. pphā. i. pdicatores antichristi qd fe-
cit sicut et ponit singlē pro plurali. Et
dñr hi duor lui missi i inferus. i. ma-
lorā qui scēter opant malus et isti
magis tor: qd nōt qñ si mortui desce-
rūt necessea legē Luc. xii. Seru?
scēles voluntatē dñi et nō facie vāpu-
lebit plagis mltis. Et Ro. ii. Qui sūt
lege peccauerūt sūt lege peribit. Ipsi
s; dñr ponit i stagnū ignis ardētis.
nō qd illi debeāt excipi ab hñdō pēa
sed qui: nō tñi puniant. De ergo qd

mittat i stagnū et. Stagnū vñ qd
pnet aq; imobiles. et hoc rñdet sta-
bilitati et pseruatiē i culpa. Itē pō
isermi vñ stagnū qd mergit eos qd vo-
luptatē hui? mñdi qñ aqua bibebāt.
Itē i stagnū qd ē pfundū itē igit
pca rñdens culpe supbie. In igne pe-
na rñdens auaricie. In sulphure pēa
rñdens luxurie. Et ceteri. i. scēntes
antichristi seducti p predicatores pseu-
do. pphetar. Occisi sūt in. i. gladio
diuine sentēcie christi qd sed; s; equis
et. sup humanā uaturā asūptā. q; in
die iudicis dabit sūas iusticiā Job
v. Pater oē iudicis dedit sūo. Et s;
nes aues. i. oēs sacri? eleuabāt a
terra pēnis vterutū Phik. iiii. Quor
fatio nra i celo ē. Saturate sūt. i.
delecti sūt carnib? cor. i. vidēdo pe-
nas istinctas p ope carnali. In sul-
phure igit sicut fetor carnis vñ dicitur
ill? pē. Gen. xix. Pluit vñ ignē
sulphur sup sodomā et gomorā. Ter-
cio erit odor fetidus ex vānariis cor-
porib? et. Nā illa corpa erūt fetida
et imūda ita qd quilib; ab alio nau-
seā et passionē maximā recipiet. Ut
sicut caro putrida sup carbonēs pos-
ita magnū exalat fetorē. sic corpa i-
sta putrida etiā ex se et ex calore igni-
s; maximū fetorē emittēt. Quidā
uer enī hoīs emittit fetorē ita vt a
vlcēre hoīs nō possit sustineri. Pēsa
igit quō sustinere poterūt vānariis
fetorē. nō tñi vni? sed qd si iustor cor-
porū vānatorū. Esa. xliii. De cada-
uerib? corū ascēdet fetor. Legim? ē
it. Ista. ix. Qd āthloc? reuertēs de p-
sude elat? in irs p iudeā a deo puni-
tus ē. ita vt de corpe ipsi vermes sa-
turirēt odore et illi? et fetore exerci-
tus suare. et tūc nec ipse nā serozem
sua ferre posset ita ait. Iustū ē sub-
ditū eē deo et mortālē nō parā deo
scēre. Et Jo. xi. vñ. Ab arba christi

Sexta pena corporalis.

Ubi tū fetet quārduan? et ē. Hoc ut
 martha ne dñs fetore corpis scissus
 suaretur nescio adhuc a xpo refus
 erāo Si q̄ rñ? It fetoz hoīs i hmi
 ā mortui q̄nt? erit fetoz oīs corpōis
 vānat oruz. Quarto erit ibi fetoz ex
 horridis demōib? etc. Exēplū legi?
 in bñ martiri vita. Quādā die dya
 bol? i forma regis purpura et viade
 mai e ac aureis caligis ornat? ore fe
 reno letaq̄ facile sibi apparuit. Atq̄
 dō vñ tacuisset. Agnosce inq̄r dia
 bol? marie quē colis; ego sñ xp̄us.
 Tūc ille docet? sp̄s scō, ait, dñs Jē?
 nō se purpurate et viademate renitē
 tem v̄turu ēē predixit Ego x̄m nī
 si in eo ex hitu et forma qua pass? est
 eruef? stigmata p̄stantē veisse nō cre
 dā, ad hāc vocē ille disparuit et totā
 cellā fetore repleuit. Credēdū est at
 q̄ in inferno demōes fetebūt et ma
 rio fetore, cū ibi erūt p̄petuo sc̄lu
 si. Fetoz intolerabil? Fetoz horri
 bilis tot fetozib? aggregat? si de se
 cogitarem? nūq̄ p̄tā p̄ quib? vāna
 tis holbus is. igeris cōmitteremus.
 Attēdam? igr ad hāc maximā penā
 Quid faciet velleat hōes q̄ nō p̄sit
 sustine fetozē luti aut cui? lib? alteri
 us rei sed apponūt suis narib? rofas
 et, cetera odorifer. Quō nō timēt tā
 tū fetozē nō vñtus diei s̄z p̄perue
 duratiois. Dimissis igr p̄is operē
 mur bonū. Nā cōuerremur in i fer
 nū oēs gentes q̄ obliuiscunt v̄sū etc.

Extra pena ē visio demōū ter
 ribil? Et nō solū hec pena ip
 sīs vānatis fiet a demōib?
 Inio I quattroz eos affligent. Nam
 Primo pauozē grandem prestabūt,
 Sc̄do peccata improperabunt
 Tercio sup̄ eos percurient iugiter,
 Quarto i vñū cōpiment eos fouit.
 Prio igr pauozē etc. Sūt et v̄sū
 horribiles. Ubi etiā nātr̄ stemus vi

vere horreda et pauem? Exēplū de
 hōmō pauore et t̄ore ex v̄sū one v̄d
 nis Demus iuli, de dono florisybi
 legit. q̄ dā religio? de noere i dor
 mitozlo iacēs i cepit clamare horribi
 lit et cū cōuenit? surgēs puenissz vi
 debāt e s̄i h̄ris oclis imobil? respicē
 ad parietē hec ad aliū r̄ndētē i m̄tra
 bil? horroz? p̄cussū ē maē at̄ req̄sita
 pore qd̄ h̄m̄s, r̄ h̄dit q̄ vidisset v̄abo
 lū. i q̄l̄r? at̄ cul? forme eēt, r̄ h̄dit nō
 posse facile describē, sed hoc dico q̄
 si eēt furuz ardēs ex vna pte et figu
 ra illa ex alla: magis eligerē it̄ore
 furnū q̄ videre sig. illā v̄t dā tenex
 i vitas p̄fz. Eredo q̄ si q̄ videret de
 mōes i ea forā q̄ v̄sū fūt cof vāna
 ti si possz v̄sū, hec ibi. Quart? igr e
 rit pauoz ip̄s vānatis si ex sola v̄sū
 ne vni? demōis, s̄z tot q̄t sūt i inferno
 s̄z q̄retet dō. Nōne ex iōga mora ad
 iucē tal? pauoz poterit cessare v̄t q̄
 nō, q̄ oēs ille pene est p̄petue i v̄sū e
 rit ibi pauoz im̄ ex v̄sū de om̄i s̄z et
 ex v̄sūe alio v̄dāna, p̄t turpitudiēz
 suoz corpōz. imo et vānatis cū mag
 pauore setpōs aspiciēt, s̄z ex iuguz
 aliq̄s horret et pauet q̄q̄ vidē plagā
 si quā h̄z horribilē Prouer. x. Pauoz
 h̄us q̄ op̄at malū. Et xxi. Pauoz oq̄
 rib? inq̄ratē Sc̄do p̄ā ipropabunt
 ex ipropatione vānatis multū p̄fun
 dent. Videmus q̄ ex ipropatione
 petōz hōia p̄fundū ē et erubescit si
 sūt verēdi. Sic demōes ipropabūt
 vānatis sua vicia dicentes. Ille est
 fructus adinventionū vestrarum.
 Ita sunt stipendia laborum vestro
 rum. Ecce quid nobiscuz meruistis
 cū vos temptando nobis cōsensistis
 superbiendo; luxurando; rapiendo
 cogitando; loquendo; operando; ve
 trahendo; ludendo; ridendo etc. Ec.
 xviii Sūt iacriter improperabit. Et x
 Exigua dabit et multa improperabit
 b. iiii.

Est visio demonū terribilis

Nā exigua fuit delictio peti i quā
 demōes nō precipitāt, s; multa erit
 improperatio qz leternū et vltra Gre
 g. Quos habuim? pntētores i culpis
 habebim? verisores i penis vel tor
 mentis Et hoc valde timēdum cordi
 nobili Exēplū de David q; iō oiaunt
 di. Ne irideāt me inimici mei Et ite
 rū Ne qñ dicat inimic? me? pualuit
 aduers? eū Cōsidera q̄ta pena sit ho
 mini in dolore exst? i improperare sua
 petā ppter que patit? r q; leuit? potu
 itset euitasse si voluisset. vel paruo
 tpe pro eis penitete et misericordiā
 cōseq? Experimur etiā q; multi infir
 mi pae dolore infirmitatis nō pnt au
 dire vba q̄cumq; Cogita ig? si potes
 q; Quis pena erit dānatis q; tā infirmi
 erūt audire ipropā petōp suoz r hec
 pena corūdet detractorib? cōtume
 losos Nū cōtumelia ppe est in vboz
 Nū Alexā. de hāto. Cōtumelia est
 petū ex iproplo fūctō manifeste tē
 dens i nocume ntiū primi et exten
 siole d; etiā in sc̄to eē. Nū sup illū
 Ro. i. Cōtumeliosos .i. supbos v. g.
 Cōtumeliosos sūt q; dicitis vel factis
 pumelias et turpia iserūt Nū pru
 melios? d; veloz et tumēs i vdis iu
 rie Est aut? pumelia maior: si q; ali
 cui dicat ei? defectū corā multis in
 detrimētū honoris Nū si inuēto lo
 q̄ntis ad hoc ferat vt p vba q; pfer
 honorē altert? auferat hoc est petū
 mortale et meret penā iserni Nū.
 v. Qui dixerit fratri suo fatue reus
 erit gehēte ignis. S; detractio ē a
 llene fame p occulta vba demigratō
 q; vicio plicitat fere totū genus hūa
 nū. Inq̄t glo. sup illū Ec. xxiij. Quz
 detractoribus nō edimiscartis. Si
 vero dicat ex leuitate nec sit volun
 tas nocēndi nec aggruet ex circūstā
 tiis ē veniale Et multa sūt aslavicia
 vboz vt sūt suffronū; verisori et

maledicentiū q; buo corūdet hec p̄a
 Quis et alia petā improperent et mas
 xie improbabūt xpianis q; suscepit
 baptisimū r alia sacramēta r q; p̄o
 fa ē via salutis et noluerūt p illā as
 bulare Tercio sup eos pcutiēt iug
 Prouer. xix. Parata sūt verisonib?
 iudicia et mallei pcutiētes sultoz
 corpora Nū i libro de cōtemptu mō
 di di. Sūt ibi tortozes serpētib? hor
 ridiores desormies. uigri. s; nō ad v
 bā pigri. Nū q; lassantur s; q; ad hoc
 renouant ad mala feruētēs sūt ad
 penas recētes. s; tristati: s; q; fert
 re pati: s; inardescūt nec cessat. nec
 refescūt M̄ q̄ta dānatorū pena qui
 sine pace et requie talia patiet Sci
 unt ei pueri q̄ta patit? ex vberib?
 vgarū s; magis paterūt si q̄tis ba
 culisū manu fortissīa pcurēt. M
 de? q̄ta pena cū dānati valde fessibi
 leo pcutiūtur manibus fortissīo de
 monū absq; cessatione. de q; bus Ec.
 xxxix. Sūt sps q; ad vindictā creati
 sūt r in furore suo pfirmauerūt tormē
 ta sua in tpe cōsumatōis effūdēt vir
 tutē et furoz ei? q; fecit illos. Non
 enī sūt vel flagella quib? uos in p̄nti
 pcurēt: nisi ros i cōparatiōe ad flagel
 la sēpiterna q; bus q̄l irat? p manus
 demonū s; vberabit dānatos. Q; b
 p̄sideras pphā orat di. Dñe ne i fu
 rore tuo arguas me neq; ira tua
 coriplas me. Quarto cōpimēt eos
 i vnum fortiter de qua pena et p̄ce
 deunt d; Ec. xl. Ad hec moza oppilho
 nes fames et cōtritus r flagella sup
 iisq; creata sūt hec oia Et de dānato
 di. Job xx. Adēx veniēt s; eū horri
 biles .i. demōes q; horribiles erēt vt
 dicitū ē pus Et de his oibus dicitur
 Nū. xviii. Jrai? dñs ei? q; dñs
 est tortozib? .i. demonū? q; vberit
 tores dānatorū Dicit enī Richard?
 q; corpa dānatorū erūt mutuo valde

Septima pena corporalís.

compssa sicut vi. David de ipsa Si
 cut oues i inferno posset sicut oues et
 forit se cõpinnat i ouili i hyeme p
 pter frigus et i estare in umbra ad
 fugiendũ estũ. Sic igit corpora dñna
 torũ erũt multũ cõpessa. et hec õpõ
 no per demões fiet tãq̃ persecutores
 dilũne iusticie. Logica igit si cõsõb
 maxio lapide sine morte q̃ra tibi pe
 na Corpora aut dñatorũ erũt guillie
 pãderosa. et vnũ sup aliud. Sic vt
 quidã dicit nã poterũt se mouere.
 Et ita videt dicere xps de nã hũte
 vestẽ nuptialẽ Nã inq̃t de illo. Ami
 ce quõ huc intrasti nã hñs vestẽ rã
 At ille obmutuit. Tũ e dixit rex mi
 stris. ligatis pe. ei? et ma. mitte eũ
 in tenebras extertores ibi erit fiet?
 et stridor dẽtũ. Mlti aut vocati sũt.
 M. xxi. glo. Et si de vno dixi de
 multis est intelligendũ per hoc vide
 tur iuenire q̃ ligabũt manibus et
 pedibus ita vt nã possũt vti mẽbus
 ad suã voluntatẽ sicut ligant frene
 rict et sũ cõmpõnent: sũ in torculari
 vne cõpimũtur et hec oia euenient
 dñatis. qz noluerũt obedire deo et
 ei? mādata scire et custodire: nec p
 cõsequẽs deũ scire. Nã q̃ se dicit nos
 ce deũ et mādata ei? nã custodit mẽ
 var est. vt dñ. Job. ii. Nã igit sine
 cã dicit thema. Tõuertãt i infernũ.

Septima pena corporalioẽ famel
 crudeliter affligẽs ee nõ so
 lã patiẽter imo nec de aliq̃
 pane poterũt sibi puidere. Paupes
 erũt nec aliq̃d poterũt habere. Recor
 dabunt pterite refectionis sãmam
 patiẽtur pœtue afflictiois. Tãr igit
 punient dñati q̃ de nã re nec per
 se nec per aliũ poterũt sibi puidere
 In carceratũ quidẽ i carcerib? hui?
 mudi et si per seipos puidere sibi nã
 possũt. et si p amicos vt per vxorẽ fili
 os cognatos aut alios amicos. aut

erũ per hoies misericordes q̃ elemo
 synas eis largiunt et sic qñq̃ bñ re
 fectur. et hoc ẽ eis magna cõsolatio.
 S; nõ sic erit in inferno. qz nec deũ
 nec aliquã creaturã ppiciã hẽbunt:
 imo nõ erit creatura que nõ mitãt
 creatoris iuriã vindicare. Sap. i. v.
 Pugnabit p eo orbis terrarũ p iustẽ
 fatos filios ei? et filias vxorẽ et cog
 natos quos tẽm vñ exersũt scierit in
 imicos ppetis q̃ pro eis cõmiserũt
 Et filius litigabit p patrẽ in inferno
 qm̃ exẽplo patris vsurariũ. vsurari?
 fuit aut talis a talis vite vel q̃ posse
 dit hereditatẽ male acquisitã et idõ
 sit dñat? Pater ecõuerso maledic
 eet filio dicẽs. Maledicta hora in q̃
 te genui: qz p te dñat? sup illicita
 acq̃rendo. Sic vxor maledicet viro
 et eõ: sũr filia ad matrẽ et eõ. M. sic.
 vi. filii? cõtunellã faciet patri: et fi
 lia cõsurgit aduers? matrem. et sic in
 imici hois domesticus ei? et sic de ali
 is. q̃ sãditos nõ correxerũt q̃ exẽpla
 pei viderũt vel q̃ psortes pctõz fue
 rũt Null? igit ibi erit amic? s; dñis
 hõ de? et dyabol? imic? nullus erit
 q̃ miãz habeat de ipso dñatis: imo
 letabit iust? cũ viderit viciãtã. ma
 nus suas leuabit i sagũte pctõris vt
 di. ps. Et sic igit nõ erit spes alieũ
 ius auxiliũ. nec a pte vel nec a pte p
 ximi. Quãta igit fatuitas p amore
 fatuo cui? cõq̃ alteri? se velle dãnã
 re q̃ nõ poterit sibi succurrere: imo
 erit inimic? si sũcũ eo dãnãt? vlgau
 debũt s; sua dãnãtõẽ si sit salus. Dñ
 ta pena hñe i imicos q̃s tantũ pri? di
 lexit q̃ et si oib? bonis absũdarẽt in
 nullo ei succurrere vellẽt. Tũ et ga
 tales cessabũt oia pietas et miã. U
 dete s; quõ debetis amare vxores fi
 lios et filias aut alios quoscũq̃. Se
 cũdo paupes erũt rã. imo nudi erũt
 sic q̃ nec pãticulis quib? cooperient

Est fames crudeliter affligēs.

Nam, illi. Reuelabo pudēda tua i fa-
cie tua et oīdā gētib⁹ nuditatē tuā
De⁹ qd faciet tūc viri & mulieres
q̄ nō timent turpia sua videri. q̄ta
eēt verecūdia vni honesto viro vel
honeste mulieri nudū vel nudā esse
corā maḡ m̄studie ppli. Verte ma-
ior verecūdia & maior pena & p̄fuso
erit ipso dānatio nudos eē p̄peruo
eorū tāta multitudie demonū et dās
natio eū illis turpissis corpib⁹ de q̄
bus magis verecūdiabūt q̄ si eēt ta-
lia q̄ta sūt in hoc mūdo. Et cū oībus
infirmitatib⁹ p̄ntis ipis Vbi erunt
camisēe velcate captiua et pepla
mulierū et dīaz tunice duplicate &
foderate eū caudis āplis & alia hui⁹
mōi vestimēta Vbi lecti molles euz
coopertoris variis. vbi puluaria &
tapeta q̄ pedib⁹ sustinent et parien-
tē applicat. Tūc oīa p̄ ignē cōflāg-
rōis q̄ p̄ce dect facit iudicia vt dēn-
ē p̄us eēt cōflūpra. Imo et oīa castra
palacia: et q̄cūq; alia edificia In hui⁹
cogitēt q̄ illis tātū abutūt vt ad ins-
ferni⁹ dēscēdāt. vbi pecunie: vbi the-
sauri: et alia preciosa q̄ tantū dilexe-
rūt vt pro eis acquitēdus sint dāna-
ti De bone iesu vñ nobis tāta istaia
q̄ rot expensis et tāto labore mūdi
glaz q̄rim⁹ et p̄fusione inferni nō cu-
ram? Tercio recordabunt̄ preterite
refectiois et maxie gulosi q̄ tāta cu-
ra et diligētia seruire⁹ compon eū tā-
tis laboribus nocere et die vacarunt
comestiof nōcurātes de salute aīaz
suarū Hoc p̄o gule istū i hoīes dā-
nabū flā q̄ta pena q̄ta p̄fuso p̄pro
modica et tā breui cōflione sunt dā-
nati. Sed vt ait Au. in li. de p̄flectu
Ntutū et victoz vētris ingluues os.
Ad esū de⁹ oīa mūdāna cōdidit qui
saturari cibo respuit qd aliū q̄ p̄o
cessū o muniti dicit. Istōia ciboz rñ
det. vñō hoz qd dicit verū ē. Ne et

hō fame moreret de⁹ oīa ad esū crea-
uit s̄nec mēsurā cōēdē. excederet ab-
stinētiā impauit. Nā int cetera sua
mala saturitate maxie panis sodā
perit dño attestāte q̄ ad hier l̄z p̄ pro-
phāz loq̄t dic Eze. xvi. Hec ē līqtas
sororis tue sodomie saturitas panis
Qua p̄t s̄c egredit ad medicinā sic
ad suēdas vapores vj q̄s accēdit. Ne
q̄q; valz i ill voluptate appetens sed
necessitati succurrēs Hic incarnata
Xmas p̄ euāgelīū di. Lu. xxi. Attēdi
te q̄uē corda v̄ra epula q̄ p̄ de i fati-
abilit̄ iudeoz voracitate di. Apo. P̄p̄
l. iii. N̄ s̄cū abulāt qd sepe dicebā vo-
b̄ nēzāt & s̄cōs dico s̄micos crucif̄cti
q̄p̄ s̄mō iter it? q̄ū de⁹ vēter est. Et
rursū. Esca vēter & vēter escis. de⁹
āt & hūc & has destruet Ille āt plene
hoc viciū supat q̄ in suēndis vapib⁹
ū solū p̄hōmā t̄z vt s̄c refectōez s̄
esuriēs tēpetet vētū acuratiores et
suauiores epulas excepta corpis s̄fir-
mitate et hospiciū susceptōe p̄tēnit.
Hec aug. Talib⁹ igit sic veditrogu-
bat q̄ū die splēdide et se septē ē i in-
ferno. Lu. xvi. Recordare fili q̄ re-
b. in. v. tua & lazari? N̄ l̄r mala nūc s̄c
b̄ p̄solat tu x̄o cruciari. sic igit cen-
tabit̄ gulosi dānati qd? di. Recordā-
re quō excess⁹ m̄ltos & m̄lta p̄ctā cō-
mūsi i p̄ādiis et cenis p̄p̄t q̄ dāna-
t⁹ es Tūc maledicēt hore & t̄p̄ q̄bus
talia cōtēte Nolite igit caristi sic vt
vere scō date elēos̄pnā pauēi vt vob̄
x̄p̄s dicat i die iudicii illū N̄ s̄c. xxv
Esū. & de. m̄ uā. Ne. b̄h. p̄f̄is mei. po-
stedite pat̄i vobis regnū a p̄f̄iuitōe
mūdi. Quanto fame patiet̄ rē. de q̄
b̄? di. Esa. lxviii. Et vos q̄ vere. rē.
p̄eo q̄ vocat et nō r̄nditis loc. s̄c
et nō auditis & faciet̄ i malū i ocul̄
meis & q̄ nolui eligistis p̄p̄t hoc vi-
dīs de⁹. Ecce serui mei cōderēt et

Octaua pena corporalis.

vos esurietis ecce serui mei letabunt
et vos confundentur ecce serui mei lau-
dabunt pro exultatione cordis. et vos con-
fundentur pro dolore cordis et ore spiritus
sancti ululabitis. dicitur igitur pro magni-
tudine famis clamabitis. Quia pena sit
fames propter aliquod scire quod illa passus sit
Incarcerati namque pro magnitudine falsi
solent cedere brachia sua et precor-
poris. Et in obsidionibus plures hostes
cederunt canes Sed quod dico canes
habet et matres propositos filios. Nec oportet
quod ad hoc hilositas atque reuolue-
re. nam et his animis. lxxxvii. v. circa et
matres cederunt propositos natos. Quod
ta famas ut sic uisus amor percat. Et
reuera famas quicunq; uiuentium nisi
huius est ad illam famam inferni que perpetua
erit Legitur igitur hac pena qui potest
habet quod sit de paradiso gaudis. i. co-
ru. u. q. oculi non uidit nec auris au-
dit nec in cor hominis ascendit que prepara-
ta est deus. Ita de penis inferni dicitur
Quid faciet contemptores ecclesie qui
non nolunt ieiunare qui ibi perpetuo ve-
lunt nolunt ieiunabunt cum tanta fame in-
cogitabili. Melius est ieiunare vel
minore fame pari quam currere illam tam
grandem famam quam non prodest. Aduer-
tamus igitur ad ista ut effugiamus tan-
tas penas et uiuamus cum temperantia no-
bis a deo iudicata nam dicitur in the-
mate. Conuertantur.

Octaua pena corporalis est si-

o tis similiter colligens. ubi

Notandum quod circa membris
oris in quo uiget spiritualiter sitis li-
cet etiam totum corpus et maxime in-
teriora afficiat et his penam et uolo-
ntem inmittat. Erunt tamen quat-
tuor speciales pene

Nam ei aqua presentabitur que sitis
extinguere non ualebit.

Semper sic cruciabitur cupidus bl-

lendi minime cessabit

Sapor erit amarissimus? in ore veraci-
ter. Dolor dentium pessimus torquet
crudeliter. Primo igitur aqua presen-
tabitur. et cetera. Ubi sciendum quod
totus ille carcer erit plenus aqua et
igne: nec aqua extinguet ignem: nec
ignis consumet aquam sicut fit in
hoc mundo. Erunt igitur ibi ignis
et aqua simul. Sed quia ignis in-
ter elementa est magis actiuus et ac-
tius nocet corpori. id ad terrorem illa-
rum penarum in scriptura sacra in
pluribus locis sit mentio de igne et
de aqua. et id sicut ignis ille non ex-
tinguet corpus: ita et aqua illa non ex-
tinguet sitim. Quoniam aqua habe-
re tantam quantitatem que non possit se-
dere sitim Sicut enim dormientes
et somniantes se habere sitim et co-
nantes se bibere cum ex tali fatastico
potu non extinguat sitis: quoniam patient
in tali somno. Sicut quod sume sitiat in
vigilia et habeat aquam et non possit bibere
sume patitur. Et nihil est parat ad uiu-
natos qui ex aqua tanta sitis extinguit
non potest Ibi erit balneum aquae multae que
corpore non mudabit Hoc balneum de-
bet his qui se balneant in aqua tepidis et
multa peccata commiserunt. ut poete
cum balneat se viri cum mulieribus non
suis qui peccata mitti tam inuidiosum tamen
uo et loquendo ibidem potest de nouit de
quibus post hec in possessione non loquitur
Imo cum talibus penas descendit ad bal-
neum inferni. Talia balnea non extin-
guunt ardorem concupiscentie carnalis
Imo accendunt. Et de hac pena aqua
frigidissime primo dicitur. Sed cir-
ca has penas quidam dicitur quod nullus
reuertit de inferno. Sapi. i. Non est
agnitio qui reuertit sit ab inferis. Et si re-
diret aliquis qui uidisset infernum crede-
ret ei Ista autem potest non ueri multiplicat
Primo per interpretationem prime questionis est

Octaua pena corporalis.

qz lazarus fuit reuerſus? & sic vi. Augſ
cū diſcubuit poſtea eū dñs i domo
Mortue multa narrauit i mēſa de
locis penaliſ? Preterea circa paſſō
nē dñi multa corpa ſetōꝝ ſurrexerūt
et apparuerūt multo. Preſ illos in
ueniſſent alli multi in rediſſe ex di
ſpſatione diuina. vt Tralan? et a
lli de quib? uenit i geſtiſ ſetōꝝ Ge
clūdo rñdēdū eſt p negationē ſeſe qz
ſi etiā aliqſ in ueniret nō crederent
ei. imo dicerēt uel q nō in ueniret.
uel q non diceret uera. uel q ſic ille
q in exiit p̄as ad qd puenerat eua
ſt. ſic et ipſi poſtq̄ tatiſ? peniſ depu
tati eēnt eā hñ euaderēt Nō attēdē
tes ad illud qd ſcribit in ii. de ortu
ſaluatoris. uel inq̄ qd datus eſt eū?
experiri q̄ crederē Hoc p̄z Luc. xvi
de uolite epuloſ q̄ dixit abrae Rogo
te p̄ vt miltas lazaru i domo p̄ris
mei. h̄cō ei q̄ncq̄ fr̄es vt reſteſt illis
ne et ipſi ueniat i locis hūc tormētō
ꝝ: Et ait illi abrahā h̄ſit moyſe et
proph̄as. Ait ille dixit Nō p̄ abrahā
ſz ſi q̄ ex mortuis ſerit ad eos peni
ſcētiā ager. Ait aſt illi. Si moyſe et
pph̄as nō audiūt neqſ ſi q̄s ex mor
tuis reſurrexerit credēt. Ille ē te
xt? euāgelic? Quis ei poſſit reſues
cē maioris auctori. moyſe et pph̄e.
p̄ quoz ora ſp̄ſſetis loq̄bat cui ma
gis eēt credēdū. Terlo uicendū eſt
iſtis q̄ hoc ſp̄z q̄ nō ita paſſi aliqui
reuerſi ad nos de inferno eſt vt. ſ. p̄
pter hoc illd magis t̄eam? ire Sic
d̄ i fabula de uulpe qui noluit ire
ad curiā ledō q̄ uidiſt q̄ alioꝝ aſali
uſq̄ uenerāt uel ſigia eoz retroſum
nulla appebāt. Exēplū de qd fr̄ē p̄di
catorē q̄ eſt p̄dicatſ de inferno et uſ
eēt ei qdā dure credulitatſ. Mahaleol
et? q̄ credet uob? ſi nō ſuſiſto ibi d̄.
el fr̄. Peſſite hoīz ſi aliq̄s uenit et ad
te de inferno nūq̄ cellarea maleſat

eē uicōs ei ap̄ te q̄ ſi tres i inferno
ppt̄ pctā tua poſſes iſi exire ſic et uſ
le exiuiſſet Jē aduertēdū q̄ nō ſoſi
fideles; ſz et infideles hūc ſt fidē de
inferno. Cū narrat iqdā tragedia.
Seneca q̄ nō habuit ſiōz nr̄q̄z uſ
ſū ē eudā q̄ uideret Heronē balneā
tē ſe ap̄ iſeros et miltro aurū ſer
uēs iſundātes. et cū uideret ehoꝝ ad
uocatorū ad ſe uenētū huc inq̄t ue
nale gen? hoīz D aduocati aſci met
ac. vt i hoc uale meū balneamū Ad
huc ei ſpeſt loe? i eo que reſeruant
uob? S̄ ſi mlti poete it̄erionē faciūt
de iſer no i multis ſcripturis S̄ ſi i
git iſidellores iſideliſ? q̄ dubitāt de
iſerno. imo nec ſi iſideliſ cū i tot
locis ſacre ſcripture ſiat de eo mētō
ſicut uictū ē et d̄ magis iſta Hebo
dānar? exſti cruciabit et bibēdi cu
pido nūq̄ ceſſabit Q̄s p̄t facere ma
iorē fidē hui? rei q̄ xpi euāgelii Lu
c. xvi. ubi aſt d̄ Mortu? ē aſt diues et
ſept? ē i iſerno eleuās aſt oculos ſuos
eū eēt i tormētis uidiſt abrahā a lōge et
lazaru i ſinu ei? et iſe cla. vi. Pater
abrahā miſ. m. et mit. lazaru uel it̄gat
extremū digiti ſui i aquā vt refrige
ret ſigū meā qz erucior i hac ſiāma
Aqua petiſt ppt̄ ardoꝝ ſicis et nōdū
aq̄ guttā odinuit nec unq̄ obtinebit
Morā d̄ iqt de lura q̄ ſigua et digiti
methaphorice d̄ i aſab? ſepaḡ q̄ies
erāt aſe lazari et diuitiſ. ſicut i uoꝝ q̄
ſp̄s ē man? d̄? ei? op̄aria et ſiſr
b i lazaro p̄ digiti. itelligit d̄? ei? au
riſtāta. et p̄ ſigua diuitiſ d̄? mētō ſcō
cept? exp̄ſſia Nec p̄a marie uel
hilo q̄ p̄ ſigua p̄auit i potu Sap. xi
p̄ q̄ q̄s peccat p̄ hec et touq̄ Sic q̄ il
le diues ſp̄ ſiſt qz p̄auerat i bibēdo
ſic potatoꝝ et potatōes q̄ i hoc mul
tū p̄ant i iſerno ſiſtēt ſi i calib? pec
catſ moriāt oq̄ta p̄a ſp̄ ſiſtēre ſiſtē
lāgiari illi d̄ q̄ ſiſtēre maſ? ſiſtē p̄aſi ſiſtē

Est sitis similiter pfiges

pro oibus diuitiis q̄s habuerit i hoc mūdo p̄ copia frumētōy & vīnoy q̄ habuerūt i cellariis suis nō habunt buccellā panis nec vas aq̄ ad bibendū. Quid igr̄ faciēdū. **Verte** facere debem? **ſc̄e** peregrini q̄ exeuntes de patria ſua faciūt burſarios quibus ſua tradāt vt ſibi neceſſaria p̄uideant. Sic uos tanq̄ peregrini q̄ non habem? hic ciuitatē manentē ſed futurā inq̄rim? **Heb. vlti.** ſfaciamus burſarios: mittam? paup̄ib? p̄ quibus xp̄s dicit i die iudicii **Mat. xxv.** Ḡtini & dediſtis mihi bibere; et ille cui? intuitu dediſim? **p̄uiſ** debet nobis in alio mūdo de neceſſariis q̄ non idigebim? nec patlemur famē aut ſitē. Ponūt ei in burſa p̄ futuro temp̄e q̄ elemoſnā dant. **Eccli. xviii.** Elemoſna vici quaſi ſacculus cum eo: Pauperes enī elemoſinas ſibi dadas i celis portāvt ibi theſaurū ſuemat q̄ viderūt. **Uñ** beatus **Laurētius** tyrāno ſacultates ecclie q̄s requirit i celeſtes theſaurus man? pauperū deportauerunt. **Tercio** vānatis ſapor erit amariffim? **zc. Jere. ix.** Libabo eos ſelle & potabo eos abſinthio. qd̄ amari? an potādum ē etiā amariffima mītra & aloes ſicut ſeiūt q̄ guſtarūt. **Nō** p̄ hoc intelligitur q̄ ibi ſit ſel; ſ; q̄ in ore erit amaritudo ac ſi comederent ſel et biberēt abſinthius. imo maior qz nō poſſum? p̄ aliquas p̄ſitis ſeculi penas exp̄imere illas inferni ſ; q̄ tum poſſum? exp̄imim? per nota ſp̄m̄i? dicendo & magis vel mal? itel ligēdo. **Uide** igr̄ ſi ſit pena ipſi or̄i habere tantā amaritudinē. **Et** ad hoc p̄t̄ referri illud **Deut. xxxi.** ſel vicia conū vīnū eorū et venenū aſpidā inſanabile. i. ſp̄ cruciās. **Hic** pena erit pro falſis et ſpecieb? et aliis vellea? bñib? q̄ h̄le comedim? et i q̄bus ip̄i vānari plura pena cōmiſerūt. **Quar**

ta pena reſpectu or̄is erit maſu ſine dolor dentiū. **Uñ** talis dolor ſit uarim? etiā i p̄ſiti ſc̄e ſeiunt qui exp̄i ſunt: ita vt plures q̄ ſati reddant **Credere** dēimus illū dolorē non deē in ipſis vānatis et multo maiorē q̄ hic paſſi ſum? qz ſcriptū eſt. **Deut. xxxii.** Cōgregabo ſup̄ eos mala et ſagittas meas cōplebo in eis p̄pter hoc dicit euāgelii qz ibi erit ſtridor dentiū. **Mat. viii.** et nō ſolū ex maximo frigore de quo dictū eſt plus ſ; et dolore intenſiſſo ip̄oy dentiū. **De** q̄s poterit oēs h̄mōt penas portare q̄ iā recitate ſūt. **i. xxxiii.** cor pales. **Hec** pena cor: reſpondet maxime deuorātib? q̄ dicitur? ſuis multa deuorat qui erāt multā neceſſaria chriſti pauperibus.

Qua pena corporalis erit vt n̄ recūdia et p̄uſſo **Hec** autē p̄uſſo erit in q̄tuor penes. **Nam** ipſi damnati. **Tractabuntur** viliffime. **Locabuntur** turpiſſime. **In ſeruitute** iūp̄ia. **Cum** iniquorum copia **Primo** tractabūt viliffime **Tracta** buntur qd̄e vili? q̄ aliq̄ res viliffima hui? mūdi **Job. x.** **Hec** p̄ſiderās v̄icebat. **Dimitte** me vt plā. pau. vo. me. aq̄ va. et nō re. a. r. t. og. zc. t. m. i. f. et te. vnum. v. l. or. ſ; ſc. h. i. ha. **Ibi** igr̄ null? ē ordo **Nō** ei deſeretur honor regi plus q̄ gartōi. **Nec** pape plus q̄ n̄imo clerico **Nec** regē plus q̄ paup̄ ule vetule q̄n̄ ita vilit̄er imo vili? tractetur et puniā. **Hoc** eſt qd̄ v̄f. **Arkesim.** **Qui** dicuntur me erūt ignobiles **Tales** ei qui in hoc mūdo ſueſt i ſtatu digniori magis debuerūt deo ſerulre & ipſū honore rōne ſtatus iū q̄ de? ipſos poſuerat **Qd̄** ſi nō fecerit de ipſis fiet iū dicit̄ duriffimā **Sic** v̄f. **Sap. vi.** v̄p̄il? v̄c̄m̄ ē in tercio mēbio t̄te pene

Nona pena corporalis

Nō erit igf ordo q̄ uic̄ r̄ fm̄ quē s̄b
 vlti obedūt sup̄iori. Ibi nō obediet
 magis regi garcio q̄ rex garciol̄ nec
 reuerbit nec fil̄ honorē faciet pas
 tri, nec filia matri Reges r̄ p̄nci
 pes r̄ alii q̄ in hoc mūdo t̄ctū d̄lexi
 s̄nt reuerētias et honores: r̄ sp̄ent
 s̄nt paupes cogitate quō tractabim̄
 ī inferno Sed quō d̄r Sap. xi. Dia
 fecit de? ī nūero pōder e r̄ mēsurā:
 ergo ibi erit ordo Hico q̄ ibi erit or
 do vno mō et alio mō non. Ordo ibi
 erit ī p̄patione pene ad culpā. ordi
 nis ei pena fm̄ exigētā culpe. Et sa.
 ut. Agnitio vultus eor̄ r̄s̄debit eis
 et p̄ctm̄ suū q̄l̄ sodoma p̄ocauerūt
 nec abscederūt Ne aīe eor̄ q̄m̄ red
 vito s̄nt eis mala, ve ip̄o ī malū r̄
 tributo ei aīe ei? fiet et. R̄s̄debit ī
 ḡf̄ pena culpe mltipl̄ p̄mo ī nūero.
 Nō ei est cogitatio dicitū vel factus
 p̄ q̄ibi pena nō soluat̄ Job. xx. Hoc
 scio a principio ex q̄ possit? est hō su
 per terrā q̄ laus ip̄oīū breuis sit et
 gaudiū p̄pocrite ad istar̄ p̄ct̄r̄ Et se
 q̄tur Luct que fecit oīa, nec t̄n̄ p̄sue
 rur iuxta multitudinē aduencionū
 suarū et sic sustinebit Et seq̄t. Deuo
 rabit eū ignis q̄ nō succedet. Nec ē
 pars hoīs ip̄i a deo Et Rom. i. Res
 uelabit̄ ei ira dei de celo super om̄
 nē impietate r̄ iusticiā hoīū. Notate
 dicit sup̄ oēm̄ impietate vt nuērū inu
 at flagelloy. Sic enī uultū bonit̄
 remuneratū ita uultū malū ip̄itū Ec.
 xii. Mūcta q̄ s̄nt adducet de? ī iudic
 iū s̄nt bonū sit s̄nt malū Itē ī mō
 q̄ ī illa p̄e corpis pl̄? puniet in qua
 pl̄? peccauit Luce. xvi. Diues magis
 cruciabit̄ in ligua ideo magis reme
 dū q̄reb̄at de ligua q̄ ī pl̄? peccauit
 r̄ at p̄pter illicita v̄ba et cibos Itē in
 q̄litate q̄ qui ī luxuria peccauit vbi
 ē ardor ī corde r̄ fetor ī corpore pl̄? ar
 dētī pena et fetētī puniet. Ita q̄ pl̄?

peccauit ī sup̄bia et honore plus h̄
 bit de cōfusione q̄ qui se exaltat hu
 miliabit̄ vt d̄r Luc. xviii. Itē in q̄n
 titate q̄ q̄ pl̄? peccauit plus puniet
 Sap. vi. Poteres potēt̄ tormentā pa
 riat̄ Et apoc. xviii. Quātū gl̄ificauit
 se? r̄ ī delictis s̄nt t̄ctū date illi tor
 nētū et luctū Sicut ei idē ignis h̄
 equaliter agit ī lignū viride r̄ sicus
 sic ignis gēhēne licz sit idē ignis vt
 d̄r in s̄ctētis nō t̄n̄ oēs equal̄ foret:
 sed fm̄ delicti exigētā Luce. vi. Ea
 dē q̄ppe mēsurā q̄ mensi fueritis re
 metiet̄ vobis. Sic h̄ ordo ē pene ref
 pectu culpe In hoc alit̄ nō, est s̄e vi
 ctū est vel nō d̄r ordo: q̄ elemēta ibi
 ordinē nālē nō seruabūt Ignis enī
 cui? ordo nālīs est ardere r̄ illulare
 ibi ardebit et n̄ illulabit In p̄o Nox
 d̄nī iterclāctis s̄az Q̄ exponēs. Vi
 panus die. Hīs flāmaz ignis itercl
 bet q̄ ardere in inferno?et lumē in ce
 lo ponet nō t̄n̄ p̄nit? ignis nō luce
 bit, succbit enī vt inde voleat̄ nō vt
 gaudeat Itē nō erit ordo vt ignis se
 pareē ab aqua sed erūt simul mixta
 eū alit̄ multis vt fumo fetore r̄c.
 Itē seq̄t sed ibi s̄p̄itern? horror iha
 bitās Vbi Sap. iiii vbi sit de nuptiis
 d̄r: Erūt post hec occidētes s̄e hono
 re et ī contuētis iter mortuos ī p̄e
 tuū. Tractabūt igf̄ a d̄cmōib? eor̄
 tortorib? vltimē. Nlī nec pape nec
 regi hoīs dab̄t s̄? q̄ pl̄? p̄cauet̄ pl̄?
 et p̄sūsbilit? tractabūt̄ et puniet̄
 Gebo locabūt̄ turpiss̄e r̄ ad idē fa
 cit auctoritas p̄dicta: q̄ ī fern? ter
 ra t̄biosa tra miserie r̄ loc? ī corde
 terre oībus miseris replēvt̄ dictū
 ē p̄us r̄ ī illo loco post iudiciū ḡhale
 locabunt̄ oēs demōō et oēs vānatī
 p̄petuo et absq̄ exitu et spe culu scū
 q̄ solatiois Mat. xxv. Itē maledi
 eri in ignē eternū. Vbi erūt camere
 huius mūdi ornate tapetis et pictu

Erit verecūdia et cōfusio

ris dom? cū tantis expēsis edite: castra: palacia: et alia sūptuosa edificia Terre hec oīa sūt destructa. Ubi se debūt reges et principes. Ubi lecti molles: et alia sūptuosa q̄ tantū i hoc mūdo diligūtur vt p̄ acq̄sitione tantū multa p̄mittāt perā talia emēdor v̄dendo est mēdaciōs p̄uris et aliis fraudib? iūmicitis q̄ ducūt hōies ad infernū. Quāta fatuitas p̄ re trāstoria et q̄sll momētanea tot et tātas penas p̄petuas sustinere velle. Tercio e rūt i seruitute ipia. Homo est fact? est vt sit dñs oīm mūdānorū. In ps̄. Dñs subiecit sub pedib? eius onces et boues vniuer. i sup̄ et pe. cāpi. No lucres celli et pisces maris etc. Ita tñ vt obediat ei q̄ fecit eū scz deo suoz creatori eim sed q̄a noluit deo obedire: iūstū ē vt creature p̄pter ipsuz facte sine sibi ad supplicii eternū satis sicut dictū ē p̄s̄ v̄elit nolit hec tormēta patiē et his subiciē. Et iā dānatū patiētur a demōib? sicut ab ed̄p̄torib? s̄: dictū ē p̄s̄. D̄ q̄ q̄ utis pena h̄o q̄ in hoc mūdo iudere sine p̄p̄e p̄uenē: q̄ ip̄is̄ dñario. N̄a i erit fatuitas: n̄ i merito cū i hoc mūdo noluerit obedire suo creatori suo redēptori i decē p̄ceptis. Uidē? eī reges et p̄ncipes et ceteri dñi. Imo p̄famillas et infamillas suos suos. Imo etiā filios puniūt et subiciūt seruituti aliq̄i mortē inferēdo s̄m diuersas tñgressiōes suoz p̄ceptozū vel aliter puniēdo: scz i carcerā do. Xberibus castigādo etc. Sed hec eozū pena et seruit? tpalis ē et tñstoria: sed vere seruit? inferni erit p̄p̄e tua de q̄ d̄ Jere. xviii. Seruire te faciā iūmicitis tuis i terra quā ignozas. i. i inferno q̄ ē i medio terre vt dictū ē p̄s̄. Et rō huius seruitutis reddi. c. xvi. eiusdē p̄phete. Vere ligrūt me p̄cos v̄ri: ut dñs etc. et legē

meā non custodierūt sed vos peius opati eētis q̄ p̄res v̄ri. Ecce ei ābula bat vnusq̄q̄ post prauitates cordis sui mali vt me si audiat et cūcā scz p̄ mortē de terra hac i terrā quā ignozatis scz. et seruiē i v̄ri v̄ri alienis. i. demōib? q̄bus obediētis tanq̄ deo seruiētis scz die ac nocte. i. s̄p̄: q̄ nō habūt vobis requiē. Quarto e rūt dānatū cū iūq̄ copia. Hec copia et societas dānatū erit maxima pena. Non ei habet veritatē illud p̄uerbum. Golaciū miseris ē h̄e societas penis: Imo q̄o plures est dānatū tāto ignis ille magis ardebit sicut vidē? q̄ p̄ro sūt plura ligna i igne: tāto ardor ignis ē maior: p̄. o q̄t esse dānatū. Cōsiderem? a p̄lc ip̄o m̄i q̄t fuerūt hōies. Quis possēt cogitare sufficēter. credo q̄ sol? deus et q̄bus reuelatū est sciūt hōz numerus. Erūt aut vt cōter d̄: et ita x̄p̄s̄ v̄s det scire dñdo. N̄a. xx. Multi sūt vocati: pauci vero electi. plures dānatū q̄ saluati. Et iā fetoz erit maior et ita de mltis penis sicut de claudē pauore: de q̄bus dñi est. Erit et maxima pena videre tot demōes a quibus nunq̄ separabunt. Logite igit q̄ poterit h̄c penā. si pena est dānatū to ad mortē esse i carcere enim frigore: fetore. et aliis miseris que alii q̄ sūt i carcerib? vel cū hōib? mortuoz f̄ etidē q̄ aliq̄ sūt cū aliis v̄is i carceratis. maior est pena dānatū esse cū taz turpissīma fetidissīma et horrenda societate tot dānatū torum hec meditari v̄ligerter facit bene pugnare contra dra bolum et cauere peccata ne ad hanc societate perueniamus. Cum enim quis consideret q̄ si fuerit victus a demōne per peccatū mortale ad illa tormēta ducetur: certe debz v̄ri i p̄p̄e pugna re ne vincatur. Exemplū egissipuo

Brit verecūdia et cōfusio

de cladib⁹ iudeorū narrat q̄ cū qdā
de sociis Alexandri q̄ preerat magno
exercitū videret p̄ra se exercitū in
miserabilem preparatū et sui sumeret
cibū ad confortationē virū: ipse in q̄
dā solatio dixit eis Prædeam⁹ iunc
q̄: hodie cenaturi sum⁹ apud iseros
Quo verbo ita animati sūt ad fugi
endū cētā illā. q̄ null⁹ p̄ter unū fugi
git de prelio: et sic viriliter pugnas
uerūt q̄ victoriā habuerūt Sic cha
rissimi taliter resistam⁹ viuis et pu
guem⁹ cū mūdo carne: et demone: vt
victores existam⁹ et illā societatem
horribilē euitem⁹. Hec societas de
betur illis q̄ in societate⁹ hui⁹ mū
di in multa peccata p̄miserūt sicut i ta
bernis et ludis et choreis et multis
aliis copulis vel societate⁹ fatuorū
que societates sūt vitæde. **D**: cū vi
cit p̄a. cur peruerso peruerteris **U**n
ad hoc est factus Basilus q̄s i fine
sue regule dicens. Euita viros quos
erga mādāta dei vid⁹ ris negligētes
q̄ mortui sūt virtutib⁹ qui letant⁹ in
ppriis volūtatib⁹ vt gaudius carcat
viniis. **U**n hui⁹di vris nulla sit tri
bi cōmixtio neq̄ velis cū eis sermo
cinari assidue nisi in q̄ eos possis ab
errore reuocare. **A**terū si nō vales
deuita vt publicū hostē **S**epe et per
vnā omē morbidā possunt tot⁹ grex
et modica pars felis magnū dulce
rē vertit i amaritudinē. et fermentū
modicū totā massā corrūpit. hec ille
Euita ergo societates perōp̄ vt pos
sis euitare societates dānatorū. **N**am
in talib⁹ societate⁹ intiq̄ viro⁹ nō
ē memoria de deo. et si est. est i malo
perjurādo: blasphemādo: et inhone
ste loq̄ndo. vel de absētibus murmu
rando. et illis dērahēdo **D**e talib⁹
dicit p̄pheta **C**ōuertant⁹ et. q̄ obliu
seuntur deum. quia scilicet non ser
uant mandata dei sui.

Et hinc pena corporalis ipso
d rū dānatorū erit in actu mā
xima afflictio. p̄ qua pena i
telligēda est sciendū q̄ corpora illa e
rūt valde passiva. et incorruptibilia
Et p̄ hoc magis intelligēdo cogita
aliquē valde infirmū et debile i suis
mēbris vel patientē guttā vel talem
infirmitatē **S**ūt enī aliq̄e infirmita
tes que ita reddūt passibile corp⁹ si
cut et ego expertus sū q̄ nō sufferre
possunt tactū alicui⁹ ponderis. **T**a
lia igitur erūt illa corpora et ita pas
sibilia q̄ in tactu patiēt grauissimā
penā et hoc ex quattuor.
Primo ex tactu suorū mēbro⁹ valē
de ponderantium

Scdo ex tactu suorū locorū ipos p̄ri
nētū. **T**ercio ex tactu corporū alio
rū dānatorū. **Q**uarto ex tactu demo
nū cū his p̄dūatorum.

Prima igitur pena erit ex tactu incin
bro⁹ suorū et. **N**ā corpora dānato
rū erūt ponderosa multis et sic bras
chia super corpus ipsius dānatorū
et caput humeros et sic de aliis ma
ximum dolorē faciet: et hoc possunt
m⁹ imaginari ex eo q̄ aliqui q̄s i p̄
te aliqua corporis h̄ plagā aut ma
lū aliq̄ i q̄ si tangatur statī clamō
re magno ciulat di. **D**eus vos le
ditis meretia sc̄p̄m illuc non audeat
tāgere. **S**ic charissimi corpa dāna
torū erūt tā infirma vt in tactu mē
bro⁹ suorū sibi penā grauē infligant.
et talis pena erit illis q̄ suis mēbris
tetigerūt rursissime et in talib⁹ pec
catō mortui sunt aut q̄ se paruē
vinito sup̄sue sicut et faciūt multi et
multe intentione alliciedī ad peccatū
Et iuxta hoc potest poni exēplū q̄d
recitat in florib⁹ factorū et parillus
dixisse legit. **A**ssagister enī quiddā
dictus illo. quendam suū. scholares
egrotantē obulse rogauit vt p̄mō

tez ad se rediret et statim sibi de
 nunciaret. Post igit aliquot dies sibi
 appuit cū cappa de pargamento tota
 descripta sophismatib? et itus tecta
 flāma ignis siue foderata: qui requi
 situs a magro quisnā esset: ait Ego sū
 vtiq? qui ad te redire pioniss, qui de
 statu suo requisit? ait. Nec cappa su
 per me plus pōderat et plus me pmit
 t? si vnā turrin sup me habere. et hec
 ē mihi data vt cā portē p glia quā in
 sophismatib? habui. Porro flāmma
 ignis que est coopra pelles: sūt delica
 te et varie quas ferebā: qui flamma
 me cruciat et exurit. S; cū magister
 illā penam facillē iudicaret: dixit ei de
 factus vt excederet manū: et sic facili
 tatē pene sue scire posset. Quōq? ma
 gistrus suā extendisset ille guttā vnāz sui
 sudoris dimisit que predicti magrī ma
 num sagitta citius pforauit: itaq? cru
 ciatū mirabilē sentiret: et ait, talis suz
 totus Ille igitur magr ex ipius pene
 acerbitate seculū deliberauit deseres
 re et religionē intrare. vñ mane scho
 larib? cōgregatis hoc vñs cōposuit
 *. In quo coax rante cras couis va
 naq? vanis. Ad logicā pergo que mor
 tjs nō timet ergo. Et sic seculū dese
 rens religionē intrauit Istū exemplū
 valet ad ostendendū ex pōdere illius
 cappe quō post diē iudicii quā corpora
 erūt vntra atabus ex pōdere etiā tali
 um corporū dānatorū valde pōderan
 tuz ac suozū mēbrorum erit maxima
 pena in dānatis, sic q? brachij dānati
 sup corpus suū valde passiuū multuz
 affliger illū cū illo ardētī igne sulphu
 reo et hoc pro peccis cōmissis ex o:na
 mētis pulchritū vellū r pellis diuer
 sarū in qbus supflue multa consumū
 tur vbi ex talib? magis deberet sub
 ueniri xpi paupibus. An non dubito
 q? si nobis accederet sicut illi magro,
 videlicet q? vnā guttā siue parū pe
 nā inferni sensissem? spernerem? mul

ta que nūc sunt causa et occasio nosz
 tre dānationis nisi peccata mortalia
 que in his fieri pnt fugiam?. Secun
 do est pena ex tactu suoz locoz: im
 sos dānatos continentius. Sicut enim
 videm? q? infirmi si ponerētur sup le
 ctum durū vel lapidē paterētur, imo
 in lecto molli valde patiūtur: nec des
 cere possūt multi ppier infirmitatez
 sui corporis. Sit corpora dānatorum
 maxime passiuā et sensibilia valde af
 fligētur ex tactu locoz. Ac o:pm que
 continebūt illa, et hec pena specialius
 debetur illis qui in lectis mollioribus et
 ornatis multa peccā horrenda pū
 serūt de qbus dicit. Amos vi. Ne qui
 dormitis in lectis eburneis et lasciu
 tis in stratis vestris Ne imprecatio ma
 ledictionis eterne est siue dānationis
 his qui dormiūt in lectis ornatis: ibi
 dem la seluunt peccata luxurie et alia
 mala cōmittēdo. De peccato isto vide
 si vio Eze. xxiii. Vel qui etiā vt pigri
 multū tempis pdunt quo possent ora
 re vel aliquod bonū facere de quibus
 dicit. Prouer. xvi. Sicut ostium vertit
 in cardine suo: ita piger in lectu suo.
 Quō grauis pena his qui assueti sūt
 dormire in albis lintheaminib? et cul
 citris delicata pluma. Quōm dole
 bunt eis latera imo totū corpus ex tā
 duro lecto. Sed poterūt ne dānari
 se vertere. Quidā dicunt q? nō nisi q?
 tū demones eos vertēt, sed quomō
 doctiq? sit pena eozū nō alieniatur ex
 taliterfione de isto lecto dicit. Esa. xliiii
 Hetracta est ad inferos subbia tua cō
 cidet cadauer tuū, subter te sternetur
 tinea. et operimentū tuū erūt vermes
 Aliqui tñ dicunt q? in rei veritate ibi
 nō erūt, et q? nullū animal erit in infer
 no nec viuet post diem iudicii: sed ibi
 tantū erūt dyaboli et homines in ppe
 tuo carcere cū igne et ceteris de qu
 bus victū est. s; scriptura loquitur q?
 nobis nota vt per illa intelligam? ibi

Erit in tactu maxima afflictio.

dem est peiora ita quibidē erunt mala
peiora et abominatioes maiores q̄
sūt abominatio serpētū et vermis hu-
ius mūdi. **Cōsidera** igitur si deberes
esse in lectu etiā q̄tūmētiq; molli cum
ec. serpētibus et totidem buffonibus
qui continue te morderent et afflige-
rent crede q̄ maiora patientis in lecto
inferni si ibidē vadis. **Tercia** pena et
grauissima erit ex tactu et pōdere cor-
poris aliorū vānatorū. **Deus** quāta
pena erit illis qui in infimo loco erūt
Cōsidera si sup te esset maximus la-
pis sine morte quā penam sufferes.
Sic vltiq; maxima pena erit ipse vā-
natio ex pondere aliorum corporū val-
de ponderantiū. **In** infimo autē loco
erūt falli christiani. **Ū** legitur i vtra
Asacharis q̄ quadā die ipse factus ca-
put defuncti reperit: et cū orasset iter
rogauit illud cuius caput fuit. **Et** re-
spondit se paganiū fuisse vel pagani
Et dixit ei **Asachari**? **Ubi** ē aīa tua
Et respondit: in inferno. **Ū**q; requi-
reret si multū in p̄fundo esset: respon-
dit q̄ tantū erat in inferno q̄tum di-
staret terra a celo. **Cui** **Asacharius**,
Sunt ne aliqui profundiores te. **R̄**
dixit etiā iudei. **Et** ille **Et** vltra iude-
os sunt aliqui profundiores. **Cui** ille
Profundiores oībus sunt falli chris-
tiani qui christi sanguine sunt redēp-
ti et tamen pretium parū penderunt.
Hec tibi. **Eccē** igitur quomodo chris-
tiani pl̄ puniēnt q̄ indeit alii pagani
et nō i merito: quia plura a deo rece-
perūt beneficia vt baptisimū in quo se
seruatuos legem submisserūt et alia
facta. **Et** quia magis ingrati: nō plus
puniētur. **Et** hec pena debetur illis
qui in tactu et circa alios peccauerūt of-
fusado tangēdo per scitatonē ad ma-
lū. **De** quibus peccatis etiā pauci p̄si-
tēt credentes non esse peccū in tali-
bus spūdicis tactib; cum dñs dicat.
Asach. v. **Qui** viderit mulierē ad cōcu-

pliscendū eam tā mechpat? est in corde
suo. **Ita** dicunt doctores. **Qui** tetige-
rit et c. per consensū ad peccandum.
Ū p̄l fideles si velitis effugere tācū
pondus tot corporū vānatorum absti-
nete a tactibus malis et consistemini
preteritorū cū p̄posito nō recidiuadi.
Sz erūt ne aliqui vt illi qui erunt su-
periores qui careant hac pena. **Credē**
pōt q̄ vñs illū carcerē fecit a p̄ncipio
eante magnitudinis vt cage possēt o-
nes vānatos tā demones q̄ homines
q; ipse presciuit quot eēt vānadi. **Et**
credē pōt q̄ ille infern; post diē iudē
eū erit plen; vānatio: ita q̄ oēs erūt
constricti et ita patientur oīa corpora a
se mutuo grauitatē: s; magis in hac
pena et alius qui magis peccauerunt
affligentur. **Quarta** pena ex tactu e-
rit p̄ demones q; sine cessatioē vt vñ
etū est p̄us sup talia corpora p̄cutiēt.
Cōsidera igitur si infirm; graui p̄-
cuteretur infirmitatis: si pateret. **Cō-**
sidera igitur si pores q̄tus dolor erit
corporib; illis tā passius q̄ eaz graui-
ter p̄cutient. **Hec** pena debet eis sp̄a-
liter qui in hoc mūdo alios p̄cuterūt
vel occiderunt vel aliā violentiā i cor-
poribus aliorū fecerunt. **Habem;** enī
exēplum in vita beati anthoni quō mul-
tudo demonū euni ab eo lacerauit q̄
minister eius eū q̄s mortuū humeris
asportauit. **Ū**q; omēa q̄ euz comitanti-
fuerant q̄s mortuū plorasset dormiētē
tibus cunctis subito **Anthonius** reu-
luseit et a ministro ad predictū locū
se iterū portari fecit qui cū ibi ex dor-
lore vulnerū p̄strat; iaceret: ex virtu-
te animi demonēs ad p̄sictū excitabat.
Tūc illi reformas varias serarū ap-
paruerūt vt iterū eū veniēt; corib;
et vngtib; crudeliter lacerarēt. **Hec**
in vita beati anthoni. **Verberauerūt**
etiā beatus franciscū et multos alios
deo permittēre. **Ita** cōiter dñs q̄ in in-
ferno verberabūt vānatos in verber;

Erunt in factu maxima afflictio.

ratione maxims dolorē facient ipsi.
 Iste sūt igitur pene corporales vāna
 rosi xl. et forte plures alie erunt quia
 uult? dicere posse penas illi? loci vt
 dicunt sancti Si quis igit attēte hec
 cogitet peccata dimittet et cognosce
 ac inquiret diligēt q̄ sit via salurio.
 Eccl.ii. Qui timēt dñm inq̄rent que
 placita sunt illi: et q̄ diligūt eū reple
 bñtur lege ipsi? qui timēt dñm custo
 diēt mandata illi? et paciētiaz hēbūt
 ad īspectiōē illi? dicentes. Si pñiaz
 nō egerim? incedem? in man? dei et
 non in man? hoim. Nā conuertētur
 in īfernō oēs gentes que ec. Et tñ
 de penis inferni corporalibus.

Sequitur nunc terciō vide

- re de penio inferni quo ad animā que
- generalit in vānatio pñt affligi. x. scz
- Carētia glorie
- Uermis conscientie.
- Rancor iracundie
- Tumor superbie
- Tumor inuidie
- Tumor pene.
- Tertitudo damnationis
- Defectus consolatiois
- Adortisq̄ desiderium
- Uerecundum s̄pēdituz

De sunt pene decē quarū q̄libet in q̄
 tuor diuidet vt prius dictū est de cor
 poralib? Et sic iterū erūt xl. q̄ homo
 cogita q̄ si corpus pariat q̄ anima p
 āplius punitur: quoniam ipsa pncipali
 us peccauit et deū offendit Nā ipsa da
 ta ē corpi vt ipsū regeret et nō ecōtra
 sō est pūmēda. Uñ in gr̄. c. l. vi. xli. i. i.
 ait. Post resurrectionē vero facto vi
 uerfo īpletōq̄ iudicio suos fines hēs
 bāt ciuitates duc: vna xpi alia diabo
 li: vna bonoz altera malozū vtraq̄tñ
 angelozū et hominū Hec ille. Et c. i.
 vi. xlv. dicit. Preterea sciendū ē vt dīc
 Aug: q̄ oēs anime eī de seculo erie
 rūt diuersas hāt receptiones. i. loca
 vbi boni habent gaudiuz mali tormē

ta s; cū facta fuerit resurrectio et gau
 dium bonozū amplius erit et malozū
 tormēta grauiora quando torq̄uebu
 tur cū copore Hec ille. Et rationem
 assignat. Richar. di. c. l. i. i. i. q. i. i. fe
 cundū principalis Pena inquit sp̄ritu
 alis pncipalius animā respicit et p̄ca
 igula principalis respicit corpus pe
 na tamen sp̄ritualis redm̄dabit ī cor
 pus et pena corporis in animā. Hec
 ille Sicut nunc expectimur q̄ vuz pa
 titur corpus compatitur anima et eō
 dum patitur anima s̄l? patitur et cor
 pus Q̄ quantus dolor: quanta pena:
 quanta tristitia: cum corpus erit affli
 ctum predictis penis: et aīa dicendis
 consequēter etiam affligetur q̄ vche
 mens q̄ incogitabilis punitio non so
 lū ex p̄ntis fin se in vtroq̄: s; etiā ex
 redm̄dantis penaz corpis ad aīaz et ā
 me ad corp? Cogita rogo q̄tū afflige
 ris. et q̄ro dolore aīa affliciet cū ē ī p
 tuo mēbro tui corpis pateris itare nec
 possis dormire aur q̄sēctūz recipe p̄so
 latōz Sciūt ī sup q̄ īfirmati sūt ī cor
 pe quō sanitate deupieēt maḡ opati
 sūt ī medicis et aliis reb? vt sanitate
 ipaz recuperēt et quō afflicti sūt Doe?
 iste īfirmities nihil sūt ad alias pre
 tuas īfirmiales. Cogita etiā q̄ dū aīa
 ē tristis quō corpus tabescit et deffē.
 Prou. xvi Anim? gaudēs etate flori
 daz facit sp̄s tristis ericcat ossa. Exē
 plū hui? habem? in li. ti. vbi dī q̄ in
 vltas patrū narrat q̄ duo s̄fes dimissa
 pñia regressi sūt ad mūdū postea vō
 tacti pñia reuerst sūt et recepti: et v
 terq̄ iclusus in cella separata mīstra
 tū est eis idē genus refectionis s̄m pe
 nitentiā taxata. In sine vero āni iusti
 sūt egredi et ecce vnus appuit valde
 pigula et tubicūdus Alter. vero miro
 mō macellētus et deformat. Et inuēto
 p̄ inq̄sitiōē q̄ idem fuerat vtriq̄ in
 stratus et nō aliud: mutati sūt s̄fes et
 ip̄sōdumis questū est a pigulī qd co
 c. ii.

Prima pena spiritualis.

gitasset, et dixit q̄ de bonitate dei q̄
eius rediret sup hoc gratias agens
continue. Secundus requisit? de eodē
dixit q̄ de peccatis ppter que deū tā
grauiter offenderat ⁊ penas eternas
meruerat ex hoc dolēs assidue. Et in
dicauerūt patres eos eiusdē meriti.
Ex his igitur p̄t̄ quō ex gaudio vel
dolore anime corp? disponitur. Sic
igit̄ sic corpus aīe cōḡaudet vel p̄pati
atur ex sola cogitatione: q̄d erit ubi
ipsa res cogitata presens aderit. Er̄t
igitur maxim? dolor: in corpe ex peis
anime et eō. Et sic omēs pene corpis
affigēt animā par redūdantiam et eō
omēs pene anime affigēt corpus. Pē
sa igitur hec omnia diligenter vt eua
dere possis tantā miserā penitentiā
agēdo de peccatis tuis ⁊ dei mādatis
obediēdo. Videam? igit̄ penas spiri
tuales ipsius anīe s̄m q̄ possumus ca
pere ⁊ intelligere ex dictis sacre scrip
ture et sanctorum.

Prima igitur erit carentia glo
rie. De hac pena ait Cris. sup
Apo. omel. xxiij. Huc pene e
runt in inferno sc̄z cōhuri et a regno
excidi. Hec pena difficilior. Subtili ge
hennā abhorrent s̄z occasū illius glie
amariorē gehenna penā esse. ato. Po
ne mille gehennas nihil tale quale a
gloria excidere. a deo haberi odio au
dire non noui vos ⁊c. Sed quō ē hoc
verū. quia et pueri nō baptisati care
bunt visione dei et gloria. s̄z s̄i nō t̄ti
stabuūt. quō ergo dicitur carētia glie
tāta pena cū non sit nisi pena dāni et
non pena sensus. R̄ndetur q̄ pueri sci
ent et cognoscēt se priuari a gloria p
pter peccati originale t̄m q̄d fuit ac
tuale et mortale in primis parentib?
et non cōmissuz per voluntatē ipsorū
⁊ iō non tristabuūt se priuari de huiusmōdi ca
rentia glie. Damnat̄ vero alii cognos
cent se carete glia et peccato mortali
per eos p̄missō. et iō summe tristabū

tur ex tali priuatione sicut si quis in
hoc iusto tristaret de priuationē here
ditatis et patrimonii si hec priuatio es
set ex culpa sua et non sic tristaretur
si eēt ex culpa patris sui. Ista pena e
rit ex quattuor.

Primo quia priuati sūt dei visione

Secundo angelorū consolatiōe;

Tercio sc̄torū agratulatione;

Quarto celi empyrei mansione.

Hec quattuor notat beat? Greg? in
quadā omel. di. Quis intellec? cape
sufficit illa supne eluitatis quāta sint
gaudia āgelorū choris inter esse ecce
secundū. cū beatissimis spiritib? glie
conditoris assistere ecce tertiū. p̄ntes
dei vultu certare. ecce quartū. in
scriptū lumē videre. ecce quartū. Do
lebūt igit̄ dānati se fore priuatos dei vi
sione qua pena s̄m Au. nulla maior ē
in dānatis. Hmōi autē visio est illa be
ata reflecto ex qua viuūt sc̄i iuxta il
lud Jo. xvij. Hec est vita eterna vt
cognoscāt te solū verū deum et quez
missi sūt iū christum. Hac ergo visio ē
beata p̄uabuntur dānati pro quocūq;
peccato mortali cōtra legē diuinā cō
missō. Rationē hui? priuationis affig
nat sanct? Tho. in iii. cō. gē. c. cxiij.
Quia in eo qui peccat mortaliter ei?
aduertitur intentio voluntatis ab vlti
mo fine igit̄ ei qui peccat mortaliter
hec pena debetur vt omīno excludat̄
a consecutione finis. Hec ille Marth
vii. Discedite a me oēs qui opamini in
q̄ratē. Itē idē doctor ibidē ait In his
q̄ sunt ordinata ad finē talis habitudo
inuenitur q̄ si finis est vel erit neces
se est ea q̄ sunt ordinata ad finē fore:
si autē ea q̄ sunt ad finē non sunt nec fin
is est. Si enī finis eēt pōt etiā non
existibus illis q̄ sunt ad finē frustra p
hmōi media querit finis. Homo asse
per opa vltutū cōsequitur finē vlti
quē felicitas. Si q̄ aliq̄s p̄ra virtu
tem agat ab intentione vltimū finis a

uersus cōuentūs ē q̄ vitimo sine pue
tur Nec ille. Sed q̄reret q̄s Que est
hec via p̄ quā venitur ad beatitudinē
et qua dimissa nō penit. Certe illa est
de qua propheta ait. Beati Imaculati
in via q̄ am. in l. dñi. Vbi dicit Aug.
P̄mo sermone sup̄ Beati Imaculati.
Ab exordio suo magnus psalmus iste
charissimi exhortat nos ad beatitudi
nē quā nemo est qui nō expectet. Nul
enī vnq̄ pōt vel potuit vel poterit in
uentri qui esse noluit beatus. Quid igr̄
exhortatione op̄ est ad eam rcm quā
sua spōte appetit anīm. Nā profecto
qui exhortat id agit vt excitetur volū
tas eius euz quo agit ad id p̄pter q̄
exhortationis adhibet eloquiū. Ut ad
ergo nobiscū agit vt velim⁹ quod nol
le nō possum⁹ q̄ omnes quidē beatis
tudinē cupiscūt Rñ. Aug. Sed quō
ad eā perueniāt plurimi nesciūt. Iaco
hoc docet iste qui dicit Beati Imacu
lati in via q̄ am. in l. dñi. Tāq̄ dicit.
Scio quid velis: beatitudinē queris.
Sī ergo vis esse beatus esto immacu
latus. Illud enī omēs. Hoc autē pauci
volūt sine quo non peruenit ad id q̄
oēs volūt. Vbi erit qui scy Imacula
tus nisi in via in qua via nisi in lege
dñi. At per hoc beati Imaculati in via
q̄ am. in lege dñi. Et seq̄tur. Hos igr̄
errātes in falsā beatitudinē vera mi
seria requirētes reuocat ad viā si au
diatur vox ista diuina. Beati ima. in
via q̄ am. in le. dñi. Tāq̄ diceret. Quo
tis supple alia via incedēdo peritis
inq̄ et uescitis. Nō illac itur qua p̄gi
tis quo peruenire desideratis. nāz vti
q̄ beati esse desideratis s̄z misera sūt
et ad maiorē miserā ducunt itinera
ista que curritis. Tā magnū bonū q̄re
re p̄ mala nolite. Sī ad illud perueni
re vultis huc venite hac agite vic per
uerse relinquite malignitatē. Nō autē
beati inq̄nati in errore qui ambulant
in peruersitate seculi. Sed beati ima

culati in via q̄ am. in le. dñi. Nec Au.
Vides ergo quōd peccatū mortale ē oc
casto siue cā p̄mationis visiois viui
ne. Qui ergo sic moriunt iuste p̄tuan
tur gloria eterna q̄ auerterūt se a fi
ne et viā perueniēdi ad illā dimiserūt
et ceperūt viā perueniēdi ad infernū.
Nō ergo mirū sī dānti p̄uātur visio
nē dei. Et q̄ si di. Aug. q̄ oēs volūt be
atitudinē certe verū ē. s̄z hoc intelligi
tur de volūtate naturali sine inclinā
tōne vel in generali sed non in particu
lari siue volūtate voluntate remissa sed
non voluntate plena siue efficiat: q̄
non faciunt illud propter q̄d possēt il
lam consequi. Sicut vs quis velet ire
hierusalē et tēderet fl̄ quis occidentē
non acciperet viā per quā possēt. Iue
nire hierusalē. Sic in proposito q̄tus
igitur dolor erit in dānatio perdidisse
tantū bonū ex culpa sua p̄ferat qui pō
terit. Secunda pena est quia p̄uātū
tur angelorū consolatione. Beati enī
nō tm̄ videbūt deū in paradiso: sed et
beatissimos angelos qui in tanto mi
mero illic sunt qui tantuz iunc gan
deur de nostra salute. Sicut of Luce.
xv. Gaudium est angelis dei sup̄ vno
peccatore penitentia agente. Ideo ver
sa vice gaudebūt homines beati vidē
do illos qui tantū dilexerūt eos dum
essent in hoc mūdo: sicut gaudet ami
cus de visione amici sui. Ideo di. Bre
gregorius notante in auctoritate p̄
us possit q̄ta sint gaudia angelorum
choris interesse. Tristabitur autē dā
nati de amissione huius gratissimi cō
sortii a quo propter suā culpā p̄uati
sūt. Tertio tristabitur de p̄uatiōne
societatis oīm sanctorū hōim de qua
p̄uatiōne siue separatione dicit. Apsa.
xiii. Exhibēt angeli et separabūt ma
los de medio iustorū et mittēt eos in
caminum ignis. Erit autem separā
tō ad magnā penam. Unde glosa
super Apoca. i. dicit. Non tantum vo
c. lli.

Secunda pena spiritualis.

lebunt de supplicio: sed quia separas
bitur a tali consortio **D**e? **Q**uis do
lo: in tali separatione et **Q**uis clamor
qz separabitur in aliqbus p^r emater
a filio et filia? quos genuerūt et ita
care nutrierūt et parentes ab amicis
et cognatis cū qbus vixerūt **S**ed qui
saluabitur nō tristabitur de tali se
paratiōe qz in eis nō poterit eē dolor
aut tristitia s; vānati valde tristabun
tur **E**t rō hui? separatiōis ē vt sicut fu
erūt in vita deformati et viliūilioe qz
saluati bñ vixerūt: aut si peccauerūt
pnām egerūt **V**ānati vero male vixe
rūt et in peccis mortui sunt sic iustus
ē vt ē sicut viliūilioes i p^riso et abinicum
separati. **I**tē et tā qz angelis noluerunt
acquietescere sicut cōsentire: id separa
tur ab eis ita qz nūq̄ post vānati vide
bit bonos et sedos: p^ruari hui? scilicet
mo p^rortio ppter suū peccatū i q̄ con
sortio est maximū gaudii s; accitua
le sic nō. **B**reg. in aucte p^rallegata cū
dē q̄ra sunt gaudia cū beatissimis sp^rit
itib? glorie cōditōis assistere **Q**uarta
pena erit p^ruari celi epirei māssio **U**bi
sciendū qz sic recitat sic, de me, vi. li
ii, distin. ii. q. i. tereci p^rincipalis vltra
aqua que sunt supra firmamētū est
vniū corpale celi quod vocat celi em
pireū quod non ab ardore s; a splēdo
re dicitur est qd̄ sū cōiore op^ruione in
telligi p̄ illud celi qd̄ sacra scriptura
dicit deū creasse cū terra qz firmamē
tū sēda die factū ē et ip̄z celi epireū
ē locus btōiet ip̄m celi de? noluit re
uolui ad significādū pacē et dēre inē
tis vltor q̄ in illo celo residet et reside
bit. et hoc celi die. **S**trabo eē itelle
ctualē qz illd̄ celi nō percipiunt sensu
s; per fidē qua intellect? nō assentit sa
cre scripture **E**t. q. sequit̄ dē qz illd̄ ce
lū nō est stellatū s; vniūformit̄ lūinosū
p̄ totū sp̄itū suū lūinositas lateat sē
sus n̄fos qd̄ iō ē vel qz est ip^roportio
nabili voboculis nō gloriūcatis sic lūm?

corpis gloriūcatū vel qz aq̄ q̄ sūt s; fir
māmetū nō sunt illi? lūmīs tra ducti
ue vel qz ppter eī? a nobis longā dis
tātia multīplicatio sui lūmīs nō p
tēdit vsq; ad vsūz n̄z nisi forte ita de
bit vt a visu n̄fo nō valeat apprehēdi
Allis videt̄ d̄m qz ppter illi? celi subti
litatez nō ē ibi lux ita p̄gregata vt vi
sūz n̄m in p̄nti statu mouere possit **S**
icut ignis i spera sua q̄ ē nobis valde
ppinā respectu celi emptyet. nō lucet
ita vt possit mouere visūz n̄z eo qnō
ē ibi lucis p̄gregatio et ppter corpus
ignis subtilitate **C**orpa autē bēd̄m erē
illi celo p̄o ozamētio maris, et iō de
us illud celi stellatū esse noluit **H**ec
Richa. **H**oc ē igr̄ tāq̄ palaciū pulcher
rimū ampillissimū et clarissimū i quo
angeli et sc̄li vidēt̄ deū et hoc palaciū
est ebunt vānati et ponētur i viliūilio
sterq̄itio inferno ppter sua demerita
Et hec pena debet illis q̄ hie abusi sē
castris et palaciis multa peccā mortas
lia i eis cōmūtēdo vel domibus aliis
de qbus et in qbus cor suū nimis ap
posuerūt de? nouit quō hōies huius
mūdi curāt de cōficiis sp̄alib? ea cō
struēdo cū maximis peccis ac si eēt i
mortales non cogitātes de palacio p̄
dist **H**oc ē palaciū qd̄ sc̄tus **T**ho. ap
Bōdoforo regi p̄ndie voluit fabricica
re sicut elemosinis acq̄rere **C**ū enī ve
nisset in p̄ndiā sicut legit in vita sua
designato ab ap̄lo mirabili palacio et
copioso thesauro accepto rex in alias
prouinciā p̄ficatur et ap̄lus vniuer
sūz thesaurū paup̄ibus elargitur **P**er
totū autē biēniū q̄ abfuit rex ap̄lus p̄
dicatōi in̄tuit et innumerabilē p̄plm
ad fidē cōuertit. **R**edius autē rex et q̄
fecerat thomas discēs ip̄z in p̄mo de
truxit carceris donec cum igni daret
Interea gad frater regis morit̄ q̄ h̄r
ta die resurgēs dixit fratri suo. **H**ic
hō quē exconare et scendere v̄spono
bas amicus dei ē et cēs āgeli ei famu

Fuit vermis conscientie.

que qui me in pedisū ducētes quodō
 onderē palaciū ex auro ⁊ argēto ⁊ la-
 pideo, mirabilē fabricatū Et cū ei⁹ pul-
 critudinē admirarēt dixerunt michi
 Hoc ē palaciū qđ thomas fratri tuo
 diruxerat. Atq; dicere qđ sanctor et⁹
 essem dixerūt mihi frater tu⁹ fecit
 se illo indignū si vis illo manere ro-
 gabim⁹ deus vt te resuscitare dignet⁹
 vt illud a fratre tuo possedemere reddē s
 ei pecuniā quā se estimat poidisse Et
 hec dicēs cucurrūt ad carcerē apli frī
 suo post, iouleri abiecit⁹q; viculis ro-
 gare cepit vt vestē preciosā acciperet
 Cui aplus, Ignoras qđ nihil carnale
 nihil terrenū gestunt qđ cupiunt hīc
 in celestib⁹ ptātes vt supplē principall
 ter gloriāntur in illis Egrediētī autē
 aplo de carcere rex occurrit aduolu-
 t⁹ pedib⁹ ei⁹ veniāq; postulabat Sic
 apls ait Multū vobis deus prestātur
 vt secreta sua vobis oñderet Credite
 in xpm ⁊ baptisemī vt eterni regni p-
 ticipes stis Dixit ei frater regis, Vi-
 di palaciū qđ fratri meo fecisti et illō
 cōparare volui Cui apls Hoc ī ptāte
 fratris tui est Cui rex Illud erit me-
 um et apls s abiecit tibi alterū qđ si
 si forte nequerit mihi et tibi hoc vni⁹
 cōe erit Rūdens apls dixit Inuēra-
 bilita sūt in celo palacia ab initio seclī
 ppata qđ fidei precio et elemosinis cō-
 pare Dicitur autē vīe ad illa vos ante
 dere possunt seq; vero oīno nō possūt
 Dec ibi hec sunt palacia de qbus in
 euāgelio, In do. ptis mei multe mā.
 sunt Hic aut accipit palaciū suū do-
 m⁹ p pmo eterno Siclīq; dānati ca-
 rebūt de vīlione ⁊c. qz obitū sunt de-
 um; ⁊ eduerit sunt ad hec inferiora, s
 recte dī Couertant in isr. o. g.

Ecūda pena spūalis ipsius aī-
 f me erit vermis conscientie de
 quo Esa. vlt. Vermis eorum
 non moriet, de quo verme Bona, in s-
 illū, mouet tres quēstiones Prima,

Vermis damnati habet vermem cor-
 peralē. Respondet di. quod Augu. xx.
 de ci. dei ponit circa hoc duas opini-
 ones. Quidam enim volūt intelligere
 vermem illum esse materialē prop-
 ter verba sacre scripture Alii vero rōes
 sequentes volunt dicere qđ vermis il-
 le sit spiritūalis et horum opinionem
 dicit sibi magis placere Et quēstione
 sequenti qua querit vtrū vermis sit
 in damnatis, respondendo dicit qđ ip-
 sa translatio vermis ad dolorem spū-
 ritūalem manifestat in quibus ⁊ quo
 modo sit vermis si attendatur ratio
 transferēdi In verme enim materia
 li pōderatur origo et mordificatio.

Vermis enim oritur ex putrefactio-
 ne et mordet illud in quo oritur Sic
 in spūrituali dolore nō quilibet dolor
 est vermis s; qui nascitur ex putrefa-
 ctione pcti et tunc peccatum dicitur
 putriduz quando aīa in eo requiescit
 rursum oportet qđ in dolore sit morsio
 hic autē est ex concursu duorum mouē-
 tium s; biniuicem obuiantium et resis-
 tentiū, et ista duo sunt mouentia in
 hoīe volūtas naturalis ⁊ deliberata
 quarum vtrāq; mouet Ista dicitur
 p conscientiā dictantē aliqđ factū eē
 indebitum et tunc obutant quādo na-
 turatis detestatur indebitum et deli-
 beratiue placet, tunc autem resistunt
 quando vtrāq; in suo actu viget sicq;
 illa efficaciter detestatur ⁊ ista ininu-
 tabiliter adheret Secundum hoc igitur
 patet in quibus est vermis et qñ
 nā deficiēte cōcursu qđ est per peccati
 psciam nō est xmis sicut in hereticis
 et in his qđ credūt peccādo hū fecisse
 Deficiēte etiā obutiōe nō est xmis
 vtpote in his qui volent s; dē deli-
 beratiuā vt sūt penitētes Deficiēte et
 resistētia si ē xmis vtpote qñ volūtas
 tāta defectiōe fert ī pctū qđ absorbet
 motū volūtatē naturalē vt nō fertat

Secunda pena spiritualis.

et sic p[ro]p[ter] q[ui]re x[rist]i deficiat: aut p[ro]p[ter] defectu putrefactionis i[n] iustis: aut co[n]sursus i[n] cecis, aut obuiat[i]o[n]is, i[n] penitentiis: aut v[er]o ressi[st]ente, vt i[n] his q[ui] peccat libidine et ex h[ui]us p[ro]p[ter] q[ui] i[n] v[er]natis vigebit vermis quia sibi erit p[er]t[ur]batus p[ro]p[ter] factio ex hoc q[ui] p[er]t[ur]batus remanet in a[n]i[m]a co[n]s[cient]e. Ibi erit co[n]sursus p[ro]p[ter] p[er]t[ur]batione[m] agnitiua[m] v[er]itatis. Ibi erit obuiatio p[ro]p[ter] voluntatis deliberatiue ob[er]atione[m] et s[er]uideress[us] remurmuratiou[is]. Ibi erit ressi[st]entia: q[ui] delectatio p[er]t[ur]bata erit abalta p[er] penar[um] acerbitates et ex hoc i[n] p[er]t[ur]batione actio erit fortificata et ex hoc vermis mirabiliter rodens et puniens. It[em] id[em] doc. vi. xxxix. ii. q. iiii. l. principio ait. Qu[od]a[m]o[m]dus ab ipsa creatio[n]e intellexit h[ui]us lumen q[uo]d est sibi naturale i[n]dicat[i]o[n]is dirigens ipsu[m] intellectu[m] i[n] agnoscendis sic affectus h[ui]us n[ati]e quoddam p[ro]dus dirigens ip[s]u[m] i[n] appetendis. Appetenda aut sunt i[n] duplici g[en]e. q[ui]da[m] eni[m] sunt i[n] g[en]e honesti. q[ui]da[m] et i[n] g[en]e p[ro]modi. sicut et co[n]sciencia sunt i[n] duplici g[en]e. q[ui]da[m] i[n] g[en]e spectabiles. et quoda[m] ex p[ar]te moralium. Et qu[od]a[m]o[m]dum p[ro]ficia non no[n]at illu[m] i[n] d[i]c[t]o[n]u[m] nisi i[n] p[ro]p[ter]t[ur]batione[m] dirigat ad opa moralia: sic s[er]uideress[us] non no[n]at illu[m] p[ro]dus voluntatis sicut voluntate cu[m] ip[s]o p[ro]videt nisi i[n] p[ro]p[ter]t[ur]batione[m] h[ui]us illu[m] inclinare ad bonum honestu[m]. Et sicut uom[en] p[ro]ficia pot[est] accipi p[ro] pot[est]ia cu[m] tali habitu vel p[ro] h[ui]us tu talis pot[est]ia sic et s[er]uideress[us]. v[er]ita to t[ame]n m[od]o loq[ui]ndi s[er]uideress[us] magis no[n]at pot[est]ia[m] habituale[m] q[ui] no[n]at h[ui]us. Et q[ui] ista pot[est]ia n[on] p[ro]tegatur ab illo h[ui]us tu. h[ui]us e[st] q[ui] h[ui]us? et p[ro]na vno no[n]te co[n]p[er]endit et pot[est]ia illa vt sic h[ui]us n[ati]o[n]e[m] sui h[ui]us? fortit[er] et ita v[er]o. id q[uo]d si mulat ad bonu[m] et ita s[er]uideress[us] no[n]at pot[est]ia[m] affectiua[m] s[er]u q[uo]d mouet n[ati]u[m] et recte. h[ui]us e[st] q[ui] d[icit] sup[er] alias pot[est]ias as volare et alius erratis? no[n] se i[n]miscere s[ed] eas corrigi? h[ui]us? at sunt tres act[us] vt d[icit]ur. i. l. iii. q. pen[ult]. Cui[us] quid[em] q[ui]

e[st] i[n]stigare ad bonu[m] et iste quid[em] ablat[us] est a v[er]natis q[ui] no[n] ap[er]it? e[st] loc[us] v[er]i facied[em]. Sc[ilicet] est q[ui] e[st] retrahere a malo facied[em] et iste exi[st]it[us] e[st] i[n] dem[on]i b[us] vel v[er]natis p[ro]p[ter] i[n]p[ro]ba[m] malicia[m] voluntatis eor[um]. Tercio q[ui] e[st] remurmuratio p[ro] malu[m] s[er]u et iste manet i[n] eis iusto de iudicio t[ame]n s[er]u actu[m] i[n] i[n] v[er]natis no[n] remurmurat malo culpe q[ui] i[n] honestu[m] s[er]u q[ui] ex hoc p[ro]p[ter]t[ur]batione[m] iste aliquid m[od]o e[st] extit[us]. Et q[ui] dem[on]es nondu[m] sentiunt acerbitate[m] penar[um] i[n]te[n]se vt v[er]natis: s[ed] no[n] h[ab]it ita remorsus. Sane s[er]u vici q[ui] s[er]uideress[us] remurmurat malo facto q[ui] i[n]debitu[m] I[te]m et p[ro]fert culpa[m] ad pena[m] et p[ro]p[ter]ea respicit honestu[m] no[n] p[ro]modu[m]. Et iteru[m] ip[s]a voluntas deliberatiua de testat[ur] malu[m] culpe p[ro]p[ter] pena[m]. Nollet ei ip[s]ius peccasse vel fecisse v[er]o h[ui]us tot mala necesse pati vel salte[m] mallet nisi q[ui] habuisse electione[m] q[ui] e[st] i[n] tanta miseria et dolore. I[te]m ad istu[m] actu[m] s[er]uideress[us] e[st] dei i[n]st[itu]m ad flagellandu[m] i[n]iq[ui]os. Hec bona. Erat igitur remurmuratio i[n] damnatis sex quattuor.

Primo ex peccatis co[m]missis.

Secundo ex bonis o[m]missis.

Tercio ex bono[rum] fortun[arum] v[er]o exercitio q[ui]to ex bono[rum] g[ra]t[ia] frustrato subsidio. P[ro]p[ter]t[ur]batio igitur erit remorsus p[ro]ficia. i. q[ui] orietur ex o[m]nino p[ro]ficia ex p[er]t[ur]batione co[m]missis. s[ed] p[ro]p[ter] p[er]t[ur]batione[m] sup[er]bie: auaricie: luxurie et q[ui] co[n]s[er]t corde: ore: ac opere: q[ui] e[st] co[n]s[er]t r[ati]o p[er]t[ur]batione[m] cogitatio: loq[ui]ndu[m]: et organo. s[er]u fiet at iusto de iudicio i[n]d[em]t[ur] Bo. q. vi. q. mali s[er]u o[m]nia p[er]t[ur]batione[m] memorent vt de o[m]nibus p[ro]p[ter]t[ur]batione[m] co[n]s[er]t q[ui] p[ro]p[ter]t[ur]batione[m] cogitatio si pot[est]ia q[ui] dolor iste erit. Et n[on] q[ui] magn[us] dolor s[ed] ex p[ro]p[ter]t[ur]batione[m] tue carnis x[rist]i v[er]o o[m]nino et p[ro]p[ter]t[ur]batione[m] moris crudelissimo te morderent. Certe malor[um] erit dolor ex p[er]t[ur]batione co[m]missis q[ui] v[er]natis? p[ro]p[ter]t[ur]batione[m] d[er]abit perpetuo et sine cessat[i]o[n]e de q[ui] dolore d[icit]ur. Sa. v. vt p[ro]p[ter]t[ur]batione[m] d[icit]ur est. U[er]o d[icit]ur et. Interit. de g[ra]t[ia] ad pena[m] se p[ro] ductos turbabatur timor[is] horribili et

mirabunt in sublatioe in sepe salute
 gemetes pie angustia sps dicentes ita
 sepnia; agetes Hi se qd aliqui huius
 i derisu et in similitudine ipsorum nos i
 sensati vita illoz est abam? i cania r
 sine illoz sine honore, quod qd putari
 snt int filios dei et int scos fors illoz
 Ergo errauim? a via veritatis r iu
 dicie lumē nō luxit nobis et sol itellit
 getie nō eoz? nobis hec dicet vana
 ti i die iudicii penitētes de pctis cōf
 sis et vidētes illos saluati qd hie pēp
 seft: syere hec pnia erit nimis tarda
 nec ris pderit qz erūt extra statū me
 rēdi, hec pnia debet eis qd h pctā sua
 nō volēst nec de eis pnti snt nec eō
 selti r e ille de hac pēa ximis sic si qd
 exis in careē plderaret mala qd fecit
 et dolet se fecisse ppter penā carceris
 quā patit sic dānati ppt penas hor
 ribiles qd patiēt vehemētissime volebt
 et se peccasse tristabūt nec poterūt se
 auertere ab illa plderatioe. **Et** qrit
 Bo i q. pe. di. xlix. Urū erūt ibi tūbie
 spūales Et rñdēdo qd sicut ē triplex a
 et? lucis corpālis manifestare dirigere
 et delectare sic i luce spūali si loqmur
 qrit ad primū actū sic dico qd nō oīno
 extra lucē et snt qd aliq est et manifesta
 s; illa qd faciūt i cumulū pene. Et pñr
 ibidē bt qd recordatio ātiqzē ad mēti
 ciā et dolorē et pfulsionē aliqz ad rōis
 dircctionē; aliqz ad pfoiattonē scōaz
 et terciā nō hēbūt vānati nec respectū
 alioz; qz nō eis ē mēoria dei vlt eō
 uertāt siue recōuertāt ad ipāz aut vt
 delectēt in ipō vigebit tñ ē eis actus
 mēorie qrit ad pñmū. s. desolationē: qz
 nō hēbūt mēoria pctōz qd cōsērt et di
 quē offēdēt vt pñs dixi **Et** loqmur
 qrit ad scōz octū sic dico qd oīno erūt
 extra lucē qz nō poterūt dirigi. Et tñ cī
 extra oēs viā et tps et locū bñ agēdi.
Et qrit ad scōz sic dico qd erūt extra
 lucē oīno qz nihil cognoscēt actū qd
 delectēt. **Et** eī oīno absorpti a magi

tudie pēaz ita vt nō liceat eis cogita
 re aliq delectabilia. **Et** ita qd vlt qd snt
 oīno exccati r extra deū hoc itelligit
 qrit ad dircctōes r delectatōes nec hē
 būt amorē boni honesti; s; pmodi sic
 cogitabūt de bono hōcōs; s; tñ pñmō
 vñ cogitatio nulla erit i eis i actū qd
 ad ipsoz nō faciat cruciatū vlt p se vlt
 p accōs sic igit ex pctis cōmissis erit
 magn? dolor priuē corrodēs. **Et** cō
 erit ximis et dolor vehemēs ex bonis
 omissis r maxie necessariis ad salutē
 vt i xpianis negligētia i noticia r ob
 seruātia mādatōz i aliis negligētia
 i noticia et obseruātia pmissōz. s. vo
 tōz et alioz qd debuerūt fieri. **Et** vāna
 ti qrit bona facere si poteris redire
 s; vere qd iū fullis in hoc mūdo nō
 lullis acqescere xitati nec adherere
 bonitati; nō ē mirū si estis vānati.
Ex pñs hui? legim? Duo sēs fuerūt
 qz vn? fatu? erat et alter sapiēs qui
 ibāt p viā. **Et** ut venisset ad binū vbi
 erāt due vie vna delectabil? et alia ad
 pa fatu? respiciēs vni delectabilē dicit
 sapiētī. **Et** p istā viā Sapiēs dicit
 ei s; r si ista via p quā vis ire sit de
 lectabilis tñ in fine duc. ad malū hōi
 pñmū vñ pfuloq cam? per istā viā qz h
 sit aspa tñ in fine ducet ad meli? hōi
 pñmū hñdit fatu? volo magis credere
 oculis meis qd tibi qd nō vides. **Et** po
 suit se in illa viā qd vidēs sapiēs r no
 lēs eū derelinqre secut? ē eū. **Per** gē
 tes et iciderūt latrones qd eos diuidē
 tes posuēt in diuersis carcerib? s; fa
 ctū ē āt vt rex ire illi? facerz oēs icar
 ceratos educt corā se die qdā ad iudi
 cādū eos. **Veniētes** sūt illi int alios
 cū se ibi viderēt dixit sap. regi. **Hñe**
 pñroi de illo snt meo cū enim essei?
 in via et ipse snt fatuus et ego reputa
 tus suz sapiēs noibat michi cedere
 vt iremus per quandā viā bonā quaz
 eum vocebā. s; fecit me ire per mala
 in quā incidim? in latrones. vñ reu

Secunda pena spiritualis.

est mortis uice fatu? vero dixit regi
 Dñe imo ego quicquid de eo qui est sit
 sapiens non debuit me tam facile sequi per
 viam quam sciebat esse malam quod si non fecis-
 set ego redisset retro et securus es fu-
 isset et euasisse plenus. vñ reus est mor-
 tis mee. His auditis rex dedit senten-
 tiam. Tu sarne uoluitis sapiens crede-
 re: et tu sapiens secutus es fatu? Ideo
 uterque suspendiuit Sic est et in die iudi-
 cii vel in summatione secuti cū exibe-
 ante de inferno vel alios locis ad recl-
 piendum corpus et iudicandum coram deo.
 Quod est corpus fatu? sequi noluit. Illi
 spiritus et spiritus sapiens secutus est corpus fatu?
 tuum utriusque paterabitur. propter hoc dicit
 Apoc. 1. Et uisus suus gladius ex utraque pre-
 acutus quia seipsum perdet corpus et animam Et
 quia hoc valde timendum est dicit Assat. 2.
 Illi timete qui possunt corpus et animam pde-
 re in gehēnā ignis. Et ita in dānat
 dolor maximus: quia fuerunt remissi et ne-
 gligentes circa opera sue salutis Jobi
 viii. Qui incredulus est uerbo dei ira dei
 manet super eum Quasi sine sollicitudine ho-
 mines de uita corporali satis p̄ se neg-
 ligentes de sua salute etiam p̄ imodicit
 quia ea que predicamus non sunt uera. Cha-
 rissime non credis tu deo qui non potest mentiri
 Nonne credis euāgelium esse uerbum dei
 in quo sit in eis in pluribus locis de infer-
 no et peccatis eius? Tu bene credis de gan-
 diis paradisi. Quare. Quod tu uis salutem
 tuam sed remissio quia non uis aliquam penam
 et diligentiam facere ut acquiras illam. Quod
 aptus dolor erit in dānatō cū sceleris tā-
 tas penas incurrisse ex negligentia be-
 ne agendi et hoc erit eius maxima pena
 utinam remordēs Tercia pena siue re-
 mortio conscientie erit ex bonorum fortu-
 ne uili exercitio siue abusu. De quo
 uisum imo abutitur homines honeste
 renis que data sunt ad salutem per uandam
 et uisum et occasio salutis quasi cum
 etis est notum alio retinetur multa su-
 perflua nec pauperibus tēpe necessitatis

ministrantibus. alio in edificis vestibus
 ludis et aliis petis exponentibus. Quod
 grauer dolerent de omnibus his petis.
 Sed uere homines ipsi adeo sunt in sen-
 su solus de his rebus equalibus curant qua-
 si imortales essent. Et ego dico tibi quod
 tu mortales experientia te docet. Tur-
 igitur non cogitas propter quod tibi data sunt
 hec terrena. Exeplum recitat beatus
 Gregorius de quodam qui dedit calelementa
 de quibus opari solebat. de quo quidam
 per reuelationem uidit quod et domus edificata
 res in celo. Sed et constructiones solus
 die sabbati opari uidebatur. quod Gregorius
 eiusdem uiri uita postmodum diligenter in-
 quirere inuenit quod ipse ex quo fugulis dice-
 bat laborabat quod ex victu et uesitum
 superesse potuisset die sabbati ad eccle-
 siam progens pauperibus erogabat. Quia
 ficla auaricia quot homines uoces ad in-
 fernum solus deus nouit. In omnes ille
 Lu. xvi. spiritus est in inferno. cui dicitur
 est uis peteret guttam aquam Recordare quia
 recepisti bona in uita tuaz lazari. Nonne
 aliter mala nunc sunt hic solaris tu ue-
 ro cruciatis. Hec pena debetur his qui
 nolunt aduertere in usu licito et hone-
 sto et uili bonorum equalium a deo sibi co-
 cessorum. De his si possent diuites huius
 mundi uis erant in inferno post reuertit
 ad diuitias suas quod modicum cor uel
 lent illis apponere. Intra illud per. Di-
 uilitie si affluat non cor. ap. imo diligen-
 tissime distribuere. Diuites diuites
 peccati uis iacobi. Jaco. i. Agite inquit
 iacobus diuites plorate uolutates in mi-
 seris uis que aduenit uobis Diuitie
 uis putrefacte sunt et uestimenta uis
 a diuils comesta sunt aurum et argentum
 uis erugmanit et erugo eorum in testio-
 nis uobis erit et manducabit carnes
 uestras sicut ignis. Theaurificatis uo-
 bis in ira. i. damnatione. Et manducabit
 non solum carnes sed etiam animas. Iam
 non condēnabitur soli in carne sed et
 in anima propter uis auariciam. Et se

Erit vermis conscientie.

q̄tur, *Ecce merces oparior q̄ mestue rūt regioēs veltras q̄ fraudata ē avo bis clamat r clamor eorum in aures dñi sabaoth & iuravit Epulatis estis super terrā et i luxuriis enutrivistis cor da v̄sa. Quarta pena vermis erit res morsus siue dolor ex bonorum ḡfe sub tracto subsidio Dona ḡfe sunt dupli cia q̄: q̄dā gratie gratis dare vt ē sci Etia bonū ingenii sanitas eloquēti a et multa talia Alia sunt bona gratie gratū facientis q̄ dantur in sacramē tis. Volebit igitur dānari q̄s non vi si sunt ad salutez hīs gratis. Ro. vi. Gratia dei vita eterna Et i p̄o Gra tiam et gloriā dabit dñs Et maxime q̄ in sacramēto baptisimi ḡfam cū al tis virtutibus, et maxime fide et spe susceperūt Q̄ptum volebit q̄ adeo fuerunt ad salute vt si illam custodif sent in celesti gloria cum aliis beatif possit fuisse et ad celos ascendi. Et nā gracta facit hoīem iustū, ad Tyruz iii. Iustificati ḡfa ipsi heredes sum? eterne vite, s̄, sin spē, facit fructifiza re i diuersis virtutib? Eccl. iii. Grā sicut paradisus in benedictionibus. Per tria precipue inuenitur hec gra cia Primū est humilitas Eccl. iii. Hu mila te in omnibus et corā deo inue mes gratiam, Et Jaco. iii. Deus su perbis re. hu. autem dat gratiā. Se cundū est mansuetudo, Pro. vi. Alia suets dabit gratiam, Vñ moyll qui erat mitissim? hominis d̄ Exo. xxxiii Inuenisti grāz corā me et te ipsuz no ut ex noie Tercū ē libenter referre deo gratiarū actiones pro iam datis zach. xiii. Exequabit grāz ḡfe Jo. i. de plenitudine eius omēs accipimus gratiā pro gratia Sūt et alia que ad grāz ipetrandā nō modicū sunt advei tia quorum vñs est vt homo sit pacifi cus. Vñ hec duo sepe cōbinarūt apli ḡfa et par. Rom. v. pacē habemus ad deū in ista ḡfa Sedz ē vt hō sit bon?*

Prouer. xii. Qui bon? est hauriet gra tiam a dño Bonus sūt ē vt dicit Ar i sto qui bene velcet arbor? et tristitiss vtitur qui sez nō effundit se inuis ad delectabilia mēdi nec in tristibus in inis animo ruit Ec. Iustus inueniet grāz corā oculis domini. Tercū ē vt homo sit verax. Prouerbi. iii. Uert tas te non deserat et iuuenies grati am. Augmentatur autem gratia dei si homīe per multa et specialiter per prudentiam et discretionem. Prouc iiii. Posside sapientiam acquir e pru dentiam et exaltabit te. dabit capiz tuo augmenta gratie. Econtrarioq̄ dicitur Prouerbio. xx. gratie fatuo rum effundentur. Et ibidem. fatuo non erit amicus r non erit gratia bo nis illius Ephe. primo. Gratia super abundauit in nobis in omni sapētia et prudentia, secundo angetur per o bidentiam et obseruantiam manda datorum. Prouer. iii. Custodi legem atqz consiliuz meū et erit vita amine tue et gratia faucibus tuis. glosa. Cum legem dei custodimus faucib? autem gratia multiplicatur Perditur autem gratia per quodlibet peccatū mortale quod est. ait Amb. diuine le gis transgressio et celestium inobedi entia mandatorum q̄ pauci vero de hac gratia habenda curent deus nos uit Cum enim homines habeant in lectuuz et voluntatem r plura alia media per que possent dei misericor diam obtinere super hīs tamen aliis quem laborem apponere nolūt. Q̄ de us quot sunt hominum subtilia inge nia in multis rebus mūd. Aliq̄ enim sūt subtiles i edificiis Aliq̄ i picturis Aliq̄ in pānoz facturis vt in tapetis Aliq̄ in sculpturis Aliqui i scripturis Aliq̄ in mercaturis. et breuiter nō est ita qua pars in hoc mūdo in q̄ nō sūt plures subtilitates si est ita simplex vet tula q̄ nō habeat et setat aliqua spec

Tercia pena spiritualis.

alia ad vitā corporalē manu tenēdaz
¶ At sciant narrationes et frivolas
et opputationes uotum est et laz aliqñ
multa maleficia et sortilegia, et breui
ter in omī arte siue bona mala hoīes
mūdi sunt et perti valde plures; sicut
videm? etiam vnus puer vel vna puē
ella multas statī sciet cantilenas, cho
reare ludere, et alia multa facere que
plus sūt ad dānationez q̄ ad salutē s;̄
paucissimi scīūt vīā paradisi aut quō
graciā dei acquirēt et sic bona nature
et grē in ipsa nō habēt vsus principa
lē ad quē facta sunt et data. Et vt dī
i. Job. v. totus mūdus in maligno est
posse. i. maloz pars ī igne concupiscē
tie et pcti quod intelligentes et recor
dātes dānati in corpe et aīa perpetuo
dolebūt quissime Cōuertāt ī infernū.

Tercia pena erit rancor itactū
die. Sitis eī q̄ta sit pena ira

in hoīe ita vt etiā in nullo qñ
q̄ possit cōsolari; comederet; aut bibe
re aut etiā aliquid boni facere. Hec
aut erit pena in dānatis dicente ps.
Peccator videbit et irascetur dētib?
suis fremet et tabesct desiderii pē
tozē. Hec autem pena ire erit con
tra quattuor eis displicentia.

Prīo itascētur p̄ diuinā potēciā
Secūdo contra propriā misericordiam

Tercio contra diabolos inimicos.

Quarto p̄ hoīes quondam amicos

Primo igr̄ dānari irascētur p̄ diuinā
potētiā Et dēt eī deū esse iniustū
in misericordē, et ideo cōtra eū irascen
tur et furoze magno turbabunt Esa
viii. Quā esurierit irascet et maledicet
regi suo et deo suo. Q̄tus furor q̄
ta vesania q̄tus rancor in dānatis
maledicere factori suo et contra iudi
cē iustissimi itacti. Hec pena erit in
illis qui nolunt irasci contra peccata
sua et suas pessimas fuerudinesque
si displicerēt eis eas dimitterēt a nō
sic eotinue peccarent. an ps. Irasci.

mini et nolite peccare. Qñ duplex nūc
est ira scilicet per zelum et per vindic
tā Prima est bona quia est contra pee
catū, secunda est nobis mala quia p
hibita; mihi vindictā et ego rētibūā
dicit dominius Deuterono. xxxii. Dā
nati vero ita erunt furoze et ira pleni
vt deū vellent non esse si possent hoc
facere et sic q̄to minus poterunt iras
suam exercece magis doiebum? Nisi
sitis ne aliquando aliquos iratos qui
quando iuxta iram suam non poterāt
agere quasi in furozem vet sis dentis
bus suis lignum vel baculum morde
bant. Sic erit in dānatis. Sed ve
re eontra deus videbitur iratus con
tra eos quod erit valde penale eis. A
pocal. vi. Reges terre et principes et
tribuni et viutes et fortes et omnis
seruus et liber absconderūt se in spe
luncis et petris montium; et dicunt.
mōtib; et petris. Cavite super nos
et abscondite nos a facie sedentis sū
per thronum et ab ira agni quoniam
venit dies magnus iste ipsozum. Et
quis poterit stare. Prīmo magnitudi
ne huius ire perpenditur ī sequēstra
tione ab eius presentia. Exemplum
de absalōne. secundo Regum. xliii.
Qui propter iram quam habuit p̄
ter elus. David contrarium multis
annis non vidit faciem regis. sic et
illi nunq̄ videbunt faciem dei. Mat.
xxv. Discedite a me maledicti in ignem
eternum; Secundo perpenditur
in protectione eorum in locum ire.
Habet enim domn? sicut principes
magni carceres multos quorū vnus
est pro illis quibus est summe iratus
et ille est infernus in quem proficiēs
mut post diem iudicii. Apocalip. xiiii
Missit angelus falcem suam in ter
ram et vindemscuit vineam terre et
missit in locum sic dei magnum. Ter
cio perpenditur in vehementia pena
ruz. Videtur enī agere sicut furiosus

Est rancor iracundie

Quis ei non reputaret patrē furiosū qui pliceret filios suos in ignē; sic tē fiet apud dānatos. ps. In ignē proliciēt eos. Quarto i non habēdo mīam sup eos. Si ei turbat? ad horā vel ad annū vellneret eos in igne hoc eēt tollerabile Sed sic erit iratus q non fietur mīa vt aliqñ extrahat eos de igne sed ppetuo ardebit corā eo. Esa lxx. Cognosceatur man? dñi seruissus et indignabitur simicis suis. qz ecce dñs in igne ueniet quasi turbo quadrige eius reddere in i dignatione furorē suū et increpationē suā i flamma ignis. Quinto ppenditur in traditione eorū in manib? peiorū inimicorum quos habebūt. s. demonū. Mat. xviii. Frat? dñs eius tra. eū i tortorib? d. demonibus qui dicūtur tortores a conomatiē. Sexto ppenditur i gaudium electorū qz non solū sustinebūt eos sic torqueri: s; videbunt ridere et inuidere. Prouer. i. Ego quoq; in itinere vestro ridebo et subsannabo cuz vobis quod timebatis euenierit. Septimo ppenditur in obduratiōe ad gemitus et clamores eorū. Ipsi enī pro dolore cordis clamabūt: sed nō mouebitur sicut quoddā motus fuit super filios israel in egipto clamātes Exo. iii. Vidi afflictionē populi mei in egipto et clamorē eius audiui propter duriciam eorū qui presūt opibus et sciēs de secūdi vt liberarē eum de manibus egiptiorū. Octauo ppendit in repulsiōe precū. Quis ei irat? dñs pplo israel pro vitulo pflatillivellet eū delere tñ ad preces moysi placat? est ab ira. Exo. xxxii. Placatusq; est dñs ad preces moysi ne faceret malū qd locus fuerat aduers? populi sui. Sed p dānatis nullas audiat preces. Prouer. vi. zelus et furor viri nō parcat i die vindicte: nec acquiescet cuiusq; p̄cibus nec suscipiet p redēptioē donz plurima. Nono ppenditur in resurre

ctione et vnione corporū ad auiam ad maiorē penā vt prius dictū est. Jere xvii. Indue sup eos diē afflictionis et duplici contritiōe ptere eos. Exempla in tyrānis qui ad maiorē penā puniti faciūt suos inceratos in pibus diuersis et mēbris. Decio ppenditur i trapel in nutrimento penay. iose enī sicut asber fiat in ignē ne deficiat: ita illas penas perpetuo conseruabit. Esa. xxxi. s. status dñi sicut torrens sulphuris succēdens eā. s. fomacē inferni. Unde declino ppendit in exultatione turbe celestis in penis eorū. in ps. Ut faciāt in eius iudiciū scriptū glō. h. ē. d. s. e ius. Quis ei dubitet q illi q sunt deo pformes in omibus voluntatib? nāq; sic gaudent nisi scirent ipsū valde iratū contra dānatos. Bonou enī est gaudere de vindicta inimicorū dñi sui. Juxta illd ps. Letabitur mlt? cū vi. vii. ma. su. la. an san. pctoris. Xli. per pēd tur ira dei cōtra dānatos in clausura porte celestis ante eos: et in clausura porte inferni perpeti super eos. Mat. xxv. Et clausa est ianua: sed porta inferni apra. et cōsequenter clausa erit ne inde creāt. Laueamus charis sinu ab hac maxima ira ne in inferno contra vell irascamur. O deus meus q sunt hec q diximus valde mirabilia nimis. Scdo dānati irascunt ptra p pūā miferiā sicut videm? aliquos homines contra se iratos q sibip̄s vident? O miser homo tu fecisti hoc vt tibi Et qñq; manus vtrices in seipos ponūt se ledēdo verberando aut talia faciendo. Sic et enī dānati p seipos valde irascētur qz peccauerūt et sibi maledicent: s; seipos interficere non possēt sicut multi despati seipos iterficiunt in hoc mūdo: aut suspendēdo aut gladio occidendo qz vt p̄ns dictū ē erūt ppetui in aīa et corpe. vñ ex ira sua ptra se in auducabūt signas suas Apoc. xvi. Id est seipos i iugulis su

Tercia pena spiritualis.

is mordebūt pre furore et ira. Et huius
ius ire causa est peccatorum commissio et
bonorum perditio. Cognoscunt enim ut
dicitur est peccata quibus tantis penis me
ruerūt et cognoscunt se priuatos fru
ctu bonorum que fecerūt. *Ecc. ix.* Qui
in vno peccauerit multa bona perdet.
Et ita super seipsum irascetur sic quod cum
dolor se videbūt et hoc erit eis maxi
ma pena. Sed nūquid iste pene quā
erūt mitiores sic quod damnati aliquid mi
nus patiātur. Rōndet. *Bona. vi. xvi. ll.*
iii. q. ii. dices. Quod mitigatio pene dam
natorum dupliciter potest intelligi aut quā
tum ad taxationē et inflictionē pene
et sic absque dubio est ibi mitigatio. quia
diuina iusticia non totū exigit pro eo
quod ei pietate interueniēte aliquā pene
pene infligende remittit. Alio modo potest
intelligi mitigatio post pene taxationē
et inflictionē et hoc modo nulla cadit
mitigatio a diuina misericordia quia tūc
claudit eis viscera pietatis. Et si dele
ctatio fuerit momentanea: quia tamē
offendit ea bonū infinitū meretur pe
nā eternā vñ stringit comparate delecta
tionē in peccato ad penā secundum duplicem ppor
tionē: aut secundum intensionē huius in genere
pene et illi in genere delectationis: et sic
multo maior est pena delectatio nec
est ibi pportio sed excessus. Et iterum
comparare hoc ad illud secundum rationē me
riti vel demeriti et sic dico quod meritū
delectationis ordinare excedit penam
quia dignus est amplius puniri finaliter
ergo in pportione pportionalitas quia
magne culpe magna infligitur pena: non
pportio quia quā ad intentionē et du
rationē pena excedit culpam secundum quantum
ad meritū culpa penā. hec ille. *Quod*
dānatus sibi irascetur qui ex suo defec
tu quē potuisset tollere si voluisset. *cl*
gfa dei damniū tamē incurrit et sic p
nat? gloria eterna: et tanta penam ut
sic adept? dolorē eternū. *Et* est ne ali
qua mitigatio pene nūc in dānatio p

pter suffragia ecclesie. *Di. Bona:* ista
questione eiusdem dist. quod est opinio col
oi et verior quod suffragia dānatis non
profuit. nec ecclesia intendit orare pro eis.
Uñ Aug. de cura pro mortuis agēda
dicit. *De* ecclesie suffragia pro valde bo
nis sūt gratia actioēs pro valde ma
lis sūt qualescūque viuoꝝ solatioēs: sed non
pfit valde malis. in termino sūt quod sunt
in inferno. *Itē* auctoritas dicit. *Quod* si in
inferno nulla ē redēptio. et ecclesia illis
carnat. Rōne etiā videtur: quia dānatis
non ex charitate diligitur quod patz quia
non sūt ordinati ad vitā sed cū charitas
faciat suffragiū acceptabile nullū suf
fragiū pro eis factū deo est acceptū. *Et*
nec vñ pro eis fieri. *Itē* suffragia facta
pro beatis quod sūt in termino si augēt glo
riā. sed cū dānati sūt sunt in termino si
minuit eis penā. *Itē* non minuit de eis
pa nec de pena quia tāte culpe tanta
debetur pena sed dānatorū culpa non
potest minui ergo etc. *Manebit* igitur
dānatus in furore suo sicut ira et aliis
penis sicut diminutio. *Tercio* irascetur
demonibus qui eos tēpauerūt et
in multis peccatis cadere fecerūt. ita
quod erit eis maxim? dolor illos videre
sicut multa pena ē irato videre inimici
cū suoz: et maxime qui eū maxia bo
na perdere pcurasset. *Et* hinc multi quod
runt an deus debuerit facere hominem
expugnabilem sicut querit. *Bona. vi. xxiii*
et. ii. q. i. vbi dicit. Quod ad excitandū de
uotionē in mente fidelis et pcepescen
dam rabiē in ore blasphematorū et de
um in suo opibus culpandū quadru
plex potest assignari rō quare deus talē fe
cit homines ut possit ab aduersario ex
pugnari. *Pris* est manifestatio diuine
potēcie voluit enim deus ostendere homi
nem quod sicut sine eo factus non fuerat: ita
nec sine ipso non poterat. *Uñ* igitur ho
mōs quod diuinitū posse non solumō ē ois
potēcie creaturum sed et ois potēcie p
fuarium et quod ipsi solū est quod non pot

De rancore iracundie

Deficere nec expugnari, id placuit sibi creaturam rationalem facere. Iracundie et expugnabilem nec ipsam confirmare quousque experimento disceret quod ipse solus est in quo non cadet non posse. Secunda est manifestatio diuine sapientie. Aduersus enim sapientiam ostensibilem est scire ordinare bona cum malis et esse eorum malis bona quod ordinare solum bona cum bonis, et id cum non decet deum mala facere debuit talis facere creaturam quam posset in operando deficere et malum committere ut deus mala illa ordinando suam sapientiam manifestaret. Tercia ratio sui tur ex manifestatio diuine misericordie quod potissime manifesta est cum ingentibus suis tradidit ad liberationem seruis. Quarta ratio sui tur ex manifestatione diuine iusticie quod potissime manifestat in hoc quod deus retribuit unicuique secundum opera sua precipue eterna punitione malorum. Hec autem retributio non est et premita misericordie liberatio non esset nisi deus creaturas rationales et precipue hominem in statu veritabilis scilicet fecisset et ita potentes impugneri et expugnari. Et cum dicitur. Proponit quod optimi est optima agnoscere. Dicendum quod non intelligit absolute sed in ordine: et ex hoc non sequitur quod non habuerit in optimo fieri simpliciter sed in statu in quo optime seruares. Vniuersis fatigato et per christum et sic factus est est productus fuit in statu veritabilis ut ordinato, processu uentret a merito ad premium ab impio eto ad perfectum ab inferiori ad superum. Hec ille. Et idem dicitur. xxi. q. i. eiusdem. Inquit diabolus videns hominem in statu in quo poterat cadere sub propria hostia potestate et quod poterat ascendere ad supernam felicitatem ex quo ipse ceciderat ex superbia. motus est et ex iudicia ad ipsam contemplationem ex superbia namque ut ipse sibi subleuaret, ex iudicia non ut ipse a superna felicitate impediret, et superbia fuit sicut motus primus in uita non sicut motus primus. Esto enim quod non posset diuinus super hostes acquirere ad hunc studium ipsi a paradisi gaudis ipse

ditur. Et id scribitur. dicitur quod est expugnator diabolus ad temptandum hostes ex iudicia motus est. Sapientia. Inui. dia. motus iracundie in ore habet iracundia. hec Bo. Et adhuc sic ex ipsa iudicia nos temptat tam aduersari? in via salutis id non mirum si uia. iracundia si tu aduersariis et suos precipue et socios. Hoc tamen uocabulum temptare habet multas acceptiones sic dicitur illi quod significatones uocabulorum studiose sumati sunt. Et tamen uolumus est principium signum accipere: temptare probare est: uia temptatio uel potest quod tactus quod illud quod tangit probat sic cecus dicitur. quod suo tactu uult aliquid cerere. hinc de aliquid re quam tangit per hunc motum in spirituali. temptatio dicitur quod tactus ad probandum ordinat? Hoc autem potest esse quadruplex. aut quod ille qui per se itedit probare approbare siue probatum ostendere et hoc motus temptat deus in quod dicitur Sapientia. iii. De temptat illos et iudicium illos uisus se aut ille qui per se fatiunt dicit probare et reprobare siue reprobatum facere et sic temptat diabolus in quod dicitur Act. v. Cur temptat sathanas cor tuum metiri spiritus? Aut quod ille qui per se fatiunt intedit solum probare et experimentum siue re de eo quod est in hoste: et sic temptat homo cautus et de hac temptatio dicitur Eccl. xxx. Et multis loquens temptabit te: si uisus interrogabit te de absconditis tuis. Aut quod et si pulsas nihil intedit ad eum tamen pulsationes sequitur approbatio siue reprobatio hostis et sic temptat caro uel carnis concupiscentia. de qua Iacobus. i. Inuiscis temptat a concupiscentia sua abstractus et illece? Earne enim siue a carnis concupiscentia homo pulsatur et quod tangit eum a tactui siue pulsationi si perferat probat et reprobatur: si non resistit probat et approbatur et sic est. prope carnis impulsio: temptatio uel potest di. idem doctor. q. ii. di. xx. Quod cum uicimus temptatone esse a carne uel a hoste hoc duplex potest intelligi. Aut si sicut a monete primo aut sicut a mouete. primo et immediato. Et sic a mouete primo sic temptatio carnis non potest esse

Est rancor: iraudie.

absq; tēptatione hostis q; omnis carnis tēptatio est ex eius corruptione q; ortum habuit a prima hostis tēptatione. Tēptatio tñ hostis pōt eē absq; tēptatione carnis sic potissime qñ iorē ptaē in quo non est corruptio nē fuit in adā et in xpo vel qñ ex illa tēptatōne nulla incuruatio oritur. Nñ vero tēptatio hostis ad peccatū pertrahit eum nullū peccatū sit in nobis quod nō habeat ortū ex cōcupiscētia aliq; sic tēptatio diaboli a tēptatione carnis non pōt separari. Nñ glo. Jere super illud ps. Diuerse amalo etc. Oīa mala ab instructu diaboli procedūt: sicut bona dei: diē tñ q; illud: oīa mala etc. debet intelligi a mouente primo: non sicut a mouente proximo nāz absente diabolo peccatū pōt esse a libero arbitrio: vel a voluntate ppria vel a trahēte carnis concupiscētia: et ita non est principū immediatū respectu cululib; peccati. Et hoc pulchre ostēdit sanctus Thō. 1. pte q. cxxiii. art. iiii. S; quia ā tē peccatū eius non fuit aliud et ipsū fuit intuz illius peccati originalis ex quo est inclinatio ad omne malum dē in itū omīs mali. di. abidē. Host. q. se; quēt de difficultate tēptationū carnis et hostis q; resistere tēptationi hostis vel carnis pōt dupliciter intelligi aut respectu eiusdem peccati aut respectu alterius et alteri. Si respectu eiusdem peccati vt pote peccati carnalis ad quod istigat caro et istigat diabolus tunc tēptatio carnis est difficilior: propter cōiunctionē carnis ad spū ob quā magis incuruat aīam. Si autē respectu diuersorū pctōy vt pote tēptatio carnis intelligatur respectu carnis: et tēptatio demonis respectu peccatorū spiritaliū sic se hnt vt excedētia et excessa. Quidā eī hostes sūt qui magis pni sunt ad pctā carnalia vt ad luxuriā q; ad superbiā q; bus difficilior est resistere tēptationi carnis

q; tēptationi hostis. Quidā sunt q; sūt promoueo ad peccata spiritalia q; ad carnalia vt pore illi qui magis desiderant honores q; voluptates et hys difficilior est resistere tēptationi hostis q; tēptationi carnis. Si quis autē sit indifferēs ad utrūq; et equaliter pmo q; tum est de se et quodā mō tēptatio carnis est difficilior propter malitiam et magis intrinsecā et continuāz adherentiā, difficilior vero ē tēptatio hostis p: opter boni promissi appetentiā et propter latentiorē instigantiā fallaciā. Sicut enim Grego. in moralibus ostendit. hostis antiquus multa que sunt vicia s; m veritate palliat s; specie virtutū. Si autē querat q; utaz magis excedat alterā dicit. q; q; oīs caro corrūpit viā suā ex maiori parte carnales sunt qui desideratū carnis insequunt. iō difficilior est resistere tēptationi carnis q; hostis. Et licet fortior sit hostis et astutior: et occultior nō tñ. permittit tēptare s; m totā suā potentia et astutiā. Imo repunitur potestate diuina licet etiam caro sit in nra potestate s; m ordinē nature. tñ ppter querentē cōcupiscētia in multo regnat acilla et seruit dñazet vltimū amor carnis facit ventrē deū esse hoīs. Nec Host. q; appetit ad noticiā tēptationis ipsius aduersariū gñtis humani cui q; hic dñati nō resistiterūt ipsuz eū ita grādū insipient in inferno perpetuo. Quarto irati erunt contra eos quos nē di. amicos qui erunt eis causa dñationis sicut dicitū est primo i pentis corporalib; vñ ipsi dñati ex talibus patientur corporaliter et spiritali. et ita ex ipso affligent in corpe et in aīa et plus in aīa q; in corpe. S; querunt vtrū dñati irascētur ptra eos q; nunq; viderunt: aut qui nūq; fuerūt eis occasio peccati. Dicendū est q; sic q; oīs dñati s; m iudicē nocebūt: et in ardore vt dicitū est p̄us et in clamore

Quarta pena spiritualis.

et in pondere et in multis aliis: et idō
 subiuncte irascetur et maledicent. **D**
 In qua societas et peruersa. Et tal'
 pena debetur eis q̄ non irascunt per
 debitā correctionē et p̄nitentiā filioꝝ
 rum et filiarū: seruoꝝ ancillarū aut
 alioꝝ sibi subditoꝝ q̄bus accidet
 sicut hely de quo dicitur. 1. Reg. 11.
 Hely autem erat senex audiuit oīa
 que faciebant filii sui uerso israe
 li. et quō dormiebat cū mulieribꝫ: et
 dixit eis. Quare factis res huiusces
 moi quas ego audio res pessimas ab
 omni populo. Nolite filii mei. Nō eī
 est bona fama quā ego audio ut trās
 gredi faciatis populū domini. Et non
 audierāt vocem patris sui. Et sequi
 tur. c. 11. ubi loquitur dominus samu
 eli de ipso hely dicens. Predixi ei q̄
 iudicaturus essem domū eius in eter
 nū p̄pter iniquitatē eo q̄ nouerat in
 digne agere filios et nō corrupit eos
 Et sequitur. c. 11. Quōd cōmissū esset
 bellū inter populū dei: et pl̄: istos
 occiderunt de israhel. xxx. milia p̄ditū
 et archa dei capta est. duo quoqꝫ filii
 hely mortui sunt oīni et phinees. Cū
 q̄ nunciatus esset hely et nunciū uol
 uisset archā s̄i cecidit de sella retroꝝ
 sum et fractis ceruicibus mortuꝝ est
 Hic patet quōd deus punit patres et
 matres p̄pter peccata filioꝝ cōtra
 quos nolunt trahi ita bona ipsos pu
 niendo: s̄ dicunt ip̄s. Quare fecisti
 hoc fili mi. Et si ab aliis uerbis moue
 antur eos in peccatis suis defendere
 nituntur. Et quia uolūt hic uirtuose
 irasci ita irascetur contra eos et filii
 contra patres: et subditi contra dñes
 et alioꝝ qui debuerūt eos docere cor
 rigere et punire. **¶** In grauis societas
 ad cogitandū: et grauior ad uidendū
 s̄ grauiissima ad exper iendū. Cogitet
 qui poterit q̄ta sit hec pena in tā rabi
 do in perpetuū imanete. Sicut igit
 cepit dñs hely ut irascetur contra

peccata filioꝝ ita uult q̄ unusquisqꝫ
 irascatur per p̄nitentiā debitā cōtra
 peccata et sui et proximi qd̄ si nō fece
 rint ait propheta que sequitur ueni
 cādo sc̄s. Conuertatur in infernum
 Quarta pena spiritualis est tu
 q̄ mor superbie ubi ferendū s̄m
 Bo. di. l. q. i. quō querit utruꝫ
 dānari uelint se peccasse. Dicendū in
 quit. qz mala uoluntas s̄ dupl. sc̄s ac
 tus et habitus. Dico ergo q̄ timor ser
 uilis dānatis non aufert habitū male
 uoluntatis: s̄ aufert actū. Iste enim
 non uult luxuriari: qz timet puniti de
 ipsa uoluntate tamen nō aufert habi
 tum qd̄ patz qz si separaretur impuni
 tas uellet utiqꝫ luxuriari. Sic intelli
 gendū in dānatis q̄ uoloz penal' au
 fert ab ipsoꝝ uoluntate actū uolendi
 peccare quia reuera dānati non appe
 tuit luxuriari nec dānari propter pe
 nas quas ex illis actibꝫ sentiunt se ī
 currūte. habent tamē habitū uolūta
 tis male per quē appetent peccare.
 si non crederent ex hoc puniri. Si er
 go q̄ras utruꝫ dānati uelint se peccasse
 Dico q̄ nolunt: non propter hoc q̄ pec
 catū eis displiceat qz inuisū s̄ qz eis
 displiceat pena iusta: et iō habent malā
 uoluntatē hoc uolendo: et iō uiait ad
 huc in eis uoluntas peccandi: sicut do
 lore penarū impediatur ne creat in a
 ctum suū hadebūt tamē aliquā inordi
 nationē actualē uoluntatis q̄ erit uer
 sa in penā sicut beatis bona uolūtas
 in gloriā sicut isti non merētur am
 plius bona uoluntate nec illi demerē
 tur mala et hoc dic. Aug. et habetur ī
 1. a. s. mḡi sn̄arū hec Bona. di. in li.
 de timore. **¶** Dānati inquietabūtur a
 pessimis uoluptatibus in eis duranti
 bus. Probabile est enī q̄ remanebunt
 in eis odiū iracundia: superbia: et alie
 male uolūtaes: s̄ forte q̄si ad actus
 exteriores aliquos non p̄deant in ef
 fectū. **¶** 32. xxxi. Descendunt ad uis
 di

Quarta pena spiritualis

ferens cum armis suis et posuerunt gladios suos sub capibus suis et fuerunt iniquitates eorum in ossibus eorum. **Slo.** Cuius alia deo et ecclesie rebellis? Hec sunt que non sinit quiescere. Exepli de mari quod a intrinseca spe in quantum Esa. lvi. Impii autem quasi mare seruus quod quiescere non potest. Superbia igitur in damnationis maxime videbitur in quattuor.

Primo ipsi displicebit deus creatoris Secundo eis non placebit iusticia redemptoris. Tercio se desiderabit adimplere voluntate. Quarto etiam spugnantur virtute et bonitate. Primo ipsi displicebit deus creatoris hec erit maxima superbia et eis displiceat deus esse deum vltimam omnium creaturam: Imo nolunt sibi subici et tamen ab eo habent esse et viuere ab eo acceptum valde multa bona quibus abusi sunt. Quia igitur vellent abicere huiusmodi deum quod nunquam poterunt hoc erit eis maxima pena. Videmus enim quod deus aliqui sunt sub aliquo domino vel prelo et maxime si eorum mollescit puniat et corrigat contra ipsorum voluntatem multum eis displicet. Et hec pena debetur illis qui hic nunquam de premissis runt sub eius domino precoribus eius? obediendo: si fuerunt sub domino diaboli: et ideo cui? fuerunt seruus ab eo premissis habitur et cum societate domini sui perpetuo manebunt. **Charissimi** quod potest se dicere sub domino dei qui ei? repugnant voluntati nec curant scire quid eis precepit aut mandauit. Quos igitur dicunt deum deum suum cui nolunt obedire. de quibus dicit ad **Thymotheum**. Iniquitate sunt eorum mens et conscientia. confitent se nosse deum. facti autem negant eum sicut abominati et incredibiles: et ad omne opus bonum reprobi. Tales sunt plures illi de quo **Beatus** in gestis angolorum. Non inquit conuersum solo nomine sed moribus conuersum qui cum corripitur non emendabat sed quia seruus

erat optimus propter necessitate officii tolerabatur infirmitatem tandem incurrens vocatis fratribus dixit inferni sibi esse apertum: et non longe a iuda et pylato et capharna locum sibi paratum. Cuius autem fratres puocaret eum ad penam dixit se non posse penitere cum de eum iam esset datum iudicium et sic misit mortuus est. Sic plures sunt christiani solo nomine sed moribus peruersi si negatores perituri mendaces luxuriosi gulosi riles de aliis quod nunquam emendantur sed perseuerant usque ad mortem. **Timeo** quod talibus sit locus paratus cum iuda et pylato in inferno. Et si aliqui videant penitere nescio vtrum sit sufficiens penitentia ad salutem: quod inquit **Augustinus**. Finone de inuocentibus hac amaductione percutitur peccator ut moriens obliuiscatur sui qui dum viuere oblitus est dei. Et vere magna est dubitatio an talis expectatio usque ad mortem sit vere seruus? volutarius dei. Circa hanc materiam doctores scribitis di. xxiij. q. liij. querit vtrum pena in extremis valeat ad salutem ponit duas conclusiones. Prima est. penitentia deus siue interior sola siue exterior supple cum interiori susceptioe facti penitentia sufficit ad salutem peccati in extremis. Secunda est ista quod si pena que videtur habere ens ad salutem quod difficile est tunc habere veram penitentiam. Prima conclusio patet per auctoritatem **Augustini**. et ponitur in litteris magistri. quoniam deus se potens est et est in morte potest iuuare quibus placet. Cuius ergo opus sit non potest sed dei deus pena a inspirare potest ea quicunque vult sua misericordia per rationem quia siue sola pena interior quod modum meriti de cogno disponat ad iustificacionem siue factum pena operatur quod modum sacramenti ad eandem si ab aliquo in extremis habebatur hec vel alia habetur eadem ratio perceptionis gratie que et in alio penitente: et per deum gratia percipitur et sic salu

Secunda conclusio probat primo quia tunc impeditur vsus libere rationis voluntaria ex dolore vel timore inheren- tibus Maxime aut dolor in pre- sentia vel maxime timor et veritas aff- lio vehementer nata est impedire liberum vsus intellectus et voluntatis qz fm Aug. li. xxxiii. q. xxxviii. Passiones causate a tristibus plus mouent qz pas- siones causate a delectabilibus Passio aut delectationis vehemens qzqz spe- dit totaliter vel fere vsus rōis vt in li. de. ci. de. d. Act. autē displicente de peccato ad hoc vt sit sufficiens ad verā penitentia siue intrinsicā solā si ue ad vgnā susceptionē facti requirit liberū vsus rationis et voluntatis. Et dicit qz dolor et timor qz inest si totali- ter impedit intellectū et voluntatē cō- tradicō: si nullū impedit et p. dñs et im- pectus vsus intellectus et voluntatis tunc pōt haberi qvix sufficit ad displi- centiā sufficientem et requisitam ad ve- rā penitiam Hanc rōem tangit mag. iii. c. vi. ff. Et ad hoc Aug. li. iii. pte. xliii. c. v. Licet ergo difficile sit vt tunc sit vera penitētia qñ rā sera venit: quan- do cruciatur mēbra ligat: et dolor seu- sus opprimit vt vix homo aliquid co- gitare valeat melior est tñ sera qz nul- la Penitentia enis si in extremo vite- hyatu aduenit sanat et liberat Secda ratio doctoris subtilis Ad hoc vt dis- ciplina sit ordinata oze sit debite cir- cūstantionata r maxime circūstantia finis et principii actiui vt. i. volunta- ria et propter deum sz difficile ē tunc habere actū sicut circūstantionatum: tuz qz qui vsqz tunc fuit ipenitēs non videtur tūc extorquere a seipso disci- plinā nouā nisi timore pene imminētis Presumitur enī qz si remouus esset a peccata sicut prius non extorqueret a se ipso talē disciplinā sicut nec prius. tū qz salte aliquid simplr voluntarium videtur cō istis discipline. nā illa ppin-

qua expectatio mortis videtur causa illius discipline. Ita autē ē voluntaria: sz qz non sit nisi ex suppone- voluti non est simplr voluntaria sicut si- olo voluntarie plicit qz merces in ma- re si non plicet nisi ex suppone- licet- tatis quā nollet Sz tē qz non ē nisi sit voluntaria non ē multū accepta m- alii: nec multū videtur ppter amorem fieri. Hanc rōem tangit Aug. r allegat- mag. in lfa vi. Quē ergo sero penitet- oz nō solū timere iudicē: sz diligere qz sine charitate nemo pōt saluus esse. Non ergo timeat tñ penam qui peni- tet sed anxiatur pro gloria qz conuers- sio si cōtingit et in fine alleui despes- randū non est de ei' remissione Ter- tia ratio doctoris subtilis habit? ma- lus vsqz tūc continuatur? multū retrā- hit ab actu pñte Et hanc rationē tan- git aug. et mag. in lfa vi. p. d. l. c. Sz qui vix aut raro ē rā iusta puerisio ti- mendū est de penitēte sero maxie cuz sibi quos illicite dilexit sine pñtes et vxor et mundus ad se vocet Szultus solet pñta serotina decipere sz qui de- us possit est sp de sic penitēte sero nō est desperandum vñ subdit Scotus ibide Intellige tquid hec delectabilia esse pñta vel in se vel in fatamatis? vehementer impellit et siue sic siue sic ex vehemētia habitus cōtinuari mul- tum inclinatur ad inordinatē amata et p. dñs magnā facit difficultates ad habendā magnā displicentiā de peccō- Quarta qñ aliquis est minus dñs sui- act? tanto requiritur intensior displi- centia ad hoc vt sit sufficiens dispositō ad delectationē culpe Iste autē est mīn? dñs: qz nullo mō dñs act? exterioris ad peccādum sz fm tristitia iusticiam requiritur intensior motus displicen- tie ad iustificationē istius qz ad iustifi- cationē sancti cū vix possit hēre eque in- tensum Et hanc rationē tangit Aug. et mag. i lfa vi. Age penitiam dñi sanus v. li.

Quarta pena spiritualis

es si sic agis dico tibi q̄ securus es, qz p̄ntiam egisti tge quo peccare potuisti
Si vis agere penitentia qm̄ tam peccare non potes peccata te dimiserunt non tu illa Et sc̄q̄tur in doc. Ad inin^o nō tu illa ita libere dicitis sicut ille sanus et id q̄tum deficit in te de libertate tñi s̄m̄ rigore req̄retur a te motus intensior quē non vel vix poteris habere Et ideo dicit August. q̄ magnū est cui deus tunc inspirat si q̄s est, vera penitentia, qz vix ait doc. vel uon ē aliquis qui habeat dispōez de p̄gruo vō sibi inspiretur. Ex istis sequuntur duo correlaria Unū q̄ sano p̄suadens dñm̄ ē vt sanus peniteat ieiunādo sibi timore q̄ p̄culosum sit expectare serotinā penitentia propter rōnes p̄cedētas. Aliud cor. relatiū q̄ timido tam ad articulū istū deducto suadendum est vt s̄m̄ possibilitate suaz laborez ad penitentiam ordinatā vt. Non obstantē dolore vel timore vtatur ratione q̄ tñ pōt et miratur habere displicētiāz quantū poterit habere s̄ breuē Et ne in desperatione miratur extollēda ē sibi dei m̄ia sibi p̄ponēdo exēplum de latrone illo cuius fuit sera p̄nia s̄ nō sera indulgentia Dicit p̄nter ad articulū tertiū q̄ oz istuz aliqua pena p̄uiri pro peccato s̄ illa pena nō dz sibi h̄ iponi qz non h̄ illā explere pōt; nec dz sibi iponi q̄ tanto tge sit in purgatorio; quia iste sacerdos non h̄ auctoritatē instigendi illā penā s̄ p̄ponēda est sibi corā dñe peccatis tali modo
Si sanus eēs talis p̄nia esset tibi imponēda si qualueris studeas adimplere s̄ nunc es in manu dñi confide de m̄ia eius; qz si punit misericorditer punit; vel in casu vbi uon pōt p̄tra h̄i multus sermo non oz aliqua penāz sibi fecerit; care: s̄ tñi instruce eū de iusticia dei misericordis; hec doc. sub̄ illis. Nō igitur displicet h̄ cuiq̄ age re penitentia z se supponere per verā

obediētiā diuine voluntati custodēdo eius mandata qz hec sunt via p̄ueniēdi ad celū vt dicitur est pluries h̄i istam igitur sub potenti manu dei vt vos exaltet in tpe visitationis omnes sollicitudinē p̄cipientes in eū qm̄ ipsa est cura de vobis. i. Pet. v. Nolite v̄em̄ hesternū expectare p̄pter periculū iam dicitur Q̄ si superbe vixēritis deo vestro non obediendo et sic mortui fueritis humiliabit vos in inferno p̄petuo cū demonibus quia q̄ se exaltat humiliabitur. et ecōtra qui se humiliat exaltabitur Luc. xliiii. et xlviii.
Et in ps de peccatore dicitur In suo laqueo humiliabit enim v̄m̄ non poterit exire Et tunc talis humiliatio erit dānato maxima pena Quid erit de superbis huius mundi qui tantū gloriātur in superbia sua Certe multū talis humiliētur deo velint nolint in inferno et hoc erit eis maxima pena q̄ nō poterit tale dñiuz euadere sicut multis subditis ē pena qm̄ nō p̄nt euadere dōm̄m̄ sicut sunt serui i multis terris Ecōda pena ex superbia dānatorum erit qz eis non placebit iusticia redēptoris et hic erit maxima supbia tāto iudici et tam veraci et iusto non iudicio p̄tari. S̄z quare eis displicebit Verē qz strictissime de oibus peccis tā magnis q̄ p̄uis iudicabit. s̄ frequēter i causis corā iudice t̄gali trahit h̄o in cām sup vno vel duobus vel paucis articulis. In iudicio dei non serupimō sup oibus peccatis h̄c facis et de oibus negligētis et bonis et malis oportet bit in iudicio reddere rationē Ec. vi.
Cūta q̄ sūt adducet de m̄ iudicicū p̄ oī creato siue bonū siue malū Et istū ē q̄ nō sōtū magna s̄ etiā modica ad ducetur Ad dicitū ē verbum ociosum z de oī verbo ocioso q̄ locuti fuerint homines super terrā reddēt rōez i die iudicij Adhuc. xii Adhuc. i. cogitatio et ipsa scrutabit ad reddendū rōem

Esa. xlv. Ego autē opa cor et cogita-
 tiones cor venio vi pgregē cū oibus
 gētib? Glo. q. d. Jō venio ad iudiciū
 cū oibus gētib? ut iudicē sit oīa opa
 cor et cogitatioēs, et reddā eis oīa q̄
 uicerentur Et nō solū grācuā s; et iā
 puerilia, nā Prou. v. dñ. Respicit dñs
 oēs vias hoīs et oēs gressus illi? p̄st-
 derat. Et iō dicebat Job. xiii. Et cōsu-
 mere me viopetis adolescētie mee exē-
 plum habemus i quarto dialogorū
 de puro quinquē q̄ fuit dānat? Et nō
 solū scrutabit sciētē cōssa s; et per
 rois vñ p̄ba ait. Et ignoātias meas
 ne memineris. Jtē nō solū manifeste
 mala, s; etiā q̄ vidētur bona. Accidit
 ei s̄m Greg. q̄ inter dū fordet in ocu-
 lis iudicis q̄ fulget i oculo audito-
 ris. q; radix intensionis corūp̄it q̄
 apper bonū vt date elemosynā p̄pter
 vanā gloriā et tunc iudicabit de his i
 ps. Quā accepto tēpus ego iusticias iu-
 dicabo. i. q̄ videbant iusta. Exēplū due
 mulieres litigabāt de quodā globo si-
 li corā iudice et vtrāq; asserēbat esse
 suū. Iudex autē inq̄siuit ab vtrāq; euz
 quo icēpisset globū suū, dicit vna. cū
 carbonē. Alia autē dicit cū pāno albo.
 Et iudex autē ait. Reuoluite globū et
 reddite illi cui? itūq; iuenit i eo. Ita
 p̄culdubio iudicabūtur opa q̄iacūq;
 appareāt pertinere ad vñ vel dyabo-
 lū s; itēndis varietatē ab iūto et iō
 timēdū ē p̄pocritis. Mat. vi. Attēdi-
 te ne in. v. f. t. h. vt ab eis q; tūc ta-
 les non habebūt mercedē. Præterea
 nō solū de his q̄ sunt s; etiā de his q̄
 non sūt oz. reddere rōez. vñ Mat. xxv
 Tūc dicit rex his q̄ a sinistris ei? est
 Discedite etc. Esturū ē et nō de. ml.
 mā, s; p̄us dictū ē in p̄na pena cor Pa-
 li. Et hoc fuit vna de causis quare dis-
 ues epulo nō iuenit guttā aq̄ refrige-
 rāris q; paup̄ lazarus de iudicis mēse
 ei? h̄re nō potuit. p̄pter hoc etiā p̄uē-
 tū ē iudiciū sodome ad cōdēnationēz

q; egeno et paup̄i nō porrigebāt ma-
 nū. sicut dñ. Ex. xvi. Ecce hec fuit in-
 q̄tas sororis tue sodome superbia fas-
 turitas panis et abūditia et octiū ip-
 sisset filiarū eius: et manū egeno et
 paup̄i non porrigebant. z eleuate sunt
 et fecerūt abhollationes corā me z ab
 sili eas sicut vidisti. Est autē credibi-
 le q; sicut querit ratio de his bonis q̄
 uisfecerūt ita de aliis q̄retur z maxi-
 me ad que tenētur hoīes. Sūt enim
 multa ad q̄ magis obligātur q̄ ad dā-
 dum sua. Jtē non solū de bonis q̄ non
 sūt. imo de augmēto bonoz si non se-
 q̄tur ex bonis habitis. vñ Luc. xix. in
 exemplū dñ. Quare non dedisti pecuni-
 am meā ad mensam et ego venies cū
 vsuris exegisses illā. Glo. Qui pecuni-
 am verbi emit a doctore credēdo nē-
 cesse ē vt cū vsuris soluat opando vel
 de accepto verbi fenoz vsuris soluat
 q; ex eo q̄ audit etiā sicut alia intel-
 liget e. Jtē nō solū de augmēto s; de
 p̄ciositate augmētī si nō inueniāt. Ide
 Mat. lii. Dis arbor q̄ nō facit fructū
 bonū excidet et in ignē mittet. Nota
 q; dicit bonū. præterea oportebit rōnē
 reddere de aīa. Si. n. rex cōsisset filiā st-
 bi s̄limā et sp̄s̄ dilectā quā itēndēt
 facere reginā i regimē alicui sp̄posito
 suo et ille male custodisset eā q; dubi-
 tar q̄ rex exigeret de ei? custodia rō-
 nē et tāto q̄uorē q̄to custodisset eam
 negligentius. Quid ergo faciet rex ce-
 lozū de illo cui filiā suā. s. aīaz s̄bi st-
 mīlīmā et sp̄s̄ eā dilectā cōsistat quaz
 itēndebat ad dignitatē regiaz in celo
 sublimare st male custodiretur iō dñ.
 Deu. liii. Custodi sollicitate aīaz tuam
 s̄elix erit q̄ poterit dicere i hora mor-
 tis. H̄ic deus mō reddo tibi creatori
 aīam meam. Jtē de corpe ipsuz quidē
 est castrū et aditū hoī a deo in custodi-
 az. Bern. Bonū castrū custodit q; cor-
 pus suū custodit s; sunt proditores al-
 qui qui timicis dñi castrū illud expo-
 v. lii.

Quarta pena spiritualis.

nſe Eze. xvi. *Exposuisti fornicationē tuā omī tranſcēti. corp⁹ qđ ſm̄i apo ſolū fornicatioſ nō debetur: ſ; dño Expoſuisti fornicationē. i. delectatio nes illicitas q̄ faciūt fornicari a dño oī trāſeunt. i. cuilibet vicio qđ vici eē in trāſſu qz nō durat ei⁹ voluptas vel delectatio q̄ trāſeunt p̄ viā huius mūdi inſidiātes trāſeuntibus. Quid faciet talib⁹ pdictio: ſb⁹. cōſtat q̄ pdat illos exēpto illoz agricolazū pdictozū q̄ ſervos et filios occidētes ad iudicari ſunt pdictio. p̄terea non ſolū de ip ſis. ſ; etiā de pximo. qz vniculoz man daut de⁹ de p̄ſcio: ſicut dñ. Ec. xvi. **Exemplum de cayn cui dicit domin⁹ Gene. iii. Ubi est abel frater tuus. Item pater de filio. exempl⁹ ad hoc i. Reg. iii. vbi legitur q̄ hely punit⁹ eſt p̄ filios ſuos Jē domin⁹ pro ſub ditis. exemplum ad hoc Nu. xxi. ſoz nica⁹ eſt inq̄t rex: tuſ ppl⁹ cū filiis b⁹ moab et irat⁹ domi⁹ ad moyſem ait. Tolle eſcios p̄ncipes ppli t ſuf pende eos contra ſolē in patibulis vt auertatur furoz meus ab iſrael Item mag⁹ pro diſciſtulo non correcto: qz ſecundū ſalomonem Prouer. xlii. vir ga diſcipline fugat ſtulticiā in corde pueri colligatam. Item prelat⁹ pro ſubditis. Eze. xlii. Ecce ego requi rā gregem meū de manu eozum t ceſ ſare eos faciā t vltra nō paſcent gre gē. Et c. xxxii. Et tu fili hoīſ ſpecula torē dedi te domui iſrael. Audiēs et go ex ore meo ſermonē annuntiabo eis ex me Si me diſcēre ad ipm̄. Im pie morte morieris nō fueris iocutus vt ſe cuſtodiat impi⁹ a viā ſua ipſe ipſius iniquitate ſua moriet ſanguinē aſt eius de manu tua requiram ſi au tem annunciate te ad ipſum vt a viis ſuis conuertatur non fuerit conuer ſus a viā ſua ipſe in iniquitate ſua mo rietur porro tu animā tuam liberaſti **Exemplū de iacob qui dicit Ge. xxi.*****

Quicquid furto pierat a me exigebas. Et nota q̄ oīs ſuperioritas autē ē na turalis vt p̄ris ad filiu aut ſecūderal t hoc vel q̄ ad p̄tatem vel p̄ncipis vel q̄ ad ſcīas vt mag⁹ vel quo ad ea que ſunt ad bonitātē p̄tinetia vt plātē. Et ſe patet quōd plene req̄ret rō de oibus p̄dictis p̄terea oportebit reddē rōnes de bonis a deo receptis ipē n. oīs n̄ h̄ll bat de quo non veſt h̄e rōem qđ fecerit iſi ille cui coſſit. vñ pot⁹ viciē accōmodare q̄ dare Req̄tit ergo rōez de oī dāto ſiue ſit ſp̄ſale. vt ſunt boā aīe acq̄ſita et in ſuſa: ſiue corporale vt ſunt fortitudo agilitas ſiue ſp̄ale. vt ſunt diuitie delectabilia honores. Exē pli ad hoc Abat. xxi. de dñqz talēris t Lu. xix. de nobili q̄ tradidit. x. mnaſ ſeruis ſuis de q̄bus oppoſuit reddē rationē. Jē ſicut vñ mēbzuz t vñ⁹ ſenſus ſeruit de officio ſibi dāto: ita t oēs debēt ſeruire de gratis ſibi da tis ſeu bonis collatis aliis vidētibus vbi ḡa. potēs i defendēdo: viues in largiēdo: iurīſconſult⁹ de conſiſſo me dicus de medicamibus: mag⁹ de ſua ſcientia: p̄dicatoz de verbo dei: t ſic de aliis. i. Pe. iiii. Unuſq̄ſqz ſicut ac cipit gratiā in altē ſutruz illū admittit ſtrantes ſicut boni diſpen ſatores mul tiſormis gracie vici. Quid aut iudicā dum ē de diſpendētibus q̄ recepta ad diſpendēdū ſibi retinet Quomodo aut accidit ſiue qui recepta ad van⁹ dum egenulo retinebat ſcītis nam xp̄s vendidit et in ſine laqueo ſe ſuſpēdit. q̄ tremenda et formidanda eſt illa ratio et cōptus de tātis bonis. Pau ci vt credo ſunt qui ſcīt ſiue omnia et iō in die iudicij mirabilioz erūt ſeu peſacti de ratione reddēda immo nec habebūt iudicij vel ſuper h̄s conu ctuz Rationem huius ponit Eſa. v. c. Ubi dicit. Opus dñi nō reſpiciſtis nec opa manu ei⁹ p̄ſideratis. p̄terea ea priu⁹ dicit⁹ ē ppl⁹ me⁹ qz nō habuit

est tūto: Superbie.

sciam ppter ea dilatavit infern? aīaz suā et egit oīa suā abscq̄ vltimo tēp̄ mīo et descēdēt fortes ei? et pplā ei? et sublimes glōsīq; ei? ad eū et icur uabit homo et humiliabit et oclī sub limū depīmetur et exaltabit dñs ex ercituū in iudicio et de? sanctus scī ficabit ī iusticia, faciet ergo iudiciū iustū s̄ydebitur iustū dānatio admī ranteo quō reddītur i sunt rationē de tor imo dicētes illud iustū qz hic no luerūt habere hārcerū noticiā. Quan ta sit p̄ca aīscui puni, ubi credit sibi n̄ fuisse factū iudiciū iustū potestis ima ginar. Ista est ergo vna pena ī dāna tio ex superbia pcedēs sp̄ in eis erit murmurātibus de deo imo et ipsum maledicētibz, vt dictū est p̄s. **T**er cio vero sp̄ desiderabit facere pp̄taz voluntatem, vnde superbia siue super bire dī quāsi super aliū ire. Quando igitur quis facere suam vult volunta tem et nō vult subīci vltimis super s̄ bus dicitur, qualis est omīs peccans mortaliter et talis erit in dānatio set erit misera voluntas eorū multa vo lunt que non poterunt adimplere, et hoc erit maxima pena sicut videmus qz pena ē et tristitia hīs qui aliqd val de desiderant et nō possunt illud adī plere. **Q**uotum velīc liberari a penis illis. Talis ergo eorum voluntas et pena in dānatio, quia hic no fuerunt diuinam voluntatem adimplere. **I**sa. v. Nō oīo q̄ dicit mīhi dñe dñe intrabit in regnū celoz, s; q. sa. v. p. m. q. l. ce. 2. ipse intrabit in regnū celozū. **I**n apostolus ad Rom. xii. Probetis que sit voluntas dei bona et beneplacens et perfecta. **E**xēplum huius legitur in itinere arto elen curio, qz cum beato pe tro predi cantū qdam quasdam questi ones notūas et inuidias proponeret dixit ei. **T**empus breue est et iudiciū dei in causa angēdorū agetur nō que stionū et sō ante eū oīa q̄ramus quid

vel q̄iter nos agere oporteat vt vitaz eternā consequi mereamur sicut fecit il le adolefcens et nobilis cui dicit dñs **A**ssat. xii. **A**ssagister quid faciēdo vī tā eternā habebō. et iēsus dixit ei. **S**i vis ad r̄ itā ingredi serua mādata **J**ē ber. cū semel it̄fuisse disputāz vñ? ī scholis logicahz et ipso dispu. de multo scuriose ipse captata oportu nitate fecit etiā augmētū et dixit eis **C**harissimī ecce p̄posuit vobis omni bus deus eī p̄cepta sua et assūnit modo transgressionē quia quis ē qui ea non transgreditur **E**t sine vubio ex hoc concludet in fine mortē eternā **E**ze. li. **S**cripte erant ī eo. in libro lamentationes et carmen et vc. lamē tationes id est p̄cepta ad vitam que sunt nobis lamentum; quia difficul ter volumus adimplere; et carmen quo ad transgressiones et non habent gaudium; a ve quo ad eternā dam nationem. **S**ic igitur per adimpletū onem proprie carnalis voluptatis in s̄ currit damnationem eternā. **I**deo ait beatus Bernardus **T**olle propriā voluntatem et infernus non erit. **D**eseramus igitur vopropiam volunta tem et sequamur vōlūtatē dei; hoc est enim quod petimus in orat one vo minica dicendo. **F**iat voluntas tua sicut in celo et in terra. **V**nde Richardus de media villa lib. quarto, di. xv. questione lxxxiii. **P**rinpaliter ex p̄ponens orationē dñicam dicit qz peti tionū respiciētū ea que sunt ad finez quedam sunt respectu boni quedam respectu mali respectu boni due sunt p̄ma petitur meritū quo beatitudinē mereamur qz consistit in obediendo diuinis mādatīs **I**n **A**u. li. re fmoē dñi ī mō. **C**ū v̄ fiat v. recte itelligi obediāz p̄ceptū. **N**ē ī eorū ī tra. s̄ sē ab angelis ita ab hominibus. **E**t in epistola ad proban. **C**um dicitur fiat vōlūtatē tua **N**obis ab illo p̄camur

Quinta pena spiritualis.

Illā obedientiā vt sic a nobis fiat vobis
lunas ei? quādamodū fit i celestibus
ab angelis Hec ric. Quia iſtī dānati
nō dei volūtatez fecerūt s; ſua: ideo ad
huc in inferno illā ſuperbiā habebunt
vt vellent facere ſm ppriā volūtatez
et q; non poterūt grauitē patientur
Quarta pena erit ſugbia erit q; ipug-
nabit vītutē & bonitatē. Erūt ei adeo
obſtinati et in malicia obdurati q; oīa
bona et oīa virtutes ſpernēt. Et eis
q̄ſt iſtemis q̄ ſancti viti diſligūt diſpli-
cebūt Et hīs erit magna pena recor-
datio et mēoria vītutū. Et hec pena
debet eis q̄ hic vixerūt iduati i peis
et q̄ ſperuerunt bñ agere ſ; pctm pec-
cato addiderūt. Scis q̄tum diſplicet
diuitib; pauperis. & gulōſis abſtinētia
et ſeuiniā. et luxurioſis caſtitas. et ſu-
pbis humilitas. Ita diſplicet dāna-
tis omīs virtus & bonitas. ſicut & hic
diſplicet. Q̄ magn⁹ est numerus in
hoc mūdo q̄bus virtutes diſplicēt. Et
per hoc argumentū ē q; magnus erit
nūcerus dānatorū q̄bus virtutes erūt
i nauſeā ſicut videm⁹ q; multis vīſi-
mis carnes aut vini ſunt i abhomi-
nationē. De talib; igitur virtutes con-
ternitibus recte dicitur. Conuertā-
tur in infernum.

Quinta pena ſpiritualis est illa
q̄ uox iudicē q̄ est i ipis dānatis
Inuidia ſm Aug. ē odiū ſeli-
citatē alienē vel ſm Jo. dāmas. ē iſti-
cia de alienis bonis. Et enī inuidia a nō
vidēdo q; non pōt videre bona aliorū.
vñ inuidus cōpatur ſebuctiāt cui etiā
boni cibi ſunt. Et vñ ſcē bonis mala
cooganur in bonum: ita inuidis bona
cooganur in maſū. Scis chariſſim⁹
q̄ta pena ē inuidis hui⁹ mūdī videre
bona aliorū. hec erit maxima pena ip-
ſis dānatis qui iudicabunt.
Prō diuine bonitati
Secō angelorum puritati
Tercio ſanctorū ſocietati.

Quarto par uulorū penē leuitati
Prō iudicabunt dīne bonitati vñ iū-
dia et ira differat in hoc q; i pctō tre
amore alieni maſū ortū videtur habē-
re a malo alterius. Ille. n. q̄ traſcitur
alicui. iō vult et maſū q; maſū ab eo
recipit ira ei ē appetitus videte. In
pctō aſt inuide amor alieni maſū ortus
h; ppria malicia Inuidus enī iō vult
maſū alterius ne ille ſibi ꝑficiat. Vñ
pctm inuide i materia cōicet cū pctō
ite. ſ; ſinē recipit a pctō ſugbie. Hec
i ſumma de viciis in principio de ſup-
bia Ita q̄ duo erūt i dānatis. ſ. ira vt
deſm ē p̄us. q; appetēt de deo vidictaz
ſi poſſent illā obtinere Et iā iudicabūt
q; nollēt deſi ſibi ꝑfici i ſuglorē ſi ꝑſ-
ſet per eoz velle fieri. vñ Bo. di. v. iiii
q. i. ſ. i. Dicendū q; i dānatis aliquo
mō remittant affectiones libidinofe
pp̄ter penarū magnitudinē in quā af-
fectiones q̄ hñt annexā delectationez
ille tñ affectiones i q̄bus ē penalitao
vigorātur vñ & ſi ceſſet actualiter af-
fectus luxuriādi et dānandi. tñ itendū
tur affectus ſūe ſuraz impatiētie et
liuor iudicē Vñ tñc dēctibus fr̄ment
et tabeſcēt Et qm̄ vigebit in eis odiū
et inuidia vehemētē trīſtabūtur et ta-
beſcent in gloria electorū dei. hec ſiſe
Et de hoc i ſeōda pena magis maxime
iſtī dolebūt dānati. q; de⁹ eis ſugior
dñs et iudex tā acriter puniēs ꝑficiet
et ita quē noluerunt hic hñe dñm ita
illte nolent hñe iudicē. Q̄ta pena eſt
ſe ꝑpetuo in iudicia et dolore de tā bo-
uo iudice. hec pena debet illis q̄ ſine
dilectioē & charitate mortui ſūt. Cha-
ritas ē virt⁹ q̄ vna q̄q; res tāti hñtur
q̄ti habēda ē. Vñ dērem⁹ igit q̄te bo-
nitatis eſt de⁹ q̄te excellentie ē ſuper
oēm creaturā Et ſicut eius bonitatē
eē ſupercedentē bonitatē oīs creaturē
re cognoſcim⁹ ita et amemus In hoc
erit charitas dei. videm⁹ enī q; dum
cognoſcimus aliquā rē excedere i bo-

est liuor inuidie

ritate excedentē et magis valentem
 preamamus et postlo q̄ talis bonitas
 nō videatur facere ad vtilitatē nr̄am
 s̄t q̄ cognoscim⁹ duo hōes et vnus
 illorum alio vstruolozē illū pl⁹ ama-
 mus **M**charissimi q̄ s̄ dubiter deū eē
 meliorē oī creaturā certe null⁹ sane
 mēris? Quare magis ergo nō diligit
 oī creaturā et maxie q̄ ad hoc icitat
 natura. s̄cipit scriptura excitat cultu-
 ra **I**ncitat ergo natura **S**i nālf amat
 fili⁹ p̄fēs a quo h̄z p̄tē corpis sui: q̄to
 magis v̄z hō amare deū q̄ corpus ei⁹
 et aliam ex nullo fecit **Au.** Amād⁹ est
 quator s̄z p̄ponēdus ē creator **E**c. viii.
In tota aīa tua dilige eū q̄ te fecit et
Ber. in sermonib⁹ **P**arū ne tibi inq̄t
 videt hoc. cogita qualē te fecit **N**epe
 s̄m corp⁹ egregiā creaturā. s̄m aīam
 magis imagine creatoris insignē. rō
 nē p̄ncipē beatitudinis eterne capace
Poro ambo coherere s̄ibi fecit artifi-
 cio īcomphensibili sapiētia iustigabi-
 li. nec an p̄meruit q̄ an non fuit nec
 spes retributionis q̄m bonoz n̄fo:uz
 nō egēt. **S**i q̄s diligit et rēdēt q̄tū
 bñficiū fuerit q̄ corp⁹ et deoit **Q**uoe
 ei sunt mēbra ī corpe tot bñficia maḡ
 lueniet p̄ quoz n̄mo mēbro plus ve-
 beret homo deū amare q̄ multi amāt
 eū p̄ cūctis bñficiis q̄ ab eo receperit.
Si q̄ amissit oculū q̄ tū amaret eū
 q̄ illū s̄ibi restitueret. **N**ec min⁹ amā-
 d⁹ ē q̄ eū ab iūto dedit et q̄ datū eō
 seruauit cū multoties vtēdo eo p̄ deū
 eū amittēre meruit. **N**ō min⁹ amād⁹
 est q̄ dat cappā q̄ q̄ iueteratā p̄dītā re-
 stituit. **E**t s̄t de otulo sta de aliis mē-
 bris **S**i vero tantū amādus ē q̄ dedit
 corp⁹ q̄tū amādus ē qui dedit aīam
 q̄ in īsimilū meliorē corpe. **S**i amissit
 ses vsuz rōis q̄tū amares eū q̄ tibi re-
 stitueret **Q**uātr̄ ergo amādus ē q̄ tibi
 rōem ob iūto dedit. **I**tē si meruisses
 mortē s̄ue sepationē aīe a corpe q̄tū
 amares eū qui tibi remitteret **Q**uan

tū ergo amādus ē ille q̄ mirabiliter cor-
 p⁹ et aīam p̄lūxit. et hāc p̄fectionē s̄ibi
 seruauit cū peccado meruisses multo
 tles mortē imo īfernum. **P**er. **U**alde
 michi oīno amādus ē p̄ quē suz. v̄luo
 saplo. **H**ign⁹ plane ē morte q̄ tibi dñe
 iesu recusat viuere **A**d hoc facit q̄ hō
 m̄iez fecit ad imaginē et s̄ilitudinem
 suā. s̄igura etiā quā h̄z corp⁹ h̄ianuz
 icitat ad amādus deū. **Au.** ī li. de disci-
 plīa xp̄iana **B**eluas de? p̄stat? ī fas-
 ciē dedit passus q̄rētēs de terra. te in
 duos pedes erexit tū faciē sursum et
 cedere voluit nō discorder cor tuū a
 faciē tua nō habeas faciē sursum et cor
 deorsuz ne mētiaris ī domo discipline
Quid est sursum h̄re cor n̄ll diligere
 dñm deū tuū. dom⁹ discipline ē ecclia
 xp̄i. vt v. **Au.** ī eodē li. **S**i et etiā redēp-
 tōis icitat s̄ue mouet ad vel dilectōez
 de q̄. ii. **L**ox. viii. **S**citis q̄faz dñi n̄si
 iesu xp̄i q̄m p̄pter vos egen⁹ fact⁹ est
 cū eēt diues vt illi⁹ īopia vōa diuites
 essetis. **N**ec null⁹ posset hoīez icita-
 re ad amādus deū q̄ ipse eū fecit. mul-
 to tū āplius v̄z eū icitare q̄ ipse eum
 refecit. v̄ **B**er. ī li de diligēdo deum
Si totū me debeo p̄ me facto q̄ ad
 dā p̄ me refacto et refecto hoc modo
Nec enī tā facile refect⁹ q̄ fact⁹. **S**i
 quidē nō solū de me: s̄z de oī quocūq̄
 q̄ factū ē scriptuz ē ī ps̄. dixit et facta
 sunt. **A**t vero qui me tantū ēt semel
 dicēdo fecit ī refeciēdo p̄fecto et dixit
 multa r̄gessit mira et prulit dura nec
 tū dura s̄z et idigna **Q**uid ergo retri-
 buā dño p̄ oib⁹ q̄ retribuit mihi **I**dē
 sup̄cātica **S**up̄ oīa reddite te amabi-
 lē mihi dñe iesu calix quē bibisti op⁹ re-
 dēptōis nr̄e. **H**oc oīno amorē nostrū
 facile v̄dicat totū s̄ibi hoc inq̄ ē q̄
 ur̄z deuotionē et blādus allicit et iu-
 stus exigit et artus stringit et afflicte
 vehemētius. **M**ultū q̄ppe laborauit
 saluator: nec ī omni mundi fabrica tā
 tū fatigationis actor assumpsit in vi

est inuoi inuidie

patitur Ecclesi.ii. In igne probatur aurum et argentum homines autem receptibiles in camino humiliationis Johan. decimo octauo. Calicem quem dedit michi pater non visis bibam illum. Gregorius in prima parte moralis. Pene quippe interrogat si quis etus quis veraciter amat. Secitimus est cum man. vel alijs obedit. i. Joh. v. hec e car. di. vt ma. e? cust. Jte. n. Jo. i. hec e cha. di. vt abulemus fm ma. ei? Johan. decimo quarto. Si quis diligit me sermonem meum seruabit. Spatiter dicit suu Johan. decimo octauo Hoc est preceptum meum vt diligatis inuicem. Et maxime amor pauperum signum est diuini amoris. Illi enim non amant propter se s; propter deum Prouerbio. decimo nono. A paupere putes et hi quos habuit separantur. In eodem. Fratres hominis pauperis oderunt eum et amici procul ab eo recesserunt. Octauum signum est. cum quis amat que deo placent. et odit que deo displicent. Ad primuz mouemur exemplo christi Assar. duodecimo Quicunq; fecerit voluntates patris mei qui in celis est ille meus frater et soror et mater est. Ad secundum exemplo dauid. Iniquos odio habui. Jtes qui oderunt te domine oderam et super inimicos tuos tabescebam. Ambrosius in exameron. Quid nos dignum nostro refertimus creatori cuius cibo vescimur et dissimulamus iniurias. Nonum est cum quis frigescit a sollicitudine et amore mundi. Gregorius. Tanto frigescit quis a curis seculi quanto surgit ardentius in amorem dei. Idem. Jacob qui angelum tenuit vno mox pede clausu dicitur quia qui vero amore sublimis respicit. iam in hunc mundum duplicibus desideris intercedere uelcit. Decimum signum est cum aliquis magnum honorem exhibet mi-

nistris dei. Nam sicut qui eos spernit christum spernit. Assar. decimo. Sic qui eos honorat deum honorat Ecclesiasti. septimo. In omni uirtute tuo dilige deum qui te fecit et mundos eius ne derelinquas honora deum ex toto. anima tuat honorifica sacerdotum Per ista igitur decem signa coniecturari possumus aliquem diligit deum; quod precipit sacra scriptura Assar. vicesimo secundo. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et cetera Excitat etiam cultura id est visio clara et fruitio in patria que nobis promittuntur ex tali dilectione id est Corinth. secundo Deulus non uidit nec auris. audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit de? hio qui diligunt eum. Esayas vero lxiiii. dicitur A seculo non audierunt neq; auribus perceperunt ocululus non uidit deus abs te. que preparasti expectantibus te Jacob. i. Beat? uir q; fufferit teptatione qm est pbat? fuerit accipiet coronam uite qua reddidit de? diligetig? se Assar. est quod amor n? a deo euade pot qz si ual e nullus deo cari? emet Habet et p illo reg. ce. si e uadu null? dignior e eo q; de? euz ipse sit su. bo. Un nlli pot? debuit dari q; et si ho uolentia nllus inu. uio. p eo fecit q; ipse Perit ei cu glad. eua glaro Aut ei eu amab aut etna morte interficietis In ps. Nisi conuersi fueritis ab amore. simudi ad amore deigladu suu uibrant Quot lingua uisicioz suoz apposuit deus ad hunc ignem amoris accendendu in nobis qo pessz narrare Ex defectu huius amoris erunt homines damnati inuidentes et dolentes de tanta dei bonitate cuius recordatio erit eis maxima pena Sedo inuidebunt puritati angelorum cogit q; si inuideant deo q; inuidebunt tottelus curle sicut qm quis iudet et dols de pferitate alteri? etia iudetr do

Quinta pena spiritualis.

let de prosperitate sue domus et familia mille et est sibi magna pena videre eius pulchritudinem et magnificentiam vixit honesto filios et filias et cetera que ad ipsum pertinent. Sic erit in dñanatis respectu familia dei et suorum de quibus scribitur in angelis. Et certe hec erit magna malicia et indurata iniquitas iudicare illis que tot beneficia ipsi dñanatis prulerunt. Et hoc illis erit in penas que hic ipsi beatissimis angelis nullam reverentiam fecerunt sed contra eis succedere peccaverunt nullam devotionem ad eos habuerunt eis ingrati ando de beneficiis concessis. Ad charitatem sine consideratione dignitatis tuam de qua Hieronymus. Magna est dignitas auararum in custodiam sui angelorum delegatum. et in psalmo. Angelis suis. manna de te. ut. et in o. vi. tuis. ubi Bern. loquens de hoc verbo. Quanta inquit debet tibi hoc verbum offerre reverentiam asserre devotionem offerre fiduciam Reverentiam propter presentiam devotionem propter benivolentiam fiduciam propter custodiam. Itē idē Bern. loquens de illo verbo. Et facti. Sup. muros tuos Hierusalem constitui custodes. Benignus es inquit quoniam non es contentus nostrorum fragilitate murorum. sed ipsis hominibus custodibus angelicam custodiam superponi. Ad idem pertinet illud. Assat. xviii. Videte ne preternatis vnum ex his pusillus Angelus est eorum in celis spiritus videtur factus. peris. m. d. in ce. et Itē ad Heb. i. Nonne omnes sunt administratori spiritus in ministerium illi missi propter eos que hereditates capiunt salutis et Luc. xvi. factum est venozretur medicus et por ab angelis in sinu abrahe et multa beneficia alia nobis ab angelis conferuntur propter que debemus eos revereri amare et in devotione habere et spiritualiter angelum custodem nostrum ne ingrati apud deum et ipsos angelos sumus: propter hominum peccatum et alia mortalia multi dñabuntur et tñ tales dñanati iudicabunt angelis et

eorum glorie et talis iniuria erit pena sicut est pena iudice videre. boni illius cui iudicet. Tercio iudicabit sanctorum societationem quare. Bona. vi. v. m. i. q. iii. Verum dñanati malitiam omnem dñanatos esse que quosdam dñanatos. quosdam beatos videtur. quod lo ad faciendam suam impullimam emulationem et odium vellent nullos esse beatos. imo inferos Et quare ipsi ad beatitudinem possunt pergere nec alios possunt a statu beatitudinis amovere. Itē in seipsum vehementer tabescunt et confunduntur. Concedendum ergo est quod generaliter loquendo malitiam omnem esse miserum que ipsi existunt miseris aliquos esse beatos Et si subicitur de illo videtur qui volebat fratres dñanati dicendum quod spiritus dñanati in generaliter nollet videre beatos aliquos sed omnes miseros. tñ que spiritualis habent aliquorum amorem naturaliter et prout nollet illos dñanati aliis existunt in statu glorie que si illi dñanatur adhuc tñ maneret emulatio et occasio tabescendi si non sic esse de omnibus. Attamen nullos ita dñanati naturaliter quin vellent esse dñanatos hoc pacto quod nulli essent. beati unde quia vident ipsos elevatos ex quorum comparatione confunduntur et illi sunt beati et quia hoc obtinere non possunt ideo non consequuntur indefolatum: sed habent inde magnam supplicium. hec ille. Nec tamen haberent minorem miseriam si dñanarentur Et ponit exemplum idem doctor. Sicut inquit homo sanus in quo est natura bene disposita appetit cibari sibi concupiscit homo verus infirmus appetit ea que nocent quia estimat prodesse. sic beati tanquam mente sani appetunt aliorum glorificationem que vere esset eis proficua si placeret deo. Damnat vero beatorum dñanationem quam estimant sibi vtillem et delectabilem: sicut invidus altorius subversionem artium si eveniret non

erit timor penę

ppter hoc miseris eorū decreuit imo
 succresceret. **A**ssulta ei voluit impli et
 peccatores q̄ si obtinerent essent mis
 seriores. **A**d hoc cōfirmandū multum
 valet auctoritas **A**ug. l. ii. c. vbi dicit.
Qsi ira et odium et ceetas i damnatis
 excresecet hec ille **M**iseri damnati
 o pena crudelis inuidie i deū āgelos
 et sanctos. **V**idistis ne aliquos inuis
 dos et dolentes de bono alterius qui
 tū murmurāt detrahunt et t abescunt
 siue deficiunt p̄e tristitia. **S**ic erunt
 dānati tristes de bonis predictoꝝ. **M**
 eātes rabidi q̄ tūmpatiem̄ ex hac in
 usdia **L**ogitet hanc penā qui p̄i. **I**sta
 pena d̄ppe debetur iudis hul? m̄ lūi
 quoz maxim? ē numerus q̄ hic p̄xi
 mos non dilexerunt. **V**bi notandū q̄
 licet debeam? diligere deū vt dictū ē
 et nos et p̄ximū tū nō habem? sp̄ale
 p̄ceptū de amore n̄i eo q̄ amare deū
 sit amare seipsum **U**n̄ aug. **I**lle sol?
 nouit se diligere q̄ deū diligit. **Q**uidē
 ille satis diligit q̄ seculē agit vt sūmo
 et vero fruatur bono. **I**dē est illa dile
 ctione quā de? inq̄at debeat hō dili
 gere deū seipm̄ et p̄ximū nō tū ex hoc
 tria p̄cepta data sunt vt intelligatur
 nullā esse defectionē q̄ quisq̄ diligit
 seipm̄ nisi qua diligit deū **A**d amorē
 p̄xim̄ sc̄at uos amor quē uiderimus
 inter anfalla irrationabilia eiusdem
 sp̄ei. **E**ccl. xiii. **D**e aial diligit sibi. **I**lle
Et post oīs caro ad simile sūt plunge
 tur: **S**i lupus et leo et serpens nō ex
 percent illā ferocitatē in anfalla q̄ sūt
 sue speciei quā expercent in alia. **Q**d dī
 cendū est de hōie q̄ defecit in aliū ho
 minē nisi q̄ ferocior et crudellor ē lu
 po leone et serpēte. **E**t iā ip̄a aq̄ q̄ n̄alī
 h̄z pugnā cū igne: pacem h̄z cū alia aq̄
Secūo incitat fraternitas n̄atis q̄ est
 inter hōies. **A**u. l. i. de doctrina xp̄ia
 na **S**i putam? non esse p̄ximoa
 qui eisdē nascuntur parētibus adā et
 euā i n̄tēdamus et oēs fratres sumus

Voluit de? vniciū hōies p̄imo forma
 re ex quo oēs procederent: tanq̄ fra
 tres oēs hōies se amaret. **N**ō sic legi
 m? factū i angelis vel i aīa: tibus. **A**liis
 dilectio est debiti naturalē q̄ vnus hō
 ē obligatus alteri a quo debito null?
 absoluitur. **Q**uēcumq̄ ab eo soluitur.
Un̄ super illud Ro. xii. **N**emini q̄q̄
 debeatis nisi vt inuicē diligatis dicit
 glo. **A**ugu. **S**ola charitas ē que etiā
 reddita semp̄ detinet debitoꝝ. **I**n scō
 mille generis humani videtur conti
 nere in illis duobus mandatis: q̄ ab
 alio oderis tibi fieri vis tu ne aliq̄
 vo alteri factas. **T**po. iiii. **E**t **A**sa. vii
Quemcūq̄ uultis vt faciat uobis ho
 mines et vos eadē facite illis. **T**ercio
 fraternitas sp̄itualis de qua **A**ugu.
 in libro de disciplina xp̄iana. **O**mnes
 quidē fratres s̄m q̄ homines sumus
 p̄to magis s̄m q̄ xp̄iani sumus. **A**d
 id q̄ homo es vnus pater fuit adā
 vna mater fuit euā. ad id q̄ xp̄iana
 vnus pater est deus vna mater eccle
 sia. **H**ec fraternitas tanto est melior
 fraternitate n̄alī q̄ meliorē habet pa
 trē deum. **A**sa. xiii. **P**atrem nolite
 vocare uobis super terram. vnus est
 enim pater uester qui in celis ē. **Q**uar
 to exemplo christi qui tantum homi
 nem dilexit vt pro eius redemptione
 mori uoluit. **H**oc exemplo angelū qui
 adeo amant hominem vt custodiant
 eum in omnibus uis suis. **A**mano?
 est autem christianus sicut christus a
 mauit nos sc̄licet amore gratuito: a?
 more recto: amore discreto: amore ve
 hementi: amore fructuoso: amore per
 seueranti. **O**mnis igitur amor talis
 decert a damnatis et erunt in iudicia
 perpetua et dolore et tristitia de om
 nium sāctoꝝ saluatōē. **Q**uē grati
 pena vbi mater inuidebit filio et de?
 lebit de eius salute et filius de patre
 et matre se q̄ uellet ip̄os secum tōs
 nari vt deū est q̄to dānati iudebūt

Sexta pena spiritualis

guloꝝ pene leuitati. Ibi erũt val
de multi qui in veteris matrũ moui
sunt aut ante baptisimũ, aut epe clerũ
essoms ante circuncisionẽ & breuiter
quotquot moriuur in solo petõ ori
ginali dũtabũtur sic q̄ nunq̄ viderũt
deũ glificẽ nõ en̄ parẽt pena selsũã
Uñ an. in si. de fide ad petrũ ait. fir
missime tene et nullatenus dubites:
nõ solũ hoĩes iam ratione vtẽtes: ve
rũenã gnulos qui sicut in veteris infim
viuere incipiũt et ibi moriuntur sicut
de infribus iã nati sunt sicut sacramen
to sancti baptisimatis quod datur. In
vole pa. et si. et spi. san. de hoc seculo
transiũt ignis eterni sempiterno sup
placio puniendos: q̄ et si p̄cem p̄pe ac
rioms nullũ habuerunt originalis en̄
peccati damnationẽ carnali cõceptio
ne et natiuitate traxerũt. hec Augu.
Que auctoꝝtao q̄lter sic intelligẽda
vid̄ in. q. de malo sei Tho. xiiii. ar. ii.
ad primũ. ibi enĩ cũ sequent̄ ar. in pl̄
chia habẽtur Alexander aũt d̄ Hal
in secundo dicit q̄ h̄ in igne sicut eter
no ab illo tamen non patientur sicut
dãtari p̄p̄io peccato vñ aliter ẽ in ig
ne ferrũ: aliter manus hominis. quia
ferrũ non patitur s̄ manus patitur.
Sic erat de paruulis vt de ferro. Exẽ
plũ huius habemus Dani. iiii. In tribus
pueris qui ambula bant i medio flam
me laudantes deũ et benedicẽtes do
mino. et non tet̄ igit eos om̄ino ignis
neq̄ contristauit: nec quicq̄ molestie
intulit. Sic est sũs doctõũ q̄ puull
in originali nunq̄ patientur. Super
istis inuidebunt dãtati patientes pes
nas horribiles. Imo credi p̄tẽt q̄ etiam
inter se inuidebunt. et ipsis demoni
bus desiderãtes ipsis maiores penas.
Et q̄ desiderũt sicut inuidie nullũ for
tictur effectũ valde dolebunt. Et hec
pena maxime debetur his patribus et
matribus q̄ suo malo regimine inter
ficiunt gnulos in veteris matrũ. q̄ etiã

occidunt an̄ baptisimũ: aut flumĩe nes
cãt vel alit̄. Et vere efudelitima mat̄
est que pp̄ũũ filũ iugulat qualitercũ
q̄ ipsus concepit hoc nunq̄ bestia fas
ceret quõd mater hoc p̄t̄ facere. Non
ne debet magis timere deũ quẽ offen
dit sterficiendo natũ suũ: q̄ quãcumq̄
mũdanam verecundiã. Vere sic Rñi
olligam? deum et sic nos ipsos ollige
mus et proximũ sicut angelos in eorũ
p̄ntia a peccis abstimendo sicut homines
possibiles ad salutẽ. Hec est cognitio
qua debem? cognoscere deũ et proxĩ
mũ. sicut amore recto et honesto. Ideo de
hoc non obsecruantibus of. Conuertã
tur in infernum.

Sexta pena spiritualis in dam

natis erit timor pene. Unde

Bre. Hic flamma que succẽ

dit illũst̄at illic ignis cruciã obc vs
rat. h̄ metus amittit̄ tolerari incipit
quod tunc bat̄ illic dolor d̄stantat rpa
uor angustat. Horredo igitur m̄: t̄cẽ
erit reprobus dolor cũ formidat. Uñ
ille timor erit quadruplex: quia
Primo timebunt iudicẽ superius
Secundo cumeũ fraternũ.
Tercio demones horribiles
Quarto penas terribiles
Primo igitur timebunt iudicẽ supe
nũ. Logita si potes quãta pena & quã
to dolore torquetur puer i schola fen
tiẽs se desiquisse et vidẽs magistrum
tracũ cũ virgis delicatis et scindentẽ
bus volentem ipsũ verberare. Plus
adhuc Intro t̄cẽt ad iudicẽ? suspendeo
videos palibullũ: itave etiã aliquando
q̄t̄ examinis deficere videatur. Ver e
talis timor quasi nihil est ad illũ timo
rez quẽ dãtari patientur vidẽtes iudicẽ
iratum. De forma iudicis habetur
in magistro di. xiiii. lili. Ubi of. sic.
In forma vtĩq̄ serui iudicabit vt vis
deãt mali in quem pupugest. xxxviii.
et xii. et apoc. i. Diuinitatẽ vero illũ
mali nõ videbunt. Uñ. Esa. xxvi. Toi

erit timor pene.

latur impius ne videat gloria dei, huius
 manifestate videbunt ut timeant, diuini
 tatem vero non ne gaudeant, diuini
 tas enim sine gaudio videri non potest
 Hec ille, Et in fine ca. ii. Apparebit
 terribilis impiis et mitis iustis. Erunt
 enim timor malis, et lumen iustis, ap
 paret terribilis id est terroris eis in
 tueri: bonis delectatione sicut idem sol
 fatis oculis delectabilis est, agris ve
 ro odiosus Et ca. v. Virtutes quoque
 celorum et angeli dicuntur moueri non
 motu damnationis vel aliqua perturba
 tione pauoris, sed quadam admiratione
 eorum quam viderint. Vbi Job. xvi. Cos
 lone celi pauet aduentum eius. Ideo
 dicitur: dies illa dies tre ca. et m. dies ma
 et a. valde. Sopho. i. Iuxta est dies
 domini magnus dies tre di. Illa dies retri
 bu. et angustie, dies cala. et mis. dies
 tenebrarum et caliginis dies nebule et
 turbidinis. Quod tremenda est dies talis.
 Iam tremens tota ecclesia cantat fre
 quenter Libera me dicit de mor. eter.
 In die illa tremenda Et felix est qui illud
 die precauet, iuxta psalmi sapientis. Ec.
 vii. Hic mala precaue. Iste timor debet
 illis qui hunc deum timeere nosuerunt.
 Sunt autem sex differentie timorum
 scilicet timor mundanus humanus seruilis
 naturalis instans filialis siue reueren
 tialis. Sed timor filialis est ille quo ti
 metur deus non propter modum: vel
 incommodum vel alias conditiones timē
 tis sed propter conditiones eius qui re
 tur ut cum quis timet deum offendere
 propter amorem quem habet ad eum ex bonis
 conditionibus eius. Vbi dicitur filialis
 timor ex amore et ideo dicitur filialis
 et ille est timor qui viros solet multum
 scōs cruciare de peccatis preteritis.
 Sunt enim certi multi qui peccauerunt
 et nesciunt sibi peccata remissa
 quia nescit homo vtrius odio vel amo
 re dignus sit Et ca. ix. Exemplum de ab
 salō. ii. Reg. xviii. Qui erat in angustia

magna ex hoc quod non erat certus de re
 missionis patet ne offēse Et ad hoc in
 urat scriptura dicit Eccl. v. De ppe
 ciatu peccatorum noli esse sine metu ne
 quod aditias peccati super peccati. et ne
 dicas miseratio dei magna multitu
 dinis peccatorum meorum miserabitur.
 Nihil enim et ira ab illo cito primant
 et in peccatores respicit ira illius Non
 tardes conuerti ad dominum et ne differas
 de die in diem subito enim veniet ira il
 lius et in tempe vindicte disperdet te
 Ite ille timor multum cruciat bonos
 etiam de preteritis operibus, quia nescit
 vtrius placuerunt deo. Eccl. ix. Sunt
 iusti atque sapientes et opera eorum in manu
 dei Et tamen nescit homo vtrius re. sed omnia in
 futurum seruantur iuncta. Exemplum in
 vitis patrum de quodam sancto patre qui
 cum videretur timere de morte quiesce
 runt ab eo fratres an timefet Et ipse
 respondit in hunc modum Seruauit manda
 ta dei iuxta posse meum: sed homo sum
 et nescio vtrius opera mea placuerunt deo
 an non: et ideo non sum securus donec
 veniam a domino Ite ille timor est qui multum
 bonos cruciat de preteritis Timet enim conti
 nue ne in aliquo opere forte oculos sue
 malestatis offendat sicut famulus vobis
 disciplinatus assidens coram regibus iuales
 state est in timore continue. Exemplum
 de Job. ix. Verebar omnia opera mea
 scies quod non parceres delinquenti. Ad
 hunc timorem videtur inuolare. ps. vi.
 Scrute deo in timore. Inuocans per hec
 verba quod in ipso opere seruisti semper
 timere debem. Ite ille est qui etiam eos
 multum cruciat de futuro: quod non sunt
 certi quin forte finaliter cadant in al
 quam eius offensam quod nescit homo
 finem suum. Eccl. ix. Exemplum de sene qui
 audiens casum alterius sancti viri ti
 mens illud de se dixit condolendo illi
 et timendo sibi Ille heri ego hodie. Ite
 est qui eisdem multum cruciat de oculis
 suis Sicut enim secundum apostolum i. Cor. xiii. quod

Sexta pena spiritualis

Quis non sint sibi in aliquo confecti de peccato rñ non ideo iustificati et ideo timent ne aliquod occultū habeār qđ deo dispiceat *Exemplū* de doud qui sic timēs exclamant dicens, *Defuncta* quis intelligit ab occultis meis mun dame dñe. Item ille est qui facit eos assidue sollicite se mundare de maculis venialibus exēplo sponse que sollicitate purgat se ab omnibus immunditiis etiā que credit sponso displicere. *Et hoc ē quod dicit aplūs. ii. Corint. vii.* Perficentes sanctificationē in timore dei. hec enī perfecta sanctificatio est nō sōls a maioribus sed etiā a minoribus aīa sanctificat *Itē iste ē qui frequē facit flere offensas. vbi non ē Greg.* Honorū meritiū est tibi culpaz agnoscere id ē timere vbi culpa non est *Exēplū* i hyssoria triperita it. vii *Ubi dī qđ est iustus apostata impator fecisset in quodā magno festo ate seipsum poni vasa vt morte imperiali ad honorē suū rhus imponeretur fecit ad hoc vocari quosdā xpianos ydolis iuxta occultatis qui eū supplicantiō ad honorē impatoris rhus pleassent nihil de illis ydolis sciētes impoparunt eis ydoatre qđ thus ydolis sacrificassē; quod illi aduertētes exclamauerunt petentes sibi dextrās āputari lz nihil fecissent in reuerentiā ydolorū *Ite est timor qui omē malū excludēt ppter euz non dimittit qđ dei faciat voluntatē *Eccl. xxxiiii* Qui timet deū nihil trepidabit et non pauebit *Time* tis dñm beata est aīa eius *Et sequitur *Oculi dñi sup timēres eū *Et. i. ca.* Timor dñi gloria et gloriatio et leticia et corona exultationis *Timor* do mini delectabit cor *Time*ti deū bene erit in extremis et in die defunctōis sue bñdixetur. *Timor* dñi expulit peccatū nam qđ sine timore ē non pōt iustificari. *Et. ii. c.* Qui timēt dñm i qui tent que beneplacita sunt illi et qui****

diligunt eū teplebitur lege ipsi? Qui timent dñm custodiunt inādara illi? et patientiā habebunt vsqđ ad inspectionē illius dicentes. *Si pñāz si egerimus scidemus in manus dei et non i manus hoim. Et ps.* Beatus vir qđ timēt dñm i man. e. c. nimis a. valde. *Ite* igitur timor r idē filialis quo nihil delinqtur eorum que ptiuent ad salutem. *Exēpio* *Iho. i. ca.* qui nec ppter timorem mortis nec rēū dimittebat mortuos sepelire *Dānati* vero hoc timore caruerunt r ideo timore serulū ppetuo timebunt *Credendūqđ ē qđ* ad maiorē cunulū sue damnationis timor et terror tantū quo pauebunt in conspectu iudicis semp manebit i eis *Cogita* qđo terrore terretur latrovidens iudicem volentē eū ad mortem condānare lz vere maior timore sine cōpatione timebunt dñati videntes indices scz xpm eos condēnantem ad ppetuā inferni penā et dicentē illud. *Mat. xxv.* Dulcedite a me maledicti i ignem eternum qui pa. est diaboio et angelis eius *Time*bit secundo dñi nati cunelū fraternū. i. societatem tot damnatoruz hoim: qz vt dicitur est pluries multū affligentur ex tanta societate scur timēt icarcerati eū multū alis ex qbus sentunt penā carceris augmentari *Nā* si ponerentur plures i firmi fetidissi et calidissimi i vno carcere tunc qđo plures essent tāto plus timerent hi qui illic essent ponēdi. sic erit de carcere infernali. imo etiā hoines damnari rā erunt horribiles ad videndū qđ vni quisqđ pauebit altum videre *Uñ* sicut homo defigurat? vel mortu? quattuor vel qñqđ dieb? i infer timorē magnū? ita vt etiā aliqui quasi perdant sensum et maxie iopinata visione alicuius terribitis sic dānati ex visione eimutis maxie tiebunt ad augmentū sue dānationis. *Esai. xlii.* Quisqđ ad pimum suum stupebit.

erit timor pene

facies cōbulte vultus eorū. *Eccl. xlii*
 Pauor operantibus iniquitatē De isto
 pauore etiā dcm̄ est in sexta pena cor
 porali. videtur tñ magis timor ptine
 re ad penā spūitūalē q̄ corporalē: quā
 uis etiā pauore siue tūore rei vise cor
 poraliter sensua imutentur patiēdo
 s; ille timor spūitūalis poterit magis
 causari ex visione anie turpissime ex
 deformitate peccoti Legim⁹ enī i vi
 tis pat̄rī q. cum quidā senex ambula
 ret per heremū adīxit se ei angelus
 in specie humana. Tū autē venissent
 ad quoddā cadauer sene obturāte na
 res suas propter fetorē angelus non
 obturauit: Euntibus illio vltra obui
 auerunt euidā luuenti angelo sutē ob
 turante nares senex non obturauit q̄
 dixit angelo In presentia cadaueris
 nares non obturasti et in p̄sentia tu
 tiens obturas Tñ hoc dixit et ange
 lus. M̄i fetores corporales nō ledunt
 nos s; peccata hominū illa fetent no
 bis. Tñ tolerabilius fetet canis pus
 tridus hominibus q̄ anima peccotrix
 angello. In inferno vidētur ubi anie
 se mutuo vīdētur siue intelligēt nō
 obstāte corpe vna fert alteri et fetorē
 rem et timorem Et ista pena timoris
 debetur illis qui hīc propter hoim ti
 morem et verecundiā dimittunt bene
 agere et salutē sue prouidere. Et iste
 dicit pōt timor human⁹ quo ducti hoī
 nes magis eligunt malū anime q̄ cor
 poris illes illi de quo dicitur q̄ eūdo
 ad forum portabat sotulares in collo
 magis eligena ledere pedes q̄ sotula
 res magis enī allqui timent perdere
 bona rerum mundanarū q̄ corpis im
 mo q̄ aīe Quot cōstunt pctā etiā p. v
 no deārio iurādo et plurādo de nouit
 Contra hunc timorē dicit x̄ps *Mat̄. 23*
 Nolite timere eos qui occidunt cor
 pus. animam autem non p̄nt occidere.
 S; pot̄ eū timere qui pōt aīam et
 corpus perdere in gehēnā. Ite igitur

est malus timor et iō ducit ad alīū ma
 iorem timorē Tu et scis q̄ta pena sit
 eē in timore alicui⁹ hoīs Credo et q̄
 oēs aliqñ allq̄t lucrū et ex inspirato
 territū sunt. et si ille terror siue timor
 duraret nunq̄ in hoc mūdo gaudēt
 Logis igitur q̄ta pena sit dānatis
 esse i p̄petuo pauore et timore alioꝝ
 dānatorum Tercla pena timoris erit
 ex visione demonū Et licet etiā sit di
 ctū de visione demonū in sexta pena
 corporali: verūtm̄ etiā videbūtur spūa
 ller Tñ sicut aīe beatorū videbūt de
 um clare et cofruentē et gaudebunt:
 ita anime dānatorū videbunt demo
 moneo per itellectū et ista visio spūa
 lls eis inferret magnū timorē Expe
 rtemur enī q̄ noīatio eius infert tūo
 rem q̄to magis eius visio spūalis Et
 ista pena erit hīa qui nolūt eū hīc tū
 fe sed aculeuerūt suis tēptationib⁹
 et consiliis suis sequēdo malas socie
 tates its q̄ nec habuerūt timorē ser
 uilem qui est cū quis non amore iusti
 cie. s; timore gehēne vel alteri⁹ pene
 abstinet a malo vel facit aliq̄d bonū
 Talis fuit pharao q̄ cū flagellabatur
 dimittebat pplim s; qñ tolerabat nec
 dñm cognoscebat nec pplim dimitte
 bat sicut patet *Exo. ca. multis* Talis
 fuit anthiocus qui infirmitate flagel
 latus orabat dñm *iii. Math. 23. Ubi*
d̄. Superbe locut⁹ est vēturū se hīc
rosolīmā et p̄grege sepulchri iudeoꝝ
euz facturū s; qui vn̄uersa conspici
dñs deus israel percussit eū īsanabilē
et inuisibilē plaga ita vt corpore impi
vermea scaturirent odere etiā illius
et fetore exeret us graueretur et cu
nec ipse iā fetorē suū ferre posset. ita
sit. Iustū est subditū eē deo et morta
lem non paria deo sentire. Orabat at
hīc scelestus dñm a quo nō eēt miāz
consecutus. et ciuitatē ad quā festi
nās veniebat vt eā ad solū deduceret
non optat liberam reddere Et ibi m̄
ed.

Sexta pena spiritualis.

ta promissa et vota ponitur. Et sequitur in fine capli. Igitur homicida et blasphemus pessime peccatus, et ut ipse alios traxerit pergere in montibus miserabili obitu vita functus est. Et hoc quod solo timore pene mouebat. Tales erunt iudei plures qui timore pene leges seruabunt quibus christiani nulli videntur peliores qui nec timore nec amore seruant legem quam amore seruare deberent. Sed alii timore serui sunt sine pirate qui videntes tempestate faciunt vota pœnitentia et pœmittunt mirabilia, sed statim cessante tempestate redeunt ad ludos et blasphemias et alia mala consuetuata. Tales sunt iterum siles poicis et canibus qui percussis fugiunt de domo ad horam: sed statim reuertuntur et faciunt terribilia consuetuata. Itē sunt siles cuiusdam rustico trifatori: de quo dicitur quod eius duceret vaccam et vitulum ad montem sancti michaelis inter fines britannie et normannie et videret venire fluxum maris exclamauit dicens. Domine beate michael libera me et dabo tibi vitulum. Liberatus autem dicit sic. Beatus michael beatus erat fatuus non credebat quod daret ei vitulum meum. Et ecce iterum fluxus. Quasi inuolens eum et exclamauit dicens. Domine beate michael libera me et promitto tibi vaccam et vitulum. Liberatus autem dixit. Domine michael nec vitulum nec vaccam habebis. Cui autem sic quasi securus cecideret ecce iterum fluxus inuolens et suffocans eum et vaccam et vitulum. Sic multi in necessitatibus aut infirmitatibus multa promittunt quod se bene viuere restituent si habent de alieno vota faciunt, sed sani vel post periculum nihil faciunt et tunc qui credunt secure viuere superant in firmum, quia nec se emendauerunt nec restitutionem fecerunt, aut vota soluerunt iuxta illud. Thes. v. Cui enim dixerit pax et securitas tunc repentinus, eis superueniet iteritus sicut vo-

lor in vtero habentis et non effugient. Et ibi loquitur apostolus de die iudicii dicens. Dies domini sicut fur et ita in nocte veniet. Et potest etiam intelligi de die mortis. Notandum autem quod sicut timor seruilis sibi se non est peccatum sicut inuidans et humanus. Non enim est malum in se cauere a peccato propter timorem pene, sed tamen sibi est peccatum. Unde Augustinus super illo verbo. Non sige timore carnis, sed de tali. Quis in hoc peccatum voluit et sequeretur opus si speraretur ipsa nitas. Considerat autem quod peccandi voluntas peccatum est propter hoc dicit. Augustinus. Timor non est in charitate quia charitas excludit peccatum. Et ideo cauere a malo timore pene tantum attribuitur malis, cauere autem a peccato amore iusticie attribuitur bonis. Iuxta illos verus oratio. Oderunt peccare mali formidine pene. Oderunt peccare boni virtutis amore. Talis timor non facit euadere penas quas timet. Exemplum de duobus sociis clericis de quibus dicitur quod se multum diligentes dixerunt ad iuniorum quod qui primo more retur rediret ad alterum si posset. Factum est autem ut alter moreretur facta confessione et recepto viatico eum sicut. Post aliquod vero tempus apparuit socius, et quæsiuit socius quod ei esset. Et respondit. Quia male quia damnatus erat. Et socius. Nunquid profuit tibi confessio viatici et lachryme quæ effudisti in extremis. Et ille. Non quia omnia feci ex solo mortis timore. Sed dicit. Proxi. Iusticia liberabit a morte, ipsa est enim sola que facit euadere visionem de monum huiusmodi timor non facit timere filium dei et per consequens heredem regni. Non ergo timeamus deum solo tali timore, sed magis salsali de quo prius dictus est ut euadere valeamus timorem illum penalem quo demones videntur. Quarto timor est in damnationis propter penas vehemens quas pa-

tentur. Quantum timeres si videres igne in quo oporteret te tenere vigi-
tū per horā et magis si per diē et ad
huc magis si totum corp⁹ per annuz
et corpus tuum deficere non haberet.
Cogita autē si potes quanto timore dā
uari timet qui ppetuo et sine fine tās
tum, et talē ignē patient, de quo igne
dictū est in palma pena corporali. Et
non, solū ignē sed et frigus intensissi-
mū et alias penas de quib⁹ dictū est.
Quancūq; enī sit in inferno dā
nati ille pene non mitigabūtur quia
in inferno nulla ē redēptio nulla pena
rū alleuatio et ideo cū quāto timore
postri sunt i inferno tanto timore ip-
timebunt. De⁹ de⁹ quanta pena est illa
Sciunt ei pauperes xpī q̄ tinnēt p̄do-
nes et raptores. Videant⁹ igitur cha-
rissimū quōd istuz timorē poterim⁹? cua-
dere. Verte euadent⁹? si de timore ser-
uati trāseam⁹ ad initialē et finalē qd
sic sit. Cū peccator audit predicari pe-
naz eternā et terret⁹ abstinet a malis
solū vt vitet penā timet seruilī timo-
re ⁊ non ē adhuc iust⁹. Quis abstineat
a peccato qz si nō esset pena quā for-
midat; non abstineret a peccato et id
in eo ē amor peccati radicaliter. Iste
dum abstinet a malis assuescit se bo-
nis ac per hoc incipit amare bonū et
delectari in illo; quod cū cepit amare
expelletur amor peccati; quia non pa-
tiūtur sese amor iusticie et amor pec-
cati simul et tā expelletur timor scrui-
lis que solā penā timuit et tā cū cha-
ritate incipit esse timor initialis qui
adhuc vñ oculū habet ad penā sed al-
teruz habet ad offensam ne cōmittat.
Interē bene agendo crescit charitas
et simul cū hoc crescit timor offense
et dimminuitur timor pene donec tot⁹
iucutus animi sit ad offensam nō ad
penā et tunc ē pfecta charitas et tunc
expellit⁹ timor initialis et succedat illi
alio culus vsus in p̄fit est reuereri ⁊

timere ne offensa fiat. Ne q̄ scurrām⁹
timorē tantaz penaz saltē habeamus
timorē initialē ad quē incutiendū vi-
dit Jo. bapt. Mat. iii. Vidēs multos
phariseorū et saduceorū venientes ad
baptismū suuz dixit eis Progenies vi-
gerarū quis demōstrant vobis fuge-
re a ventura ira ffacite ergo fructuz
dignū p̄se tā enī securitas radicē ar-
boris posita est. Quis ergo arbor q̄
non facit fructū bonū excidetur ⁊ in
ignē mittetur. Qui post me vēturus
est fortior me est cuius ventilabrum i
manu sua et permundabit arē suam
et congregabit triticū suum in horre-
um paleas autem comburet igni iner-
tingibili. Iste habet duas alas que
vare sunt mulierī ad volandū in de-
sertum penitencie Apoc. xii. Duo pre-
dicti timores scilicet penatum offen-
se multas animas fecerunt volare ad
penitentia. Exemplum de thayde me-
ritrice de qua dicitur q̄ tanre pulchri-
tudinis exiit q̄ multi propter eam
vēdicis substāt no suis ad vltimā pau-
peratē deuēnrēt sed ⁊ amatores sui p̄
zele illi⁹ litib⁹? Int se p̄ferit frequer
thayd lina sāguie replebat qd cū au-
diss⁹ abbas p̄auer⁹ sūptō hitu secuta-
ri et vno solido profect⁹ ē ad eā i q̄n-
dā eḡpti ciuitatē vedit⁹ solib⁹ q̄n p̄
mercede p̄cādi. Illa accepto p̄eto, ait
illi, ingredia, sibi came, cūq; ingress⁹ ē
et lem p̄ctos vestīstratū ascendē mīa-
rē dixit ad eā sibi ē iterū? cubitū i sp̄z
eā? illa at dixit ē qdā cubitū vbi nō
i? Igitur, si x̄o veni tēs nō ē hoc? q̄ di-
tate ei? abscondat, q̄ cū scney audisset
dixit ei, ⁊ scis eē dēū, q̄ r̄ndit sclo cē d̄
si treg, futuri sibi hecī t̄ormēta p̄cō-
rū dicit⁹ ei, s̄ nōstī cur r̄atas alas
p̄didisti. Et nō solū p̄ tua s̄ p̄ illoruz
redditura r̄ōe vānaberis. Illa vero au-
dēns prouoluit ad pedes eius cum
lachrymis orabat dicens, Scio esse
p̄nām pater et confido remissionē te
c, ii

Septima pena spiritualis.

orante fortiri. tñ peto trib? horis idu
 eas ⁊ post hoc quo iussit is ibo q̄cum
 q̄ p̄ceperis facta. **Lūc** loci illi abbas
 st̄tuitet vbi venire deberet illa col
 lectis oibus quecumq; ex pctō lucrata
 fuisset platisq; in medio euitatis po
 plo spectante igne cōdussit clamās ve
 nite omēs qui peccastis mecū et vide
 te quō oīa que cōtulisti mihi exuras
Erat autē precisi aurilibrariū q̄dringē
 tarū. **Que** cū oīa incendisset ad locuz
 quē abbas cōstituerat prexit quā ille
 recepitā virginū monasterio. **I** cellulā
 parūā reducens ostiū celsē plūbo sig
 nauit et parūā reliq̄t fenestrā p̄ quaz
 et vter? inferret. **I**nstituz et oibus die
 bus parū panis et paululū aque mini
 strari. **Cū** autē senex defecderet ait ad
 eū. **Quo** iubes p̄ vt ex naturali mea
 tu aquā nicā fundā. ait ille. **I**n cella si
 cut digna es. **Lūc** iterū quō deberet
 adorare inquireret. ait. **N**on es digna
 notare deū nec in labiis tuis nomen
 trinitatis adducere s; nec ad celū ma
 nus extendere: qm̄ labia tua iniquitate
 plena sunt et manus tue sordib? iqui
 nare s; r̄mō illicubens p̄ra orientē
 respice hunc sermonē fr̄q̄nter iterās
Qui plasmasti me miserere mei. **Cū**
 ergo trib? annis fuisset inclusus cōdo
 iuit abbas p̄nuci? et profect? ad an
 thoniā vt requireret si de? remississet
 illi pctā et narrata causa. **A**nthonius
 eduoctis discipulis suis precepit eis
 vt illa nocte vigilantes i orōne p̄stic
 reit sigillatī q̄renus alicui ex his de
 clararet de? cāmp̄ qua p̄nuci? abbas
 venerat. **Cū** ergo incessanter orassent
 abbas paul? maior discipul? anthoni
 vidit subito lectū in celo preciosis ve
 stibus ordinariū quē tres virginescia
 re facie custodiebant. **Lūc** paul? illis
 diceret gloriā illā tñ eē arch̄nisi. **N**ox
 autē vīna r̄ndit. **N**ō est p̄ris tui antho
 ni s; tyardis meretricis. **Q**uō cū ma
 ne paulus p̄nuciū dixisset eū gaudio

discessit et mox profect? ad monaste
 riū ostiū celsē aperuit. **I**lla vero roga
 bat vt adhuc materet scdusa dixit at
 ei. **E**gredere qm̄ dimisit tibi de? pctā
 tua. **E**t illa r̄ndit. **T**estor vobis quia ex
 quo huc ingressa sum ex oibus pctis
 meis feci velut sarcinā et statui ante
 oculos meos et sicut non deceffit an
 heilitus de maxillis meis sic non dis
 cesserunt pctā mea ab oculis sed flebā
 semper illa considerās. **Q**ui abbas di
 xit. **N**ō propter p̄niam tuā remisit tū
 bi deus peccata tua s; qz hunc timorē
 semper habuisti in aīo. **E**t cū in illam
 adduxisset xv. dies superuixit ⁊ pausa
 uit in dño. **Q** deus meus quid nos fa
 ciem? de tot peccatis nris sup̄ qbus
 nihil timemus dixit ei dñe sicut dñ
Mat. xxi. Amē amē dico vobis quia
 publicani et meretrices precedēt vos
 in regnū dei. **H**oc videm? verū in san
 cta tharde et sequimur si timorē habue
 rimus. **I**ste dñ of initialis qz est iitū sapi
 entie. **Ecc. i.** Et in p̄o. **Q**ui timet deū
 faciet bona. **Eccle. xv.** Sapiētia vero
 est non in cogitatione boni et mali: s;
 etiā in reprobatione mali ⁊ electione
 boni. **I**tē dicit initialis qz i in d̄cipien
 tibus bene agere vt cōiter. **H**oc timo
 re penas inferni euadem? et reueren
 tialē obtineblimus in patria de quo
 dñ in p̄o. **T**imor dñi sanctus p̄manet
 in seculū seculi, de non habētibus hīc
 timorē h̄mōi i charitate et nō cognos
 cētib? deū ei sup̄ oīa obedizdo dicitur
 in themate. **T**overantur in infernū.

Septima pena spiritualis i oīa
 natis erit certitudo sue dāna
 tionis. **Q**uā pena terribilis
 scire q̄ nunq̄ cessabunt a tanta tribu
 latione q̄ nunq̄ meli? habebūt. **S**cis
 enim q̄tum sunt tristes qui sunt cer
 ti q̄ ad iudicari sunt mortui. **E**t dānati
 certi erunt q̄ sunt ad iudicari eterne
 mortis p̄petuo tā grauissime punitiōni
Q deus meus q̄ta fatuitalis p̄ momē

Erit certitudo sue dānationis.

rauea delectatione velle incurrere p
petuā dānationē Hec conditio igitur
pēnitentiis multū aggravabit.

Erit igitur certi de quatuor

Primo q̄ iudex nō reuocabit sn̄iam

suā. Secundo q̄ bene agendi nūq̄

obtrūebunt quantū potētiam. Tercio

certi erūt societatis maledictē eterna

liter. Quarto loci infernalis punitiōis

horribilitatē. Prio igitur erunt certi

q̄ iudex rē. In hoc Verbe ex sn̄ia p

lata q̄ iudex dicit sn̄iam pferēdo vt

of *Mat. xxv* Discedite a me maledic

ti In ig. eter. q̄ p̄a. ē diabolo ⁊ angelis

ei? Et sequitur i sine captiuitate ⁊ ibūt

h̄i. s. q̄ a sinistris eius erunt in suppli

ciū eternū Iusti at̄ i v̄trā eternā glo.

frustra ē *Dugenes* spondet liberati

onē post multos annos malis hoīb̄us

et ipsa demōnib̄? Vidēs q̄ quō iudex

sn̄iam dat vt eternaliter puniant Et

ibi pōnit eternū. s. a pre p? p x̄p̄tuo

Considera igitur q̄ iudex nūq̄ reuoca

bit sn̄iam suā et de hoc erūt certi dā

nati Hic vero sum? incerti de sn̄ia il

la an feretur s̄ nos vel non. s. sn̄ia p

regno. iō inq̄t bea. *Pe. ii. pe. ca.* Qua

propter s̄fes magis satagite vt per bo

na opa certā v̄ram vocationē et elec

tionē faciatis Hec enī facīlites n̄ pec

cabitis aliq̄s Si enī abundanter mini

strabit vobis introit? i regnū celoz

v̄nī n̄si saluatoris iesu x̄pi S̄nt ei ali

qui facit q̄ dicit q̄ deus nō erit adeo

dur? vt in eternū puniat. *Altra* quos

ait idē ap̄ls. *ca. ii. clusidē eple.* fuerūt

vero ⁊ pseudo pp̄be i p̄plo sicut ⁊ h̄yo

bis erūt mḡri mēdaces q̄ introducēt

sectas p̄ditōnis Et seq̄tur Si ei āge

lis peccātib̄ nō peccit s̄ ruētib̄? i ser

ni detractos i tartarū tradidit i iudi

ciū cruciados reseruari rē Et seq̄tur

e. i. Hāc ecce vobis charissimi sc̄dam

scribo eplāmi i q̄bus v̄strā exercito i cō

monitiōē sincerā mentē vt memorō

lris eoz q̄ predicti verboz a sc̄tis pro

phetis et ap̄loz sc̄ioz p̄ceptorū v̄nī

et saluatoris Hoc p̄n. i sc̄etes q̄vent

ēt i nouissimis diebus in receptiōē il

lusozes iuxta pp̄ias p̄cipiscētias au

bulātes dicētes vbi ē p̄missio aut ad

uētus eius Ex q̄ ei p̄ces dormierūt o

uia sic p̄seuerāt ab initio creature Et

seq̄tur Nō tardat dñs p̄missionē su

āz s̄z patienter agit p̄pter vos nolent

aliquos p̄tre s̄z oēs ad p̄niam reuer

ti adueniet aut̄ dies v̄nī vt sur. p̄pter

q̄s charissimi satagite immaculati ⁊ in

violati ei iueniri i pace ⁊ lēgāmita

tē v̄nī iusti salutē arbitramini Nolite

iḡ dubitare q̄z vere ita erit sicut scri

ptura loq̄tur nā non volūtate p̄nāna

allota ē aliq̄ p̄pheta s̄z sc̄ificiō i spi

rati locuti sunt sancti dei h̄m̄ies Ut

iḡ istā sn̄iam ipsō dānatis certā. s. q̄

nūq̄ reuocabitur postūm? euadere la

bozemus ad bene agendū q̄a credunt

multi saluari qui dānabūtur Unde

legim? in vitis patrū q̄ abbas illuo

nus cū fact? fuisse i excessu mentis

corā fratr̄ibus et sedisset ad se s̄ebat

valde Et interrogauerunt eū fratres

quid haberet. Abbas aut̄ ille tacebat

et s̄ebat Cū s̄nt inirent vt d̄t̄eret

q̄d haberet dixit. Ego ad iudiciū dei

raptus fui et vidi quosdā de habitu

nostro exites ad tormenta q̄sdā vero

de habitu seculari exites ad regnū.

Et idē est q̄s of *Mat. vii.* Multi v̄

cēt̄ mihi in v̄la die. dñe dñe nōne i no

mīe tuo p̄phetauim? et in nomīe tuo

demonia eiecimus et in noīe tuo vi

tes multas fecim? Et tunc censurebor

illis q̄z nūq̄ nomi vos discedite a me

omēs q̄ opam̄ i iūq̄tatē Si autē pro

ph̄e et fugantes demones et mirac̄la

facīetes tunc repellent q̄spotē esse q̄

de se non dubitet Incert? E iḡ q̄s q̄

de lege cōi de illa sn̄ia de qua certi e

rūt dānati ē q̄ executio illi? erit ipe

tua Et ei maḡ p̄solatio est i f̄ spec̄ d

mīa iudiciū et de reuocatione sue sen

Septima pena spiritualis.

tēte si hoc nō erit tūc qz nō ē tēpus
 mē tūc erit tēpō dicitur sustulit Leo
 papa i dicitate iudicabit te q dicitare te
 redemit hec pēa debet illi q nōlūt cre
 dere sacre scripture rōo. s; dicitur nos
 illa adiuentis ē i tōrē peccatorz Tales
 sūt pessimi r fāsi xpiani q dicitur eus
 gello r p pns deo et ecclie et articulo
 fidei orthodoxe i quo dī. Inde. s. d. ce
 lo vēru. su. vi. et mor. Tales bñ vellēt
 ppetuo saluari s; sine labore et certa
 mine est tñ dicat apls. Nō coronabit
 nisi q legitime certauerit. Qñ hō dicat
 vitā beatā ēē eternā qre ēr nō credūt
 penā r mortē eternā. Et qñs sint ml
 te rōnes et actoritates pūs circa hoc
 allegat. nūc tñ aliq addunt. Per se
 notū ē inq; spulator libz de virtutibus
 q; q addit sup pētū suū ptumaciā seu
 ipentitēciā auget pētū suū et penā et
 qñtuz durat i iuria v; durare et penā
 Q; h; exūs i inferno addit s; pētū su
 uz ptumaciā vel ipentitēciā nulla ei ve
 ra pūsa vel emēdatio ē apud iheros si
 aut vicēdū ē magis i pēa sequitē tam
 diu durat i iuria q diu ē emēda meri
 to s; durabit tēpō pena Et hāc moys
 qñtōnē pētū dīscipulus gregorii ipsi
 gregorio in. lili. dya. di. Scire velim
 quō iustū sit vt culpa q cū sine ppetra
 ta ē sit sine punita Greg. Hoc recte
 dicit si dīstrict? iudex nō corda hōim
 s; facta pēfuret Inq; ei nō est sine vōi
 qritū q cū sine vixerit naz voluisset v
 ritō si potuissent sine sine viuere sine
 sē peccare sē sag dicitū fuit pūs i pēa
 corp. illi Ad hoc ppositū vide pulcher
 rōnā resolutionem in serō thō. i. l. q.
 lxxviii. ar. iiii. et Isra Et. l. l. sen. dīf.
 elii. ar. iiii. quō qrit vtrū ex vltima in
 sticia iheratur pōdābus pena eterna
 Et sic p; q; iustā iudicis erit irruoca
 bil de quo certissimi erūt ipi dānati
 q certitudo erit supma pena. Scda
 erit pēa certitudinis i hoc q; bñ agen
 di et. Qñta pena erit se scire certitu

ditāiter priuatos esse illa ptate q po
 tuissent lucrari celū si voluissent Tūc
 aut nō poterūt qd potuissent hie facit
 et de hoc erūt certi Et hec pena dabi
 tur illis q hoc si fecerūt qñ potuissent
 tales s; q; si hñt fidē certā. aut si hñt
 fidē illa est mortua Ibi notādū scur
 dī i sūma de virtutib; ca. de fide q; tria
 exigūtur ad bñ opandū. scire. posse. r
 velle. Et q; i intēione opatiōis for ē
 finis hñs q; sunt ad finē r fin naturā
 finis sumūtur ea q; sūt ad finē. iō i op
 ando ea q; sunt ad vclū et salutē nām
 necesse habem? finis bonitatē cogno
 cere et desiderare r aliquā fiduciā ob
 tinēdi hñe vt. s. cognoscām? quo debe
 m? rēdere r vellim? venire r sperem?
 posse puenire. Nō ēi tēptanda sunt q;
 oīno effici nō pñt. vt ait sapiēs. fide
 bonitatē finis agnoscim? charitate
 desideram? spe fiduciā obtinēdi habe
 mus Et q; scire ē dimittitū i vt rōna
 li et posse ē irascibili et velle i ordina
 tū i pcupiscebili. iō fides ē supplem
 tum cognitōis in rōnali spes supple
 mentū fortitudinis i irascibili et cha
 ritas ē ordinatiua voluntatis i pcupis
 cibili. fide agnoscim? supnū bonum
 siue summū bonū ēē bonū se cōicans
 ex qua cognitōe due affectiōēs oriun
 tur: scy spes ex eo q; cognoscit libera
 lissim? bonū suā cōicādo. et desideratū
 ex eo q; cognoscit eē bonū quo nihil
 meli? pōt desiderari. Bonū enī est qd
 desideratur ab oībus. vt ait bñs Dy
 onis; et fm aristo. Omnia bonū exop
 rant Vta hōs absq; lumine fidei va
 ga ē nesciēs quo rēdat. Jo. xli. Qui ā
 bulat i renebis nescit quo vadat Hō
 absq; fide ad molā istoz tēporaliū cir
 eult ad modū sālōnis exoclati Judi
 ci. xvi. eterna nec cognoscēs nec cupi
 ens. ps. In circuitu ipi ābulant. Et
 in li. dicit salutis vī. Ad hoc q; fides
 sit cōmendabilis v; hñe trā. s. vtrū
 cam cōfessionē; magnificā deuotionē

Erit certitudo sue damnationis.

29

et catholica p̄fessione Prius igit̄ fides
d̄ h̄c veridica p̄fessionem vt verū vi
cat ne aliud credat aliter viuat vt scz
fides sit viua nō mortua: vera non fic
ta Res ei mortua nō est res s; equo ce
sicut hō mortuus non ē homo. Res ei
ficta p̄p̄te non ē dicenda res sicut leo
pictus nō est leo. denari? v̄ auricalco
nō est verus deuarus q̄ d̄ esse de au
ro Tales sunt falsi et ficti xp̄tiani, de
quib; dicit apl̄s Tit̄. i. Constitūt̄ se
nosse deum factis alit̄ negant. Tales
sūt sicut chimera q̄ ē res ficta ⁊ tamē
nihil ē in reſi natura. fides veridica
ē sic viuēdo sicut eredit. Sedo d̄ ha
bere magnificā deuotionē ī trib? Pri
mo vt in solo deo cōfidat ēt si natura
vel rō contradicat. Talē fidē habuit
abrahā q̄ vetul? de vetula et sterisī d̄
oēm rōem credidit deo p̄mitēt̄q; ha
beret semē in quo h̄b̄dicerent̄ oēs gē
tes. Vñ d̄ Be. xv. Credit̄ abrahā
deo et reputatū est ei p̄ iusticia. Se
cundo fides est magna si in aduersita
te non deficiat s; plus inualeſcat, de
qua dicit saluator. Mat. xvii. Si h̄c
ritis fidē sicut granā sinapis ⁊c. Bra
num sinapis q̄to plus terit fortius vi
get. Talis fuit fides martyrum q̄ vt
d̄ Be. xi. per fidē vicēunt regna lu
dibula et verbera Insuper et vincular
carceres. de hac fide dicitur. i. Johā.
v. Hec est victoria q̄ vincat mundum
fideo nostra. Talem non habuit pe
trus qui videns ventum validum ti
muit et statim merſus fuit, cui et sal
uator dicit. Mat̄. quattuor decim: o
Adolce fidei quare dubitasti. Sic
multi videntes ventum validum tri
bulati statim t̄rubant et merguntur
in mari desperationis, quod est mor
tuum in quo nil potest viuere. Ter
cio est fides magna si propter dilatio
nem homo petere non desinat quod
sibi promissum est. scz regnum ⁊ bene
operando et orando. Talem fidem ha

buit mulier cananea que quum cur
fuisse a x̄po repulsa nunq̄ quieuit a
p̄cece quousq; fuit exaudita. Vñ dicit
tur Mat. xv. Mulier magna est f̄
des tua: fiat tibi sicut petis. quia vul
go dicitur. Quod differitur non auſer
tur. Item fides d̄ habere p̄fessioz
catholicam. Unde catholica p̄fessio
xp̄iana continet duodecim articulos
qui in simbolo apostolico continētur
Est tamē aliud credere deo, aliud ere
dere deum, aliud credere in deū. Ere
dere deo est credere verum quod d̄t̄,
credere deum est credere ipsum esse.
credere in deum vt dicit Augustinus
est credendo amare credendo in eum
per amorem tre et eius membris i cor
perari et tales sunt qui eius p̄cepta
custodiunt. Talis fides est qua possu
mus mereri vitam eternam, et qua
damnati potuissent si voluissent tunc
autem non poterunt, quia erunt ex
tra statum merendi. Considera quan
ta pena est alicui et tristitia qui prop
ter suum defectum perdidit suam he
reditatem et esset maior tristitia si p
deret vnum regnum Sic maxima tri
sticia erit ipsis damnatis qui propter
suam malam voluntatem et quia nō
fuerunt veri fideles ⁊ et boni christia
ni perdidit gloriam et patientur
tam grauissima openas et certi erunt
q̄ nunquam amplius habebunt tale
posse quale habuerunt. Tercia pe
na erit quia certi erunt societatis ma
ledicti et cetera. Quantum sit graue
homini esse in societate que displicet
notum est et plus ē molestum si talis
societas inferat penam. Et si quis est
certus q̄ in tali societate semper de
beret manere multum esset tristis.
Sic quidam damnati certi erunt de
illa societate videlicet q̄ cum demo
nib; et aliis dānatis p̄petuo manebūt
in qua ⁊ ex qua societate multū asſil
gēt̄ vt d̄m̄ ē pus ī multis peis cor
e. liii.

Octava pena spiritualis.

poralib⁹ et spūalib⁹. **Q**ue? Quia tribu-
lato quia tristitia et pena stare perpetuo
in tali societate tam ferida tam ignita et
ubi erunt societates huius mundi ubi
prædta et puluis in quibus sunt rotæ excres-
sus et in verbis et in cibis, ubi choreæ
in quibus tot mala committuntur ubi soci-
etate luduntur et bibentium et rabernis
Verte ex talibus mundanis societatis?
propter peccata ibidem commissa mortalia ibunt
hostes si sic innotescunt in illis peccatis ad il-
la societate infernale fugatas igitur cha-
rissimi taleo mundi societates ut vite
tios societatem damnatorum societate plu-
rimum non os sequi. **U**bi ponitur ad hoc ex-
plum in legem sanctorum quod quidam rex cum
detraxit baptizari et iam vni pedem haberet
in ianachro alterum retrahens interroga-
uit ubi plurimum maiorum suorum essent in
inferno vel paradiso et audientes plures
esse in inferno iunctum pedem retrahens
sancti? et inquit plurimum pro paritorem sequi
et ita iudicatur? est a demone promittente
quod sibi rem die scõpab, bona daret, sed
ipse quarto die subitaneam æterna morte pe-
ruit. **S**ic multi malum sequuntur societates
fauorum et bonorum et volunt magis ire
cum illis qui vadunt ad infernum quam cum illis
qui vadunt ad paradysum. **S**ed vere societates
quod hinc eis fuit ista in inferno erit tri-
stis et ingratum. **Q**uarta pena erit certitudo
loci infernalis. **S**atis est quanta
pena esse in loco ferido vel inhonesto
et hanc penam alleviat spes exsili ad ta-
li loco sed quod non est spes de exitu talis
loci tunc est gravissima. **R**ogita quod esset
volor si ad iudicatur? et eo perpetuo stare in
latrinitis quod tum esse tristis igitur peccata. **E**t
vere locus inferni ut iam dictum est erit in-
honestior, feridior, horribilior et auo-
rum pena inferens omnibus locis mundi ut
sciet per exigentiam damnati a quo scient
esse se nunquam exuros. **Q**uod quia time-
re debent hostes huius mundi quod propter lo-
ca cito transitoria, scilicet propter domos edi-
ficandas et arrendas castra et manes

ria terras et alia loca multa peccata committuntur. **N**am alii rapiunt castra et omnia alie-
rius pro violentia ut per guerras. **A**lii
subtrahunt fraudes hereditates alio-
rum, scilicet divites a pauperibus. **A**lii apiant
terras et prata secreto signa divulsis
iter propter amouentes quod omnia vanabi-
lia sunt dicente propheta. **E**t. v. **U**e qui
disugitis domum ad domum et agrum agro
copulatis vosque ad terminum loci nunquid
habitabitis vos soli in medio terre ce-
te cito moriemini nec ulterius in his locis
morabitur. **U**bi ergo in inferno si in pec-
cato mortali innotam propter quorum lo-
corum acquisitionem non tamen ipsi vanant sed et
successores. **E**xemplum quodam miles defunc-
tus in dextrario nigerrimo appuit de-
cut? naris? fum? et flama prope debant
apperuit inquit tectus pellibus? omnibus et
molè terre gestans in humeris. **C**ui
clausa cui appuit ait. **E**stis vos dominus fri-
deric? respondit illo loco ego sum aduixit ubi
venistis? quid significat ista quod video
Ego inquit in mari penis sum. **P**elles
istas a tali vidua abstraxi quod modo ar-
dentes sentio. **S**iliter pro cuiusmodi talis
agri mihi vendicavit iussit? cui? nunc pro-
dere premo, sed si filii mei ista restitu-
erent, penam meam multam alleviarent scilicet
evanuit. **A**udientes autem filii christi patri
ab illo maluerunt esse in pena remanere
quam predicta restituere. **I**mo etiam illa ius-
sio debet inere et sic consequenter vanari.
Quod sunt tales filii qui malunt patres
in penis et in illo loco etiam perpetuo vanari
quam restituere etiam si pro tali restitu-
tione sciret illos salvandos, imo ma-
lunt vanari quam restituere vel loca
ista vel alias res. **E**xemplum in li. de dono
timoris. **S**acerdos quodam usurarius mo-
nebat de salute anime sue: quod graviter in-
firmabatur dicebatque sibi tria fore ne-
cessaria, scilicet dolore de peccatis, et plene
sistendi de peccatis et restituere pro posse.
Et ille duo penam libenter facia sed terciam
quod facere, nihil mihi necesse fuisse meis

Erūt defectus consolatiois

femineret Et sacerdos sine hoc non potes saluari Et ille, dicit ita sapien tes et scripture Ita vere ut sacerdos Et ille, Et ego volo probare vtrū vi cāt verū: qz nō resistuā Et sic mortu? est magis timens paupertatē p̄tē q̄ su turā penā in loco illo viliissimo. In tanta ceteris reb? admittanda q̄ videt se in exitu hui? mūdi et si curat sibi pui, s̄ loco futuro p̄petuo p̄ certo ta lis nō hz fidē q̄ sit infern? quem fide lis vere credit eē iō dī de tali et sibi s̄ libus: Convertertantur in rē.

o Et ana pena spūalis est de se ctus solatiois et hz alibi sit dictū de h̄mōi defectu tñ ali? est defect? solatiois corp̄alis ali? de fece? cōsolatiois iptus ante Nā vt vi dem? aliq̄ solātur corp̄aliter qui nō spūaliter et ecōuerso. Quia desolatio ante redidit in corp? et eō vt dicitur est in p̄ncipio penarū spūaliū q̄ta igr̄ pena dānatis erit q̄ p̄siderabūt a nul lo, s̄ nec a deo nec ab aliq̄ creatura cō solari aut confortari in tā maxis pe nis, s̄ erūt i inferno possit q̄ll āplius nulla sit deo cura de eis. De? meus q̄tā curā p̄ hoīe saluādo habuistis: q̄ hō fuisse passibilis abieci? et desper? et, mortē tā viliissimā passus estis Nā qd obliuiscemī misereri vltis vt dcm̄ est q: nūc ē t̄p̄o m̄se tunc aut iusticie. Erūt igit dānatis pena et tristitia ma gna Quia

Erūt puati oī diuina consolatione Angelica visione Dim sc̄tōr̄ compassione Dānatorum consideratione Prio s̄ puabūtur oī dīna solatione qz de? ipe iust? nihil eis dabit in quo p̄placeāt: imo de quocūq; recordabūt siue de deo siue de q̄cūq; alia re totū erit eis desolationē siue p̄ se siue per ac̄tā Hic aut nō sic punit de?: qz q̄ t̄cūq; q̄s patiat aliquā solationē p̄t̄ habere Un̄ ipe iob isse h̄ q̄uissime

afflic? tñ patiēt̄ sustinuit dī. Job, 11. Si bona suscepim? de manu dñi ma la at̄ q̄re n̄ sustineam?. Scribit̄ at̄ p? eodē c. Egressus est h̄ a facie dñi p̄z cussit iob vice p̄ssio a plāta pedis vt qz ad verticē capitis et? q̄ testa sauit̄ radebat i serq̄linto dixit at̄ illi vroz sua Adhuc p̄manēs i simplicitate tua B̄dic̄ deo et mouete. Qui ait ad illā. Quallona de stultis mulierib? locuta es. Si bona rē. Et sic p̄z q̄ patiat h̄z buit quā nō habebūt dānari imo deo maledicēt̄ s̄ p̄sulebat mulier Job et dem̄ dicens B̄dic̄ deo rē. i. maledicē. Tātū eī abhorret diuinā maledicō nē sacra scriptura vt loco maledicō suerit b̄dic̄: vt qdā dicit S̄z seq̄t In oīb?. afflictionib? nō peccauit Job labiis suis B̄lo. Duobus mōis labiis peccam? cū iusta dicim? vel iusta ta cem? s̄ iob nec p̄ sententē sup̄ba vī Nec s̄ su adēt̄ recta tacuit patiat h̄z buit deo gr̄as agēs sapia piugē argu endo docēs Patia at̄ et sapia magna sūt dei bona Sic p̄z q̄ q̄rūcūq; q̄s af fligat i hoc mūdo i aliquo p̄t̄ solari p̄ patiētā saltē Et nā qz h̄ p̄a r̄p̄alis r̄ p̄ patiat p̄t̄ cē meritoria vite eterne r̄ purgatiua penarū p̄ p̄ctis solūdatuz s̄ nihil tale occidet dānatis Scitote qz hec p̄a dētur illoq; hic h̄nt oēs mū dānā solationē i locis i truppio r̄ co mētionib? et potationib? et luxuriis et aliis p̄ctis multis p̄ qb? nec volūt volere perfecte nec sat̄s facere. Pnia eī est p̄terita mala plāgere r̄ plāgēdo nō iterare. Cre dūt eī p̄les tales decl pe deū qz dicit̄ ore se volere de p̄ctis et p̄ponē abstinerē s̄ i rei ditate aliō h̄nt i corde qd p̄z patiēt̄: qz facta cōf fessioe oīs corā sacerdote rati q̄li sta r̄i rededit ad modū viuēdi porē nē p̄us iurauerit stat̄ p̄t̄ lu. p̄ san. dei p̄ ior tē dei et sic de aliis p̄ctis Et dicit qz nō possent alī viuere Et iō qz h̄ nolū erūt abstinere a p̄ctis nec obedire deo

Nona pena Spirituális

Jō in futuro i nullo solabū de? ac
 q̄sceret ill. *Q̄ta* p̄ca sit h̄ t̄m̄ punierit
 q̄ i nlla re posses p̄siliari. *Logūet* igr̄
 penā h̄ac i dā natis q̄ poterit. *Q̄da* pe
 nā erit q̄ p̄uabū āgālicā v̄sioē. vnde
 poss̄ dīc̄ iudicū null? bon? āgel? ad vā
 natos descēder. mō vero ad purgato
 riū q̄b̄ ē ādās p̄ā s̄ferni āgeliboni q̄s̄q̄
 descēdūt ad purgādos p̄solandū. *Uñ*
 i n. de dono ti. d̄f. q̄ q̄dā pctōr̄ correp
 t? *Quissā* i firmitate rogabat d̄m̄ vt
 eū tolleret de mūdo isto: q̄b̄ cā frequ
 ter petisset asurte corā eo āgel? dei di
 cēs. *Assis?* sū ad petitoēz tuā expedīe
 dā. *Elige* q̄b̄ vis aut duob? dieb? stare
 i purgatorio aut duob? ānis sustinere
 i firmitatē illā. *At* ille gaudens elegit
 p̄mū r̄ sic moitū? ē. *P?* horā autē mo
 dīcā appuit ei existētī i purgatorio ite
 rū angel? quē vidēs dixit. *Quis* es tu
Et ille. *Ego* sū āgel? d̄m̄ q̄ appui tibi
 i sc̄io ad huc v̄uētī. *Et* ille r̄s̄p̄t. *Tu* si
 eo āgel? q̄ āgelī nō mētūm̄. tu s̄t m̄
 mērit? eo dīcēs. q̄ solū duob? die.
Stare i purgatorio. *B* aut steti iā tot ānis
Angel? aut ait. *Quicā* q̄ nōdū stetit
 p̄ horā itegrā. *Tū* ille. *Rogo* igr̄ vt re
 ducas me ad sc̄l̄z q̄z par? sū sustinere
 q̄tam i firmitatē deo placuerit d̄m̄
 huc non reuertar. *Q̄d* r̄ factū ē ex v̄s
 p̄satioē d̄m̄. *Et* egress? huc sustinuit
 patiētē i firmitatē p̄ duos ānos p̄ q̄s
 moitū? ē. *Die* igr̄ credit? q̄ āgelī bonī
 v̄sitatē p̄iues suos i purgatorio ex̄h̄
 tes et frequē cōsolātur et vt patiētē
 sufferāt exponāt vt d̄ i legēda aurea
 i p̄mōzatiōē defūctorū. *Et* forte spe
 ctali? eos v̄sitat āgelī q̄ fuerūt custo
 des eorū d̄m̄ natiāt n̄ sic p̄solabūt p̄ ip̄os
 bonos āgelos r̄ hoc iuste. q̄ b̄ nūq̄ vo
 luerūt acq̄scere eis vel si q̄s̄q̄ acq̄s
 uest nō tū p̄fener. mērt s̄ i n̄ peis mor
 rui sunt. *De* effectib? āgelīce custodie
 loq̄t multū euidēt. *Bo.* d̄. xl. lll. q̄ s̄
 xi. *Quis* imo occasio erit maxīe deso
 latōis ip̄is d̄m̄ natiō v̄s recordabunt q̄

de? t̄m̄ eos v̄llexit q̄ eis s̄c̄ d̄t. *Hic*
 ro. aboitu naturatlo dederit āgelī
 custodē. s̄ q̄n̄ aīa infundit̄ corpi. *Quā*
 druplex t̄m̄ p̄cipalis effect? cōuenit
 custodie as̄l̄gri circa aīas. *Un?* ē vt
 p̄s. aīa i bonā ḡfē. aut? vt h̄ cadz i ma
 lū culpe. *Tercū?* est si cadat q̄ post mo
 dū resurgat. *Quartus* ē ne toties vel
 int̄tū malū cadat q̄tēs vel ad q̄tum
 aduersarius icitat. *Q̄ta* tristitia d̄m̄
 natis nō acq̄uise mōitōnib? sū bōl
 custodis et cū eo nō iuste ad gl̄az ee
 lessē s̄ magis acq̄uise illi d̄m̄ natiō ā
 gelo dato i excercitiū. *Uñ* m̄gr̄ vi. r̄. x̄.
 i. c. a. ait. *Bre.* q̄z d̄t q̄ q̄s̄q̄ vnū bonū
 āgelū sibi ad custodiā deputatū vnū
 malū ad exercitiū h̄eat. *Uñ* cū oēs an
 gelī bonī n̄z bonū velūt cōsterq̄ salu
 ti hoīm studeāt. ille t̄m̄ q̄ deputat? est
 alicui ad custodiā sp̄āl̄ eū hortat ad
 bonū sicut legit de āgelo thobie r̄ de
 āgelo petri i actib? ap̄loy vt pulchre.
 ondit sermō. *Thoa.* r̄te. q. cxvii. p̄ totū
 s̄l̄r et malū āgelī cū desiderēt malū
 hoīm magis t̄m̄ hoīez ad malū icitat
 et ad nocēdū forū? *Instat* ille q̄ ad ex
 certū ei? deputat? ē hec ille. *Collide*
 ra igr̄ q̄ n̄ d̄rēt tibi duo v̄ri q̄z vn?
 inducēt ad bonū iminū. et ait? *Illiga*
 ret ad malū terminū. s̄ credes malo
 iduceri re ad locū talē quō ē i fern? q̄
 tū dolere et tristari d̄eres qz malo ac
 q̄uisti et bono credere nolūisti. *Pese*
 nā igr̄ nūc nō p̄fentire pctis vt tales
 er tantā tristitiā p̄petuā vitare possis
 un? *Tercia* pena erit p̄uari oīm sc̄tō
 rū cōpāssioē. qz scriptū ē in ps̄. *Teta*
 rabitur iust? cū viderit v̄sictā man?
 suas lauabit i sanguie pctōr̄. *Et* sic q̄
 si balneabūt se cū videbūt tantā iusti
 ciā fieri de d̄m̄ natis. *Et* sic p̄ in celo
 nō tristabit de d̄m̄ natiōe p̄is nec filia de
 d̄m̄ natiōe m̄tis. *Q̄ta* tristitia i d̄m̄
 natis cū sciēt filios et filias q̄ ita care
 nutrierūt gaudere de d̄m̄ natiōe suā

Erūt defectus consolatiois

Uñ et mgr̄ sen. di. l. iiii. arit̄ de ista cō
passioē vi. Sz cū scī malos ī tōmē
tis vidēat. nōne aliq̄ cōpassioē et ga e
os mouebūtur. Nōne eos de tōmētis
liberari cupiūt. Et rīdet l. si. ca. dicit.
Iustor̄ anie et si nature sue bonitate
iniam hīc iā tūc auctoris sui iusticie
pūctē tāta rectitudine p̄stingent̄ vt
nulla ad reprobos cōpassioē moueant
hec ille. Scot̄ vero i. lili. eadē di. diē
Nō ē credoḡ bī p̄solent̄ absolute de
penis eor̄ nō gōndē de eis nisi p̄pter
iusticiā iudicis r̄ qz vidēt dēū hoc vel
le volunt et ip̄i hoc tñ si placeret deo
absolute nollēt nec p̄pter hoc ē ī eis
tristitia: qz cox volūtās nō ē tristitice
capax p̄pter defectōem p̄fectō q̄ īpe
dit oēs tristitiā oppositā sz quēdā qz cō
rigentē nec ēt ē ista uolūto nisi p̄ dūō
malis hec ille. imo ēt gaudebūt Sz cū
tū inq̄ idē doctor̄ aliter d̄z gaudere
iudex de pena iuste īflicta q̄ alius cul
nō īterest. Uñ de? acceptat penā dam
nator̄ qz iusta ē r̄ sit ī vindicta offēsc
iudicis. id est īterēt hīc maloz̄ p̄la
cētā l. īfligendo iuste penā quā debe
ant bī. eo qz eos nō p̄tineat vindicta.
hec ille. Et hec pena erit ī dānatis qz
nolueūt teneteri sc̄dōs nec deū eorū
fessa colēdo alia bona opando ī dōnō
hōies cōit̄ p̄la mala egūt q̄ ī alitōbie
b). Illi sunt octo s̄ cogitātes pessima
de q̄bus nūq̄ p̄sūt nec credunt cogi
tatioēs malas ēē p̄cā Dētur ēt hīusq̄
nō hñt cōpassioē de miseria p̄xi
et tō nec de? nec scī cōpatient̄ talib?
dānatis. Quarta pena erit qz puati e
rūt mutua. p̄sideratōe qz nō solū sibi
iucē iudebūt vt pus deū ē. imo im
possibile erit vt sibi aliquo amore
īn gāt h̄ ar̄ h̄ q̄s aliq̄ hōies odio se
hēant tñ q̄s pacificat̄ r̄ hñt p̄ aliq̄
boni amici. sz nihil tale int̄ dānatos
poterit fieri ita qz de se mutuo gaude
re n̄ poterit Sz iudq̄ poterit gau dē de
dilectōe sui. s̄c̄ videm? p̄cōres gaude

sz se amēt sordinate fīdet̄ doc. subit̄
vbi pus qz si q̄libz dānat? r̄ p̄cipue de
mōes possēt flare in cognitiōe sua et
dilectōe p̄petua et nō detmīarent̄ a b
allo reputarēt se b̄dōs b̄titudine nūll̄ r̄
tō l. cognitiōe sua maxie q̄sc̄er̄ēre
do qz ab hoc īpeditit qz ē clamat̄ la
p̄nā: sz null? dānator̄ absolute p̄t̄ sta
re ī cognitiōe r̄ dilectōe sui: sz tñ vt ē
termin? culusdō alteri? Nē īfirm? p̄
derat se nō tñ delectat qz nō p̄siderat
se nisi vt ē termin? p̄cipue salutatis
q̄ caret et quā obfere n̄ p̄t r̄ tō āph?
tristat̄ et punit̄. r̄ sic dīstīgēs se ad hī
dū aliqd̄ qd̄ n̄ p̄t h̄re ex illa dilectōne
patit̄ maiorē penā r̄ tristitiā damnati
īgf̄ se amātes r̄ p̄siderātes finē. p̄pter
quē scī fuerit r̄ quē potuissēt cū vino
auxilio ī hoc mūdo acq̄sisse maxie ceu
clabūt r̄ p̄fusoēz sz se hēbūt qz noli
erūt facere bonū r̄ fugere malū. Nou
stē īgf̄ carissitē tibi q̄ue dimitte p̄cā
nec consūdario l. bene agēdo dīngen
ter īndre q̄ sūt ad salutē necīa qz xps
d̄t. Primū q̄rite reg. dei r̄ hec oīa ad
īctētur vobis. M̄hat. vi. qz de nō q̄ren
tib? regnū dei d̄t. Conuertantur r̄ ē

Quia p̄nā dānator̄ erit mortis
desideriū r̄ vt hac p̄nā deū est
p̄ aliq̄ r̄ elligat? text? Apo.
ix. i qz d̄t p̄siderabē mori r̄ mors fugiet
ab eis. mouet̄ s̄t q̄stio a doct. l. di. iiii.
vix dāna. appetat̄ si cō p̄ fugiēdā mt
fīā. r̄ arg. possēt ad p̄tes d̄rias p̄ scōtū
ī p̄nā p̄lōē elu. vi. r̄ solōe postea d̄t ī
p̄ncl. solutiōis se Sz dānati dēant ma
ḡuelle si cē q̄ ī p̄cō p̄manē. Credo tñ
appetūt̄ si cē si p̄p̄ cl̄p̄ fugiēdā qz se
obstīari sz p̄ penā quā sustinēt. Po. ēt
d̄t ii. q. ciu. di. rīdet̄ ad hoc. Dicit̄ alī
qz q̄ dānari mallēt nō cē q̄ se cē. sz ap
perit̄ deoz ē iordiat? r̄ l̄d̄sere. r̄ f̄rās.
qz sibi uocluh̄ appetit: sic ē appetit? ī
fīrmi qui non venit ex natura sz ex f̄ā
iusticia imaginatiōe. quia existimat
sibi p̄desse quod uocet̄. Sic dāna

Mona pena spiritualis

ti qz exillimāt se hŕe dētē si oīno non
 eēt appetit magis nō eē q̄ eē i peis
 Et hoc mō videt dicere Aug. in li. de
 miseria hui? mūdū loqns de vānatis.
 Mors q̄ dulcis eēs q̄b? amara sul
 si te solū vellerēt q̄ te vehemēt ode
 rūt. Nū p̄it dic. Credo q̄ magis ap
 petēdū eēt si poneret i optioē oīno n̄
 eē q̄ eē et etnālē torq̄r. Et loq̄r de ap
 petu q̄ refugit i cōmodū hoc eī iudi
 cat mēs mea magis appetibile s̄e de
 collatōez q̄ diuturnā ignis adustioez
 verūtē s̄m appetitū honestū qz cruetā
 tus talis est ad gloriā vel vtiq̄ magis
 vellēt ignib? subiacere ad p̄tinā del
 laudē q̄ p̄ oīmodā corruptionē manū
 vel effugere hec ille Sic igr̄ appetitu
 refugietē penā tā gravē vellerēt ab
 mori. Nū mors b̄ duplī accipit. s. p̄ n̄
 esse simplī nec s̄m corp̄ nec s̄m animā
 aut p̄ separationē aīe a corp̄ sicut cōi
 ter dī hō mori q̄n aīa recedit a corp̄
 et vtrāq̄ mortē affectōē p̄mōi puta
 vni vānati vellerēt abire.

P̄rio vellēt se nō fuisse creatos.
 S̄cdo vellēt se eē annihilatos.
 Tercio vellēt se nō fuisse redēptos
 Quarto vellēt se nō fuisse suscitatos.
 Q̄tē velle ad impossibile s̄m vniū
 ordinationē eēt i vānatis i q̄bus q̄n
 s̄me cruciābāt. Et p̄rio vellēt se non
 fuisse creatos accipiendo creationē cōi
 ter p̄ factōē q̄m si nō fuisset facti nō
 cōdissēt pctā p̄pter q̄ vānati s̄t id ma
 iedictē p̄ceptōi s̄ve r̄ natiuitati. Job
 iiii. Pereat vles i q̄ nat? s̄i: ei nos in
 qua dictum est p̄cept? ē hō cogita tri
 sticiā hōis cadētis i souē p̄fundā et
 dicētis. Maledicite ve tibi qz p̄ tales
 viā venisti si nō venisses si cecidisses
 Ita vānati dicēt si nō fuisses ḡnatos
 nō fuisses vānati? Talis tristitia accel
 det his q̄ nolūt p̄lāderate q̄re facti se
 de q̄b? dī in ps̄. Hō cū i honore eēt si
 i p̄p̄. e. iiii. Insi r̄ illis fact? ē ill? Quis
 honor hōis maior q̄ fieri ad imaginē

vel et tādē hŕe glāz illā etnā i regē ce
 loz. S̄z volēt ad aliquē locū distātes
 puenire oz p̄s p̄trāsire p̄ viā mediāz
 q̄ ad tminū vie puenire ita te oz p̄s
 viā p̄dissil aggredi et per illā trē: q̄ te
 posse p̄dissil obtinere quā si nolūt ire
 dī oz te tre p̄ viā iferant qz i hoc mūdo
 nō s̄nt nisi due vie q̄ vna ē artatāta
 ē lata vt dī x̄ps Mat. vii. Nec potes
 b̄ q̄ viuere s̄z te oz mori qz statutū est
 hōib? semel mori. He. ix. et nescis q̄n
 nec vbi nec i q̄ societate nec i q̄ statu
 P̄uenideas igr̄ tibi de futuro exēplo
 illū q̄ sibi p̄uidit dū regret. Narrat
 eī q̄ fuit p̄suetudō i regē quodā q̄ nul
 tus regret ibi nisi p̄ annū. fuito vero
 āno rex spoliat? oib? cū vltimū mit
 tebat ad quādā insulā p̄petuū exillū et
 ali? igr̄ tēbat. Multo vero fatuis
 regib? se exulari r̄ i insula illa fame
 et misia p̄clitūib? succēssit q̄d? s̄apt
 ensq̄ dū durauit posse suū p̄misse i m
 sulā multa uelā de q̄b? fuit eī b̄ cū
 illuc fuit expul? r̄ hoc ē q̄b? d̄ns nob̄
 dī Lu. xvi. exēplo viltici iūctatis vt sa
 ctam? nobis ascos. s. paupes et viros
 et scōs de mānōna iūctatis vt cū de
 fecerim? recipiāt nos i eterna taber
 nacla. Ec. xiii. N̄ oblitū opare iustiaz
 q̄m nō ē ap̄ i feros. i. i alio selo iue?
 nire cibū: sicut dictū est p̄s frustra
 ḡ vānati vellēt se non fuisse natos: qz
 ē hoc solo p̄nat de? i genita facere q̄
 genita fuerit vt dī agathō. vt ait Ars.
 vi. ethe. S̄cdo vānati vellēt annihilari
 qz r̄ si nō pōt eē q̄n fuerit possz t̄n fie
 ri q̄ nihil essent. D̄ dīcē iesu cur fecisti
 q̄s seluisti p̄petuū vānādos. cur nō suf
 ficie tibi vt tāto t̄ge pctō: es p̄nitiur
 q̄to peccauerit. Cur eos n̄ annihilas si
 n̄ viscos saluare aut aliq̄d aliū d̄ sp̄is
 facē vbi ē mīa tua. quō vevē q̄b? vicio
 p̄p̄baz. M̄d̄ias d̄nī eternum cātābo
 hec s̄ cogitatu mirabilis r̄ tribita ad
 audicēdū s̄z tribitor ad videndū terrī
 bilissima ad senticēdū. Hec dubia sol

Erit mortis desiderium.

vuntur per doctores, vi. xlvi. llii. Et
 3. de his sit dictū p̄t̄ p̄ly t̄m hoc idē
 repetere Ad primā conclusionē postu-
 mus dicere cū ap̄lo. Ro. xi. Multitudo
 oblitit sapie et scientie dei q̄ incom-
 phensibilia sunt iudicia eius et iusti-
 gabiles vie ei? Quis enī cognouit se-
 sum dñi aut quis ei? consilari? fuit
 vel p̄t̄ dici sicut dicit Ansel. p̄sologio.
 c. li. ad deū loquēs vt inq̄t Riphardus
 di. q. l. vi. Id solū iustū ē quod non vis
 et non ē iustū q̄b nō vis Et ita est dei
 voluntas sit prima regula oīm volēdo
 rum non est q̄rendū cur de? vult hoc
 vel aliud. Alii distigunt q̄ voluntas
 dei dī aīcedēs et p̄s. vt sanct? Tho.
 i. p̄e. q. xix. ar. vi. ad p̄mā voluntate ē
 inq̄t aīcedēti vult oēs hoīes saluos
 fieri vt oēs si vellēt saluariētur qz hnt
 naturalia legē sacra et cetera ad salu-
 tē necessaria Volūtate aut p̄nti non
 vult oēs hoīes soluos fieri s; s̄m eoz
 merita aliquos saluabit et alios vāna
 bit Aliqui tñ dicūt vt recitat Bonau.
 i. q. vi. x. llii. Infernū non ēē p̄ eo q̄ di-
 cunt nullū cruciatū ēē post hanc vitā
 Et istū errorē p̄mittit ratio recta que
 ita dicit q̄ malū n̄ v̄z remanere ip̄i-
 nitum Si ergo multi peccāt et i hac
 vita nō cruciātur imo gaudent et le-
 tātur necesse ē eos post hanc vitā cru-
 ciari aut destruere ordinem vniuersi
 aut diuinā iusticiā negligētē et re-
 missā ēē circa punitōes peccati Alii
 vero negauerūt infernū ēē p̄ eo q̄ ne
 gauct ip̄los eternaliter cruciari. vt
 orgenes et sequaces eius Quis s̄m
 eos post hanc vitā aliquis maneat cru-
 ciatus dixerūt enī q̄ hoc nō p̄t̄ vīna
 mīa sustinere q̄ creatura sua quā nō
 odit s; v̄lignū eternaliter sit in penis
 cū ip̄e delectet. i p̄nitione n̄sa nec sa-
 ties cruciari? nostris nec obstat quī
 non possit eos q̄ puniunt sine aliquo
 p̄iudicio liberare a penis. Et si aliqui
 scriptura p̄miatur a peccatorib? penā

eternā. hoc dicunt non ēē dictū sc̄m
 veritatē p̄missionis: s; s̄m terrore eō
 mīationis qua intendit de? malos li-
 berare a penis Iste aut error origēis
 fuit et suoz sequaciū q̄ tanto ē imani-
 or: p̄te videtur ēē mitior et misericor-
 dior. p̄ eo q̄ diuinā iusticiam blasphe-
 mat vñ eam dimittit vñ tñ dat mie-
 q̄ non reliq̄t locū iusticie Sec̄do vero
 qz sp̄em nostrā euacuat Si ei scriptu-
 ra supplicii p̄t̄ōribus cōminatur nō
 s̄m veritatē s; vt deterreat qd̄ cause
 eēt cur etiā non intelligam? p̄mīa p̄
 mittere non s̄m veritatē s; vt ad op̄
 iusticie alliciat ac p̄ hoc scriptura tos-
 ta et fides nostra vana et friuola pos-
 terit iudicari Et iō ē terciā possitio rō-
 nalis et fidelis q̄ sit ponere cruciatuz
 eternū et hoc manifeste dicit scriptu-
 ra diuina cōfirmat fides et concordat
 rō recta Scriptura. Mathe. xxv. Ite
 maledicti in ignē etc. An̄ et Bre. mo-
 r̄. xlii. Sūt nōnulli q̄ peccatis suis
 idcirco sine ponere negligūt q̄m h̄re
 quos sup̄ se sine futura iudicia suspi-
 cātur. Quib? breuiter rōdem? Si qñ
 q̄ finēda sunt supplicia reprobtorum
 qñq̄ ergo finēda sunt gaudia beatorū
 Per seipsam nāq̄ veritas dicit. Ibunt
 hi in supplicia: iusti autē in vitā eter-
 nā. Itē rōe vt qz sit de duob? p̄rariis
 ē reperire alterū extremū et mediū
 necesse ē ponere alterū extremū Hec
 ē radiē stabilitē p̄ria apud p̄hos s; ē
 ponere perfectā beatitudinē i p̄p̄ia et
 mediū statū in via inter perfectā bea-
 titudinē et perfectā miserā ergo ē po-
 nere perfectā miserā post hanc vitam
 Hoc autē dictū? infernum Itē sicut
 deus est summe misericors ita ē sum-
 me iust? sicut ergo summe misericor-
 dis est summe misereri et mīam suaz
 summe manifestare sic et summe iustū
 ē summe punire et suā iusticiā mani-
 festare per effectū. Si ergo infinita
 iusticia non potest manifestari nisi p̄

Decima pena spiritualis.

effectū in finitū velle q̄ aliq̄bus peccatis reddi debeat cruciat? infinitus s; nō p̄t eē cruciatus in finitū? nisi eternus; s; uelle eē cē cruciatū eternus hūc aut̄ vicim? infernū Cruciatū ēt ponere eternū fac̄ ad cōp̄mentū uentū et in finitū iudiciū del. congruū eē ē vt pulchritudo vituierit decoretur q̄ bus dū amittit. i. p̄ris vt sicut bonis redduntur bona eterna ita et malis eterna supplicia. Necessariū ēt ē ad cōseruandū ordinē iusticie vt vntusculis reddatur s̄m opa sua cū vctuz fuerit ad iudiciū Peccator s̄t cū peccat peccat p̄ bonū eternus et iustitū r̄ ex hoc dignus eē cruciatu eterno; Peccat ēt i suo eterno vt dñs decesserit nō ē amplius locus meriti ac per hoc nec remissiois p̄c̄ et lō spēst culpa ē qz culpa ordinat ē pena; s; eē in p̄a Et illa ē vna rō p̄p̄ta q̄ colligit̄ ex Bre. et Au. Bre. asit dicit̄ Eli. dia. qz iō peccat̄ eternaliter cruciandus ē qz peccat i suo etno Au. vero d̄t q̄tō eternalit̄ punit qz peccat p̄ bonū eternū Et q̄d illū vnticū iustuz sit ostēdit p̄ exēpluz i hūmans iudiciis et legalib; vbi dicit̄ qz peccat̄ p̄ rēpublicā aliq̄ gradū crimine morte morit̄ nō qz i mora q̄ occiditur ei? supplicia leges eēp̄ssimēt̄ euz sit hora p̄ breuis; s; qz euz i sempiternuz aufert a societate viuētuz Hec Bo. Et p̄ magis in exilio p̄petuo n̄ p̄petuo viuente exulat? Ad aliū de mīa d̄t idē doc. i sine hūc? qz nō de? ē summe misericor; ita etiā decet vt sit summe iust? et lō effect? summe mie nō excludit effectū iusticie et p̄pter hoc deus distinxit sibi duo t̄p̄a Vnū in q̄ ostēdet̄ mie sue infūitātē tradēdo vntigē tū siliū sūū p̄ oibus iusticiis suis et peccō oib; ad se redire volētib; Aliū in q̄ ostēderet iusticie sue imēstratē et id ē t̄p̄o q̄d deputatū eē eūlis cruciatib; D̄t. et maḡ in l̄fa ad auctozita. e3. Ja. ii. Iudiciū sine mīa fiet illi q̄ non

secte mīaz. ita inq̄t̄ itelligi p̄t qz iudiciū d̄natōis fiet illi q̄ nō secte mīaz p̄ eo qz fuit sine mīa vel fiet illi iudiciū sine mīa liberatē et saluātē q̄ tū ē all q̄ pene alleuatiōe mīaz vel semiet; qz nō tū p̄uilet̄ q̄tū meruit s; hīc nō sicut cā d̄t mīa r̄ iudiciū i futuro qz ē hīc mīis mōis miserē de? quib; nō miserēbit̄ tūc. Vocat̄ eī nūc peccat̄es iustificat̄ q̄d tūc nō faciet s; tūc f̄ddet̄ singlis s̄m merita Manifeste iudicabit̄ q̄ nūc occulte iudicat̄ s; q̄rit̄ vnt d̄natū punitur sine ētermissiōe s̄m nō inq̄t̄ Bona. dicēdo qz punitio gehēnalis erit sine oī intermissiōe Et hoc patet p̄ illud qz d̄t Apo. xiiii. Ascēdet̄ fum? tormētōz in sc̄la sc̄loy et si h̄c h̄bit̄ requiē die ac nocte qz cū nō sit in terpolario i culpa u d̄ v3 eē in p̄a Et si dicat̄ iuxta illū Job. xiiii. qz trāsit̄ ab aq̄s nūiū ad calorē n̄lmiū et sic d̄t qz in illo trāstū sit ētermissiō R̄spondeo qz dupl̄ p̄t̄ intelligi vel sicut ē trāstus subī ab vno d̄no r̄ mediatozū in aliū ita tū qz ē sub altero d̄no r̄ se intelligat̄ in p̄posito vel ita vt nō ērel ligat̄ successiō s; nec trāstū cū successiōe s; varietas cum successiōe Hec Boñ. Et vā fortasse dicit̄ posset de peccō spūalib; qz mirabile nimis v̄ itel ligere tot et tāta r̄ velle n̄leot̄ ipossibilia Er̄t̄ iḡ d̄natio maxima pena qz velle ē am̄pliat̄ nō potest̄ deo volente eos sp̄ nare ē inferno cū tā guissimis p̄cis Tercla p̄a erit̄ qz velle se si considerabit̄ t̄cū remediū p̄p̄ta sua sp̄ uisse Cogit̄ n̄ oīs adiudicatus mortū vel p̄petuo carceri et aliq̄ velle se si liberare et hūc liberatōz p̄tēneres r̄ p̄ cū velles liberari nō posses q̄ta messicia afflicteris Er̄t̄ ē d̄natio maxima p̄a cogitare de illa liberatōe quā p̄t p̄fert̄ imo velle qz de? nō fuisset sc̄ar nar? qz magis punit̄ ex eo qz nō cura r̄t̄ tantū bonū et maxie xp̄iani sicut

Est verecundū aspendiū.

dictū fuit p̄us ꝛec pena marie debe
tur his q̄ rāto bh̄ficio in̄gēt s̄nt. M̄ mī
fertūmī dānati q̄ rāto bh̄ficio tāto nō
re n̄ potuerūt qz noluerūt trahi ad amo
rē dei. Cū x̄ps offidit nob̄ dilectōez val
de grādē cū totū corp⁹ suū et oīa mē
bra sua morti exposuit. De q̄ dilectōe
ait Pet. Si dñs n̄ iesus x̄ps h̄uisset
tot mēbra i suo corpe q̄t s̄nt stelle i fir
mamētō et vūsq̄q̄s mēbrū singl̄ares
vīā h̄uisset oīa sigillatī morti exposi
tūet an̄q̄ vna aiām i faucib⁹ diaboli
dimississet ꝛec ille. fuit q̄ x̄pi passio
sufficiens p̄ redēptiōe totū h̄mānū ḡn̄is
s̄ maledicti dānati hoc n̄ cūctēs ma
gis cū occiderūt pctis suis q̄tū i eis fu
it Heb. vi. Rurs⁹ crucifigētes s̄bimēt
īps̄ filii dei. Et ita tristabūt valde qz
fructūa morte p̄ri liberari st̄voluissēt
fructū passiois suscipere. Quarta pena
erit qz nollēt se fuisse suscitatos: Imo
libent̄ aīe dānatorū illa tomēta vūlū
ma dīmitterēt. D̄q̄t⁹ dolor q̄ta tristi
cia īps̄ aiāb⁹ dānatorū i s̄tptiōe siue
reantioē corpm: qz oēs pene corpales
q̄ dicte sūt p̄us i aiām redūdabāt s̄t
gl̄ia corpm̄ in celo i aiām et iō aīe be
ate cū gaudio sua corpa resumēt et a
īe dānatorū cū tristitia. Logira corp⁹
putridū et plentū vermib⁹ et q̄tuz de
forme poteris pensare. Dico tibi q̄ aīe
dānatorū tale corp⁹ pl⁹ vellēt h̄re q̄ il
lus dānati cū p̄ntis illis cruciatibus.
D̄iḡt̄ aīa cur tantū placent hūc cor
pi. Cur illō nutris i luxuriis. i gula:
i octo: et aliis delectatioibus. Cur nō
i cogito illō tibi seruire et nō tu illi. Tu
desiderasti v̄r illō a te nō separes. Duz
eras i hoc mūdo et nō potuisti obtine
re q̄n p̄ mouē separes. Nūc optabis vt
sep̄et et nō poteris obtinere qz mors
fugiet a te. Talis pena merito erit il
lis q̄ nimis carnalis vixerūt ita q̄ cor
p⁹ erit aiāb⁹ carcer p̄petu⁹. Si in
firmantur voluptuosi aut q̄cqd̄ mali
in aliquo membro patiuntur stat̄ ap

ponunt remedium vadunt ad medici
adhibēt vnguenta imo quicquid sua
serit medicus obseruandū p̄ sanitate
corp̄is viligent obseruāt s̄z i infirmā
tur iū aīa non curāt nec querūt me
dicū imo fugiunt nolunt credere deo
īpos dirigētī ad salutē p̄ p̄dicatores
et confessores et iō nō m̄rū si dānan
tur sicut nō eēt m̄rū si q̄s infirmus
nolens credere medico moriretur. iō
notāter dicitur in rhemate p̄us allūp
to. Conuertantur in infernum etc.

Ecima et vltima quo ad p̄es

v sentem tractatum pena spiri
tualis est verecundum aspen

diū: qz damnati non solum verecun
dia corporali confundent̄ sicut confū
duntur hoīes nudi s̄z etiā verecunda
buntur et confundētur ex deuudatio
ne et v̄ssione sen cognitione suorū pec
catorum quod modo non sūt q̄ia pec
cata hominum nunc a solo deo vidē
tur et adhuc ex tali v̄ssione non curāt
ꝛec autem confusio spiritu alis erit
quadruplex.

Primo enim confundentur ex dei co
gnitione.

Secundo ex sanctorū v̄ssione.

Tercio ex aspectu dānatorū: v̄m̄.

Quarto ex inspectu peccatorum.

Pr̄ia igit̄ p̄ca cōfussio dānatorū eēt
ex dei cognitōe. P̄sare eī potestis q̄
ta eēt p̄fusso latrōi si iudex videret ip
sū surē i furto suo et hoc bñ sciret. s̄z
maior puelle verecūde si a p̄re suo iho
nelle cū viro videre. Tere maior cō
fusso erit dānatis ex v̄ssioē p̄re celest
tis. ꝛec ē illa p̄fusso de q̄ Jere. xvii. v̄
Die oēs q̄ te derell̄q̄rē p̄fūdēt recedē
tes a te i tra scribēt q̄m̄ dēl̄q̄rē venā
aīq̄ viuētū dñs. s̄z q̄re si sic p̄fūdūē
p̄dres cū sc̄t̄ q̄ oīa apta sūt et nuda
oculis dei. Vete qz vel nō credūt ve
re vel si in dubitāter credūt qz n̄e vi
dei dissimulare pctā qz nō punit ideo
nō curāt. Si ergo ex aliq̄ i honesto fa

Decima pena spiritualis

to vel homines verecundi pfundunt
 q̄to magis ex peō mortali q̄sūme deo
 displicet dānati confundentur Et hec
 pena erit illis q̄ modo noluerūt pfun-
 di sicut erubescere i petris ppter deum
 q̄ tñ non facerent corā hoībus Exem-
 pli huius Quidam bon⁹ vir cuidā fa-
 tue mulieri insequēti eā vt cū ea pec-
 caret dixit Veni et sequere me. Et cū
 eā durisset ad forū dixit. Assodo para-
 te. Que dixit Nō hīc vbi vident hoī-
 nes s; i domo At ille, Si tu non vis
 hoc opus hīc exercere ppter homines
 q̄ viderēt nec ego i domo ppter deuz
 q̄ videret Et hoc est q̄ dī hīs xlvj.
 Cū qd turpe facis q̄ me spectāte rus-
 beres. Aut spectante deo non magis
 ipse rubes. Et Boec. i. sine v. de sol.
 Magna est nobis īdita bñfaciēdi ne-
 cessitas cum cūcta agam⁹ añ oculos
 iudicis cuncta cernētis. Quot mala
 fiunt in occulto deus nouit. Si tñ
 feceris peccatū corā deo est remediuz
 vt non confundaris in eternū vt scilicet
 confundaris pfitando De qua confu-
 sione dī Ecc. iiii. Pro aīa tua nō pfū-
 daris dicere verū Est enī confusio ad
 ducē gloriā et grām. Quasi diceret
 q̄ duplex ē confusio quedā est aliquo-
 rū qui tñ verecūdantur et cōfundant
 reuelare in confessione petā sua q̄ ea
 tacent et hec ē mala Alia ē confusio
 qua pfundantur et verecūdant in cōs-
 fessione nō tñ sic quin dicāt petā sua
 cōfissa et hec ē bona pfusio ducens ad
 gratiā et gloriā ex qua confundit via-
 bolus et per quā enaditur confusio et
 na que tanta ē vt ea cogitare non pos-
 sum⁹ Secūda pena confussionis erit
 ex sanctorū visio Nō enī solus deus
 videbit peccata dānatorū s; etiā tota
 curia ecclesis. Vñ Ber. l. gmo vbi q̄ fe-
 rox raptis pugnabit habebit Cūcta
 q̄ cuncto rō cūctis archana patebunt
 S; quō poterunt sancti agēti et alii
 beati viderē peccata dānatorū cū nū

q̄ ad infernū descendant e tanta sit
 distātia parisi ad infernū Ad hoc dīc-
 Bonauen. in. iiii. di. l. q. iiii. q̄ facti vīs-
 dēt in speculo eterno penā reproborū
 vt faciat ad eoz glaz cumulatā Si qd
 hec cognitio faciet ad dānatorū pfū-
 onē Dico q̄ faciet Sicut magis con-
 funditur latro dñi elus furtū cognos-
 citur a tota curia alienus dñi q̄ si a
 solo dño ita magis confundent ad mī-
 u⁹ extensius ex cognitione curie cele-
 stis q̄ si a solo deo cognosceretur eoz
 rum peccatū Sciēt enī quō peccata
 eozum fuerunt visa in iudicio a cūctis
 et ad eozū confussionis cumulatū recoz-
 dabuntur illius vssionis pfundentis
 sicut si quis recordaretur q̄ peccatus
 suum viris honestis fuit et ē notum
 eō fundetur et verecūdaretur Et
 vt q̄ hec erit magna confusio dñi dāna-
 ti sciēt peccata sua nota fuisse et eē
 vrgini gloriose āgelis et sanctis dei
 qui tot erunt in illa superna hierusa-
 lē ciuitate. Et hec pena debetur illis
 qui sanctorū vltā deriserunt nec imi-
 tati sunt Sunt enī multi miseri qui
 veridēt et obloquūtur non solū p̄ san-
 ctorū vltā s; etiā xp̄j cōtemnētes sua
 p̄cepta et cōsimilia Exemplū i vitas
 patrū et cetera Illā ergo confusio ē
 dānati nō habituri essent si voluissēt
 sanctorū sequi vestigia vel die p̄cep-
 ta p̄spectisse et fecisse quia scriptū est
 in ps. Tunc non cōfundar cū p̄spe-
 ro in omnibus mādatis tuis Tercia
 pena confussionis erit ex aspectu dā-
 natorū naz sicut ex aspectu vicini tui
 pfusiones patris ex multis peccatis
 tuis Ino mulier cōfundetur in aspec-
 tu vtri ex multis suis miseris ita dā-
 nati vidēto mutuo sua peccata q̄ fue-
 rūt elo prius occulta confundent Nē
 tunc multi confundentur si viderēt
 eoz mala etiam ab hīs qui sunt illes
 et talib⁹ petis maculari Deus me⁹
 quot confussionib⁹ confundentur dā

nati q̄ tot erunt i illo carcere ppetuo
 nā a quolibz demōe ei alio dānato cū
 eis cōfundētur verecūdabunt rēpro
 bābūtur. r maxime hi q̄ maiorē opo r
 tunitatē salutis hūerūt Et pncipal it
 xccūdabunt xpiani i q̄bus apparebit
 caracter baptisimatō. et pcrāplius vi
 ri religiosi q̄ maiorē salutis occasiōē
 hūerūt et sm q̄ malora et plura pctā
 habebūt. Confundēturq̄ illi supbi de
 mones q̄ de celo ēpyreo ceciderūt: et
 maxime ille lucifer apostata cui dicit
 illud. Esa. xliii. Quō cecidisti lucifer
 q̄ mane oriebaris. Corrupti i terrā q̄
 vulnerabas gētes q̄ dicit cor. tu. i ce.
 ascē. su. ass. c. exal. so. m. sedebo i mon
 te testamēti in lu. aqul. a scēdā sup al
 tudinē nubia ero sicut altissimo Ve
 rūtū ad infernū detraherio i pfundū
 lacu. Nec confusio debet supbio q̄ s̄
 miles effecti demonibus deū cōtemp
 serūt voluntatē suā voluntati diuine
 pferentes. Nec etiā pena debet illisq̄
 nō verecūdantur publice r palā pecca
 re et suis malis exēplis alios corrūpe
 re q̄bus dicit Mat. xviii. Qui aut scā
 dalizauerit vnū de pu. allisq̄ in me cre.
 dē. et vt su. mo. assu. in co. eius r de
 mer. in pfun. maris. Quid aut scā
 dalū dicit Ni. de lyza q̄ scandalū ac
 tūc est dicitū vel factū min⁹ rectū pre
 bens occasiōē alteri rutne. Scanda
 lizare iḡr aliq̄ue est facere eū ruere i
 pectū mortale ex dicto vel facto suo
 malo. et hoc ē pprie necumētū ex par
 te ante qd̄ est recte p̄ caritatē. et ideo
 faciēs aliū sic ruere si faciat hoc ex i
 tentiōe seu ex aduertentia sp̄ peccat
 mortaliter. etiā si factū vel dictū ex q̄
 alijs ruit nō est de gñe peccatū mor
 talis sicut dicens mē dicitū iocōsu mu
 lleri itentione p̄trahēdi eā ad adulte
 riū est peccatū mortale ex ientioz fil
 ijs. Qui ergo scādalizauerit vnū de
 pusillis dicit aut pusillus quia nullus
 scandalizatur passive nisi in q̄tū pusil

lus id est parue virtutis quia hō p̄fec
 te virtutis ex dicto vel facto malo al
 terius non ruit in peccatū Expedi i
 ḡr c. i. scandalizati actus mō dicto
 vt suspendatur mola r. Loq̄tur eūā
 gelista ad modum terre palestinoz in
 qua cōdemnati ad mortē il galio saxo
 ad collū p̄cipitabātur i mare Expedi
 h̄ sensus est. i. meli⁹ eēt hōi mort cor
 poraliter q̄ ex malo suo exēplū facere
 aliū ruere in peccatū mortale quia ex
 hoc meretur mortē eternā. q̄ grauior
 ē morte t̄pali. Et ideo sequit. Ne mū
 do ab scandalis. i. mūdānis hoībuzq̄
 non curāt scādalizare p̄rios Necessē
 est enī vt veniant scandala Ibi nō est
 necessitas absoluta s̄ r̄m ex sup̄pōne
 Si enī hoies vellent viuere mundane
 et in oībus voluntatē adimplere ne
 cessario sc̄q̄tur ad hoc scandalū alloz
 q̄ non formidat p̄rimos scādalizare
 Veruntū ve hoī. i. cōminatō pene eē
 ne sibi affligēde p̄ quē scandalū venit
 actiue. i. p̄rimū scādalizando. Nec il
 le. Tales igitur q̄ h̄c non verecūdan
 tur alios scandalizasse: in inferno vere
 cumbuntur hoc fecisse. Quarta pena
 et vltima est confusio ex inspectu p̄o
 rū. i. ex aspectu iustoz huc sue ante
 quā d̄sq̄ dānar⁹ videbit maculam rem
 et turpē ex peccato suo Et ex hoc mul
 tū confundetur Eze. xliii. Cōfundan
 tur ab iudicētib⁹ sui. Sicut h̄ns vl
 ch̄rā vestē pfundit etiā p̄ se sic cecide
 rit in luto De⁹ meus q̄ta pfuso dā
 natis q̄ tā pulchriā aiām a deo suscepe
 runt: quia ad imaginē suam et eā ita
 sordide pfuderunt. De confusione r
 alle pene p̄us dicit et Et non dicit ip
 sis dānatis i loco illo infernali erunt
 ppetuo sine cessatione. Ec. xx. Cōfu
 sio illoz cum ipso sine intermissione.
 Sic ergo de iūctis inferni dolorib⁹
 pauca scripsit. Nō ei credo cor suffice
 re ad cogitandū nec os ad loquendū
 quot et q̄te miserie sunt in inferno.

Decima pena spiritualis

Qui si vult fugere a ventura ira faci
at dignos fructus pnie. Quid nobiscum
cedat ihes? receptor nri. Cui sit laus
honor et gloria. Expedita materia de lo
co infernali et penarum ibidem a dñan
dis tolerandis quas idcirco nobis de
us voluit reuelare vt illas effugere stu
deam? iuxta illud ps. Dedisti metuen
ribus te significatiouem vt fugiant a fa
cie arcus. sc. eterne dñationis vt libe
retur dilecti tui. Consequenter vidend
e de loco paradisi eiusque virtutis corpora
libus. sc. et spualibus cui? attracti et
illecti quibet nrm dicere possit cui? ps.
Inclinasti cor meum ad sciendas inuti
ficatioes tuas ppter retributionem sup
ple in gloria celestis bonis et iustis a sum
mo bonorum omnium largitore tribuenda.
Ad quam modo nobis possibilis cognos
cenda tale thema proponemus.

Enite benedicti pñs mel pos
sederet paratū vobis regnum a
cōstiturione nudi. Mat. xxv.
De regno victurū adiuvante iesu xpi
gratia in quo pax summa est et requies
pfecta et quo e stat? bonorum aggrega
tione pfectus. vt ait Boet. tria pñc
pñcia puncta deducemus

Primo vbi ponatur regni celorum hitarō
Secundo q et qñs sit in alibus gloriarō
Tercio q et qualis sit in corporibus
pñciatio

Et de his tribus dicem? hinc q ex scri
pturis sacris et dictis doctorum intelli
gere valeam? Nā sicut ait Aug. li. de
triplici habitaculo. Bona regni celestis
dicere vel cogitare vel intelligere
vt sūt nullū p carne vestit? Nullo ei
malora et meliora sunt q cogitentur
et intelligantur Nā scriptū e. i. Roy
ii. Quis uon vidit nec auris audiuit
nec in cor hoīs ascendit q pparuit de?
diligentibus se Regnū namq; del omni
fama malus et et oī laude meli? omi
scia inuisibilis? oī gloria q putatur
excellere? Regnū itaq; del plenu e lu

cis et pacis sapie et glie honestatis et
dulcedinis melodie et ieticie et beati
tudinis perennis et omis boni qd nec
dici cogitari pōt. At locus inferni ple
nus e tenebrarū discordie odii multie
miserie turpitudinis amaritudinis
offensionis doloris adulationis famis
stis ignis inextinguibilis tristitie vi
dicere pñtis et oīs mali quod nec dici
nec cogitari pōt. Quos celi sunt iusti
hoīes et angelis quorū rex e deus ops
At pñcines inferni sunt impi hoīes et
demonēs quorū princeps e diabolus.
Satiat iustos visio scōpū iostm et an
gelorū et sup oīa ipsius del. cruciat im
pios et peiores visio dñatorū holnū
et demonū et sup oīa ipsius diaboli
Nihil in regno dei desiderat qd nō i
uenitur h in inferno nihil inuenit qd
desiderat; nihil sentitur neq; videt In
regno dei nihil inuenitur nisi qd plac
satiat et delectat At pñ in lacu miserie
pñtis nihil vt nūquā sentitur nisi qd
duplicet cruciat et offendit Qd bonū
in regno dei abūdat et nullū malū oē
malū abundat in carcere diabolici nul
lū bonū. Nullus foignus in regno di
suscipit nullū dignū nullus iustus ad
infernū trahitur. hec Aug. Gaudeat
aut celestis patrie expedit cōsiderare
fm q possunt? intelligere triplici rōe
Primo qz facit lubentius seruentius
laborare Secundo qz dolorē laborantis
solet valde mitigare Tercio pñciatur
ut laborans valeat desperare. Primo
scē libētius rē. Laborans ei cito lassat
qñ nescit pñā laboris sui h qñ sit p
nisi sui magnitudinē tūc laboranti sus
tinet libētē bona opatur Et note igit
fortes i bello et pugnare cū antiquo
serpēte et accipietis regnū eternū Al
deo enī q piscator vel alius laborator
tota die et et qñ nocte laborat vt lu
crexit. vena. vel pauciores sorte ipso
magis si crederet mille marchas auri
quāto eēt agustia quā non sustineret

41
Prologus secundae partis principalis

Satis videmus ad oculū quot & quā
 tos labores hoīes mundi p̄ rebus trā
 stocis sustinet tā in terra q̄ in mari
 Sic q̄ gaudia vite eterne p̄saret las
 bares pro illa gloria īmarcessibili
 dēter assumeret. Eulgelate igit̄ pigri
 et cogitate luctari illud regnū qd̄ īg
 manet. Sed quid est qd̄ te oporteat
 facere pro eterno regno acq̄tendofis
 det x̄p̄s. **Mat. xix.** Si vis ad vitā īgre
 di serua mandata. **Secūda ratio** qz̄ do
 lorē &c. & plus dico qz̄ qui gaudia illa
 bñ atredēter p̄nas et tormenta non
 sentiret sic. de imitis martyribz̄ leḡ
Abocū abstinehī possit ī volio mei
 hoī amaritudinē suam amittit. Sic si
 modico tribulacōe nostras q̄ pati
 m̄r in illā maximā dulcedinē merge
 remus p̄fecto vel partū vel nihil sentī
 rem? **Tercia rō** qz̄ p̄olat &c. **Abode**
 rōs enī qz̄ p̄ multas tribulacōes opor
 tet nos venire ī regnū vel gaudet in
 tribulationibz̄? **Sperās** illas eē vtā per
 uentū ad regnū? **Opportuit** eī patī p̄z̄
 et itā intrare in gloriā suā. **Quod** igit̄
 nos cū illud regnū vudū p̄ p̄m̄ p̄dūf
 m̄? **Nō** igit̄ desperēt hoīes ī tribulati
 onibz̄ p̄ntis seculi s;̄ patienter se hāz̄
 beat et gaudeant qz̄ tales pene s̄ veī
 mus sūt meritoīe vite eterne et reg
 ni paradī ad quod vocabimur p̄ x̄p̄m
 si iusti fuerimus dū dicit hīs q̄ a dex
 tris ei? erūt thēma p̄positū. **Venite**
b. &c. **Quāle** gaudīū q̄ra exultatio q̄
 tū tripudīū q̄tū festū seris vel āgelis
 et hoīb? et toti curie celesti ī hac vo
 catione et inuitacōe ad regales nup
 tias ad vīstonem et dilectionem euz
 perpetua reuisione illius deitatis bea
 tissī. **Si** gaudeat paup̄ introitū? au
 lā regīa cui cibos et necessariorū p̄ vi
 ctu et vnica relectioe fiat sufficiens ad
 ministratio. quō non magis sine cōpati
 one gaudebāt iusti q̄ hic fuerit paupe
 et multa passi ī introitu illi? celestis
 aule vbi p̄petuo q̄nqz̄ desiderabilia

abundantissime ministrabuntur

Ideamus igit̄ primo de loco
 vbi erit tāta gloria. **Erīt** ne
 in paradīo terrestri qui ē loc?
 deliciarū de q̄ īngt sen. **De** p̄nt. **ii.** ait
 f̄ateor tercia q̄ n̄tione ī placere. s. vt
 hō in paradīo corporali sit postē q̄ in il
 lo p̄ncipio accipi p̄ōi quo terrā cōz̄ re
 motio aquis herbas et ligna p̄ouere
 iussit q̄ et si p̄ntis ecclesie vel future
 t̄p̄s tenet ad litterā tamen intelligē
 dum est esse locum amēssimūz̄ fruc
 tuosio arboribus magnum et magno
 fonte secundum **Qd̄** dicitur p̄ncipio
 antiqua transiatio vident ad orientem.
Uñ volunt in orientali pre esse paradīo
 logo interia cēte spacio vel maris vel
 terre a regionibz̄ quas incolunt hoī
 nes sceretū et in alto loco sicut vsqz̄ lu
 narē circuitū pertigentē. **Uñ** nec aque
 diluū illuc p̄uenerūt. **Hec** ille **Nō**ne
 talio loco sufficere p̄ōt hoī pro loco
 sue glē. **Rūdet** **Lon.** in dubio circa lit
 terā eiusdē vicēs q̄ duplex ē paradīus
 s̄m̄ duplicē statū hoīs. s. imperfectū
 perfectū. **Sed** m̄ statū ī perfectū para
 dis? ē loc? amē? in p̄ntis orientis de
 q̄ **St. Damas.** **Paradis?** enī ē dei manū
 b? in edē plantat? gaudit et exultati
 onis vniuerse p̄p̄tuaris. **In** hoc autē
 loco decuit hoīem poni vt esset ei fact
 illas p̄ueniēdi ad patriā et vt deus
 hoī oñderet beiuolentiā cui locū amē
 nissī nū ad h̄tandū p̄p̄auerat et sic a
 mēitas exterioris h̄ticult. **confidez.**
 delitio interioribz̄ q̄les h̄z̄ ania q̄ est
 tēplū dei et h̄bat aīma p̄m̄ hoīs. **Ex**
 tra autē hunc locū debuit hō p̄ducti vt
 melius cognosceret dei beneficū dū
 se videret aliūde adductum; et etiā vt
 oñderet per hoc q̄ homo non erat fa
 ce? ad ibi eternaliter h̄tandum; s;̄ tē
 pomū p̄grinādum. **Et** qz̄ deus p̄scie
 bat hoīem casurum siue hoīs casū in
 paradīo voluit eum collocare. vt per
 ei? electionē de loco voluptat? cogno
 scit.

De loco paradisi.

seeret sensibiliter quia bona spūalia al
 sisset p culpā cognosceret etiā nihilo
 nus quia esset vna inter eū q dno obo
 dit hūiliter et eū q ipsum ptemit. Et
 sicut dicitur doctores. paradisi corporalis si
 r est valde eminēs et alt? r iuxta eū
 noctiale in oriente qdammodo vges ad
 meridie. Est autē tāte altitudo vt illic
 non ascedant vapores i aere eleuati.
 s; sit ibi aer mūdus et purus ydone?
 statul: pperuitatio r ppter puritatem
 aeris ibi esse pteparantiā caloris. Quā
 aut dicitur vsq; ad lunarem circulu
 plingere hoc non est viciū s; m stū: s;
 s; m quandā ppletatē sicut q; s; forat
 i raritate et lussositate tranquillitate
 siue quia vapores qbus vñatur luna
 illuc non pertingunt et in hoc paradiso
 erant ligna diuersi gñis. Varietas ve
 ro lignorū sub tribus differentiis ppe
 henditur s; m q; ad triplicē vtilitates
 hoīspoterat ordinari aut ex parte cor
 poris aut ex parte aie aut ex pte pūn
 cti. Si ex pte corporis sicerant ligna
 fructifera que pbebant ei alimēta ad
 corpus sustentationē. si ex pte aie sic
 fuit lignū scie boni et mali quod ordi
 nabat ad obediētie hoīs pbatouem.
 Si ex parte cōiuncti sic erat lignum
 vite quod faciebat ad hūanc vltē ppe
 ritatē. De his autem lignis duo tan
 tū nominata sunt ppter speciales esse
 ctus propter quos de? illa duo ligna
 collocavit i medio paradisi et vñū iu
 xta alterū posuit vt ex vno cōcipet hō
 affectū amoris: et ex alio affectū timo
 ris. et quā si opposita iuxta se posita
 elucescerent: et faciendo abstinentiaz
 ab vno mēteret habere sufficientē re
 fectionē ab altero. Et hoc est qd dicit
 Aug. in de ci. dei loquens de pñis p
 entibus. Star? immortalitatis eis de
 signo vite quod in medio paradisi eū
 arbore vetita simul erat mirabili dei
 gratia monstrabitur tñ r alios sume
 bant cibos. ppter vnā arbores que su

erat interdicia de? aut homi lignum
 illud pphibuit propter obedētie meri
 tum acquirēdū ex parte hominis r
 ppter ostēdēdū sue iurisdictōis dñituz
 quod habebat in hoīe vt per hoc vñ
 ceret q; deo deberet eē subiect? et q;
 tum etiā dīfferet inter eū qui obedit r
 eū qui contemnit ei? impētiū. Nulla
 igitur fiebat ex hoc homi i iuria im
 mo: fiebat vtilitas dñi pceptebatur ad
 eius eruditionē et meritū amplificati
 onē quod si contrariū euentū hoc fuit
 ex culpa sua ex qua conuertit si bi bo
 nū in malū sicut impiis et peccatori
 bus bona cōuertuntur in malū prop
 ter istuz tñ euentus pūnsionē non de
 buit deus dimittēre dare mandatum
 quia ordo et decōr q; attēditur in ope
 ribus dei secundu regulā diuine saci
 etie non v; intermitti ppter incōmo
 dū sicutus specialis creature ppter
 rea ex illo malo et epide sequenti po
 terat deus sciebat multo magis bo
 num elicere. Et vt dicitur di. xx. ii. cō
 plecto numero electorū oēs s; ad mē
 ora transferentur vt essent sicut ange
 li dei in celo dicit tamē magister. In
 certū nobis relinqtur vtrū simul trās
 ferent an p successiones. Hec ille. Ec
 ce igit paradisu terrestrē descriptū quo
 ad aliqua et patet q; ille post resurre
 ctionē non erit locus i quo erit beati
 tudo ppetua. Est igitur ali? locus mē
 to nobilitor vno qui s; m statū pfectum
 hoīs ipsi congruit. sc; celū empyreuz
 de quo celo dicit magister di. vi. li. q;
 dicitur empyreuz id est ignis a splē
 dore non a calore q; statim factū āge
 lis repletū est et Bon. di. iii. sup mēas
 Notandum inquit q; quatuor fuerūt
 primo data scilicet celū empyreuz āge
 lica natura materia et tps ratio vna
 quā in principio de uerūt pma in oī
 genere dicit. s; in rebus et mensuris
 in rebus corporalibus r spūritualib?
 et in corporalibus actiue et passiue

Quis igitur prima inter subas spuales est angelus, prima inter subas corpales actiuus est celus empyreus, et prima inter passiuus est materia elementorum, et prima inter mensuras est tempus, quia non tamen dicitur mensuram durationis; sed etiam egressio omnis, id est hec quatuor dicitur prima creata; Hec ille, Ecce igitur charissime ubi erit tua perpetua mansio; quia in celo empyreo, Bon. vi. ii. inquit, quis sancti parati loquantur de hoc celo, quia latet noster sensus, et per hoc ad minus quod ponere est celus empyreus sicut dicit sacra scriptura, Gen. x. In principio creauit deus celus et terra etc. Strab. exponit de celo empyreo, et hoc probat per se sequentem, quia firmamentum et celus aquae facta sunt seculo die. Et Damascenus hoc exponit, In principio creauit deus celus, id est stellis sperice forme ponendum est etiam illud celus quia persuadet ratio finis triplex, vna est perfectio vniuersi. Alia est propter motum firmamenti, et tertia principalis propter habitationem hominis beati. Et quoniam finis imponit necessitatem hiis que sunt ad finem propter perfectionem vniuersi necesse est ipsius esse vniforme quia cum celus sit luminum disforme si non esset vniforme non esset vniuersum completum propter motum firmamenti, ponendum est ipsum esse immobile ut motus mobilis fiat circa immobile sequestratum et intra continens immobile. Tercio propter habitationem hominis beati ponendum est celus empyreus immobilitatis perfecte ut habitatio congrua suo habitatori. Ex hiis ergo colligitur quare sit factus et cuius sit dispositionis inter alios celos; quia vniforme immobile et luminum status perfecte. Hec bona. Ad oppositum huius dicitur in passionali sanctorum et seculo ascensionis. In hoc igitur celo empyreo christus residet et est spiritualis et propria eius mansio et angelorum et aliorum sanctorum. Et congruit hec habitatio habitantibus

Illud enim celus ceteros celos excellit dignitate, et prestat et ambitu, et ideo est pueniens habitatio christi; quia omnes celos rationales et intellectuales transcendit dignitate eternitatis; sicut in immobilitatis, et ambitu prestat. Est etiam congrua habitatio sanctorum angelorum et hominum qui fuerunt vniiformes in operatione, immobiles in dilectione, et luminum in fide sicut in cognitione. Hec ibi hi. de me, vi. ii. dicit, hanc hoc celi seculi angelus repletus non repletione occupationis sed quia omnes angeli ibi creati fuerunt. Sicut ciuitas ubi repleta hominibus quam hita toris eius in sufficienti et apto numero sunt. Hec ille. Hec habitatio sanctorum angelorum et beatorum dicitur ut iam dictum est celus empyreus; paradus; domus dei; regnum; terra viventium; et multis aliis nominibus nominatur de quibus post dicitur satis. De hoc dicitur Baruch, iii. Misrael quod magna est domus domini et ingens locus possessionis eius magnus et non habet finem excelsus et immensus. Quod charissimi mihi quod poterit ad hanc locum peruenire. Quantum gaudebit quoniam exultabit et letabitur solus deus nouit. Deus meus quantum nos diligis qui nobis carnis et miseris peccatoribus tantum et tale palacium preparasti. Secus thoma, iii. u. dicitur. c. lxxvii. ait. Quia locus ubi porcionari locato consequens est quod cum corpora resurgentium proprietate corporum celestium consequent etiam in celis locum habeant vel magis super omnes celos ut sicut cum christo sint cuius virtute ad hanc gloriam adducunt. De quo dicit apostolus ad Eph. iii. Qui ascendit super omnes celos ut adimpleret omnia. Frustrum autem videtur contra hanc diuinam promissionem ex naturali elementorum inclinatio; arguuntur quasi impossibile sit corpus hominis cum sit terrenum et secundum naturam in finem locum hunc se elementa leuia eleuari. Manifestum enim est quod ex virtute anime est quod corpus ab ipsa perfectum in

Prima gloria anime

elinationes elementorū non sequatur
 Ipsa est anima sua virtute etiam nunc
 prius corpus quod vultus ne ex dicitur
 erate elementorū dissoluatur et virtute
 etiam ante motum corpus in altis eleva
 tur et tanto amplius quanto virtus mo
 tiua fortior fuerit. Manifestum est autem
 quod sic anima perfecte virtutis erit quasi deo
 per visionem coniungatur. Non igitur de gra
 ue videtur si tunc virtute a se corpus ab
 omni corruptione seruet inuincit et su
 pra quoniam opera eius. Nec etiam huius
 permissioni diuine impossibilitate affert
 quod corpora celestia frangi non possunt ut su
 per ea corpora gloriosa subiacent. quia a di
 tute diuina hoc fiet ut corpora gloriosa sit
 cum aliis corporibus esse possint cuius
 rei indicium in corpore christi precessit dum ad
 visum. Inanis clausura irruit. Hec. s. tho.
 De hoc ergo regno nobis promissio dicitur.
 Venite benedicti patris mei etc.

Ed quia gloria corporis erit
 ex redundantia ipsius anime
 spargeretur propter dicendum est
 de gloria ipsius anime que erit in decem.
 Primo erit vel nihil clara cognitio
 Secundum elusum tota dilectio
 Tertium perfectum ac firmum iudicium
 Quartum verum gaudium et letitia
 Quintum omnium rerum abundantia
 Sextum honor magnus insuperabilis
 Septimum animarum decore mirabilis
 Octauum completa pax interminabilis
 Nonum satietas desiderabilis
 Decimum felicitas inuariabilis
 Sed quid dixi. x. cum dicitur in fine li
 bri de compendio veritatis theologice
 quod tot ibi et tanta sunt gaudia quod omnes
 arithmetici huius mundi non possent
 ea enumerare omnes geometrici non
 possent ea mensurare omnes grammatici
 et dialectici et rhetorici non possent ea
 sermonibus explicare quia oculus non
 vidit nec auris audiuit cetera. Dixi
 ergo decem ad aliquam consolationem
 nostram exhortationem et desiderium

insammandum ut sic virtuose hinc vi
 uamus ut ibi peruenire valeamus. Ne
 autem offit doctor sanctus in illis. d. ge
 stes. c. xliii. finis cuiuslibet rei est in
 quod terminatur appetitus eius. Ap
 petitus autem cuiuslibet rei termina
 tur ad bonum. Sic enim philosophi
 distinguunt bonum. Quod omnia appe
 titur in finis igitur omni est bonum. Hic
 etiam. c. xliii. cognitio diuina finis
 ultimus hominis est et cuiuslibet intelle
 ctualis subie. Joh. xvii. Hec est vita et
 eterna ut cognoscant te soli verum deum
 et quem misisti Iesum christum finis igitur
 intellectus et bonum est verum et per con
 sequens verum finis premium verum
 Est ergo ultimus finis hominis cog
 noscere deum. Hec ille. Petrus de a
 quila in illis. ait. finis cuiuslibet rei
 habentis esse ab alio est duplex scilicet fi
 nis cuius et finis quo finis cuius et
 exterior est desiderabile perfectum. s.
 finis interior siue quo est operatio me
 diante qua coniungitur res ipsi pincipio
 plo. Et quia beatitudo secundum omnes est finis
 rationalis creature ideo conformiter di
 stinguatur duplex beatitudo. s. vna in
 terior formalis et cantus. s. vltima ope
 ratio perfecta ad quam potest beatifica
 billis natura attingere. Alia est beatitu
 do exterior obiectiua et increata scilicet
 vnus deus et trinus. et ista vocatur
 beatitudo obiectiua quia ex ista in ta
 li beato beatitudo causatur. Secun
 dum dicitur et b. Aug. s. de doctrina christiana
 Res que nos beatos faciunt sunt pater
 et filius et spiritus sanctus. beatitudo autem
 formalis consistit in coniunctione cum
 obiecto nobilissimo. Hec ille. d. quoniam
 gaudium vobis clare tam perfectis
 s. muni obiectis. Cogita quantum gau
 det homo videre rem pulcherrimam
 quam multum desiderabat videre. s.
 vere nihil est vel quasi nihil de visio
 ne cuiuscumque rei create quantumcum
 que pulchre et gaudio eius in comparati

erit dei clara cognitio

one ad illā visionē suę intellectiōnez beatā. Hęc autē visio clara erit de quatuor. Nam

Prīo videbunt deū in quē p̄sus crediderunt. Sc̄do videbūt serōs q̄ tanta bona meruerūt. Tercio videbūt p̄tā q̄ antea cōfiterunt. Quarto videbunt infernū quē pudenter fugerunt

Prīo igitur videbunt deū rē De qua visione ait beatus Augustinus in li. de triplici habitaculo. Sicut enī per speculū vidētū trinita nobis visio illustrat quia nos ipos et speculū et quicquid ē p̄sus videmus Sic speculū diuine claritatis et ip̄s deū vidēmus quāntū possibile est creaturę et nosmet ipos et ceteros vera et certa sc̄ia cognoscemus

Tunc iustis manifestus erit q̄ vnus ex vno natus sit alter ex duobus processit et quō pater non processit filius tempore s; origine nec spiritū sanctū et quō mundus erat in deo anrequas in semet ipso esset mundus. Tunc videbunt suas aīas et virtutes intimas et sp̄s angelicos. Hęc Augustinus. Albertus magus in sacramentali. Tāta inq̄ est sc̄ia q̄ preterit op̄ p̄fectiōnez futurorū nihil latebit et plus sciet vetula q̄ liber in illa gloria q̄ oēs clerici et p̄b̄i scire potuerūt in hac vita. i. Doct. xlii.

Videmus nunc per speculū in enigmate tunc autē facie ad facie. Nunc cognosco ex parte tunc autē cognoscam sicut et cognitus suus. Glosa.

Nunc enī ymagines veritatis per fides videntur. tunc res ipsa vel speculū est animus in quo aliquo modo deum cognoscimus. s; in enigmate. sc; obscure. tunc autē vidēmus facie ad faciem id ē manifeste a simili vultu se intuentium. Est enī quedam visio huius temporis. Erīt altera futuri. Illa per fidem illa erit per specie. Et nunc non alit solū s; etiā ego cognosco ex parte. i. obscure imperfecte. Tunc autē cognoscam sicut et cogni-

tus sum. i. videbo promissa sicut videor a promittente. i. cognosca deū sicut et ipse me cognouit. De q̄ iocundū erit habere clarā noticiā tā perfectissime nature. Nos enī experimur ip̄e q̄ dū videmus aliquem bonū clericū et sapientem multū vellemus habere scientiā illius. et dicimus. Vt nā talis posset michi dare scientiā suam dum morietur et ego superuivam. Scientia autē de deo clare nota maior erit omni scientiā hominis huius mundi. Unde beatus Augustinus. xlii. de ci. Deus ita nobis erit conspicuus ut videatur spiritus a singulis nobis in singulis nobis videatur ab altero in altero videatur a semet ipso in semet ipso videatur in nouo celo et noua terra atq; in omni que tunc fuerit creatura videatur. Hęc ille. Et breuiter sicut intelligo vbiq; et in quocunq; vis debetur deus sicut et nunc angelū vbi cunq; sint siue in celo siue in terra vident deū et ita boni latronis aīa in inferno vidit deum clare et fuit beata. s; hęc visio vlcitur paradisi decente christo eidem. Luc. vltimo tercio. Nobis tecum eris in paradiso. In cōpendio veritatis theologice dicitur priā dos ante ē cognitio qua diuina eētia videbit ab oib; tota s; non totali. i. uō put ē infinita Videbit tñ diuina eētia sicut ab vno q̄ ab alio sicut ibi. sol diuersimode a diuersis aspectibus vel eadē s; a diuersis legib; diuersimode sicut op̄ oculū magis vel minus ē discipulis? Nā inq̄tū vna pōna magis erit p̄fecta in luce gl̄e q̄ altera tāto p̄fectius op̄abit circa vñū et tōē sicut. Vt debemus ergo deū in se et deū in nobis et nos in deo et deū in creaturis et creaturas in deo. Hęc ibi. Notanda tñ q̄ essentia vt infinita ostendit beatitudo creaturę autē videtur in ipsa non nisi ex consequenti et comitante.

f. iiii.

Prima gloria anime

Uñ Au. in v. confessionis. Qui videt te et non illa beat? est: qui videt illa et non te nō ppter hoc beatus q̄ videt te et illa non ppter hoc beator s; ppter te solū beatus. Et videt aliquid q̄ intellectus creatus possit p̄ficere i cognitōr; multitudīne circa creaturas v̄sas in essēcia v̄lūna absq; p̄fectu etus in cognitiōne essētie v̄lūne q; p̄r cognitiōne illarū in v̄lūna eēntia nō augmētāt eēntialio beatitudo nec per illoꝝ subtractionē diuiniuit tñ a liq; modis beatitudinis cōsistit i creaturis. Uñ Au. Non cognitiōr; deis nemo sapiēs pōt eē Nota etiā q; deus i labitur ipsa beatis s̄m familiarissimā; iimitatē. Illapsus tñ del duplex est. vnus eēntie del in eēntia anse. et hoc illapsu cōseruat eam inesse: et sic illabi eur of creature intimaudo se eēntie illius inq̄tum deusitūmior est cullib; creature q̄ ipsa s̄bi. Sic autem non beatificat q; sic ofe creatura esse beata. Illus illapsus del est vt obiecti in bene eē atam p̄ficentis et ex ista iimitate nihil apparet nisi quasi deus. Sicut ferrū candēs in igne lucet et ardet vt ignis: sic q; non apparet aliud eē q; ignis et hoc eē penetratiōe ignis in ferrū. Iubatur q; deus i ponitaz intellectiua et ipsam purgādo ap̄ilus illuminat vt videat clari. Et hec sunt mira et intellectu difficilla pro statu isto. Hec autem v̄sso beata succēdie fidel per quā mere mur ad hanc clarā v̄sionem peruenire. In libro de virtutibus: Ex fide cum fidel rectitudine quasi ex perfecta augmentatiōe vita eterna inferitur. Ex fidei cū vite prauitate mors eterna p̄cluditur. Et Ber in sermone de vigilia dñi. Illamīnus nobis lumē sciētie p̄uicq; de huius mundi tenebris transeam? ne de tenebris trāseamus nō tenebras sempiernas. Que ē nisi ista scientia Profecto scire q; veniet dñs et sic qā ve

niet scire nō possumus at si q̄s dicat ista sciētia ē oim. Quis enim uesciat vel nomitenus fidels q; ventur? est. iudicabit v̄uos et mortuos et reddere v̄nicuiq; iuxta opa sua. Sed vere nō oim ista est s; nec multoꝝ. Paucorū est q; reuera pauci sunt q̄ saluant. P̄uicq; cū illi q̄ male fecerint exultant et letant in rebus pessimis vt sciant vel recogitent q; veniet dñs. Si dixerint ipsi tu noli credere q; q̄ dicit se nosse deū et mandata eius non custodit mēdax est. Non eī ita se omī i p̄ritate polluerēt si dñm venturū fore scirent s; formidarent et vigilarent v̄tq; nec s̄titerēt tam grauitē p̄fodi v̄omū seu conscientias suas. Sciētia autē illa in primo gradu operatur penitūdine et dolorē et risum in iuctum cantū in planctū et gaudiū in merore cōgertit vt incipiant tibi displicere q̄ vehementer ante placuerāt. et illa specialiter horreas q̄ specialiter apparet has. In sc̄do vero gradu operat correctionē vt iam non exhibeas mēbra tua arma iniquitatis pctō s; coherceas gula iugules luturia superbiā dep̄lmas: et factas seruire sanctitati corpus qd̄ ante serulerat iniquitati. Penitudo eī sine eorectione nō p̄dest. Qui eī baptizatur a mortuo et iterū tagit eī nihil p̄ficit laualis eius: s; hec durius haberi non possunt nisi circa se multa circumspectione mēs n̄ra inde festa vigilet et attendat. In tercio gradu operatur sollicitudine vt iam incipiat sollicitius ambulare cū deo suo et ex omni parte serutee ne vel in leuissima re tremende illius maiestatis offendat aspectus. In penitūdine ardetur in correctione ardet in sollicitudine lucet et interius exterius renouatur. Sic tam resp̄rare scripit a tribulatione malorū et dolore et timorū magnitudinem spiritali leticia temperare ne suoz; enormitate scelerum

abundantior tristitia absorbeat. Hinc et si iet iudicē sperat i saluatoze eius sã i a' o timor & leticia obedētē & obul ent sibi. Plerumq; timor leticiam su peret. Leticia sepe timorem excludat. Et infra sui gaudit archani felix con sciam luctamie hmoi indelinetē cō sictur donec qđ mortale ē absorbeat. a vita donec euacuetur timor qđ ē ex parte et succedat leticia quod perfec tum est q; non timor sempitern' sed leticia sempiterna erit. Hec ille Hec. ē igitur fides cui succedit visio clara. De hac ē articulus dicitur. Credo vi tam eternã Ideo qui habet fidem de vita eterna sollicitus debet esse quō illi prodeat. Si cum tanta sollicitudi ne puidetur huic misere vite de qua nemo certus est per diem. Pra sollici tudo debet eē puidendi illi vite de q̄ certus est q; erit eterna. Et si dicatur q; vnu est interitus homiē et in mē? toz. Ecc. iii. Dicendum ē sicut Greg. q; Salomon in illo libro diuersas per sonas in se suscepit & qñ dicit qmēs imperita sentit vt in verbo proposito. quandoq; vero q; ratio bene disposta decernit vt eiusdē. s. Quid habet am plius stulto sapiens nisi vt pergat ill' que vbi est vita. Et eiusdē. q. Corda filiorum hominum implētur malicia et contemptu in vita. s. et post hoc. ad inferos deducuntur. Et si dicatur tre rum illud apll. s. ad Ihy. vi. vbi dicit de deo qui solus habet immortalita? tem. Respondeo q; sibi immortalitas pro immutabilitate accipitur quã nō habet creatura per naturam & cetera. Primum igitur premium beatorum erit diuine essentie clara visio que vi sio clara visione obscura acquiritur quia scriptum est in ps. In lumie tuo videbimus. lumen. Secunda visio siue cognitio erit illi sacratissime Vginie matris dei marie tot milia angelozū sanctorum et sanctarum. Quis pos

set pensare illius societatis pulchritu dinem decorem et ornatum. Sta & de moraze in hac cogitatione. Nec hic loquor de visione corporali sed intel lectuali que nobilior erit multo visio ne illa corporali de qua dicitur infra. Si pulchrum est videre regem aut re gnam in decore suo. q; pulchrius erit videre illã reginam celi in gloria celi. de qua propheta ait christo. Assitit regina a dextris tuis in vestitu deau rato circumdata varietate. i. chritate illa qua diliguntur a deo & deum vni git & illius virtutibus videbitur q; ip sa sit mater dei & quomodo filius dei concipere meruit. peperit manēs vir go: lactauit nutriuit et portauit ac in passione associauit quomodo per eam mundus redemptus est et agetica rui na reparata. q; us honor illi a deo ab hominibus angelis et sanctis exhibe tur cogitet qui potest. Videbitur quō sit exaltata super omnes choros ange lozum: et breuiter tot ce tanta mira? bilia de ea cognoscentur q; mortalis pensare non possit: immo etiam om nes ordines angelozum eum admira tione ipsam cognoscent et videbunt. Videbit etiam quilibet beatus nouē ordines angelozum de quibus dicitur Daniel. vii. Millia milium ministrabant ei: et decies centena milia assiste bant ei. Ubi ait. Nico. de lya. Notan dum q; hic ponitur numerus determi natus pro indeterminato. quia ange li sunt in maximo numero nobis inde terminato. Quanteum igitur mirabi le videre tot angelos. Sic regina sab ba vt dicitur iiii. Reg. x. Videns sapi entiam salomonis et ordinem mibus stramentum vestesq; eorum et cetera non habebat ultra spiritum vt dicit; ad regem verus est sermo quem au duit in terra mea. super sermionibus tuis et sapia tua et si credebã narrãti bus michi donec ipsa vidi oculis me

Prima gloria anime

Is q̄tomagis debem? credere esse mirabilis videre illi? regis regi ordi- nem sibi assensentium angelorum. Quanta est comparatio salomonis et sue domus ad domum regis eternis. Terte quasi nulla immo nec proprie possumus capere donec videam? illi? domus eterne puritatem. quid dicam de visione tot sanctorum et san- ctorum de quibus Apoc. vii. Audiu- numerum signatorum centum quadras- ginta quattuor milia ex omni tribu filiorum israel. Et tribu iuda x. Et sequitur. Post hec vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus et tribubus et populis et linguis stantes ante thronum in conspectu agni amicti stolis albis et palme in manibus eorum. Unde hic ponit numerum electorum de iudeis et postea de gentibus ibi. Post hec vidi Et quia pauciores fuerunt electi de iudeis id eo ponitur certus numerus et finitus scilicet cxxiii. milia de gen- tibus vero ponitur numerus infinitus? tamen per hunc numerum secundum vanam gloriam intelligitur numerus omnium electorum quia est certus et finitus deo. Post ea ponitur incertus numerus eorumdem quia nobis est i- certus. Item abbas Joachim dicit c. propter promissam beatitudinem. In eo enim transitur a leua ad dexteram. propter decalogi impletionem et e- uangelici sacramenti significationem filii. propter virtutum exercitationem millennarius propter omnimodam per- fectionem. Unde mille est nomen vi- rum in numeris nec est ultra propri- um uocem nisi sumptum ex prioribus numero. Videre ergo tot sanctos val- de gloriosum est. fugiamus malas societates ne tam grata societate pri- uemur transeamus cum regina sabba ab his terrenis ad contemplandam illam celestem iherusalem dicente Aug.

in enchyridion. Si consideremus fra- tres charissimi que et quanta sunt q̄ nobis presentantur in celis viderent animo omnia que habentur in terris. Et sequitur. Que autem ligna vel- quis intellectus capere sufficit illa superne ciuitatis quanta sine gaudia angelorum chorus interesse. cum be- tissimis spiritibus glorie conditoris assistere presentem dei vultum cerne- re incircumscriptum lumen videre nub- lo. motis metu affici incorruptionis munere letari. Hec ille. Consideret igitur quis tante societatis. iocunditatem letitiam et gaudium. Si pul- chra societas huius mundi bonorum virorum gaudentium et letantium letificat aliquem secundum illud aposto- li. Gaudere cum gaudentibus. Ro. xii. quanto magis visio tante societatis scilicet tot angelorum sanctorum et sanctorum erit gloriosa. Solus deus et hi qui hac leticia perfruuntur tan- tum nouerunt gaudium. De hac ante- visione beatifica loquitur beatus Au- gustinus in sib. de triplici habitaculo dicens. In hac visione trina scientia pascitur homo. Sicut enim per specu- lum vitreum trina nobis visio ministrat quia nos ipsos et speculum et que- quid presens est videmus. Sic per spe- culum deum claritatis et ipsum deum videmus quantum possibile est. cre- ature et nos ipsos et ceteros vera et certa scientia cognoscimus. Tunc ab- dita creaturarum et inferni videndo deum videmus. tunc iustus manife- stum erit quomodo deus est inuisibilis nisi per gratiam supple incomper- abilis et sine fine ante omnia quicquid interest inter nasci quod ad filium per- tinet et procedere quod ad spiritum sanctum excepto quod unus ex alio natus sit. alter a duobus processit et quomo- do pater non precessit filium tempore. sed origine nec spiritus sanctus hec

Augustinus. Sed dixi tertio q̄ beati videbunt peccata que ante commiserunt; Sed diceret quis quomodo hoc erit verum cum peccata eorum sint per contritionem et confessionem deleta ipso deo specialiter indulgente et illa remittente; sicut orauit propheta dicens. Et secundū multitudinē miseracionis tuas dele iniquitatē meam. Si sint ergo deleta quomodo videbuntur. et a quo videbuntur. hoc est quod ait Anselmus libro de similitudinibus di. Quid est hoc peccata que fecit facti sunt omnes. Ad hoc ea confessus sum ut deleantur et nulli amplius pandentur. Et respondet super his verbis. Cum tu in illa gloria ab omni crimine foede purgatus vultus dei presens asiteris. ingratus ne ei poteris esse pro tanta misericordia quam tibi fecit remissis illis delictis. Non iniques. Et vnde gratias ages si nihil eorum vnde lute gratias illas debeas in tua memoria habes ut igitur in illa laudibus eternaliter locuderis semper de quanta miseria sis erutus et puto coronam id est gaudium habebis. Cum ergo singulorum conscientie singulis pateant confiteri a deo ea quoque peccata cunctis aliorum patere pro quorum curatione tu deo gratiosus existeris assidue non ad tuam confusioem sed ad magnam dei misericordiam eiusque glorificationem tuamque congratulationem. Non enim pro peccatis malorum cordis angustia per met scelorum tuorum magis puochir quod aliquē magis olim vulneribus sanctum tamen ab omni parte sanatis ab omni languore molestia premittit. Cum integra sanitas perfecta in iudicia plena remissio securam omnium offensioem nisi in punitas tibi certo ariserit cognitio vel recordatio peccatorum tuorum in nullo tibi magis horroni vel confusioem valebit quod est modo beato Petro apo-

stolorum principii ablutatio sua contra christum negauit beate marie magdalenae peccata sua et multis aliis quibus multa sunt donata crimina. vnde super hoc agnitio delictis velut enormi ac feda infirmitate pietas virtus sapientia medici qui re sanant sublimis ac cunctis admirabitur laudabitur et magnificabitur. Laus autē et magnificentia glorie dei si bene aduertis tu a glā est. Hec Ansel. Hoc quippe est quod ait apostolus. Rom. sexto. Scimus quoniam diligenter deus omnia cooperare in bonum his qui secundum postulum vocati sunt sancti. secundum propositum id est secundum dei predestinationem vocati sunt sancti vnde gloria intelri. Scimus hoc quoniam dicit deus id est mandata dei seruantibus omnia prospera siue aduersa siue etiam preterita peccata conuertuntur in bonum id est in eternam beatitudinē et per excellentiam delicti sunt quasi bonum bonorum. Et si de peccatis remissis a deo sit gloria et iocunditas quid erit de meritis etiam gaudebit se vir tuose vixisse et carnis mundus et demeritis temptatōes superasse et forte malus erit gaudium se bona fecisse et mala euasisse et hoc est pro quod ex bonis meritis acqris gloriā illā sempiternā sicut ex peccato inoz. acqris dānatōes et. et pro plura merita feceris tāto apud dei preiudicium. In de. p. m. mā. m. s. b. Domini prois ait Ni. d. l. p. v. scā. glā. ce. testis tū se mlti qd. d. v. d. i. c. t. o. e. s. q. r. q. u. i. s. t. r. i. d. o. b. i. e. c. t. i. b. i. t. u. d. i. s. n. u. l. l. ā. d. i. s. i. h. n. s. t. n. e. x. p. t. e. b. r. o. n. e. d. i. u. e. r. s. t. a. s. i. p. e. i. p. r. e. d. o. m. i. d. o. b. i. e. c. t. i. s. s. y. v. a. r. i. e. t. a. t. e. m. e. r. i. t. o. r. u. m. q. u. i. a. l. i. q. u. i. d. o. c. e. t. c. l. a. r. i. t. e. s. r. u. i. s. s. i. f. i. n. i. m. a. s. o. l. i. t. a. t. e. h. i. s. t. r. u. s. c. h. a. r. i. t. a. t. i. s. q. u. i. f. a. c. i. t. a. i. a. z. c. a. p. a. c. e. b. e. a. t. u. d. i. n. o. h. e. c. i. l. l. e. E. t. r. e. u. e. r. a. s. i. h. u. i. s. g. l. o. r. i. e. m. a. g. n. u. m. h. a. b. e. r. e. s. m. u. s. d. e. s. i. d. e. r. i. u. m. c. e. n. a. r. e. m. u. s. a. d. o. p. e. r. a. v. i. r. t. u. t. i. s. e. t. m. e. r. i. t. o. r. i. a. s. c. l. e. n. t. s. a. n. c. t. i. q. u. i. t. a. n. t. i. s. d. e. s. i. d. e. r. i. s. c. o. n. a. t. i. s. u. n. t.

Secunda gloria anime

hanc gloriam acquirere ieiuniis vigiliis orationibus et aliis opibus charitatis. Et vere multum diligenter pro hac gloria habenda laborare nos oportet attentione solutione christi. Luce. xlii. facta curam ab eodem christo querenti. Domine si pauci sunt qui saluantur. Iesus autem dixit. Contendite intrare per angustiā portam quia multi dico vobis querunt intrare et non poterunt. **Uñ** Nota de lyra super hunc textum dicit: quod in penitentibus est triplex difficultas ad opera virtutum. Una est ex corruptioe nature per peccatum primorum parentum ex qua tanta est in humana natura promptas ad malum et difficultas ad bonum. **Uñ** quod dicitur. **Ben. viii.** Sensus et cogitatio humani cordis propria sunt ad malum ab adolescentia sua. **Secunda** difficultas est in pluribus quod ex peccatis preteritis causatus est in ipsis peccantibus quidam habitus vel saltem dispositio inclinans ad peccata similia. **Tercia** ex difficultate operis virtuosus quod virtus est circa bonum et difficile. et ideo modus penitendi ad hoc quod sit efficax debet cum magno conatu fieri. **Hec ille.** Et hoc est quod dicitur a christo. Contendite intrare per angustiā portam. Et per hoc etiam soluitur questio proposita de paucitate saluandorum nam pauci respectus inueniuntur ita seruide penitentes quod non impediant propter difficultates ideo subditur. **Nulli** querunt intrare et non poterunt. **Uñ** isti sunt septem predictis difficultatibus impediti. **Quapropter** ait Petrus. **ii. ca. si. fra. res** magis satagite per bona opera certam vitam vocationem et electionem faciatis. Nam quanto plura bona feceritis malus gaudium recipietis. **Ex** cogitatione igitur et recordatione peccato cum pro dei misericordiam idolorum et operum bonorum sancti dei gaudebunt et hoc erit tercius. **Quarto** beati videbunt infernum et penas damnatorum quod prudenter cya-

serunt. **Uñ** Ric. in quarto di. **li. iiii. q. ter** tii principalis dicit. **Sancit** inulto per factus vident penam damnatorum quod damnati cognoscant gloriam eorum. quod beati penam damnatorum vident in verbo et clare in genere propter eo quod talis visio est ad aliquam gloriam accidentalem coputa in videndo vult iustitiam delectatur iuxta illud prophete. **Terabitur** iustus cum viderit iniquitatem. **Uñ** in san. pec. **Et** illorum penam in copatione ad suam gloriam considerantes deo gratias habebunt agent nec eis participant; nec compassione que est passio; quia talis non est sine aliqua pena nec compassione qui est motu electius quo quod aut uult a misericordia liberari quia bene nihil volunt contrarium huic quod videtur deum absolute velle. videtur autem velle similitur peccatorum in sua pena perpetua remanere. **Hec ille.** Et hoc est quod dicit magister eadem di. **Sicut** inquit sancti tradunt et boni malos et mali bonos vident versus ad iudicium. post iudicium vero boni videbunt malos sed non mali bonos. **Unde** Greg. **In** fideles in primo postquam ante diem iudicii fideles super se in requie attendunt quorum gaudia post contemplant non possunt hanc ille. **De** hac ante visionem beatorum respectu damnatorum loquitur magister e. ultimo dist. **li.** **Postremo** inquit queritur: an visa pena reproborum decolorat gloriam beatorum an beatitudinem eorum perficiat.

De hoc ita ait Gregorius. **Apud** animam iustorum non fuscatur beatitudo nisi aspecta pena reproborum; quia ibi iam compassio misericordie non erit beatorum minus releticiam non valebit. **Et** licet iustis sua gaudia sufficiant ad maiorem gloriam videbunt penas malorum quas per gratiam cyaferunt; quia qui dei claritatem videt nihil in creatura agitur quod videre non possit. **Uñ** est autem mirandum si sancti iam

erit dei tota dilectio

Immortales reprobos videant membris in
telligentia cum prophete adhuc mortales
videre hec omnia meruerunt. Egredietur
enim electi non loco: sed intelligentia vel
visione manifesta ad videndum impiorum
cruciat: quos videntes dolore non affi-
ciuntur: sed leticia satiabuntur agentes
gracias de sua liberatione: vix impiorum
ineffabili calamitate. vñ *Eccl.* impiorum
tormenta describēs: et ex eorum visione
leticia bonorum exprinēs ait. Egredietur
electi et videbunt cadavera viuorum
qui perierunt sunt: et eruntque
ad satietatem visionis: omni carni. i. ele-
ctia *Heb. mag.* Quale autem et spiritus erit
istud gaudium in cogitatione tot et tan-
tatum penarum: sed tamen sit gaudium accl-
dentale cogitet qui potest.

Secunda gloria anime erit dei
tota. i. perfecta dilectio. *Thie*
enim illud preceptum. Diliges do-
mi. *de. t. ex toto. a. t. et ex toto. a. t. et in*
to. vit. implebitur quod ponitur *Mat.*
xxii. *Mat. xii.* dicitur *ex t. a. t. et t. a. t.*
a. t. et ex t. m. a. t. et ex to. vi. t. Et *Deus*
vi. dicitur. Diliges do. *de. t. ex t. a. t.*
et ex tota *a. t. et ex to. t.* Et *Luc. x.*
idē habetur sub aliis verbis cum dicit.
Diliges do. *de. t. ex t. a. t. et ex t. a. t.*
et exo. *vi. t. et ex o. m. t. qz mēs ibi fer-*
tur in deū totaliter et perfecte spiritus
est sibi possibile et sine aliqua interrup-
tione et hoc modo intelligendo hoc p-
ceptum dicit *Aug.* q. mandatū charitatis
solum implebitur in p̄ta ubi erit charitas
perfecta *Magister di. xxvii. ill. ait.* Dile-
ctio autem sicut modus instruat cum dicitur
ex to. *e. t.* id est ex toto intellectu.
ex to. *a. t.* id est ex tota voluntate et ex
t. *m. id ē* ex memoria ut oēs cogitatio-
nes et oēm vitam et omnē intellectum in
illū conferas a quo habes ea que ferunt
illud autem preceptum non impletur ab ho-
mine in hac vita mortali. *Sz* cur precep-
tum hoc ista perfectio eius in hac vita
nemo eam habeat. *Rñd.* *Aug.* qz nō

recte curritur si quo curandum est ne
sciatur. de ipso dicitur *sup. Mat. q.* quia
tuos sunt de ratione huius precepti. *s.*
diligere deū ex toto corde et ex t. m. e.
et ex to. *a. t.* et ex to. *for.* Qui? ratio est:
quia diligere deū est aer? voluntatis
Duplex autem est aeris voluntatis *Un?*
est elicetus et alter imperatus. Aeris
autem elicetus ē qui immediate egreditur
ab ipsa voluntate et ille tangitur cum
videt *Diliges tē.* ex t. *e. t.* id est ex tota
voluntate: quia sicut ex corde ortus mo-
tus ad alias partes corporis: ita volun-
tas movet potentias ante Aeris autem
imperatus? voluntatis ē aeris alter? po-
tentie motus ad sui actum per ipsam vo-
luntatem: vñ sequitur *Ex t. m. e.* *Ad hō-*
em accipitur sibi pro ipso intellectu qui
semper deū clare videbit Per volunta-
tē etiā movetur appetitus? sensitus? ut
conformetur superiori et ille ē aeris nol-
natur cum dicitur et ex t. *a.* Per animam
intelligitur pars sensitiva sicut quod dicitur
Gen. i. *factus ē hō in animam vivē-*
tem id est vitam animalem et sensibilem *It ē*
per voluntatem moventur potentie exe-
cutivæ ad operandum ex dilectione et
hoc notatur cum subditur *ex t. for. t.* vel
ex o. *vi. t.* quod idē est. *Hec ille.* *Hec*
omnia complebitur in beatis et in illa fe-
licitate eterna ubi videbimus? deū sine
fine amabimus? sine interruptione lau-
dabimus sine cessatione. Tunc enim
amor dei possidebit totum cor: et sicut quod
cōiter dicitur a multis in clara visione
et perfecta dilectione sive fruitione cō-
sistit beatitudo. *Sed* de beatitudine
cōiter fit talis distinctio quia uno modo
dicitur felicitas sive beatitudo ut illud
quo formaliter intrinsece quod est beatitudo?
Alio modo prout est illud quo tanquam causa
intrinseca immediate causat in dicitur
beatitudo formalis et intrinsece perfectio
eius ipsum beatum. *Prō* modo appella-
tur beatitudo formalis eo quod est aliquid p-
fectio inherens ipsi beato. *Sz* bō mō

Secunda gloria anime

apellatur beatitudo finalis eo qd sit vl-
 animus finis omnium, scilicet ipse deus.
 Primo in sanctorum beatitudinibus dicitur
 beatitudo creata. Secunda dicitur
 increata quia ipsa est creatrix eorum.
 Uterque istarum beatitudinum replet et qui
 erat ipse huiusmodi desiderium aliter est
 quia quod prima replet formaliter et ideo quod
 est appellatur finis intrinsecus quod dicitur si
 nis quo Secunda replet et dicitur finalis et
 effectiue et ideo dicitur finis extrinsecus seu
 finis in quo quem alioquin dicitur in ti. con-
 sessionis ait. Quia fecisti nos ad te in
 quietum est cor meum donec frui sciam te.
 Nec autem beatitudo creata ut dicitur
 quod principalis est in actu voluntatis
 quod intellectus et ratio est quod sicut in
 ter habitus vite charitas est donum pri-
 cipale secundum Augustinum de ciuitate. Et
 secundum apostolum. I. Cor. XIII. Inter habitus
 patrie charitas patrie est donum princi-
 palis. scilicet in patria nobilior habitus siue
 nobilior virtus habet nobilioris actus
 ergo perfecte deum diligere qui est actus
 charitatis patrie est nobilissimus actus
 alicuius. Et ergo in nobilissimo actu pri-
 cipali consistat beatitudo et diligere
 sit actus voluntatis principalis consistit
 in actu voluntatis quod intellectus. Et
 quibus voluntas non possit exire in ali-
 quem actum sine actu intellectus non tamen
 sequitur propter hoc quod intellectus sit no-
 bilior quod huiusmodi actus voluntatis indigeat
 actu intellectus quod ad sui initium in-
 digeret tamen intellectus actu voluntatis quod
 cum ad sui complementum. In dilectione
 autem patrie quattuor erunt gradus
 Nam primo deo vere diligitur tanquam su-
 ma bonitas Secundo in se huiusmodi reflectit
 ex amore proprio.
 Tertio primum prosequitur seculum
 charitas.
 Quarto corpus suum complectitur.
 Spiritus autem victo
 Primo ergo deo vere diligitur et Christus
 in patria regnabit ordo charitatis quod

est in via per comparationem horum ad de-
 um. Unde sic deus suum est super omnia
 diligendus et illis bonum quod est deus ma-
 iori affectu ex charitate homo vult
 ipsi deo quod sibi ita etiam in patria. Et
 ratio est quod quantitates huiusmodi de bonitate
 tantum habet de diligibilitate scilicet bonitas
 dei transcendit bonitatem creaturam
 in infinitum ergo est plus quam tota creatu-
 ra diligendus nec est aliquid bonitatis ma-
 ior ea ad quam sua bonitas possit refer-
 ri. ergo est propter se diligendus. Talis
 ergo amor beatorum erit in patria primum
 et propter unum hoc amore magis viuere
 tunc beatus cum deo quod sibi ipsi. Remane-
 bit etiam ordo charitatis ad se et ad pro-
 ximum et corpus proprium secundum aliquid quod
 est in vita sicut declarabit infra. Ista
 dilectio erit perfectior sine timore ser-
 uili de quo amore ait Gregorius. ix. moralium
 ca. xlii. Tunc solum deo obsequia red-
 dimus cum eum propter amoris fiducia
 non timemus. cum nos ad bona opera af-
 fectus non metus dirigit nam quod a puer-
 sitatis opere ex timore restringitur per-
 uersa libenter ageret si liceret. Nequa-
 quam ergo vereciter tractus qui adhuc
 a prauitatis desiderio liber non est quod
 vera obsequia deo non reddimus. Et ex ti-
 more mandamus illis et non potius
 ex amore seruimus. sed cum menti nostre
 eius dulcedinis amor accendit et de
 liberum propriis vite leuigatur. scilicet tran-
 sit et a nobis elongatur imo in tedium
 delectatio. scilicet presens vertitur atque hanc
 cum merore mens tolerat cui uicta prius
 reprobo amore seruebat unde beatus
 Job. Hoc uicino amore accensus di-
 cebar. Tendet animum meam vite mee.
 Hoc amore uicino accensus paulus
 dicebat. Quis nos separabit a chari-
 tate christi. Ro. viii. Apostolus enim
 in hoc ostendit quomodo boni fideles
 etiam in presenti uita debent firmiter
 christo adherere per dilectionem et a-
 morem nihil enim potest hominem a

erit del tota dilectio

Deo separare nisi peccatum. *Esa. lxx*
 Peccata vestra diuiserunt inter vos
 et deum vestru. *Dicit ergo apostolus.*
 Quis separabit nos tē tribulatio. i. af-
 flicio coeppis aut angustia mentis:
 aut persecutio. i. fugatio de loco ad lo-
 cam aut famies. i. penuria cibi an nu-
 ditas. i. pchuria vestimenti an pericu-
 lum. i. apparatus subitus mortis: an
 gladius. i. ipsa mors siue diuisio anie
 a corpore. *Certe nihil horū dicit nos se-
 parare a charitate christi. nam chari-
 tas omnia suffert oīa sustinet. i. Cor.*
xiii. Et bñ dicit qd nihil separabit nos
a charitate christi qm̄ sicut eiusdē ac.
vlli. dicit Non sunt condigne. i. equa-
les passiones huius tēporis sicz multi-
plices qz temporales et momentanee
ad futurā gloriā p̄m̄endā. Un̄ Au.
Tribulatio namqz est cum fine. mer-
ces sine fine. Et multo maior erit ibi
gloria et dilectio dei maior que reue-
labitur in nobis. Reuelabitur inqz h̄c
deum amātibus et in charitate deces-
dētibus. Hec enim charitas qua dist-
gimus hic deū super omnia et plus q̄
omniā est. de qua dicit apostolus. i.
Cor. xiii. Charitas nunqz excedit scz
in futuro sz potius augmentabitur.
 Quanta erit gloria habere deum p̄
 sentē et videre deū facie ad facie et
 toto amore siue perfecto diligere eū.
 Hoc enim erit finis omnium deside-
 riorum nostrorum. In hoc termina-
 biunt appetitus nostri ita qd nihil ul-
 tra valebimus desiderare. Et ad hoc
 melius intelligendum attende aliquē
 multum cupientem aliquam rem. si-
 cut auarus multum eueit aurum vel
 argentum. Si talis posset habere om-
 ne aurum quod posset desiderare quā-
 tum gauderet. *Certe vltimum deside-*
rabilium est beatitudo siue deum vi-
dere in se et ipso frui siue ipsum dil-
gere et ibi quies summa dicente pro-
pheta. Satiabor cum apparuerit glo-

ria tua. Sed dubitaret quis vtrum
 omnium beatorum sit equalis visio
 et equalis dilectio. Respondeo in bea-
 titudine est considerare obiectum sci-
 licet deum qui videbitur siue bonum
 increatum et hoc erit vnum et idem
 omnium beatorum. est etiā conside-
 rare ipsam dispositionem siue meri-
 ta per que meruerunt videre deum
 dare: et perfecte diligere et ex parte
 huius dispositionis vnus erit alio be-
 atior et ita videbit deum elarius alio
 et diliget perfectius. Et hoc est quod
 dicit apostolus primo. *Cor. viselimo*
quinto. Stella differet a stella in clar-
itate. sic erit et resurrectio mortuorū
rum. capacitas tamen cūmstibet bea-
ti impleta erit per comparationem
ad suam dispositionem: nec vltra de-
siderabit intelligens se non vltra me-
ruisse sed etiam intelliget se vltra
meritum accepisse. Ex vteris patz
quo modo sit deus intelligendus in
via. et quomodo diligetur in patria
et iste erit primus gradus dilectiois
 Secundus gradus erit respectu sul
 ipsius. nam beatus diligit seipsum
 maiore dilectione et perfectiori q̄ v-
 ator diligit se in via. Diliget inquam
 vt sibi velit ipsam felicitatem eterna-
 liter permansuram. Nam sicut beatus
 Augustinus et recitat magister
 distinctione viselima octana. terciū.
 dicit quattuor esse diligenda ex chari-
 tate. Vnum quod supra nos est sci-
 licet deus. Alterum quod nos sus-
 tinet. Tercium quod iuxta nos est
 scilicet proximus. Quartum quod
 infra nos est scilicet corpus. Et hoc est
 quod ait salomon. *Sant. secundo.*
Quid inuit in me charitatem
 Post deum igitur debemus nos dili-
 gere et in patria diligemus maiori of-
 fectu q̄ proximum. Quod declarans
 Richardus de media villa in. iii. oīa.
 Nā integra dicitabit hōicm p̄ se de

Secunda gloria anime

beſe diligere q̄ aliū. Gloria etiā p̄p̄a
 int̄ius et perfectius reſpicit illum
 in quo eſt q̄ aliū vſuina etiā iuſticia
 hoc exigit vt hō plus gaudeat de pro
 prijs meritis q̄ alienis. *Et* ergo dili
 gere ſe ſit velle ſibi bonū poſſum? lo
 qui de ordine diligendi per cōparatio
 nē ad bonū vultū et d̄lectū vel ad in
 tentiōnē actus volēdi. Primo mō qui
 nullus erit poſſibilit̄ ad maius bonū
 q̄ tunc habeat ideo tunc volz meliori
 maius bonū et ſc̄ ſancti voſēt primo
 chriſto vt homini maius bonū glorię
 q̄ ſibi et virgini glorioſe; et ſc̄ de ali
 is qui plus meruerūt In ſtatu aſt̄vie
 non eſt ſc̄. et ratio eſt quia in via mi
 nus bonus eſt poſſibilit̄ ad maius bo
 nū q̄ illud bonum quod habet melior
 eor̄ excepto ſone chriſto cui nō ē dat̄
 ſpiritus ad meſurā. *Joh̄. ii.* Jō ex
 charitate pōt ſibi optare tantū bonuz
 quantum optat melior ſc̄. *Joā. Jo* ſc̄
 cundo mō. ſ. quo ad intentiōnē amor̄
 maiori affectu volz ſibi bonū q̄ cuiuſ
 cūq̄ p̄ximo ſiue meliori ſe ſe ſum? bo
 nū. *Ex*emplum familiare eſt ad hoc naz
 miuus diues vult maiori affectu mi
 nus bonū quod habet q̄ diligat ditto
 ris ſe maius bonū quod habet et hoc
 declaratur magis. Nam per gloriā
 non tollitur ſed p̄ficiatur natura; ſed i
 ſtatu nature integre homo nunq̄ ran
 tū dilexiſſet aliū q̄ ſum ſeipſum natu
 ra autē in gloria erit omnino reſtaur
 rata et reparata. ex hoc patet q̄ maio
 ri affectione quiſq̄ factus ex charita
 te ſeipſuz diligit q̄ p̄ximū. *Qu*ſta erit
 gloria beatis vñ ſe intelligent beatos
 et in illa gloria confirmatos. Quantum
 nāq̄ gauderet quis auarus ſi oē aux
 quod poſſet poſſideri cognosceret ve
 ſe habere et in tali poſſeſſione ſc̄ret
 ſe in poſſe impediri. *Ibi* ille fatuus
 amor quē habemus ad nos ceſſabit. q̄
 amore iniquo diligim? mundi vult
 ad corpore velleas honores et reue

rentias quo etiā amore preponimus
 corpus anie et tēporalia ſp̄ualib? naz
 natura noſtra verſa ē in p̄rariū ſue
 inclinatiois vt videret nā p̄emptiſſe
 rutibus diligit vicia que ſibi ſunt vo
 xia ad modū delectantis et hominis
 ſtulti. *Iuxta* dictū ſapientis *Prover.*
ſ. *Uſq̄*quo paruuli diligitis infantia
 et ſtulti ea que ſibi ſunt noxia cupiēt
Hec dilectio praua et peruerſa rūpt
 legem nature legē ſcripture et legem
 gratie hęc triplex ſcx rūp̄itur ex amo
 re vultuarū. *Ep̄alius* *Eccle. v.* *Auarus*
 nō replebitur pecunia et qui amat vñ
 vitlas fructū non capiet ex eis. *Ec.*
x. *Nihil* iniquus q̄ amare pecuniā. *Hic*
 enī anima ſua venales hz qm̄ in vita
 ſua piec̄e intima ſua. *Alii* amāt velli
 tias carnales de q̄bus dicitur *Prover.*
xxiii. *Qui* diligit epulas replebit egeſ
 tate. *Exemplū* de diuite epulone *Lu.*
xvi. *Alii* honores ſec̄lar̄es. *Mat. xxiii*
Amant p̄imos accubit? in cenis. de
 his oſibus dicitur *Ecc. iii.* *Qui* amat
 periculū peribit in illo. *Hi* ſunt q̄ odi
 unt aſmas ſuas de q̄bus p̄pheta ait.
Qui diligit iniquitatē odit aſam ſuam
Amant eī cōſter hoſes piuria menda
 cia furta vindictā. p̄ximū et cetera pec
 cata q̄ ducit ad mortē gehenne. *Sz*
 his videtur aduerſari dictū x̄pi *Joh.*
xii. *Qui* odit aſam ſuā. ſ. in hoc mū
 do in vitā eternā cuſtodit eā. *Sed* n̄
 det glo. vi. *Ille* non amat ſz odit aſas
 ſuā in hoc mundo qui diligēdo vnum
 potius q̄ in eū peccet eligit occidi. *hec*
 glo. *Et* ita odire hic accipit p̄ velle vt
 vere in hoc mundo in pctō. *Et* ita d̄
 eodē c. *Qui* amat aſiam ſuā volendo
 viuere in pctō perdet eā. *Et* hoc ē ve
 rius odire q̄ amare. *Sed* redeam? ad
 id a quo diſgreſſi ſumus. ſ. ad amore
 illū quē quiſq̄ beat? habebit in ſerue
 ſe. *Habebit* enim ad ſe amore qz vide
 bit ſe velle illa veſte nuptiali. *Qua*
Mat. xxii. *Amice* quō huc intrati ſi

habēs vestem nuptialē. Ubi ait; Mi
colours de ipra. Intrauit rex .i. xp̄s
vt videar discubentes. .i. existentes in
hoc mūdo volentes transire ad glori
am celestē Intra it̄ dupliciter scz
spiritualiter in morte cuiuslibet hoīs
q̄ desiderat peruenire ad regnū et ge
neraliter intrabit in futuro generalī
iudicio. Et ait amice Vocatur autēz
p̄ctō; amic⁹ ppter naturā q̄ ad imagi
nē dei facta est: sicut ⁊ dixit inde Ami
cē ad quid venisti dicit ergo Quō huc
intraisti. Intraire voluisti nō habens
vestē nuptialē. Charitatē quā si habe
res dignus esses intrare ad nuptias.
Hec est enī vt dicitur. que diuidit iter
filios regni et perditionis. Sācti igit̄
in glā hac veste induiti tanq̄ precioso
vestimento se diligunt quia hanc ves
tē seruauerunt in hoc mūdo et cum
ea ad regnū transferunt sicut rex vel
regina vel quicunq; alia persona vidēs
se ornātū vel ornātā precioso vestimē
to in tali vestimēto gloriatur quodā
mō, et ideo preciosa vestimēta hoīs
diligenter custodiūt vt in eis loco et
tēpore honestiores appareāt. Hoc erit
ornamentū eōe qz null⁹ erit ī illa glo
ria qui non sit hac veste charitatis in
durus. Sed nunquid christiani habe
bunt aliquē ornātū in se quē non ha
bebunt sancti veteris testamēti. Ter
te dicendū qz sic qz habebunt signum
illud qd̄ susceperūt ī sacramēto bap̄tis
mi. .i. caracterē bap̄tismalē qui est qui
dā ornatus et decō; anime Habebūt
qui sunt confirmati aliū decō; et or
nātū. .i. caracterē confirmationis Ha
bebunt q̄ sunt ordinati et sacros ordi
nes susceperūt alios caracteres id ē
alia signa spiritalia que oīa ī se cog
noscent et diligunt se quia talia susce
perūt Gaudebūt de propriis meritis
q̄bus virtutes acquisierūt que vt cō
muniter dī remanebunt in patria vt
de iusticia quā acquisierūt iuxta oga.

in proximū faciēdo et opera miseric
cordie adimplēdo tā spiritalia q̄ cor
poralia de prudentia quā acquisierūt
prudenter opera virtuosa dicēdo ⁊
regulādo de fortitudine quā acquisie
rūt opera fortia peragēdo de tempe
rantia quā acquisierūt temperate vis
uēdo ⁊ sic de aliis que pl⁹ vel min⁹
meruerūt et quibus meritis augmē
tum charitatis habuerūt. Nā et licet
oēs habeant charitatē habebunt tñ q̄
dā perfectiorē charitatē alia sin quā
magis se diligēt et ita de aliis virtu
tibus. Sicut enī videmus qz vestimē
tum scarlati vel purpure est alio preci
osius et mellus ita in beatis virtutes
estunt in quibusdā perfectiores et ma
iores sicut in christo et virgine glorio
sa erunt virtutes eminentiores nobi
litus sicut perfectius q̄ in angelis. vñ
de qualibet persona beata poterit di
ci illud. ps̄. xliii. Assitit regina. .i. assi
set regina quia regnabit in illa glā
perpetuo a dextertatis in vesti. deau
clava. scz virtutum. Nā omnis glā
eius scz filie regis abuntus scz in afa
D̄ q̄tum gloriabuntur et se diligunt
qui tanta hic meruerūt fidem christi ⁊
bona opera cōseruando et faciēdo.
Quō igit̄r debemus attendere viti
gētī vt hāc gloriā acquiramus ita vt
vniuscuiq; nostrū in ea vocatōe quā
vocatus ē permanere operādo virtu
tis oga. Nā ad hanc gloriā iuuamur
et vocamur per iheremā nostrū cū dici
tur Venite benedicite. Tertius gra
dus dilectionis erit ad proximū que
quisq; beatus habebit volēdo illud bo
num eternū cuiuslibet alteri sancto cui
libet angelo et etiā cuiusq; in illa glā
existenti vñ illud erit ad premiū licet
accidentale a visione de qua dictū est
in precedētibz qz sicut alius est ac
t⁹ itelligē ⁊ alius diligētiē. exp. docet
qz multa intelligim⁹ q̄ si diligim⁹. Ita
alia erit glā et aliud erit premiū visio.

Tertia gloria anime

et aliud dilectio unde tibi adimplebit
illud quod sequitur di. dñm. v. s. r. c. s. s.
et proximi t. sicut teipm. i. ad e. a. l. v. e. s.
beatitudinē ad quā diligit te. Notan
duz tñ q̄ triplex est amor scz amor na
turalis amor carnalis et amor spūalī
Et de istis allqualiter est dicendū vt
videat q̄o amor maneat in patria ad
primū Primus igit̄ est naturalis quo
pater diligit filiū Et licet amor iste sit
licet tñ de se non ē meritorius in via
potest tñ fieri meritorius si pater dil
git filiū qz bonus est vel vt bonus sit
tunc enim diligit filium non vt filius
sed veni diligit i filio et tunc reduci
tur ad illud preceptū Diliges primū
r. sicut teipsum Ita est dilectio carna
lis que est inter virū et vxorē et ista
licet sit licita tñ de se non est merito
ria p̄r tamē fieri meritoria qñ. s. vir
diligit vxorē vel quia bona est vel vt
sit bona qz tunc nō diligit vxorem vt
vxorē sed deum in vxorē et tunc redu
cit ad preceptū. s. Diliges pximū tuis
sicut teipsum scz ad gratiā in p̄ri et
gloriā in futuro de qua dilectione d̄r
Ephe. v. Viri dñi. vxor. ve. sicut r xps
dilexit ecclesiā et tradidit semetipsum
pro ea. Tercia potest dici dilectio so
cialis siue consuetudinis q̄ contrahit̄
ex consuetudine cohabitandi colloq̄n
di r puer sandi q̄ et iā licet sit licita tñ
non est meritoria qz ē iter aīalia quo
dñm reperitur potest tñ fieri merito
ria qñ scz quis diligit quia bonus est
vel vt bonus fiat Eccli. vi. Amic? fide
lis medicamentū vite et tunc reduci
t ad illū preceptū Dñi. pxi. tu. sic. teip.
Quarta dilectio est rationalis et sp
ritualis qua quis diligit alium vt bo
nus sit vel quia bonus est r ista p̄ pre
ceptū dicit̄ intelligitur Alit sunt amo
res plures illi vt est amicitia mun
di de qua Jac. Alit. Amicitia hui? mū
di inimica ē deo r Joh. in prima cāno
nā primo cōst Nolite diligere mundū

neqz ea que in mundo sunt. Si quis
diligit mundū non est ca. patrie i eo.
Et accipitur hic mundus pro homini
bus delectabilia huius mundi inordi
nate querentib? de quibus dicit. Jor
s. Et mundus cum non cognouit quia
occupatio circa delectabilia mundi i
pedit cognitionē dei. Alla ē amicitia
carnalis et mala de qua d̄r ad Ro. v. s.
Carnis curā ne feceritis i desideris
scz super fluis et inhonestis. Isti omēs
amores illiciti in illō regno pacis esse
non poterunt sed sōli liciti et honesti
unde super hoc dicunt quidā vt recte
tat Alexander de Halls in ii. In p̄ria
non erūt duo amores scz naturalis r
spiritualis s; adhuc transibit natura
lis ad spiritualē vñ hō diligit deum
maxime in p̄ria et angelus sicut Si
ergo homo magis habeat deū q̄ ange
lus. i. maiorē beatitudinē et beatius et
gloriosus plus diligit homo hominē
proximū q̄ angelū etiā primū. Si ve
ro angelus plus habeat deum homo
plūo diligit angelū et ita non erit ibi
ordo dilectionis respectu primi qui
nunc est in via et idē forte dici posset
de dilectione sui respectu alterius me
loris sczq̄ magis diligit meliorē q̄ se
ipsum vt sit conformitas maior diu
ne voluntati et ipsorum beatorū. Vñ
Ansel. p̄sologion. c. pc. ait Interroga
intima tua si capere possunt gaudiū
sui de tanta beatitudine sua s; certe
si quis alius esset quē oīno sicut teip
sum diligeres qui eandē beatitudinē
haberet duplicaretur gaudiū tuum
quia non minus gauderes pro eo q̄
pro teipso. Si vero duo vel tres idip
sum haberent tantumdem pro singu
lis quātum pro teipso gauderes si sus
gulos sicut teipsum anares. Igitur
in illa perfecta charitate innumerabi
lium beatorum angelorum et hominū
nūm vbi nullus diligit alium minus
q̄ seipsum non aliter gaudebit quisqz

erit perpetua et firma laetitia.

pro singulis aliis q̄ pro seipso. Et ergo cor hominis de tanto bono suo vix capiet gaudium suum quomodo capax erit tot et tantorum gaudiorum. Considera si potes attende o cor humanum cor indigens cor erumnis plenum attende diligenter o christiane si es tam filios haberes quos multum diligeres et videres quemlibet ipsorum regem quanta gauderes gaudium michi dano et transitoria. Quamvis igitur gaudebis cum videbis deum quem diliges plus q̄ teipsum: quando videbis illam reginam celorum super omnes choros angelorum exaltata quam do videbis tot milia angelorum: tot milia hominum in diversis gradibus beatitudinis quos diliges super teipsum: Quod gaudium inestimabile indicibile quid loquor de te quod non novit non temperavi non probavi. Quamvis possimus hanc dilectionem et amorem possidere in illa gloria semper in terra. Tunc enim in talibus beatis erit omnis invidia annullata et ab ipsa patris altitudo que tamen in presenti via multum regnat et multos impedire potest ne perveniant ad illud regnum celeste. Hec enim contrariatur specialiter christi sine qua nullus videbit deum. Invidiosus enim tristitia habet in prosperis proximi et exultationem in adversis tales similes sunt patri suo diabolo qui de bono dolet et de malo gaudet. unde Sapi. primo. Invidia diaboli mors intravit in orbem terrarum. Imitatur autem illum qui sunt ex parte illius. Notandum tamen q̄ dolor de bono alieno est quadruplex quatuor est primo primus motus ex natura veniens sicut quidam naturaliter sunt iudi: et hoc nulli peccatum est cum nullo modo sit in possessione nostra vel est secundo primo motus quando scilicet appetitus sine completa deliberatione. tunc passione

afficitur et sic est veniale peccatum vel actus voluntarius deliberative et sic est peccatum mortale vel trahitur per intentionem extra suam rationem ut quando dolor de alieno bono surgit et causa bona sicut dolet aliquis de bono temporali alterius quia videtur redundare in detrimentum anime sue vel in detrimentum communitatis et talis dolor bonus est. Sed hec omnia in illa celesti gloria cessabunt quando diligemus proximos nostros id est omnes sanctos et sanctas sicut nos ipsos. Tunc illa prophete verba verificabuntur quibus dicitur. Ecce q̄ boni et q̄ locuti habebunt fratres in unum. Ad hoc igitur bonum dilectionis vocamur per verba thematici. Venire beati et. Quarto corpus suum amplectetur te. Nam sicut dictum est corpus nostrum est unum de quatuor que sunt ex charitate diligenda. Unde dicit sanctus Thomas in 2. 2. q̄ dilectio charitatis habet pro fundamento communicationem beate vite principaliter et gratie secundum q̄ ordinat ad ipsam. Hec autem vita tripliciter habet relationem ad habentem charitatem est enim uno modo in aliquo sicut in principio diffundente vitam istam in alios et sic est in deo. Est nunc in patria post resurrectionem in anima sicut in participante principaliter. Est tertio in corpore per quandam redundantiam et de hac redundantia dicitur cum de gloria corporis dicimus. Et hoc de secundo principali.

Et tunc gloria anime erit perpetua et firma laetitia. Hec enim gloria non est transitoria sicut gloria mundi: sed erit permanens et nunquam habebit finem et hec est una conditio. g.ii.

Tertia gloria anime

pppter quā est appetibilior et magis op
tanda q̄ si eēt trāstoria. Et hec firma
tentio erit propter quattuor.
Primo ppter dei promissionem
Secūdo ppter status immutationē
Tertio ppter mentis quietationem.
Quarto ppter completā reditionem
Dico primo q̄ hec gloria erit pmanēs
ppter dei promissionē. Deus enī non
pōt fallere nec falli nam si falleret nō
eēt vct̄ax quod ei repugnat cū ipse sit
p̄ma veritas et hoc cognoscit be at
scilicet q̄ non pōt fallere. Cū igr̄ p̄m̄
serit eis hanc felicitatē esse perpetuā
certificabunt q̄ semp̄le erunt in tali
gloria. Quanta iocunditas o quāta
leticia habere certitudinē de tali glo
ria et felici vita. Quot sunt in mūdo q̄
valde gaudent si eēt certi d̄ gloria
huius mundi cū. s. habēt abundantia
rerū mundi. s. auri et argenti et oī m
alioꝝ que in hoc mūdo sunt sicut sunt
honores: dicitur: et diuile. Tertii mul
ti sunt quibus sufficeret hec gloria
non intelligētes magnitudinē huius
ecclēsis gr̄e nec differentia huius glo
rie mūdi et illi? Prima enī differentia
glorie mundi ad gloriam paradisi est qz
gloria mundi ē exterius. gloria d̄opa
trie ecclēstis p̄ncipaliter interioris in aīa
Uñ in hoc mūdo abundantes q̄nōq̄ pa
tūtur plures tristitias. nec eas possūt
repellere nec se vindicare de iniuran
ribus p̄nt plures appetunt In ista ve
ro glia celesti nulla erit tristitia nec
aliq̄s iuria patiet s; oīa eēt sūme leti
cie Secūda differentia est: qz gloria
mūdi ē incompleta qz quantūcūq̄ q̄s
plura habeat. adhuc multa eidē defici
unt sicut videmus ad experientia. In
ista autē gloria nihil deerit qz stat om
nisi hōnorū aggregatione p̄fectus. vt
ait Boet. li. iiii. de cōsola. p̄sa. ii. Ter
cia differentia est quia gloria mūdi
est trāstoria sicut videm? Ubi ē nūc
gloria sapientis salomonis quā regiſ

na saba voluit videre Sicut d̄. iiii. Re
g. i. Regina saba. audita fama salo
monis venit cēptare euz in enigmati
bus et ingressa d̄c̄s comitatu multo r
equis hierusalem et diuitiis camelis
portātibus aromata et aurū infinituz
nims et gēmas preciosas venit ad re
gem salomonē. Vidēs autē regina sa
ba oninē sapiam salomonis: r domos
quas edificauerat et cibos mēse eius
et habitacula seruoꝝ et ordines mini
strantiū vestesq̄ eoz et p̄ncernas et
holocausta que offerebat in domo do
mī non habebat sp̄m̄ dixitq̄ ad regez
Verus est sermo quē audiui in terra
mea super sermonib; tuis et super sa
pl. r. et non credebā narranti b; simi
p̄: donec ipsa veni et vidi oculis meis et
p̄baul q̄ media pars mihi nūc̄lata nō
fuerat. beati viri et beati serui. r. h; q̄
stant corā te semper r audiunt sapias
ruā. Et sequitur ca. ii. N; agūficat? est
ergo salomon sup̄ oīs reges terre di
uitus et sapiētia r vniuersa terra de
siderabat videre vultuz salomonis vt
audiret sapientia eius Que oīa fūeēt
figura illius glie ecclēstis q̄rum terre
na possunt nos in cogitationē eterna
rū manuducere S; arēde glie huius
transitū Nam sequit ca. ii. Rex autē sa
lomon adamantū mulieres alienas
multas siliam quoq̄ pharaonis r mo
abitidas et amonitidas ydumeas et
sydonias r etheas de gentibus super
quibus dicit d̄ns filiis israel. Non
ingrediemini ad eas his itaq̄ copu
latus est rex salomon ardentissimo
amore fueruntque et viroses quasi
regine septingente et cōcubine trecēſ
te et auerterunt mulieres eius Cūq̄
tam esset senex deputatū est cor eius
vt sequeretur deos alienos et colebat
salomon asaron deam sydinoy r mo
loch ydolum amonstarani et thamos
deum moabitariū. Tunc edificauit sa
lomon fanum thamos ydolo maab

erit perpetua & firma tentio

in montē qui est contra hierusalē et
 in hanc modū vntuclis vxoribus suis
 alienigenis dixitq; dñs salomoni Qz
 habuisti hoc apud te et non custodisti
 pactū meum et precepta mea que in ā
 dauī tibi dirūpens sciūdā regnuz tuis
 et dabo illud seruo tuo. Ecce qualis
 fuit et quō infirma gloria salomonia
 Et in fine ca. dicitur. Dies autē quos
 regnauit salomon in hierusalē super
 ones israel. lxxx. anni sunt domituz
 salomon cū patribus suis sepultusq;
 est in ciuitate dauid p̄ris sui Sed vbi
 nunc gloria alexandri Vbi gloria Ra
 rolli magnt et ceteroz qui potenter
 regnauerunt. Certo verum est quod
 dicitur Sap. v. scz transferunt omnia
 illa tanq; vmbra ꝛc. Nō sic de illa glo
 ria superna que perpetuo durabit Nā
 super hoc est articulus fidei cum dicit
 mus. Credo carnis resurrectionē et
 vitam eternā. hanc promisit cum ait.
 Penitentia agite appropinquabit ei
 ꝛc. celoz. Nō autē. Nō. v. Beati pau
 peris spū. q. ap. ꝛc. Et ca. vii. Qui
 facit voluntatē patris. m. q. in ce. i. in
 it. re. ce. Et Math. xxv. vñ. Ibunt hi
 scz peccatores in suppliciu eternum
 iusti autē in vitam eternā Ad hanc igit
 vocamur cū dicitur. Venite benedic
 ti ꝛc. Secundo dicit q; hec gloria erit
 permanens ppter statū ꝛc. Scdm
 docto sub. di. lili. primi dicitur q; stat?
 non videtur esse nisi stabilis permanē
 tia firma legibus sapientie. Sapient
 tia vero diuina sic statū voluit ꝛ or
 dinauit q; post hanc vltā creatura rō
 nalis cessaret in merēdo vel vome. sed
 q; diu sumus in hoc mundo possumus
 bene sgerē et male post mortem vtro
 ab his cessamus et ratione huius pre
 tens vita vocatur via. vita vero qua
 post mortē corporalē viuē? vocatur
 terminus ad quem. Juxta illud qued
 ait ap̄stolus Heb. xlii. Non habem?

hic ma. ci. sed fu. inquitamus. Cū igit
 tur peruenerimus ad ciuitatem illaz
 celestē et obtinuerimus quod inquir
 mus cessabit motus nostri. et sic erit
 mus de mansione illa perpetua securi
 quasi de habitatione christi meritis ꝛ
 nostris si ad etatem merendi peruene
 rimus acquista. Ibi erit status meri
 ti et charitatis et in isto statu hoīes
 beati assumentur ad ordines angelez
 ita q; aliqui erunt cō equales in glo
 ria vel etiā maiores Cum enī beatitu
 do siue gloria patrie dicat habituz si
 ue actum nobilissimum creature rati
 onalis perfectissimum est ipsius crea
 ture consummatiuum Scicndum tamē
 q; i creatura multe sunt dispositi
 ones ad hanc gloriā quedam sunt dis
 positiones recte cuiusmodi sunt habi
 litates naturales Idcirco ipsi nature rō
 nali p̄ q; hz aptitudine ad bñtu diuē
 seu gloriā sicut ē ratio imaginis. que
 dā sunt medie et ille sunt gratie gra
 tis date que de proximo disponūt ad
 gratiam gratum facientē vt scientia.
 bona vountas ꝛc. Quedam autē sunt
 propinque et immediate sicut gratia
 gratum faciens seu charitas que sunt
 dispositiones necessitatis ex pacto di
 uino quando insunt finaliter. Licet
 igitur naturales habilitates maiores
 et ex p̄diciores sine quāum est de se
 tu angelis q; in hominibus tarrē alie
 dispositiones sicut gratie gratis date
 et gratum facientes possunt esse equa
 les vel maiores in multis hominibus
 q; in multis angelis. Non est enim in
 conueniens q; deus multas gratias
 gratis datas dederit multis hominib;
 que non dedit multis angelis
 que mouent et adiuuunt naturales
 habilitates ad bonum gratie ꝛ glorie
 et ꝛer talem exaltationē et adiutoriū
 potest homo ad equalem cum angelis
 gratiam gratum facientem ascendere.
 Item habet gratiam gratum faci.

Gylli.

Tercia gloria anime

entem et bene usus ipsa potest sibi mereri per ipsam iam habitam augmentum gratie et ita de gratia minori in maiorem potest proficere. Quoniam igitur diuturnius tempus datum est homini ad merendum quam angelis fuerit datum quia angeli non habuerunt nisi modicum tempus licet per gratiam qua benevisti sunt magnam gloriam meruerunt. Hinc est quod per multiplicem actum gratie homo potest se disponere ad tantam vel maiorem gratiam quam habuerint angeli. Secundum igitur dispositionem gratie introducit forma ultima sicut patet de beata virgine que quia gratiam omnibus angelis excellentiore habuit ideo exaltata est super omnes choros angelorum et dignitate premis et loci. Alii autem sancti secundum proportionem et qualitatem gratie assumuntur ad diversos ordines quia quidam assumuntur ad ordinem seraphim, quidam ad cherubin, et sic de aliis et forte multi super omnes ordines qui fuerunt in gratia et meritis gratie privilegiati. Postremo certum est quod omnia merita nostra efficaciam et virtutem habent a merito christi et ita cooperatur meritum christi omnibus meritis nostris aliter enim non sufficerent merita nostra. Non sic autem angelis quoniam ut dicitur Heb. secundo: Nusquam angelos apprehendisse sed tamen abrahe. Quoniam igitur meritum christi procedit a gratia prima quasi infinita ideo virtute meriti christi cooperantis meritis sanctorum hominum qui non in vacuum gratiam christi receperunt sed secundum illam profecerunt secundum posse suum potest fieri quod meritum hominis sancti maiorem habet efficaciam respectu premis quam habuerit meritum angelis. Quia igitur status beatitudinis erit in celo empirico ut dictum est prius in quo celo est in

mutabilitas et perfecta stabilitas beati certi erunt quod etiam in sua beatitudine perpetuo manebunt et in illis ordinibus angelorum in quibus assumpti erunt. Ille igitur est status ad quem vocamur per nostrum thema Venite benedicti patris mei et cetera. Tercio dicitur quod hec gloria erit perpetua propter mentis quietationem. Ubi sciendum quod creatura rationalis ideo quod talis est facta est ad imaginem dei in posita cognitionem et diligendi. Sicut dicit Augustinus. Nam hoc ipso quod est expressa imago dei habet necessariam ordinationem et relationem ad ipsam nec conferatur nisi in ipso et ideo ipse deus est immediatus finis creature rationalis et ultimus et ideo summe nata est delectari in ipso. Hoc ipso autem quod summe nata est delectari in ipso et perfici nata est ipsum summe diligere quia summa dilectio non potest esse sine summa dilectione et ideo naturalem habet potentiam ad ipsum summe diligendum sibi inditam et impressam secundum quod vult Augustinus libro de tri. Et etiam dicit Boetius tercio. de consolatione profana. quod mentibus hominum incerta est summi boni cupiditas. Quia tamen ista potentia est respectu superioris se ideo licet sit naturalis tamen est ex se insufficientis et incompleta et ideo non potest exire ad actum nisi per eundem aliquod superius quod sit proportionabile eorum potentie quam actum quam etiam obiecto. Hoc est charitas sive gratia ideo sive ipsa non potest naturalis potentia smatua dei iudicia creature rationali in actu exire hoc est in actum diligendi summe sive ad diligendum deum super se et super omnia sine charitate. Tenenda est igitur ista sententia. quia minus videntur extendere posse nature et diminuerent privilegium charitatis et gratie. Sicut ergo videmus quod materia habet

erit perpetua et summa tentio.

potenciam naturalem ad omnes for-
 mas et tamen ad illas non attingit si-
 ne educente. Sic etiam videmus q
 crea: resilio naturales habet potentiaz
 ad gratiam et beatitudinē que tamē
 ex se non potest exire in actuz perfec-
 tā sine educente siue adiutorio deter-
 minato et ordinato a vatore illius po-
 tentie. Exempluz habemus de oculo
 cui licet data sit potentia videndi co-
 lores non tamen potest eos videre si-
 ne adiutorio lucis exterioris Exēpluz
 similit̄ iter de aue cui desunt penne que
 tamen naturalē habet potentiaz et
 aptitudinē ad volandū et appetit hoc
 et intendit ad hoc et mouet se s; tamē
 non exit in actum perfectū volandū:
 donec ventur sibi penne. Et hoc est
 quod dicit Augustinus in libro de fi-
 de ad petrum in hec verba. Spiritus
 eternos hoc est imortales creauit de
 us et eius facultatez atq; intelligenti-
 am cogitande cognoscende; diligende
 q; diuinitatis in seruitū quo tamē cre-
 auit vt etiaz pre seipsis cū diligere
 Aptitudo enim in predicta auctoritate
 a beato augustino appellatur facul-
 tas diligendi. Adueniente igitur
 gratia patrie ipsi voluntati facit ip-
 sam exire in actum summe dilectio-
 nis ac per hoc facit experiri et gusta-
 re quoniam dulcis est dominus. et
 per hoc mouetur ad ipsum deū sum-
 me diligendum: et in eo quietatur.
 et super hoc per cognitionem huius
 quietationis certificatur q; in hac gla-
 ria perpetuo manebit. Unde Bernardus
 capitulo duodecimo de diligendo deo
 dicit. Luz introductus fuerit seruus
 bonus et fidelis in gaudium domini
 sui. et libitatus ab vbertate domus
 dei tunc enim ebrius miro quodā mo-
 do oblitus sui et ase velut deficiens
 penitus totus pergit in deum et deu-
 teps adherens vnus cum eo spiritus
 erit arbitroz prophetanz hoc sensisse

cum diceret. Introsbo in potentiam
 domini: domine memoriaz suffice-
 tue solius. Item in eodem libro dicit
 q; ibidem quartus amoris gradus per-
 petuo possidebitur cum summe et so-
 lus diligetur deus quia nec nos ipōs
 nil propter ipsum iam diligemus.
 O beatum gaudium. O amor sanctus
 et castus. O dulcis et suavis affectus
 O pura et defecata intentio volunta-
 tis. Sic affici deficiari est. Quomo-
 do enim sicut aq; modica multo in-
 fusa vino deficere a se tota videtur.
 vnde et sapore vini induit et colorem.
 Et quomodo ferrum ignitum et can-
 delis igni simillimum sit puluina pro-
 priaque exutum forma ita inebriata
 illo amore suavissimo tota deficata
 erit et in deum transformata et tota
 a seipsa deficiens. Et quia nil aliud
 appetere valebit: omnis sui desiderii
 compos quisq; beatus in hanc pacē
 et quietem permanebit. Ad hanc
 autem quietē per thema nostruz ad-
 uocamur. scilicet Venite benedicti
 patris mei et cetera. Hic quarto q;
 hec erit firma tentio propter comple-
 tam reditionem. Videmus enim q;
 dum circuiens faciēdo circulus re-
 dit ad punctum a quo incepit. tunc
 quiescit et amplius circulariter non
 mouetur sic creatura rationalis cu;
 immediate a deo sit creata cum ad ip-
 sum redit per gratiam et gloriā tūc
 quiescit et hoc est quod ipse deus vi-
 dit Apoca. primo. Ego sum alpha et o-
 prinipium et finis. Et prouerbiorum
 decimo sexto scribitur Uniuersa pro-
 pter semetipsum operatus est deus.
 hic ē finis n̄ quē quotidie petimus
 quē quotidie desiderare videmur dū
 oramus dicentes. Aducnaat regnum
 tuum. Hoc regnum petimus aducnere
 a christo nobis promissum christi pas-
 sione et sanguine questū vt qui christi
 so in seculo ante seruilimus postuo

Quarta gloria anime.

am cum ipso regnante regnemus.
Bene autem regnum celeste petimus
quia est et terrene regnum cui si re-
nunciamus unum regnum eterno regna-
bimus. Sed orantes non in fructuo-
sis nec nudis precibus ad deum venia-
mus; quia scriptum est *Matth.* septimo
Non omnis qui dicit michi domine
domine; intrabit in regnum celorum.
Matth. enim sicut dicit apostolus ad
Titum primo. Confitentur se nosse
deum factis autem negant. Hecor-
demur illis peritionis maris filiorum
zebedei. *Matth.* secundo. ubi dicitur
Quis accessit ad christum mater filiorum
zebedei cum filio suis adorans et pe-
tens aliquid ab eo. Qui dicit ei Quid
vis. At illi. Dic ut sedeam hi duo filii
mei unus ad dextram tuam et alius
ad sinistram in regno tuo. Respondens
autem iesus dixit. Nescitis quid pe-
tatis. ubi ait *Thy.* Rex enim precio-
sa vili precio non comparatur. *Matth.*
nisi labores necesse est nobis impen-
dere si volumus ad celestia regna per-
uenire. Regnum enim dei est primum
in intentione sed ultimum in execu-
tione. unde *Chrysostimus* super illo
verbo *Matth.* e. septimo. Querite pri-
mum regnum dei et iusticiam eius.
ait. Regnum dei est retributio bono-
rum operum iusticia autem est via pi-
etatis per quam itur ad regnum.
Si ergo die et nocte cogites qualis
erit gloria sanctorum vel qualis erit
interius impiorum. Necesse est ut aut
propter timorem peccati territus reced-
as a malo: aut propter desiderium
glorie excitatus festines ad bonum.
Et si quotidie cogitaueris que sit ius-
ticia dei. et quod odit et quod amat.

Hic nihil deficit

erit verum gaudium et leticia

ipsa iusticia ostendit tibi vias suas; nam iusticia sicut odidit te se fugit; sic amara te sequitur hec. **Chy.** Vide ergo si vis redire ad principiu tuu ad deu tuu vt sequis iusticia qm hec via e q te du cet ad regnu eternu ad quod cu redi eris securus es q nunq ex his xpo dicente. **Joh. vi.** Cum qui venit ad me no eicitur foras. Ad hac igit securitates et regnu perpetuu inuistamur per verba assumpti thematis Venite bndicti patri et cetera.

Quarta gloria ante in regno celesti erit veru gaudiu et leticia De hac aut leticia siue gaudio **Arant.** docto. et specialit Ric. de me. vii. di. c. lxxxiii. iiii. **Utrū in volū tate beata sit idem realiter fructio et gaudiu** Et respondedo ait **Q** fructio et gaudiu beatorū non sunt realit ides. Illa eni fructio est sumo bono clare viso perfecto amore inherere ppter seipso. Amor aut gaudiu non est. **Ca**usat eni gaudiu ex amati boni pntia vñ beatorū gaudiu est aliqua spiritus alio passio in voluntate cantis ex pfecto amore summi boni per clarā visio nē et perfectam dilectionē vniti ante seu sibi pntis **Richard.** **U**trū videmus quōs q mater tenerrime diligēs filius non gaudet etiā si ipm videat et habeat pntem et feratur actualiter in amō rē impedita ab hmōi gaudio ppter aliquā infirmitatem. **Hoc** exēpiū clare manifestat dilectionē et gaudiu nō eē idē. In illa eni magnifica glia nihil poterit impedire qui ex dilectioē pfecta sequitur maximū gaudiu. **U**nde idē docto questione sequenti recitat duas opiniones. **U**trū que dicit q **Q**uis gaudiu beatorū sit beatitudinis quod dā accidentale pplementū ab ipsa beatitudine inseparabile per quācūq; virtutē creatū; tñ non ē de eēntia bēitū dinis eēntia eni beatitudinis cōsistit in perfecta punctione creature tōia

lis cum deo gaudiis autē beatorū nō est de rōe huius punctionis nō sic visio nec fructio. **Nec** est summa securitas de qua dictū est s; ē aliquid eausa tñ ex illis. **U**trū est per effectū beatitū dinis de necessitate cōsequens ad ipsam hec ille. **Exēplum** videmus de igne de cuius eēntia non ē calor s; tamē sequitur de necessitate nature ad ipsū sum. **Alia** autē opinioē recitat **di. q** nullo vide sur q gaudiu sit de eēntia beatitudinis q; est de ratioē perfecte vnionis voluntatis cū summo bono. **Voluntas** ei vnitur summo bono nō tantū mouēdo se immediate s; ipm propter se qui motus ē amor fructus sed et immediate patēdo ab eo q passio est gaudiu. **Que** istarū opinioū sit verior pro nunc nō diffinit; sed hoc certū ē sit q in illa punctione et vnione ante nostre ad deum erit summa electatō **franciscus** de marchia in fine. **Uit.** super smas dicit cū prima opinioē q beatitudo non cōsistit in dilectione quia ipsa est passio consequens actus dilectionis.

Hec ille. **Hoc** vtiq; gaudiu erit **Euacuans** gaudium mundanū **Inebrians** subiectū humanū **Non** generans vllum fastidium **Sed** statim hominis studium **Primo** dixi q hoc gaudiu euacuabit gaudium mundanū. **Imo** qui gaudēt hic illic gaudere non poterunt hi sūt de quibus dicitur **Sap. ii.** Venite fruamur bonis que sunt et vitamur cretura tanq; in iuventute celeriter vltimo precioso et vnguentis non implem; et non preterat nos flos tēpis. **U**trū nemus nos rosis anq; marcescant. **Teles** sunt mundani q estimāt honi nes solū ad hoc factos vt hic accipiat consolationes suas. **De** quibus eodēz li. **cap. xv.** dī. Estimauerunt iusiuū eē vitā nostram et conuersionē vitē p postam ad iustū et oportet vnum

Quarta gloria anime.

quemus etiā ex malo acquirere. **Q**uod gau-
diū mundi, quot homines de illo inef-
timabili gaudio non curātes decipis
quorū ad infernū deducis nouit deus
imō sunt adeo fatuiq; dum nil aduer-
si nil mali tēporalis eis euenit dicunt
se a deo diligi non considerantes illū.
Act. xlii. Per multas tribulationes
os nos iurare in regnū dei. **Et. i.** Pe-
t. i. **Si iust?** quidā vir saluabitur im-
pius et peccator ubi parebunt **Et de**
illius exemplū in vita beati ambrosii
scriptū est bñ memorie cōmendandū
Nā ibi legim? q; cum ipse ābroſius Ro-
mā pergeret et in quādā villa tuscie
apud quēdam hominē nimis locuple-
tē hospitāt? fuisse illū hominē super-
starū suo sollicito inſtituit Cui ille rñ-
dit. Status meus domine bene felix
extitit et glorioſus ecce enim diuitiis
abundo ſuſcepisti seruos et ancillas cō-
plures habeo. copioſam filiorū et ne-
potū turbam possideo et omnia sp ad
votū habui nec vnq; mil; aliqd ad-
uerſum accepi vel quod contriſtaret
euenit **Q**d audiens amb. vehēmenter
obſtupuit. et hiſqui ſecū in comitatu
erant dixit. **Surgite et hinc** ꝑcitus
fuglamus quia vñs non ē in loco isto
festinate nec in fugiendo morā facite
nec hic diuina vitio nos comprehen-
dat et in isto pariter nos inuoluat.
Cū ergo fugerent et aliquantulū pro-
ceſſiſſent subito se terra aperuit tho-
minē illū cum vniuerſisque ad illum
p̄inebant. ita abſorbuit ve niſi inde
vcligium remaneret. **Q**uod certens
ambrosius dixit. Ecce fratres ꝑ inſe-
ricorditer deus patet. cum adherſa
et tribuit et ſeuere traſcitur eū ſemper
proſpera elargitur. **I**n eodem autem
loco ſouca que dā proſūdiſſima remā-
ſiſſe dicitur que vsq; hodie in huius
teſtimoniū p̄ſeuerat. **Q**uodrum igit ꝑe-
riculū oīa hui? mūdi ꝑſpera oīa gau-
di; et vana habete ad nutū **Quera?**

igit gaudere inſtituro et ſi gaudere
hic velimus gaudemus oīs in dño
inſeuiuendo deo iſto obediendo quia
et hoc gaudio inſpecto ad illud gau-
diū perfectū trāſibim? **I**n aplo **Phl.**
iiii. Hoc duplex gaudiū inſinuas dicit.
Gaudete in dño ſp̄s. hic bona vsq; in
finē contimādo: iterū dico gaudetes
quasi diceret ex hoc gaudio quo bona
agitis in gaudiū perfectū trāſibitis
Et xps dicit diſci. ſuis. **Jo. xvi.** Amē
amē dico vobis quia plora. et ſie. vos
inſidus autē gaudebit vos autē cōtri-
ſtabim;. ſ; tructicia veſtra vertetur in
gaudiū **Hoc** eſt gaudium pleuū atq;
perfectum quo omne gaudiū euacua-
bitur fatuum et mundanum. **Tales**
beati ſemper gaudebunt in domino
Ad hoc igitur gaudium volamur cur
dicitur in themate. **Venite benedicti.**
tc. **S**cō dicit q; hoc gaudium adim-
plebit ſubiectū humanum dicente ꝑ-
pheta de ſanctis et electis exiſtentib?
in gloria **In**ebriabuntur ab vberate
domus tue et tor. volup. r. portabis e-
os. **Q**d exponens **Nico.** de lyza ait **In-**
ebriabuntur id ē ſaturabunt ab vber-
tate dom? tue. id ē dom? celeſtis glie
et tor. volup. r. port. eos. **Hoc** inquit
additur ad oſtendendū perfectionem
reſectionis glorie. quia apud vos reſ-
fectio ꝑſcitur ex cibo et potu. **Hec**
ille **Et** bene inebriari dicuntur quoni-
am beatitudo conſiſtit in perfectione
completiſſima **I**bi enī homo erit com-
pletiſſimus in moribus in ſcientiis; et
in delitiis. **Queliber** enī potentia ha-
ber ibi ſū perfectiſſimū ſplendentū
nā intellectus eſt perfectus in ſcienti-
is; voluntas in delitiis irascibilis in e-
muentiis **E**ſt enī rationalis que ten-
dit ad verum et ideo ꝑſcitur in ve-
ritate ſcientiarum concupiſcibilis
qua tendit ad bonum et ideo eſt ibi
bonitas omniū deliciarum irasci-
bilis que tendit ad aduū et. ideo

erit verum gaudium et leticia

est ibi arduitas omnium dignitatum
honorum et eminentiarum et ita gau-
dio et leticia complebitur creatura ra-
tionalis hoc est quod summe desidera-
mus scilicet delicias et gaudenter vi-
vere. Si enim spes futurorum honorum
est homini maxima delectatio quid e-
rit et quanta ipsa delectationis posses-
sio Vere mirabilis inestimabilis erit
illa delectatio. Sic igitur vivamus
ut hanc delectationem hoc perfectissim-
um gaudium habeamus Nunc igitur
non delectemur in malis delectationi-
bus quibus diversimode homines a
diabolo captuntur Dicitur enim Gen.
tercio. Vidit mulier quod bonum esset
lignum ad vescendum et pulchrum
oculis aspectuque delectabile tulit ve-
fructu illius et comedit de fructu viro
suo. Hoc fuit lignum de quo prohibi-
tum fuerat a deo ne comederet contra
quod facientes primi parentes: quia
delectati sunt paradisi et perdidit.
Deus quot hominibus delectatio-
nes carnis: delectationes mundi ves-
tium ornatum in viris et mulieribus
erunt causa damnationis Ideo dicit
Luc. vi. Ne vobis divitiis qui hic
habetis consolationem vestram ve vo-
bis qui saturati estis: quia esuri. et.
ve vobis qui risiditis nunc quia luge-
bitis et flebitis. Delitiae enim mundi li-
cet in principio sunt dulces in fine ve-
ro sunt amare nimis. Ideo dicit Jo-
Apoc. c. xviii. Quamcumque glorificavit se
et in delitiis fuit tantum date illi tor-
mentum. Delitiae enim sunt laquei de-
abolis quibus quasi totus mundus ca-
pitur sicut ad oculum videmus unde
similes sumus allecibus que vicin-
es lumen videntur ibidem taliter delec-
tantur quod illuc concurrunt et capiuntur
Fugiamus igitur has delectationes et
inquam illam supernam delectationem quae
non habet finem Illa enim est perfecta ve-
delectatio quae acquiritur vias vite usque

do unde propheta Notas mihi se vite
vite adim. me. de. vult. v. l. d. t. v. in si-
nem. Ad hanc igitur delectationem in-
vitamur cum de nobis. Venite benedi-
cti etc. Tercio dixi quod hoc gaudium si-
ue delectatio non generat ullum fastidi-
um. Nec enim est una delectatio inter gau-
dia et delectationes mundi et paradi-
si quia haec gaudia mundi tandem fasti-
diunt et displicentiam generant. Vide-
mus enim quod si quis gaudeat in delitiis
carnis vapore in bibendo et comedendo
quod quantumcumque cibi sunt boni vel vana
optima finaliter vertuntur in nauseam
immo possunt nocere ad mortem. Con-
sidera omnia alia in quibus homines
solent gaudere et letari. siue sint hono-
res siue dignitates: cantus: choreae: et
cetera huiusmodi omnia habent sine
tristitiam Pro. xliii. Risus dolore misce-
bitur et extrema gaudii iuctus occu-
pat. Bandulum autem et delectatio glo-
rie celestis nunquam displicebit sed
semper placebit immo visio dei et ve-
lectatio erunt tante complacentie et
delectationis quod ut dicit. ps. c. i. palma
cano. Ipse deus est in quem deside-
rant angeli prospicere Sed querit
glosa. Cur cernere desiderant cernere
faciem cernere nunquam cessant Et soluit
ipsa glosa quod de prelatio diuine patrie ita
angelos beatificat ut eius visa gloria
satiatur et eius semper dulcedinem
quasi novam infatigabiliter siue infati-
gabilliter esuriant Et sic. Celestes
delitiae habite appetitum excitat terrene
sunt fastidii generant Ecc. xxiii. Qui e-
dunt me adhuc esurient propter hoc dicit
sp. sac. v. quod spiritus eius est totus desiderans
bibi. et. v. valde admirabilis es vni-
us et facies tua plena est gratia. Hoc etiam
dicitur spiritus hominibus beatis qui erunt
illa gloria sine angelis dei Et hoc est multum
difficile nobis ad intellegendum esse esse
in tanta dilectione et nunquam fasti-
ditis: sed semper iocundissime illam

Quarta gloria anime.

possidere s; ita est certitudinaliter q; aliter non eēt sūma felicitas si aliqd erisse, posset illuc accedere. Hoc gaudiū et hanc delectationē spiritu viuis nō faciente intellectū regius prophā q; it. Gustate et videte q; s. est vo. Vbi ait Nico. de Ipra. quasi diceret per experimentū potestis pbare qm suauita ē vās. Et loq̄tur ad modū hominū dulcedinē vini probantiss; q; primo modicū eū degustāt et ex hoc cognita eū dulcedine alliciuntur ad āplius gustādū. Sic hoīes deuoti p̄cipientes aliqd de dulcedine dei alliciunt ad āplius gustādū. Aduertendū tñ q; phantes dulcedinē vini illud modicū qd p̄gustant super linguā diu retinēt. Sic sentientes diuinā dulcedinē dñi cāq̄din p̄fit retinere. quia hoc ē quoddā p̄iudici; beatitudinis future p̄pter. qd sequit̄. **Beatus vir q; sperat in eo Talis enī p̄gustato diuine dulcedinis auget spem future beatitudinis. Et licz ap̄ homines nimis familiaritas aliquando pariat contēptum talis tñ familiaritas dei ad hominem qua ei cōleat in presentē vita suā dulcedinē magis auget reuerentiā f̄sistatē hoīs ad deū. Iō subditur Time de dñm o. s. e. q. n. est in o. t. e. Et hoc enī q; sentiūt in se dñi nā presentia; in d̄dicto sufficit eis. p. omī bono imo alia bona eis des̄spiciūt nisi quantū necessitas exigit. hec d̄ si ra. Si igitur deus tantū sapit in via qd faciet in patria cum videbitur facie ad facie. Hec igitur summa delectatio nunq; fastidiēs nunq; disp̄scent sed semper quasi noua r̄ficiens hui; non erit finis. Deus meus qd nobis. Ipperēt omnia hec mundi gaudia he. delectationes quibus tantum adhere mus. certe hec omnia reputarem? velut amara et dicerem? est ap̄lo Phil. 1. 11. Que fuerunt mihi lucra hec arbitrat̄ sum p̄pter xpm detrimenta. Et vere si hanc maximā delectationē bū**

attendamus ea que putam? lucra vt abundare diuitiis honorib; et delictis mundi reputabim? detrimēta et inep̄ta. Ideo sequit̄. Omnia inq̄t paul? estimo detrimentum esse p̄pter eminentē scientiā Iesu christi dñi mei. p̄pter quē omnia detrimentum fecit et arbitror vt stercorauit xpm iustificaciō. Quia ibi scz in christi visione erit summū gaudiū ad qd vocamur p̄ thēma p̄positū. Venire benedicti tē. Quarto dicit̄ est. q; ibi q̄c scit hoīs studii. Studii ē v̄hemēs animi applicatio ad aliqd p̄gendiū. Communiter enī hominē studiū et applicatio tam per intellectū q; per voluntatē est ad hoc qd p̄ ceteris desideramus quod desiderii si compleat delectat animā. Prouer. xiii. Omnes autē hoīes vt d̄ p̄mo Aristhaphisice naturaliter scire desiderant. et omnia imperfecta naturaliter desiderant p̄fici. et maxime creatura rationali desiderat peruenire ad gaudiū eternū dicit̄ te propheta. Quodammodum desiderat ceruus ap̄ fontes aquarum ita deus ad t. deus. Et. a. m. ad v. son. vi. Jō omnia debem? studere et oēm diligētia apponere vt ad id qd desideramus attingamus. Sed quōd verū ē q; super omnia deū videre in gloria desideramus et cum eo gaudere cum paucos ad hoc se disponere per vitam v̄ioeas. Ad hoc ait sic. de media vi. d. i. x. l. i. l. i. q. u. p̄ncipalis. Quis beatitudo dupliciter pōt considerari in generali inq̄tum est bonū quoddā sufficientissimū. vel in speciali scz inq̄tum cōsistit in clara dei visione et i; perfecta eius dilectione et gaudiū qd habetur de dei bonitate presentē per clarā eius visionē et perfectam dilectionē. Primo modo beatitudo est omnibus hominibus nota. Quilibz enī scit quid est bonū et quid est sufficientissimū. Secūdo inō non ē omnibus nota vñ non oēs eā appetunt. sed p̄mo mō omnes

eam appetit qz appetit eius natura
lis est. vñ Aug. xiii. de tri. c. viii. Dicit
qz ad appetendum beatitudinē natura
compellit cū summo bono et imitabit
lis ei beatus creator hoc indicat. Dicit
etiā glo. super illud ps. Beata gens qz
animus est naturaliter capax beatitudinis
nulla autē creatura cacat naturalitē ali-
cui? boni derelicta oī naturali inclina-
tione Boni. In illi. vii. xli. q. ii. Ad hoc
idē inq̄t Duo sunt q̄ faciunt appetitū
scz conueniētia et indigentia. Om̄ igr̄
aīa rōnalis creata est ad dei imaginē
et similitudinē facta est capax boni suffi-
cientissimi et ipsa sibi non sufficit cū
sit vana et deficiēs. id̄ dico qz verā bti-
tudinē appetit naturaliter. Et sequitur
Dēs ergo hñt appetitū beatitudinis
vere in generali et hñt cognitiōnē in
generali. Dēs ei credit qz beatitudo
sit bonū qd̄ sufficit. et oēs illud appe-
tunt in sp̄ali vero qñ assumit hoc suf-
ficere. s. honore vel potentia et rat̄ ḡ
n̄stio et declinat affectio. Est ille de
eo q̄ vult emere aurū et frustūz auri
credit eē auricalcū. Si querat ab eo
quid velit emere. et respondebit aurū Si
q̄rat qd̄ frustū. R̄spondebit qz hoc. demō-
strato auricalco. Similiter si ab avaro
q̄rat vtrū appetat beatitudinē verāz
et velit habere R̄spondebit qz sic. Si que-
rat quid velit vtrū paradisi vel dena-
riū R̄spondebit denariū. Et huius rō est qz
hic credit sufficientiā et sibi non est.
Si q̄rat quō cognoscit in generali
dico qz inata est illa cognitiō. Si que-
rat per qd̄. Hic qz sufficientiā noscit
per indigentia Si opponas qz p̄uatio
non ē via cognoscēdi habitū vlcendū
qz est quedā indigentia oīno p̄uans q̄
dam disponēdo et inclinat. et hec est
rō cognoscēdi: vñ si materia haberet
potentiā cognoscēdi. cognosceret vti
qz formā ad quā inclinat p̄ disponem
hec Bon. Sed vere per fidē aliā ha-
bēnt? cognitiōnē. de vita eterna. Sci-

mus enī qz resurgemus et in corpore
et in anima sūt in illa celesti gloria per-
petuo manebim? Sicut plus dicitur
cū de vniōne cordis ad aīam tracta-
bim? quate studiū nostrū et velle. enī
applicatio debet esse i nobis circa ea
que ducūt ad hoc gaudis qz finis ipo-
uit necessitate hīs q̄ sunt ad finē Hoc
est dictū qz si finē nostrū que ē gloria
eterna velim? assequi oportet nos sol-
licite prudentur et atēde scire omnia
ea q̄ sunt gaudis huiusmodi acq̄re-
di. Sicut enī videm? qz igr̄is qz ap-
petit sursum esse id̄ sp̄ ascendit et ten-
dit sursum ita et nos si desideram? vere
et non fictē gaudis paradisi debemus
semper facie cordis nri habere sursum
qz illa gaudia sunt desiderabilia sup̄
aurū et lapidē preciosū multū et dul-
ciora super mel et fauū. vt dicit ps. Per-
nus ei calefactus i venatione nō con-
suevit sistere in riuiolo sciens qz ibi ad-
plens nō posset recreari. s. exiit vñ
qz ad fontē sive ad lacū abundantē: vbi
perfecte recreat et refrigerat Sic ve-
re desiderū nrm nō debet eē ad riui-
lū bonorū mūdū qz ibi nulla ē satisfactio
s. celeriter debem? currere et a iuu-
tante scipere huiusmodi cursū: qz nescim?
qñ mouemur debemus inq̄ currere
ad fontē paradisi vbi perfecte poterit
mus recreari vt possim? dicere enim
p̄pha Perfecit pedes meos tanq̄ cer-
uicū et super excelsa statuēs me. In
hoc s̄lescē debem? onagro qz est asin?
siluestris qz q̄ multū s̄rat: nunq̄ tñ
vult bibere aquā turbidā in mo expe-
ctat clarā. iuxta illud ps. Expectabit
onagi in s̄t. In quo proculdubio in-
strumur qz sitis et ardor desiderii no-
stri nunq̄ debet bibere aquas turbidās
voluptatis carnis et mūdū qz nō
satiat: s. aquas claras et mūdanas
grattari et glie qd̄ est 3 p̄ctores imū.
dos qui magis desiderāt aquā turbidā
huius mūdū de d̄bus Ro. i. Tradi:
h. b.

Quinta gloria anime

ait eos deus in desideria cordis eorum
et. Abstinet ergo vos a carnalibus
desideriis que militat aduersus animam
I. Pe. II. Et si uidec peruenire p bona
opera ad illud regnū ubi hmoi deside
riū saturabit et cōplebitur. Nā ad hoc
excitatur per thēma nostrum cui dicitur
Venite benedicere et.

Quinta gloria anime in celesti
patria erit omni rerū abundā
tia. **D**uari qui tñ desideras
tis abundantia auri et argenti. **D** su
perbi qui desideratis sublimitate hos
noy et dignitatum. **D** voluptuosū gu
llos et carnales qui desideratis sicut
rari bonis uinis. et preciosis cibis di
mittite hec fatua que uere nō satiāt:
s; cito finē habēt sicut dictū est prius
Attēditte ergo ad hanc gloriā q; ibi a
bundabit omnis bonis preciosis
nis. de hac abundantia ait propheta
in ps. Ego dixi in abundantia mea nō
mouebor in eternum. **S**; notandū est
q; sicut abundantia flox in arbore est
causa abundantie fructuum: ita abun
dantia virtutum et gratiarū est causa
abundantie gaudiorum. Ideo ait xps
Mt. 23. v. Nisi abundauerit iusticia
uestra plus q; scribarum et phariseoy
non intrabit in regnum celozū. Ita
econtra erit abundantia penay. quia
sicut hic abundauerunt i culpa ita in
inferno abundabunt in pena. ps. Retri
buet abundanter sc; deus facientib;
superbiā. In celo igitur erit abundan
tia omnium bonorum.

Ex oblecto omnia continente.

Ex sublecto oia possidente

Ex proximoy soliatione

Ex optimoy cōparatione.

Primo igitur erit abundantia omnim
bonoy ex oblecto. I. ex deo qui omnia
continet bona. Nsi apus ad Ephe. si.
ait. De? autē qui diues est i mīa pro
pter nimia charitatē suā qua dilexit
uos cū essemus mortui in peccatione

stis qui uiuificauit christo datus gra
sumus saluari et cōresuscitauit et cō
sedere fecit i celestibus in xpo Iesu ut
oñderet in seculis superuenientibus
abundātes diuitias gratie sue. Diues
ergo deus in se uolens. i. copiosus fuit
in mīa quia pprium ē eius misereri et
parcere. ppter nimia charitatē suam:
et nō ppter merita nostra cū esse in
mortui pctis et filii ire. I. nati in pctō
originali cōuulsi cauit nos xpo nos si
bi per fidē formatā incorporādo cui
grā sumus saluari in spe. sc. cōresu
scitauit sicut in spe et confedere etiā
fecit in spe ut oñderet post hoc seclm
diuitias grē sue. i. omnia bona celest
is glorie cuius ipse est premisū. unde
alphozabius li. de causis propositione
xx. ait. Primū est diues per seipsum
et ē diues mai?. Et ratiouē reddit cō
mētum eius dē ppōnto dicēs. Illa res
diues magis que insuit et non sit in
fluxio super eam per aliquē modozū
reliques aut que sunt intelligibiles aut
corporee sunt nō diuites per seipsum:
imo iudigent vno de influente super
eas bonitates et oēs gratias hec ibi.
Has diuitias diuine maiestatis mes
lus videbitis? cū ipsas possidebimus
cū deum habebim? qm nunc hec a no
bis sunt. abscondita sed per fides et
spē certā: si bene egerim? quāsi tā pos
sidemus. Sicut meretoz eum tā emit
et soluit aliquam rem preciosā: sicut
nondum principiter habeat reputat
se illā rem habere et maxime si sit cer
tus q; ab aliquo non possit impediri
eius principalis possessio. Uere deus
adeo ē diues et omnibus bonis abun
dans ut si mille mundos cogitarem?
et illos haberemus i dño talis posses
sio nihil eēt pparatue ad diuitias di
uine bonitatis qm fuit i ad istūta nū
la est pportio. Nō igitur apponamus
eoz nsm ad diuitias h? mundi q; ipedi
unt ab eternis diuitis: qm scriptū ē

Abat. xix. scilicet? e camelu p forame
ac? trāssre q̄ diuitiē intrare regnum
celorū. Hoc mirabile videtur cū plu
res diuites sine saluati s̄m fidē nrāz
et ī veicri testamēto et ī nouo. Nōne
legimus plures reges sanctos esse vt
Denticiū imperatorē et Ludouicū re
gē francie, et alios multos. Quid est
hoc igitur q̄ a xp̄o dicitur facile ē
ea. rē. Qm̄ p̄timum est ip̄ossibile. s. ca
melū trāssre per foramē ācus, ergo et
s̄m Chry. super Abat. q̄ dicit. Appos
tio diuitiarū maiorē apponit flammā
vt vehemētior sit cupido Et qz cupidi
tas est venenū charitatis iō possessio
diuitiarū reddīt hominē difficile ad p
fectionē acquirendā Un̄ ille iuuenis
cui dicit xp̄s S̄uis perfectus eē. i. as
eendere ad nrāz salutis necessarium
vade p̄tendendo oīa tēporalia e vēde
que habes et da pauperibus propter
deū qz ablicere tēporalia p̄pter offen
sionē non ē meritorium: sicut aliqui
s̄bi fecerunt et habebis thesaurū in
celo et veni et sequere me In sequela
eī xp̄i per opera charitatis p̄stū per
fectio p̄cipali. A paupertate aut̄ vo
luntaria ichon: ne per modū remouē
tis prohibens qz per hoc auferi cura
tp̄aliū q̄ impedit animū a dilectione
dei et disponitur anim⁹ ad libere deo
vacandū Cū aut̄ audisset verba cr̄isti
adolescēs ablit. tristis qz nimis ama
bat possessiones terrenas vt pl̄sq̄ ta
lē perfectionē et iō nō poterat ad per
fectionē volūtate paupertatis ascen
dere. Et ip̄ dicit xp̄s. Amen dico vob̄
qz difficile diues intrabit in regnū ce
lorum Abat. xix. Non dicit q̄ sit ip̄os
sibile sed difficile ē diuitias possidere
et non tenent nimis amore eaz. quia
s̄m q̄ dicit Aug. In epistola ad pau
linū Bona terrena diligunt arti? ade
pta q̄ concupita Aliud ē enī velle icor
pare que vellent aliud iam incorpata
diuellerē Illa enī velut extranea res

puantur ista velut membra peccin
duntur reddūt ergo hominē difficilē
ad perfectionem acquirendā non eas
men faciunt ip̄ossibilem quia abrahā
fuit perfectus vt habetur Gen. xviii.
Ideo dicitur Ecc. xiii. Beatus diues
qui inuentus est sine macula et q̄ p̄
aurū non abutit nec sperant in pecūie
thesauris Quis est hic. et laudabilis
eum Quis dicitur Ux et cum difficul
tate inuentur Ex quo patet q̄ non lo
quitur de quocūqz diuitre sed de di
uite constituyente finem in diuitiis p̄
propter quod apostolus Collocat. er
cio. Vocat talem diuitem anarum.
z auariciam dicit esse seruitutem ido
lorum. id est similis est ydolatre pro
quanto auarus colit pecuniam suam
studiose. Talis fuit ille diues de
quo dicitur Luca vltimo seruo.
Mortuus est diues et sepultus est
in inferno: et factum est vt moreretur.
mendicus et portaretur ab angelis in
suum abrahā: qui nunc est in celis
possidens deum ditissimum vt dice
tur. Natim. Ex deo igitur omnia
bona eminenter continent et in bos
nitate sine comparatione quecūqz
creata excedente beati seruitutes.
et in omnibus diuitis abundauit.
Venite igitur benedicti patris mei.
z cetera. Secundo dicit in glo
ria paradisi erit omnium rerū abun
dantia ex subiecto possidente.
Posset enim quia dicere. Et licet
deus sit diues: dubitatur tamen an
sile diuitia quibus est diues sint in
potestate cuiuslibet beati.
Dico tibi q̄ sic Possidebis enim:
deū ad voluntatem tuam qz ipse erit
premiū et salarium laboris nostri.
Sicut enim quod labore fuisse acqui
ritur. dicitur esse acquirentis: sic
deus erit noster.
Si enim dicamus nunc q̄ deus sit:
noster quanto magis dicemus. tunc.
lxii.

Quinta gloria anime.

Dicitur et nunc illud ps. Dicit dominus noster et admirabile etc. Et forte posset dici quod noster est deus per creationem per gubernationem et redemptionem. Dico tamen quod tunc est noster per possessionem quia nunquam a nobis poterit tolli quin illud videamus illud diligam? Illud delectemur. Istud premii et illa possessio vocatur. Lucae xiiii. Quia magna vnde sibi dicit homo quid fecit cenam magnam et vocavit multos. Sed hec potest melius applicari ad ea que dicuntur de gloria. Sed quare homines peritio reuocatis ad hanc possessionem siue ad hanc abudantiam non attendunt. Tertio hoc diligitur ex tribus. Primum igitur est ignorantia eterne retributionis. Finis est non amor virtuose operationis. Tertium est de factus diuine dilectionis. Ex illis dicitur in deuotio: per seueritatem tarditas otiositas; dilatio circa bonum opus faciendum; remissio circa iustitiam. Ad quam possessionem vocamur. dicit apostolus. Thes. ii. Testificati sumus vobis et abnatis digne deo que vocant vos in sui regni et gloria. Iohannes de nobilitate attendere ad hanc vocationem paratur dominus ipse. Proverbia. dicitur. Vocant et renouantur: tunc manus mea et non fuit que aspiceret. desperatis omni consilio meo et increpatione meas neglexisti. Multos deus vocat dicens. Venite et manus adiutrices extendit dabo eis. consilium quod a petris resurgent quod vitam eternam crebentur et vitam eis edocentia noluit aspiceret: noluerunt accipere disciplinam induerunt facies suas super petram et noluerunt reuerti. Iere. v. figurati sunt tales per regina vasti. de qua dicit Hester. vi. Rex assuerit vocavit reginam vasti per nuncios sed ad regis imperium venire precepit propter quod irrevocabili sententia puata est regno. Rex assuerit interpretatur bitudo et significat veli que est beatitudo nostra. Regina vasti que debebat esse regi

subiecta et obediens significat quod debet nostrum que debet esse subiectus deo. cetero obseruando mandata: sed quis uoluit obedire puata est regno. ita que noluerit obedire deo puabit illo celesti regno in quo est omnium rerum abundantia. Attenda mus igitur ut possumus obtinere illam supremam abundantiam. de qua dicitur in the. mate. Venite etc. Dixi tunc quod in gloria erit omnium rerum abundantia ex proximorum assortatione. Ibi enim quilibet primum omnia sua dabit alteri suo proximo. Tunc enim verificabitur illud. Act. ii. Quod dicitur de apostolis habebunt omnia cosa. Si ergo facite charitate apostoli habuerunt omnia cosa quare non magis credendum est de beatis qui charitate perfecti erunt inter se veri amici omnia habebunt cosa. Hoc etiam fuit in statu innocencie que omnia erant communia vni. Iste dicitur secundum legem nature ceteris est omnium possessio et omnium vna libertas. Ita inquit Alexander de halis que vnus quisque vnus fuit illis finis beneplacitum voluntatis ordinate. Sic absque dubio credendum est quod in illa beatitudine erit tanta dilectio et tanta charitas ut omnes concitent alius sua bona. Unde erit ibi inquit Anselmus lib. de similitudinibus. amicitia que inimiciam auerti non potest. Nulli tamen hinc habet amicitia que auerti non possit inimiciam id hinc nulli amicitia seruat sed ibi primum seipsam quisque tantum et rationem diligit et alterum. Sed nec video quomodo aliter esse possit profertur cum omnes vnus corpus christi sint et christus que est ipsa pars est caput omnium neque inferiori se affectu spectant que membra vnus corporis libitum copulantur. Abundans ergo erit in dilectione que hec fuerit tibi in possessione. Ex hac maxima amicitia erit omnium honorum dicitio. Et sequitur in eodem libro. Societas illa iustorum nil poterit velle diuersum sed eandem voluntatem semper habebunt. Corpus vnus erit in ecclesia vna erimus. Sponsa christi

erimus quicquid ibi erit? Ipsa dei voluntas non erit in tua diuersa sed sicut tu vis quod illa sita in cunctis ille quod tu Sed forsitan dicetis *Eya* si de e et ois illi beatorum? uollet quod ego tunc et augumentum mei boni nollet mecum quod ego ibi non uelle non potero. ero itaque. p. uelle meo de maioribus in celo huic tue Imbecillitati rideo quod si etiam beato Petro par in gloria esse uolueris eris In gloria dico. quod ut petrus si in persona uelle non poteris. nam si hoc uelles te ipsum esse nihil uelles quod uelle nequibus. Sed neque illi in gloria equari si meritis eius impar fueris uelle poteris. quod pulcherrimum illius corporis propositioe qua in hoc aspiceres uolueris plus ois eodem modo amabilis Neque ei in humano corpore uel per loco aut officio manus fungi exoptat aut os in uasus ubi oculi sunt aut oculi ubi os uel nasus reflectit sedibus suis cupit transferri. Eodem modo in illa admirabilis et glorificata dispositione et que disposita glorificatione beate ciuitatis ubi ita quisque quod adeptus fuerit amabit ut statum suum potius gradu mutari non uelit. Quare Quia cuius factio erit sua felicitas et beatitudo si ubi pro meritis suis misericorditer imgrita. Amplius si hi qui tam tunc in ipsi corporis unitate locati fuerint maiora sunt adepti desiderent eo ipso miseri essent quod nondum haberent quod uellent Adert itaque omnibus ois sufficiencia qua perficit in singulis unanimitate plena eadem cordia. *M*all vero in discordia tanta persistet ut eorum corpus et anima semper dissideant nam et corpus animam odio habebit et male unquam cogitauerit et anima corpore quod male cogitata ope proleuerit quod quibus oibus inuoluerunt in pensis. hec ille. Et quecumque noluerit deus quod libet etiam nolet beatus et gaudebit de quibuscumque gaudebit deus sicut non ita itensue. Et ita de quibuscumque gau-

debit unquam beatus gaudebit et aliter ita erit gaudis inuidibile gaudis inestimabile cuiuslibet beati et abundantia maxima honoris spiritualium et incorpabiliter maiora sunt omnia bona corporalia que fuerit sunt et erunt imo et ois que possent imaginari. Si enim nunc gaudemus cum gaudenibus secundum dictum apostoli. *Ro. xii.* Quantomagis ibi gaudendum erit cum gaudenibus? Quare gaudis qualis et quanta erit ibi abundantia leticie et exultationis cogitae qui potest. Ad hanc superabundantem leticia uocatur primus per internam inspirationem et eternam per orationem et alia multa. Venite benedicere. *et.* *Diui* quarto quod in gloria erit ois rerum abundantia et optimorum comparatione diuites enim huius mundi et licet possideant plura non tamen sic omnia possident intelligunt nec persequens simul in actu diligit sed successiue et sic eorum delectatio nunc est de isto nunc de illo scilicet uxore nunc de pueris nunc de argento et auro nunc de tali possessione uel tali Non sic erit in beatis imo simul omnia. scilicet dei et creature intelligunt et diligunt et de omnibus gaudebunt Intellegunt enim illud summum bonum ab eis possessum uirginem gloriosam uel matrem angelos et omnes simul beatos et de omnibus istis tanta abundantiam gaudii habebunt quod nullus mortalis experire possit et erit simile sicut nunc est de beatis angelis qui nos custodientes nostrorum profectus intendentes non minus se contemplantur diuina maiestate dicente christo *M*ath. xviii. Angeli eorum semper vident faciem patris in celis qui in celis est ubi *Nico.* de *lira* Quia quicumque mittantur ad res temporales administrationem tamen semper deo inherere per apertam uisionem Et *M*az. xlii. dicitur quod in resurrectione homines sunt sicut angeli dei uiuentes aut idem doctor *Nicola.* de *lira* uisione et huius.

Sexta gloria anime

fratitlone dei. Iste modus habendi tot et tanta bona cū delectatione simul tanca erit alius ab omni bñsmo dīo habendi in hoc tempore. Quis enī anima non possit simul cū itenta diuersis operatombus diuersarū potentiarum intente hoc esse ppter imbecillitatem vīrū suarū. In simul non potest itenta esse multū circa regimē corporis et circa operationes spūales. Sed tūc anima beata per habitū glorie vigorosa poterit simul itenta esse et circa corpus sicut necesse erit et circa dei contemplationē vñ non impediretur ab vno per aliud. Et exemplū habem⁹ de anima christi que simul habuit intente et actus pertiuectes ad statū viatoris et ad statū cōprehensoris et hoc fuit ppter perfectionē eius i natura sua et in acribus potentiarū. Habuit enī perfectā valitudinē et vigorē potentiarū et similiter dicimus de anima beata. Sic igitur beatus poterit multo valde que facient ad beatitudinem eētialē et accidentalē intelligere sūt. Hec igitur abundantia rerum tantarum nos debet allucere ad bene agendum in hac vita vt mereamur habere quod victum ē et satuari dicitur ergo in thēmate Venite benedicti etc.

Extra gloria anime erit honor magnus et insuperabilis. Nā sancti erūt beati p deuotionē

Secundo filii per adaptionem.

Tercio reges per exaltationem.

Quarto vii per participationem.

Sed forte alieui videtur satisfactiōnem mens tot et tanta de gloria celesti predicare cum generare redium possint hominibus. Respondeo qd verum ē qd in deuotis et querentib⁹ leticiā et dilectionem presentis seculi hec omnia eedum afferent; s; certe deuotis et ad hanc gloriā tendentibus minime hec erunt onerosa. Indeuotis igitur pnt esse rebiosa qz non intelligunt immo

nec intelligere volunt quid in ipsa vita beata sint habituri. Quid igitur inquit Anselmus in li. de similitudinibus agendum est vt hec illis aliquatenus sapiant et aliquatenus sapientibus magis sapiant et sic ad opera bona et uigilent. Puerorum more cibandos estimo qui si aliquā aliquid grossū pomum edendū percipiunt illud ob uentilū tenentitudinē et oris angustia assumere nequeunt si pro illorum capacitate prius non fuerit pculatum diuissim.

Ite diuidamus in tres illa magis gaudia illa maxima bona q̄ beati sūt possessuri. Et vt melius eluceant et amplius desiderentur consideremus que i hac vita mens bene regulata audiat appetit et ex his conlectemus illa beatorum habituros in eterna vita hec ille. Nonne quatuor premissa a bonis hominibus appetuntur in hac vita. S; vt sint sancti vt sint filii dei vt bene regant seipsos vt deus eos inhabitet per gratia et sic dii sint per participationē. Vt qz viri boni et deuoti hec omnia appetunt que excellentius in illa vita gloriosa eis concedentur et dabuntur.

Erunt nempe boni et sancti per deuotionem vbi sciendū qd deuotio vt ait Pe. de bethono est illa virtus qua de se totum deo deuouet et dedicat. qua etiā totus vacat virtutibus et victis a se euellit et eradicat qua insuper totus fertur in celestibus et terrana vtilipendit videtur ergo qd vtr deuotus est idē qd vtr perfectus virtutibus et gractis totus plenus. Et Hugo dicit qd feruor bone voluntatis quē mens cohibere non valet certis idicis manifestat. Verē in illa vita beata erit maxime feruor beate voluntatis qm non poterit deū nō diligere imo confirmata erit in dei amore sic qd semp diliget ipsū et omnia ppter ipsum. Deuotio namqz est q̄ datur operibus seipsū sagit qua factor sderū hae vi

erit honor magnus et insuperabilis

ta sentit qua quicquid est asperu dulci-
 ter lenitur In deuotione siquidem se
 ipsum deus largitur **Ex** eni huma-
 nus numq̄ per deuotione maderet
 nisi ros diuine gracie desuper descē-
 deret. **Deus** ei ē sicut uinea balsami
 que preciosissimā deuotionis guttam
 in suis diuersorum cordium diuersi
 mode se fundit **Q̄** ample o q̄ abun-
 de se fundit illud balsami preciosissi-
 mum in anibus sanctorum. **Cogita**
 te nullus mortalium potest **Secūdo**
 deuotio est illa uirtus qua deus i suo
 fonte solet sentiri et qua in terris po-
 test percipi Nulla eni alia uirtus ita
 gustat deū sicut deuotio qua deuoti-
 one mens fertur in deum s; hic imp-
 fecte, in patria uero perfecte **Tercio**
 deuotio est illa uirtus qua omne ad-
 uersum et asperu dulciter lenitur, nā
 constat q̄ deuotio omnē tristitiā su-
 gat et quicquid ē i rebus onerosus r af-
 peru dulce facit. **S; in illa** requie ta-
 lis erit deuotio ad deum; nihil triste
 nihil molestum tibi poterit esse **E** runt
 igitur sancti sine terra sine affectioe
 mala p̄ deuotionē vñ sanctitas adeo
 ē uniuersalis bonitas q̄ ea habita ne-
 cesse est hoīem in cunctis p̄cularib;
 uirtutibus esse ornatu **S; eni** vn̄ uir-
 tus deficeret sanctus non eēt **Et hoc**
 erit in illis beatis iō merito dicētur
 sancti vt possint tunc dicere illd **Ecc.**
xxiii. In claritate sanctificata simili
 requiescū **Ad** hanc igit̄ sanctitatē mul-
 tamur vñ dicitur in themate **Uenite**
bñdicti &c. **Sc̄do** dixi q̄ beati erunt
 filii per adoptionē filius naturalis r
 legitimus succedit hereditati paterne.
Et filius dei succedit hereditati pa-
 tris sui sc; xpi. **Gal.** iiii. **S; filius** r
 heres per deū ipsum adoptantem **fi-**
lio ei adoptiuo debetur aliqua p̄ he-
 reditatis sui leges aut **Nico.** de **lyra**
Ipse ei dñs deus tenet naturā uisuli
 marini qui natus in mari r graditur

in terra filios suos ut terra generat
 atq; parit; sed ipsos finaliter ad mare
 reducti **Sic** deus per graciā in hoc
 mūdo fideles suos generat et p̄ducit
 sed taudē post hunc mundū ipsos ad
 mare id ē ad abundantia paradisi du-
 cit et regni celestis successores tanq̄
 legitimos filios eos facit. **Joh̄.** viii.
Qui facit petri seruus ē petri seruus
 aut non manet in domo in eternū **filii**
 ostit manet in domo in eternū **Hec** ei
 filiatio hic incipitur **S; patri** nostro
 deo obediuerimus tunc quidē filium
 erimus hic et in eternū **S; eni** glorio-
 sum ē homi eē filiū regis q̄to magis
 gloriosum erit nos eē filios dei regis
 regum et euz ip̄o manere in illa aula
 summe glorie in delitis paradisi, vñ
 pater noster celestis cuiuslibet beato vi-
 cet illud **Luce** xv. **filii** tu semper me-
 cum es r omnia mea tua sunt. **Atten-**
damus igitur ad hanc situationem: **S;**
cut dicitur. i. **Joh̄.** **Uide**te qualem
 charitatē dedit nobis deus pater vt fi-
 lii dei nominemur et simus. **Uide**te
 ergo. i. diligenter attendite qualē cha-
 ritatē ostendit nobis deus vt vocaret
 nos filios deo dicit vt filii dei nomi-
 nemur r simus? r notat̄ di sim? **M**ulti
 ei noīnantur filii dei q̄ alid nō sunt
 filii s; pu tant **S; de** si noīant̄ filii dei
 et possum? esse si i nobis nō stiterit
Jo. i. **Dedit** eis p̄stēm filios dei fieri
Et seq̄tur eodē. c. **Charissimi** nūc su-
 mus filii dei supple si volum? et non
 dū apparuit quid erimus. **Scim?** qm̄
 cū apparuerit similes ei erimus qm̄
 uidebim? eē sicuti est r ois q̄ h; hanc
 sp̄e in eo sanctificat se sicut et ille **S;**
ctus ē. i. imitat̄ sanctitatē put possibi-
 le ē hūc in quē ē spes nra quotidie o-
 cam? patrē eū uicim? **Pater** n̄r q̄ es
 in cellis. **Hic** poter̄ of omniū genera-
 liter ratione creationis. additur est
 aut **Nico.** de **lyra** noster quia est pater
 sp̄s iustorū per graciā adoptionis.
 h. iiii.

Septima gloria anime.

Dicitur **I**sup qui es i cellis quilibet sit in oibus per eēnriā pñt iā et potentia ē tñ spālī modo in iustis per gratiam specialissime vero excellentia eius re-
 lucet in sanctis per gloriā. Alexander de Haliis dicit quia pater in illa ora-
 tione accipitur essentialiter. et dī pa-
 ter noster per adoptionē que gratia
 adoptionis et si non cōmunis omib⁹
 actu est tñ cōis omnib⁹ potentia. Qui
 enī dat talēta sua unicuiq⁹ sūm ppriā
 virtutē paratus ē dare gratiā adopti-
 onis unicuiq⁹ facienti qd in se est. vñ
 sicut species conuenit ratio vniuersa
 stans vñco exite indiuiduo non vni-
 uersalitate que est actu sed q̄ ē poten-
 tia ita gratia adoptionis dicitur cōis
 omnibus non communitate que ē ac-
 tu sed que ē potentia. Non tñ peccat
 ille qui est in peccō mortali dicēdo ora-
 tionem dominicā vñabus de causis.
 Prima est quia hęc oratio cōis est et
 dicēda ē in persona ecclesie q̄ in se ml-
 tos filios adoptionis habet. Secun-
 da est quia sicut petitiones septē se-
 quentes deprecatur vel optatiue ora-
 tiones sunt et non indicatiue. Sic cap-
 tatio beniuolentie magis intelligitur
 optatiue q̄ indicatiue ab illo qui ē in
 peccō mortali. Ille ergo qui est in peccō
 mortali non pōt dicere pater indicati-
 ue. t. iudicando se esse filiū actualiter
 potest tamē dicere pater optatiue.
 Hęc Alexander In gloria vero quilibet
 dicitur poterit pater indicatiue qz
 vere erit filius per gratiā et gloriā
 in eternū tō ad hanc filiationē inuita-
 mur spālīter cū dicitur in themate.
 Venite benedicti etc. Tercio dixi q̄
 tñ est rex exaltationē in illo enī
 regno celozū quilibet erit rex Rex dī
 a regendo vt inquit Origenes Si s̄
 anim⁹ in te regnat et corpus obēpat
 si viciā freno sobrietatis premas me-
 rito rex vocaris Si rex diceris i his
 inferioribus s; tñ salter rex dicitur;

qz non a regendo cū tñ nihil indigeat
 regi quia ille status erit talis qz non
 poteris deficere vel obliquari. Dicit
 ergo rex a regendo; quia quilibet tñ
 existens ita et ite potens vt faciat quic
 quid voluerit ita erit diues vt habeat
 quicquid petierit ita erit sapiēs vt sa-
 plat quicquid cupierit ita erit fortis
 vt null⁹ eum vincere possit. D q̄ glo-
 sum regnū in quo sancti perpetuo re-
 gnabunt quia in eternū et vltra. Hęc
 regnū petimus cū dicim⁹. Adueniat
 regnū tuum. Mat. vi. Tñ dicit alexā-
 der de haliis. hac petitione potest peti
 vt veniat regnū militantis ecclesie ad
 regnū triumphantis vt fiat trlun-
 phans vel adueniat. i. manifestetur. s.
 regnū dei hominib⁹ quibus vt lux
 cecis non videtur qz nullus ignorare
 potest cū filii iudicare venerit t̄ quo
 regnabunt et sancti. Sicut dicitur
 Math. xxv. Percipite regnū quod
 vobis parati est ab origine mundi.
 Hęc ille. D quanta bonitas; quanta
 clemencia; quanta misericordia; quan-
 ta benignitas nobis disposuisse et p̄
 parasse tantū regnū. Si enī nobis
 disponderet quis dare regnū francie
 vel aliud magnificū regnū temporale
 et maxime in quo esset summus par-
 omnis gloria omnis potestas et illud
 esset perpetuū quantū desiderem⁹ ta-
 le regnū. S; vcre illud nihil esset si
 tale posset esse ad comparisonem re-
 gni celestis. Prīmū igitur charissimū
 querite regnū dei quia nullū tale t̄
 uenitur in his terrenis rebus quia re-
 gnum mundanū est transitorū Dani-
 el. ii. Deus mutat tempora et etatis
 transfert regna atqz constituit. Et isī
 est qz illud est vituperabile propter su-
 am mobilitatem. Eccl. xxi. Regnum a
 gente in gentem transferretur propter
 iniusticias et inuicias et cōtumelias.
 ac diuersos dolos propter suaz diuer-
 sūatem vnde in regnis huius mundi

erit animarū decor mirabilis

non est par) In ps. Conturbate sunt gentes et inclinata sunt regna. Et luca. xliii. Surgit gens in gentem: et regnū aduersus regnum. Regnum vero celeste habet opposita his de quo ppheta ait. Regnum tuum regnum omnium seculorum quia habet interminabilem eternitatem. Dan. vii. Potestas eius potestas eterna que non auferetur et regnū eius quod non corrumpetur. Inestimabile amenitatem etiā habet. Sap. v. Accipiente regnū decora et vradema speciei de manu dñi. Habet tercio inde flexibilitē fertilitatem. Luc. vi. Beati qui nunc esuritis quia saturati erit. Et xliiii. dicitur P̄s qui manducabit panem in regno dei. Hoc est igitur regnum ad quod vocamur per nostrā thematicā dñi Venite benedicti etc. Nisi quarto q̄ erim? dñi per participationē. ps. lxxxi. Ego dixi dñi estis in illo enim regno tanta est amicitia tanta unitas et diunctio beatorū ad ipsum deū q̄ non solum filii si amici dei. s; etiā ppter participationē et infinitatem dei ad ipsos beatos vocabuntur dñi. Videmus et q̄ dñi aliq̄s ab alio multum tenent amari dñi ille qui amat quia dilectō transformatur amantē in amatū. Ibi quidem deus sanctorū suos amabit in se sic quidē et seipsum deo in p̄ntiā eulcumb; b̄s. Ideo non in immerito vocabitur dñi per participationē. vñ petrus de bethono ait. q̄ per deos intelligitur viri iusti qui a cōsibus conditionibus sunt separati ab humane vitis alieni et maxime videntur dñi qui sunt in celis celestia contemplando qui sunt immortales semper in statu gratie perseverando sūt iustitiales a vñsb; humanis se occupando sūt omniscientes diuinam sapiam amplectendo sunt oporteres mirabilia opa faciēdo vñ de his p̄r exponit ill. i. Reg. xviii. Deos vidi ascendētes de terra q̄ ppter vñā iustā et san

ctā quā tenuerūt in terra. vñ erit in celo participādo p̄prietate q̄sdā quod dāmo ip̄ius deitatis. P̄tū debemus optare ad hanc dignitatē ruerire vñ vñ per participationē sum? Ad hāc igitur participationē vocamur cū dñi Venite b̄d̄icti etc.

Prima gloria animi erit nisi maris decor mirabilis. Si et deceat reginā esse ornata mltipliciter dñi iungit regi p̄to magis deceat quālibet creaturā beatā et diuinitas pfecta diunctio in sp̄suo suo deo esse multipliciter ornata sicut absofuit tactū aut qualiter Talis aut ornatus et decor animarum sanctorū erit in quattuor

Primo in lumine glorie intellectum eleuante.

Secdo in mutiere ḡfe affectū p̄ficiēte

Terdo in virtutum decore diuinitus collatarum

Quarto in ipsarum tenore p̄fectus acquisitarum

Nisi primo q̄ ornatus et decor anima erit in lumine glorie etc. et hoc est q̄ dicit propheta Dauid. ps. xxxv.

In lumine tuo videbimus lumen. i. inq̄ de lira In lumine creato glorie vñ debimus lumen tue eēntie quia videri non potest ab intellectu creato nisi ad hoc eleuetur per lumen glorie fortificans lumē naturale intellectus erēti sicut nec oculus noctue posset videre lumen solis nisi aliquo sibi addito fortificaretur propter quod dicitur ii. Methadabissce q̄ sicut se habz oculus noctue ad lumen solis ita intellectus nosser ad ea que sunt manifestissima secundum virtutem intellectus nostri excedentia Sicut lux solis est maxie vñsbil; et inproportionata nec tuē oculis hēc ille. Ad q̄d p̄positum plura sūt p̄p̄ulchra sc̄ho Tho. x. p̄r. q. xli. artic. lxxi. r. v. Considera igitur q̄ si esses in aliquo loco obscuro et mul

Septima gloria anime.

ai optares videre aliqd̄ ibidē existēs
 q̄tus gauderes si tibi ministraret lus
 men magis ei grande p̄pter quodvi
 dere posses apte et manifeste visibile
 desideratū videri Utq̄ multū gaude
 res Sic certe inter oīa q̄ summe des
 derare debemus ad videndū est deus
 nosse quia in tali visione ē felicitas
 eterna Joh. xvii. Dicente x̄po Hec est
 autem vita eterna vt cognoscāt te so
 lū deū verū et quē misisti iesū x̄pm̄. vt
 igitur de⁹ in se videat requirit lumē
 adiuuās intellectū ad videndū: s̄c̄ lu
 mē a sole emissus adiuvat oculū ad vi
 dendū nō tñ solē ad mouendū Sic̄ er
 go non videt sol materialis ab oculo
 corporali sine emissionē lumis vel ra
 dii in oculū sic nec ab oculo spiritu all
 sol iusticie sine lumine ab ipso intelle
 ctu emisso. Hoc autē exigit intellect⁹
 debilitas q̄ non p̄t lumen illud icre
 atū videre in sua claritate nisi assimi
 letur ei perfecta assimilatione. De autē
 sic similitudine ē sic s̄m̄ Au. ii. xxvii.
 q. xii. Deul⁹ autē spiritus ualis cū sit in
 patria increato lumē s̄c̄lis nō est simi
 lito per eētā sed per participationē:
 ergo o3 q̄ habeat aliquod lumē s̄c̄bi i
 herens et increato lumini assimilans.
 Sicut et qd̄ est simile sūme bonitati
 per participationē h3 bonitatē s̄c̄bi inhe
 rentē et sūme bonitati assimilamentū.
 Sic in proposito i eius visione o3 po
 nere aliqd̄ lumē creatū in oculo sp̄s
 li inherēs ei et assimilās illi lumē. Et
 hūc videtur concordare Aug. ad itall
 cū di. In tamū videbit⁹ n̄q̄tus s̄c̄les
 ei erim⁹ Dico ergo sine preiudicio q̄
 lumen increatū videbit in sua charit
 rate in patria per lumē creatū mediū
 assimilans ei formaliter sp̄salem ocu
 lum Dicere etiā oppositū est error: dā
 natus in elementis. extra de here.
 Ad nostrū Ioh̄i v̄f quinto q̄ q̄libet in
 tellectualis natura seipsa naturaliter
 est: beata quodq̄ aīa non indiget luce

glorie ipsam eleuātē ad deū videndū
 et eodē beate fruendū Et sequitur in si
 ne capi. Nos sacro conellio approban
 te sectā cū p̄missis erroribus dānā
 mus et reprobam⁹ etc. Hoc igitur lumē
 ne creato eleuabitur et decorabit aīa
 nostra in celesti gloria Unde sicut lumē
 ne solis dies pulchra dicit sic aīa n̄ra
 tali lumē ornabitur et pulchrificabi
 tur. Ad h̄mōi ergo ornata vocamur a
 dū d̄z per thēma nostrū. Venite b̄n̄i
 etc. Dixi secundo q̄ aīarum nostrarū
 decor erit in nūere gratie etc. Nam in
 gloria erit gr̄a consummata et perfecta
 p̄pter qd̄ ap̄s. i. Thom. xii. Prefert
 charitatem sine gloriā alius virtutib⁹
 di. Charitas nunq̄ excedit Qd̄ delect
 rans Ille. de lyra ait. Apostolus ostē
 dit h̄c excellētā charitatis respectu
 aliorū donorū q̄tum ad permanentiā
 q̄ sicut est i via sic p̄manebit i patria
 cū augmento Un̄ sic ibidē ap̄s. Si
 ue p̄pheticē euacuabūtur p̄pheta em̄
 est respectu futurū. Status autē p̄rie
 futurū non expectabit: sed ibi erit si
 nale complementū oīm. Itē p̄pheticē
 est cognitio enigmatica que cessat in
 patria vbi ē clara cognitio. Siue in
 que cessabunt qd̄ nō est intelligendū
 de corporalib⁹ linguis quia saneti re
 surgent in integritate corporis Sicut
 hec cessatio non est intelligendā q̄tū
 ad vsū linguarū q̄ ibi erit laus vo
 calis s̄m̄ q̄ dicit glo. super ps. Exulta
 tiones vel in gutturo eorū s̄z intelligē
 dū est de dono linguarū quo aliqui in
 primitiua ecclesia linguis variis loq̄
 bant Act. Propter illos qui non itel
 ligebant linguā matius ap̄loz q̄ tunc
 cessabit q̄ q̄libet quācuq̄ linguam
 intelliget p̄pter qd̄ nō erit necessarū
 loqui variis linguis. In p̄mo enī sta
 tu generis humani erat vñ populū
 et vñ labiū omniū Gen. xi. et multo
 magis videtur sic fore in vltimo sta
 tu consummationis oīm. sequitur Sci.

entia destruetur scz scientia hic acq̄
sita non tñ quo ad sp̄s intelligibiles
sz quo ad habitū modernū qui est per
cōuersionē ad fantasmata Tali vero
cōuersione non indiget anima beata
Sequitur Ex parte ei cognoscimus &c.
Ubi apostolus facit talē ratiōnē. Adue
niente perfectione tollit imperfectio
ei opposita statusque glorie perfectis
simus est ergo ipso adueniente tollit
tur bona habentia imperfectionem vel
simplicitervel q̄tum ad id q̄est imper
fectiois. omnia sunt huiusmodi p̄ter
charitatē que est idē cū gratia gratū
faciente vel habet eā inseparabiliter an
nexam ergo in gloria tolluntur omnia
alia simpliciter vel s̄m quid Ideo ait
apla Ex parte enim cognoscim⁹. i. im
perfecta est scientia nostra que habet
in via et maxime illa que ē de deo ad
quem se habet intellectus noster sicut
ocul⁹ noctue ad lucē solis. i. *Ap̄thas*
Et ex parte p̄phetam⁹. i. imperfecta
est cognitio p̄phetica eo q̄ est enigma
tica et per ista duo bona intelligitur
alia imperfecta excludenda *Suz* autē
venerit quod perfectū est id est status
glorie qui est perfectissimus euacuabi
tur quod est ex parte. id est imperfec
tum quod declarat per simile de statu
puerilī imperfecto qui cessat aduent⁹
ente statu virili perfecto di. *Lum* et
sem paruulus loquebar vt paruulus
scilicet balbutiendo et imperfecere sa
picbam vt paruulus appropando ali
qua que magis erant reprobanda; et
similiter reprobando que magis erāt
approbanda. *Logitabam* vt paruulus
scz vana et inutilia. *Lum* autem fac
tus sum vir euacuui que erant par
nulli scilicet p̄dicta et consimilia per
fectioi virili non puenientia Et sc̄q̄
Videmus nunc per speculum hie oñ
dit q̄ alta bona et charitate sunt imper
fecta. quia nunc videmus per specu
lum et in enigmate quia hec similitu

do creaturaru ad deū est obscura et
valde imperfecta tunc autē. i. in p̄tia
facie ad factum. i. clare sic cognosco
deū ex p̄te. i. obscure et imperfecte tunc
aliter cognoscat sicut et cognit⁹ sum a
deo. Sicut enī cognoscat eēntiam no
strā ita tunc cognoscemus suam *Mō*
ta men sicut non importat equalitatē
cognitionis sed similitudinem tñ lon
ginquam *Hi* autē arguat ex dictis q̄
charitas euacuabitur qz nunc ē imper
fecta *Descendūm* q̄ non valet quā
imperfectio cōuenit alteri per se eua
cuatur adueniente perfectione si autē
infit per accidens manet sicut imper
fectio est de ratione puericie non autē
est imperfectio de ratione humanita
tis et Ideo adueniente statu virili ces
sat puericia non autē humanitas cui
per accidens competit imperfectio in
quantum ē l̄ puero Imperfectio vero
per se respicit scientiam nostram et
p̄phetiam vt dictum est p̄pter quod
euacuatur. *Charitati* vero cōpetit
imperfectio per accidens propter im
fectionem scilz cognitionis adiuncte
Charitati enī per se competit in deū
tendere sed q̄ nunc imperfecere tendit
ē per acc̄s. i. p̄pter cognitionis imper
fectionē p̄pter qd̄ manet adueniente
cognitione p̄fecta id̄ concludit ap̄lus
di *Nūc* autē. i. t̄ge vic manēt fides; spes
charitas tria hec et p̄ ista duo fidē et
sp̄ intelligunt alia bona de q̄bus hic
nō facit exp̄sse m̄tionē q̄ sunt euacu
anda ī p̄tia *Maior* autē horū ē charitas
fides ei et spes sunt excellentiora ce
teris vobis euacuandis qz sunt virtutes
theologicę q̄ vanc nobis ad p̄ungē
dum nos deo alia vero bona sūt q̄daz
dispositiois nobis date vt redamur
bū mobiles a sp̄sancto et sic ordinā
tur ad virtutes theologicas vt ad fi
des Et qz charitas ē maior fide et spe
sc̄q̄ q̄ ē sit maior ceteris bonis hoc
de l̄ra *Ista* est vestis nuptialis sine q̄

Octava gloria anime

Nullus recipietur ad eternam vitam et qui
cumque eam habuerit in fine saluabitur
de qua dicitur Math. xxii. Amice quod huc
intrasti non habes vestimentum ubi ait de sy-
ra Vocatur autem amicus peccator propter
naturam que ad imaginem dei facta
est et propter fidem informem que donum dei est
licet non sufficiat ad salutem. Hec ille.
Ista est igitur vestis aurata de qua om-
nes vestiuntur in gloria paradisi. Vnde
christus videns omnes salvandos in-
dutos hoc vestimentum dicit illis Venite
beuedicite etc. Dixi tertio quod ornatus
beatorum erit in virtutum decore vni-
uersus collatarum. Possit enim quis que
re an sola charitas que est virtus in-
fusa erit ornamentum sanctarum anima-
rum. Respondetur quod non illa sola sed
etiam multe alie erunt ornamentum
Sed enim in baptismo multe alie vir-
tutes a charitate infunduntur ad de-
corum ipsius anime non est dubitandum
quod etiam in patria anime beate or-
nentur et vestiuntur multis speciebus
virtutum vnde anime beate poterunt vi-
dere illud Esa. lxi. Gaudens gaudes-
bo in domino et exultavit anima mea in deo
meo quia induit me vestimento salutis
et indumento iusticie circumdedit me
quasi sponsum decoratum corona et quasi
sponsam ornatum monilibus suis.
Cum dicit propheta Induit me vestimen-
to salutis. intelligitur charitas
quia illa est que dividit iter filios re-
gni et perditionis sicut dicit Augustinus
et indumento iusticie per quod intel-
liguntur anime virtutes infuse Rema-
nebunt etiam acquisite sicut quarto vi-
citur non solum et ornamentum sed et in
actus suos principales non secunda-
rios. Prudentie enim actus vel usus
principalis est nulli deo preponere. se-
cundarius est insidias precavere que in
sodie in patria non erunt et ideo ibi pru-
dentia non erit quo ad hoc sed quo ad
primum actum tamen qui dicitur est Expectan-

te insuper versus principalis est nullo mo-
do noxio delectari et hoc erit in patria
Secundus actus est cogitationes pava-
nas cohibere et hoc non erit in patria
vbi nihil noxium erit. Tertius fortitudinis
actus secundarius est perferre mole-
stias et hic non erit in patria principalis
vero est deo firmiter adherere et
hic actus erit in patria quod sancti deo
adherebunt et sine separatione perpe-
tuo plangentur Tertius iusticie actus se-
cundarius est subire miseria et hic
non est in patria vbi nullus erit miseria
principalis vero est deo regenti sub-
ditum esse et ex hoc redditur ei quod su-
um est et iste actus erit in patria vbi
omnes deo erunt subditi sine contra-
dictione et rebellionem igitur virtutes
acquire remanebunt in sanctis in glo-
ria quo ad actus principales ut dicitur
est Talis est ornatus sanctorum potest deduci et
argui ex rebus visibilibus. Deus enim cellis
ornavit stellis aerem aquis aquam
piscibus; terram ab extra herbis et
fioribus ab intra vero auro et argen-
to et aliis metallis et etiam lapidibus
pretiosis ut patet ad sensum. Unde
mus etiam quod homines honoris se vi-
ebus festiis cultioribus vestimentis
adornant per quod designat ornamentum
interius si ergo sic est in illis corpori-
bus quid erit in gloria. Certe inco-
pabiliter anime ille beate ornabitur
excellenti. Unde dicitur Job. xxvii. Spiritus domini
ornavit celos. ibi dicitur Spiritus domini
ut ornari his rebus transitoris et tempore
gloria debet optare illi ornari spiritualibus
ornamentis Sic igitur pro deo ornatum spiritu-
ali in celesti gloria ad que vocatur in rpe
mate Venite etc.

Octava gloria anime erit completa
pax interminabilis. Esa. xxxii.
Erit opus iusticie pax. Et sequetur
Sedebit populus meus in pulchritudine
paxis et in tabernaculis fiducie et in
requie opulenta. Et hoc erit in quatuor;

erit completa pax interminabilis

Primo erit pax cū deo p̄ om̄odā cō
fornitatē. Secūdo erit pax cū angelis
per amicabilem charitatē. Tercio erit
pax cū hoībus per aīorū tranquillitatē
Quarto erit pax cū hominibus p̄ coz
dialē serenitatē.

Primo erit pax cum deo. Nūc vero
vix possum? habere pacē cum deo su
bliciēdo et ad nutū et cū oī p̄formi
tate voluntatē nostraz et hoc propter
corruptionē nature n̄re q̄ inclinata ē
ad malū **Be. vi.** Sēsus eīz cogitatio
humani cordis ad malū p̄na sūt ab a
dolefcentia sua. Et hoc quia diabolus
in via aduersarius ē et sp̄ hoīs inimī
cū qui laq̄os tendit lapsus parat foue
as fodit; aptat ruinas; stimular corp⁹
pungit aīas cogitatioē suggerit; dat
xtutes odlo; vicia addit amōr; erro
res serit; discordiā nutrit; pacē turbat
affect⁹ dissipat; et breuiter ē tanq̄ leo
rugies qui circumit querēs quem de
uoret. **i. Pe. v.** Ille turbauit pacē ster
deli et primos parētos **Be. iiii.** Ille est
cuius iuldia mors strauit in orbē ter
rarū **Sa. ii.** Sed eo profecto cū suis
in profundo inferni perpetuo **Apo. x.**
vbi dicit. Infernus et mors misse sūt
in stagnū ignis. Et per mortē at. **Ni
co. de lyra.** hīc intelligitur diabolus cu
ius inuidia mors intravit in orbē ter
rarū sicut predictū est sancti et beati
virī qui hīc legitime certauerūt pacē
et quietē habebunt cū deo et in deo.
Illa ē pax de qua ap̄ls **Phil. iiii.** ait.
Pax dei que exuperat omnē sensum
custodiat corda v̄ra et intelligentias
v̄ras. Hęc pax ē tā pectiosa taz digna
q̄ exuperat oēm sensū omnē estimati
onē. Si pax hęc tēporalis tantū dicit
glitur quantū d̄z cōcupiscit pax eterna
de pace terrena ait **Au.** Tale est bonū
pactōr in rebus creatis nihil gratuito
suis solet audiri nihil delectabilius
desuper et nū; il v̄sus postideri Quid
igitur dicem⁹ de pace perpetua Ideo

Bern. hanc pacē considerans dicebat
super Cant. Nesci bene agitur si pa
cē habuerō Et hinc ē q̄ in sp̄ dicebat
propheta in ps̄. In pace in idip̄sū dor
mā et requiescā. Hęc est optima pax
q̄ creatoris ad creaturā erit amoris
indissolubile vinculū et conformitas
voluntatū; ita q̄ omne qd̄ deus volu
erit ipsa beata sanctorū voluntas velit
et omne qd̄ voluntas beata voluerit
ipse deus velit. **Sap. iiii.** fideles i di
lectione accedēt illi qm̄ donū et pax
est electis dei. Et igit̄ sancti illā possi
deāt i die iudicii dicit eis **Venite et.**
Secundo erit pax cū angelis et. In
gloria eterna habitant ciues angelet
sub triplici serarchia ad q̄rū ordines
suis de ecclesia militante assumuntur
Cū beatus **Augu. in. i. lib. de ciui. dei**
dicit ciues et ciuitates. **Unani** dei
Alterā diaboli **Ciuitas** dei est ciuitas
sanctorū angelorū et beatorū de qua
adm̄strando ait propheta in ps̄. **Elio**
sa dicta sūt de te ciuitas dei **Ciuitas**
vero diaboli semper inuidet et dicit
dicente propheta in ps̄ **Vidi** iniquatē
et d̄ditionē in ciuitate. **i. diabol.** Et
hec p̄dictionē expressius ponit **Apo.**
xii. vbi d̄. factū est preliū magnū
in celo michael et angeli eius prelia
bantur cum dracone et draco pugna
bat et angeli eius et non valuerunt;
neq̄ inuentus est locus eorū ampli⁹
in celo **Demonēs** igit̄ huius ciuitatis
dei et beatorū sp̄gnatores q̄ruz p̄nie
m̄stur nos inimicos facē p̄p̄tū dei
et angelorū **Sz** ecōtra ipsi sancti an
geli non cupiunt p̄gere et defende
re **Uñ Jero. ait.** Inquit magister sen
di. **ii. sc̄b. c. i.** Magna ē dignitas al
marū vt vnaqueq̄ habeat ab ortu na
tiuitatis in custodia sui angelus dele
gatum **Be.** quoq̄ dicit q̄ quisq̄ vnā
bonū angelū sibi ad custodia depura
tū et vnū malū ad exercitiū h̄z; **Cuni**
enī omnes angeli boni bonū nostruz

Octaua gloria anime

relinq̄ cōter oī salutū itūdeat. Ille tñ
q̄ deputat? est ad custodiā aliter eum
spāliter hortatur ad bonū. Similiter
et mali angeli cū uiderent malū ho
minū magis tñ ad ualū incitat et ad
nocendū fortius instat ille q̄ ad exco
mū ei? deputat? ē. Hoc nigr̄. Et rōes
huiusmodi asīgnās Jero. in Om̄e
lia felicitatis angeloȳ ait. Nec ei tu
ta possit esse humana infirmitas iter
tor et rātras hostis iūdas nisi
sanctoȳ angeloȳ muniretur auxilio
Huiusmodi ciues celi quantū in ipsa
cit nos p̄uocent ad pacē sempiternā
Nā quidā sunt actus angelici respectu
hominū in quib? p̄prie consistit ange
licū ministeriū sicut ē excitare ad bñ
agendū siue p̄mouere adiuuare uir
gere et sicut custodire defendere sine
tueri contra hostes et contra malum
similiter a malo reuocare ad bonū et
illud ministeriū respicit hostem scdm
statū uie et meriti. Alii sunt actus an
gelici in quibus large et improprie ui
cum? consistere ministeriū angelicum
sicut est assilere animab? sanctis gra
tulari de bonis ipsarū sicut ē de gl̄ia
ōsociare ipsas et quasi ad modū de
ducentis se habere ad ipsas cū ascen
dunt ad celi cōp̄r̄eū et isti sunt act?
ostensui charitatis et dilectionis quā
hñt angeli sancti ad an̄as. Et rō qua
re istos ultimos act? hñt respectu ta
liū alarū ē multiplex. Prima est prop
ter cōsumationē meriti angeloȳ. Cum
ei ipsi angeli quoti die mereant ex hoc
q̄ ministrāt aīabus p̄pter adeptiones
salutis. In hoc cōsumat et terminat
meriti eoȳ. Quādiū ei aīe sunt circa
terminū tandem sunt angeli in merē
do rōne ipsarū et iō gratulant aīa
bus in adeptione plena illius glorie.
Secunda ratio est p̄pter reuerentiā
ipsarū antmarū dignū eum est et
uistū q̄ qui hic i ecclesia militante hu
miliantur et conculcantur p̄pter amo

rem christi in ascensu ad ecclesiā tris
phantē honorentur a ciuib? ecclesie
triphantis. Tercia ratio est propter
ostensionē ydoneitatis aīarū ad ipm
suis p̄missa p̄mitti locū. vñ q̄ angeli mi
nistrauerūt animab? sanctis i merito
et iō nouerunt merita ipsarū ipsi sūt
qui scūt et possunt portare testimoniū
vñ de idoneitate ipsarū ad p̄uentū et
ad gradū p̄tinuū p̄pter istas igitur
rationes dicim? q̄ angeli assilunt in
ascensu ad celi non p̄pter indigentā
ipsarū; sed p̄pter reuerentiā et rōnes
dicras. In illa igitur gloria erit am
cabitis dulcis et uera pax inter ange
los et sanctos cū illa ciuitas suā ciui
bus replebitur et angelica ruina ex ho
mibus reparabitur de qua loquitur
Augustinus si. de s̄titudinib? vi. Om̄e
potens dñs ciuitatē quandā magnā
et ad modū spaciosam ad suā gloriā
edificauit quā copiosa ciuiū multitu
dine repleat quorū nonnulli cū p̄p̄tā
uoluntatem potius uellgerent facere q̄
sub uoluntate et ordine dei remanere
miserebilitate corruerunt et domus et
edificia magna et spaciōsa uacua re
manserūt ut igitur aliquis qui uerbes
magnā fieri ordinasset qui multa in
ea palacia cōstruxisset multasq̄ man
siones ad uerba edificationē fecisset
s; habitatores non haberet. et omnes
quoscuq; potuisset ad se inuolare.
Sic facit deus. Dēs enī ut ad se ue
niat et ut ad sue ciuitatē edificationē
su ueniāt peccator admōnet. Inuitat.
bonas leges prebēs pacē et securitatē
p̄mittens. Hoc ille. Angeli igitur iā
ciues illius ciuitatis nos aduocant et
ad ipsam p̄uenire ualeam? quia ubi
summa pacē cum ipsis habebimus.
Quantum talem societate talemq̄
amicitiā optare debemus. Si enim
unusquisq; in hac uita in ciuitate pas
sifica manere desiderat quanto magis
debemus tendere ad eternam mansio

erit completa pax interminabilis

nē in qua sancti recipiendi sunt cum dicitur eis Venite benedicti &c. Tertio ibi pax erit cum hominibus & cetera. In hoc enim mundo raro inter homines reperitur pax et tranquillitas propter mundanorum concupiscentiā unde Jaco. iiii. dicitur. Unde bella et lites in vobis. Nonne ex concupiscentiis vestris que militat in membris vris concupiscitis et non habetis occidit et non zelatis et non potestis adipisci litigatis et belligeratis et nō habetis. Diuitie ergo et concupiscentia earum sunt causa litium et guerrarū sicut et videmus ad experientiam. Unde enim est guerra quasi immortalis inter reges et regna nisi quia concupiscunt castra possessiones & cetera temporalia Quia quōd unus possidet desiderat alter habere et ex hoc sequitur mala quasi infinita inter hoīes querele placitationes ranciores odia et alia mala nisi ex concupiscentia terrenorū. Ido notanter dicit Jac. Unde bella et lites in vobis. Nonne ex concupiscentiis vris q. d. Sic vos scz habetis talia et mala concupiscentia Sed hec concupiscentia cessabit in illa celesti gloria cum nullus concupiscet bonū alterius sed erit de suo bono contentus et de bono alteri? gaudebit sicut de suo proprio Ibi erit pax et tranquillitas inter ciues illius civitatis: quia ait propheta. Iusticia et pax osculatae sunt. Quia ergo ibi inter sanctos erit iusticia. Ideo erit pax inter illos. Ad hanc pacem vocabimur cum nobis dicitur. Venite benedicti & cetera. Quarto erit pax in hominibus & cetera. Nunc enim inter animam et corpus non est pax sed dissensio et guerra. de qua dicit apostolus. Galat. Caro concupiscit adversus spiritum et spiritus adversus carnē. Caro dicitur a carnē quia caret omni bono. Semper enim nititur spiritus

refrenare et per delectationes in festare per varias cogitationes molestate per mundi tribulationes. ii. Corinth. vii. Nulla requiem habuit caro nostra. Qualls autem controuersa sit inter carnem et spiritū ostēdit apud skol? Gal. vi. Ibi enumerat xviii. opz carnis. q̄ sunt sicut. xviii. sagitte siue machine cum quibus preliatur aduersus spm? Dicit ergo manifesta sunt opera que sunt fornicatio immundicia impudicia luxuria idololā seruitus veneficia inimicitie: contentiones: emulaciones. ire: rixę. dissensiones: segete inuidia homicidia ebrietas: comestatioēs. Sed in gloria erit summa concordantia inter animam et corpus dum ipsum corpus ad nutum in omnibus obediet spiritui sicut magis dum videtur de gloria corporis vicemus. unde nunc corpus non impedit animam a contemplatione dei. Unde beatus Augustinus. xlii. de ciuitate dei dicit q̄ corp? sūma et mirabili obsequendi facultate subdetur spiritui omni corruptibilitate et tarditate detracta immo resumptio corporis iuuabit quōdāmodo perficiet beatitudinē anime quia appetitus naturalis qui est ipsi anime ad corpus cessabit et resumptio corporis pronouebit ipsam in deum Sic igitur erit pax et concordia ac magnus amor inter animam et corpus in illa regione beatorum. Unde beatus Bernardus. In quodam sermone de omnibus sanctis qui incipit Aurtilis nisi fallor. &c. dicit sic. Accepit sanctorū anime tam singulas solas sed non vestiuntur duplicibus veuce vestimur et nos. S; vnde hoc o misera caro sed aio fetida rē tibi hec. Anime sancte quare us ipsa insinuat imagine. quas pro dno redemit s; gulne te expectant et ipsa s; s; te pplet leticia perfici gloria cōsumari beatitudo non pōt. Adco siquidem et

Nona gloria anime.

get i et hoc desiderii naturale ut nec
 dū tota eorum affectio pergat in desī
 sed contrahatur quodāmodo et rugā fa
 ciat dū incitantur desiderio tui, hec il
 le. Erit igitur pax anime cōpleta vix
 corp⁹ suū habebit et corpus ipsum a
 sua gloria perficietur. Sī igit dū cor
 pus est infirmū optimus eius sanita
 tē, q̄nto plus debem⁹ desiderare eius
 dem inpassibilitatē de qua post dice
 tur. Dū igitur in hoc corpore mortali
 peregrinamur a dño sic vivam⁹ vt il
 lam pacē obtinere valeam⁹ que pax
 nobis concedetur dū in die iudicii no
 bis dicitur Venite benedicte, etc.

Nonā gloria anime erit satie
 tas desiderabilis sicut enim
 ait magister in narum. di. ii.

ca. lli. Dei tanta est bonitas vt bñtu
 dinis sue qua eternā f̄ beat⁹ est: alios
 velit esse participes quā vidit z cōica
 ri posse et minus non posse. Et sequit
 ea. vi. Sī queritur ad quid creata sit
 rōnalis creatura Rñdetur. Ad laudan
 dum deū: ad seruendū ei: et ad fruē
 dum eo: in quibus p̄ficet ipsa nō de.
 Q̄ ergo rōnalis creatura est facta a
 deo: et referendū est ad creatoris boī
 tatē et ad creature vtilitatē. Et sicut
 fact⁹ est homo p̄pter deū, it̄ ei sc̄
 ulret: ita mūdus factus est p̄pter ho
 minē sc̄ vt ei seruiet. Hec magister.
 Nō homo naturaliter habet vultum
 ad celestia erect⁹ et statuatā corporis
 sursum eleuatā ad celū. Nō s̄m Iho.
 Abusivē hō dicitur est ab humo cū ex
 societate: nō tñi corporis sed anse sit
 concretus et id̄ grece antropoo, i. sur
 sum erect⁹ cōpellatur eo q̄ ab humo
 ad cōtēplationē sui artificis ipsi re
 gimine subleuant. Nō Duidi? in li.
 de trāfformatis Pronaq̄ cōspectant
 aſalia cetera terrā. Q̄ hōi in sublime
 dedit celūq̄ videre. Iussit et rectra
 ad sydera tollere vultus: Q̄c omnia
 deglorant hominē ab illā celestē glōiā

a natura sua tendere et habere appet
 itū et inclinationē. Ibi igit erit satie
 tas et quietes sui desiderii s̄m q̄tuor⁹.
 Primo finē suum attingendo.

Secūdo a labore quiescēdo.

Tercio virtuose cōsuetudo.

Quarto loco celli consistendo

In glā igitur erit satietas hōis finē
 suum attingēdo finis enī est ill⁹ pro
 pter quod aliqd̄ fit s̄m p̄bos. Alio mō.
 finis est vitā m̄ rei s̄ue ad quod aliqd̄
 ordinatur. i. Thy. i. si finis p̄cepti est
 charitas. S̄m simpliciter vltimus finis
 ille. de quo beatus petr⁹. i. Pe. i. Cre
 dentes autē erulabitis glōficata lecti
 cia inenarrabili et glōficata reportā
 tes s̄m fidei vestre salutē amārū ves
 strarum. De quo Au. li. xlii. de ciuit.
 dei dicit. Ipse erit finis desideriorū
 nostrorū que sine fine vidēbitur sine
 fastidio amabitur sine fatigatōne lau
 dabitur. Ille ē finis voster s̄m ipse d̄.
 Apoc. i. Ego sūz alpha et o principius
 et finis. de hoc sine acquirēdo debet
 esse principalis et singularis cura et
 viltigētia libētius et facit homo q̄
 precipitur q̄ magnū est p̄nius quod
 p̄mittitur. Cū igitur vita eter na sit
 summū premium et imensum q̄ deo
 obedientib⁹ et mandata eius custodi
 entibus est promissū quanta viltigē
 tia debem⁹ eius voluntatē facere et
 custodire Ideo dicitur Math. xix.
 Sī vis ad vitā ingredi serua munda
 ta Ecce per quid ille finis attingitur
 possibiliter et habetur. Prou. ii. Ser
 ua mandata et viues et legē meā qua
 si pupillā oculi tui liga eam in digiti
 tuis scribe illam in tabulis cordis tui.
 Hec ē igitur via p̄ueniendi ad finē
 nostrū Nō igitur satietati vis dñi hōi
 no ditati vis p̄ficiōnis gaudio rē
 solatione fac bene vivendo q̄ ad hūc
 finē stringas qui dabitur hōi quibus
 dicitur Venite benedicte etc. Secun
 do dicitur q̄ in gloria erit satietas. a.

labore quiescedo Videmus ei q̄ is q̄ labore veratur expectat quietē & dū illā psequitur nullū delectat. Quot laboribus quot turbationibus veratur hō in hoc mōdo Non est Et Job ait. xlii. Homo nat⁹ de mu. b. vit. re. m. natus est sc̄z calore frigore fame siti i firmitatibus & hōmō ppter peccatū pal mi parentis Sed i vita beata nō est tales miserie qz ibi erit oī or perfecta requies Sicut dicit Apoc. xlii. Ubi beatus iohannes ait Audiat vo. de. ce. di. muli. Scribe beati mortui qui i dño moriuntur Amodo tam dicit sp̄s vt re. a. la. suis Dicitū est igit iohāni scribi be. i. in li. vt ad consolationē electorū diuinus cōseruet beati sc̄z erunt mortui qui in dño. i. in gratia & charitate dei moriunt Nā qui manet in charitate in deo manet et deus in eo vt b. i. Joh. iiii. Dicit ei sp̄s sc̄s. i. promittit eam vt requiescant amodo. i. post mortem a laboribus suis. i. ab operib⁹ laboriosis q̄bus vitā eternā meruerūt S; sūme considerādum est dictū prophete quo dicitur Ipsi vero non cognouerunt vias m. quib⁹ in ira mea si introi. in re. meā. Qd̄ exponēs Nō eo. de lya ait Ipsi nō cog. v. i. me. i. precepta mea de quibus debebant ambulare q̄bus iurauit. i. irrevocabiliter difsimul si intro. i. non intrabunt i requiem meā. i. in terrā promissionis q̄ fuit figura quietis beatorū et patientia qz oīa in figura ptingebāt eis. i. Doz. x. De hac requie loquitur apls He. iiii. Timeamus ergo ne forte relicta pollicitatione introeundi in requiē ei⁹ estimerur nisiq̄ ex nobis deesse Et es. ii. p̄pterea abundanti⁹ oportet obseruare nos ea que audiuim⁹ sc̄z a filio dicta in euāgello & per aplos predicata et hoc abundanti⁹ q̄ verba prophetarum vel angelorū obseruata fuerint a iudeo Ath. v. Nisi abundauerit in dicta vestra plusq̄ scribarum & ce.

Sportz hoc in quā ne forte per effluuius. i. eternaliter puniamur fluiuius quidē s̄m glo. per culpā originālē effluuius per actualē veniālē et mortalem s; per effluuiū per eternam damnationē. Et no. hic Nico. de lya forte arbitriū liberrā non dubitationem. Hec Pe. de tharētassa Itē sc̄tur. ce. iiii. festinam⁹ ergo ingredi in illam requiē vt ne in idipsū qd̄ incidat in credulitate exempli. festinamus inquit pe. oēs simul non quilibz per se Uius ei⁹ v; aliu; trahere et sollicitate et ita vnanimiter festinari ingredi per fidē & bona opera in illā non figuratiuā vt ē requies sabbati et terre. pmissionis sed in requiē veram et eternā de qua Es. xxxi. Sedebit popul⁹ meus in pulchritudine pacis in tabernaculo fiducie in requie opulenta festinamus inq̄ in hoc ne quis. i. aliq̄ nostrū incidat in idipsū incredulitate exempli id est in eandē culpam terevulitatis in quam inciderūt antiqui patres que culpa debet nobis esse in exemplū vt caueamus. vel sic. Ne aliquis uostrum incidat in idipsū. i. eandem penam incredulitatis in quam inciderunt patres que pena v; nobis ē in exemplum vt timeamus Hec petr⁹ de tharētassa Hodie ergo ait apls Hebat. i. vocē eius id est ehuiss̄ audieritis Et Nico. de lya Hec die id est in tempore gratie in quo veritas est reuata tēpus enī legis fuit quasi tempus noctis s̄m q̄ dicit apls. Ro. xlii. Non precessit dies alit̄ appropinquat Si vocē Et ponitur hic si pro qz vox ipsius xpi loquentis audita est in euāgello i uatura humana assumpta In veteri autē testamento audita est vox prophetarū eius sc̄m q̄ dicit Augu. in lib. de sermone dñi in monte expo-nens illud Ath. v. et aperiens os suū etc. Tunc n. ille aperuit os suū q̄ in veteri lege aperiebat ora prophetarum. i. i.

Dona gloria anime

Nolite obdurare corda vestra per inobediētiam hō ei (inobediens deo ab eo se auertit et per sequens deus iuste grāz suā illi subtrahit. Et quia gratia dei cor molliciat et per consequē in subtractione gratie sequitur ipsū hō mīs obduratio. Talis autē obduratio ē ab hōie inchoatū et demeritorie ī q̄tuz per liberū arbitriū adheret peō et p̄ consequens auertit ab eo in q̄tū in se est et sic demeretur q̄ de dei subtrahat gratiā suā et sic est a deo in q̄tum ē pena iusti inflicta. Nolite ergo obdurare corda vestra id ē volūtates vestras per inobediētiam sed solliciti sūt per inobediētiam de ingressu ad illā requiē de qua ait beatus August. lib. confessionū. In quietū est vñe cor meuz donec requiescat in te. Ad quāz inuitabimur et ad quāz vocabimur vñ nobis dicitur Venite bñdicti. Tertio dicitū est q̄ ibi erat quies desiderii virtuose conuiuēdo in dicitur enim a natura ad ipas virtutes tanq̄ ad p̄fectionē intrinsecā nā vlr? ē mentis obsequio qua mens rōl consentit et obedit. In augu. lib. de spū et anima inq̄t virtus est habitus mētis bñ institute. Et idē li. de libero arbitrio vlr? est bona qualitas mentis qua recte vultur quia nemo male vitur quā re? In nobis sine nobis operat. Que viffinitio de virtutibus infusa maxie in religitur que omnia in illa cēlesti p̄ficia precipue cōplebuntur. In p̄pheta ait q̄ sancti ibunt te virtute in virtutem videbitur deus deozū in syon. In mediā te oī virtute cor ad superna erigit ee a terrenis segregatur. Similes enim sunt virtutes acri quo si volla pleni fuerit unūq̄ in p̄funduz aque descedit. Sicut testa ouī plena rore tacta ra viso solis p̄ estuz cui mittitur ascēdit. Sic mens repleta virtutib? inferiora contēnens ad sublimiora se transues h̄t per sc̄ā desideria et affectioēs sū

ccrasvā. Macrobius ait q̄ tale virtutes beatū faciunt iō viri perfecti non de corruptibilibus scz auro et argēto thesaurū faciūt s; de virtutibus. Per has ergo vincimus hostes nostros et peruenim? ad celū. Virtuosus quidē per sufficientiam vincit diuitias per abstinentiā vincit delicias per sapiāz vincit blanditiās per patientiā vincit tristitias. In quidā pbu sc̄pta ciuitate spoliatus vna cū ceteris oībus rēporalibus solus nullū dolorē deducebat imo ceteris lamentantib? gaudiū ostendebat. Interrogat? igit cur nō tristaret? Rōdit. s̄fortuna sua recepit mea autē non portauit s; dimisit scz virtutes. In illa igitur vita beata oēs erūt vtilissimi qz virtutib? repleti et talis erit vita locunda. Sicut enī terrent et aiales homines gaudent in diuitiis mundi in thesauris (his q̄ cito perdūtur ita incōpabiliter plus gaudebunt et satiabuntur in diuitiis illis spiritib? alibus. Sancti vlr in gloria paradisi viuentes. In virtus vñ quasi virens stat? culusmodi erit status glorie ad quē ibimus et ascendem? medio virtutis duz dicitur Venite. 2c. Quarto satiabimur loco celi consistēdo locus ē beatorum celi empyreū vt dicitū ē in principio. In fm veritate fides catholice nūc decedentes a corporib? sine vilo purgabilī vel iam perfecte purgate statū euolant ad celū empyreū qd ē locus sue glorie. Et ratio huius est. qz stat? beatitudis est altissimus vñ formis stabilis et imutabilis vt dicit amplius consequēter ideo congruit qz locus sit et deputatus hīs p̄ditiones similes et cōformes tali statū. Celi autē empyreū ē altissimū nobilissimū in quo ē vniiformitas iuarteras q̄ immutabilitas. Declaratur etiā qz cum xp̄s sit caput omnū beatorū vbi est caput ibi debent eē et membra et cū sic caput hōim non solū p̄ illo statu quo

erit Satietas Desirabilis.

sunt aie in corporib? sed etiā aliaru? pro omni statu sanctitatis in quo sūt tenendū ē et credendū; q̄ oēs anime q̄ sunt dignē suo cōsorio et nihil purgabi'e hnt ad celū empyreū in quo ē xps subiuuent Jre Hugo de sanctoyi ctore. ii. li. de sacramentis xvi. pte ca. titi. Loqns de loco inferni subdit. In hoc inferno dicunt eē ignē lertingui bilē ad hunc infernū aie sceleratoru? a corporibus egr esse stat i recrudū est manentur, et qui ab hac vita purgabili exeunt sine mora ad celum vbi fm hu manitatē suā xps iesus i dextera dei patris sedet in gloriā cōtinuo deduci credunt sicut scriptū est **Mat. xxiii.** Abiectione fuerit corpus sibi congrega bunt et aequib? sicut enim Richardus dis. xlv. q̄ celū empyreū quis in nullo augeat autarū deatay delectationem cēntialē in aliquo tñ auget eis delec tationem accitales inquantū ille aie locū illuz plusq̄ alia loca diligit. Pñ tia aut rei dilcete aliquā causat delec tationem Ratio autē quare illuz lo cum plus ceteris diligit triplex est **Una** quia locum illū sciunt sibi esse deputatū a deo quē summe diligunt **Secunda** ratio est quia in illo ppter excessum nobilitatis sue nature sup alia corpora expressus q̄ in aliis locis refulgere tanq̄ in affectu diuinā boi tatem conspiciunt **Tertia** ratio ē qz illuz loci sublimitas luitiositas imo bilitas suā spirituales sublimitatem expr: essus et luitiositatem et quietis p petu itatem q̄ qualitates alioru? loco rum representant **Unusquisqz** autē pl? ceteris partibus diligit locū q̄ ma gis est representari? sue nobilitatis quam diligit. Nec ille In hoc igitur completur et quodammodo perficitur beatitudo sanctoru? q̄ sūt in celo em pyreo ad quē locum ascensuri sumus nō solū fm aliam s; etiā sebz corp? et ansam cū audieturi sumus verbuz pro

themate sumptum s; **Venite benedi cti et cetera.**

- Ecima** gloriā anime erit felicitas inuariabilis et hoc mari me verū erit post generalē re surrectionē sē post pccatābilē **Tūc** ei erit perfecta felicitas
- Absqz** tristitie admixtione
- Absqz** aliqua fatigatioē
- Absqz** aliqua cessatione
- Absqz** aliqua alteratione

Prio igit erit perfecta felicitas absqz tristitie admixtione felicitas ei mōda na n̄ ē sic pfecta qū aliq̄ possit accide re tristitia **Immo** q̄rumqz aliq̄s sit in hoc mundo pfect? dicere pōt cū pp̄hs **Heu** mihi qz incolat? meus p. ē. **Ubi** glo. **Heu** mihi qz incolat? meus id ē pegrinatio huius seculi plōgara est q̄ tū sit breue sit tps tñ descriptio nimio longū videt **Jre** ibidē dī ascendere cu plens ad etiā hie in multos inuent obfistetes. id a singulis eoz cupit libe rari dicēs. **Dñe** libera a labz meā a la. in. et a sin. dolosa. uā cū cogitat homo ascendere siue p̄ficere p̄cepto sc̄o soli. deo adhrēdo sc̄ipit pati liguas aduer santiū. i. detrahētis et qd̄ grauit? q̄st p̄sulēdo a salute aduersatiū. **Has** autē q̄ nō patit nōdū p̄ficere conat̄ ascēsu rus ergo prio p̄tra eas precatur. **q. d. Quia** nie i gdu p̄struisti. i. s. **Q̄** vñe libera a labz meā a labiis id̄s. u. q̄ miq̄ suadet et a liguā dolosa q̄ sō sp̄e p̄sulē di pl? nocet. **Talia** cū labia prio homi. occurrerūt. vñ perit. labia ei. i. q̄ fue? rūt q̄b? exp̄ssū ē comedē liguā dolosa q̄ palliato sine p̄sili dictū est. **erit sē dī. Pegrinū** q̄dē hō trāsies p̄ villas sēp h; canes i fessos. vñ **Sc̄ie.** **Nata.** canū ē ibecillū q̄romū? vltres habue rint plus latrare. b in glo. **Et** hec qui dem et alia plura possunt esse causa. tristitie. iuxta illud quod per eandem. prop̄etam dicitur. **Defectio** te h. nūq̄ mie pro pec. dere. legem. tuam.

lala.

Decima gloria anime

Glo. In me consolatus sum s; defectio vel tediu' tenuit me pro peccatis
 20. **T**edet eni' cu' q; cu' his puer satur
 donec area et pilator vel tediu' et de
 factus est et pro excessibus peccantiu'
 q; plus grauat sanctu' viru' q; sua pe
 na quou' dolore defecte tanta est vir
 euo pietatis hec glo. In illa autē feli
 civita nō erit lingua dolosa nō erunt
 lapsa detrahentis nec erit q; q; qd pos
 sit eē cā doloris. In nos hec audiētes
 et ad celestē hierlm suspirantes dice
 re possumus cūps. **Z**etatus sum in
 his q; dicta sunt mihi i' do. do. ubi nūc
Amor nāq; qualiscunq; est vacare non
 pōt nā si terrenus ē nām ad concupis
 cenda terrena inclinat. **S**i vero cele
 stis ē ad celestia subleuat et ad eterna
 inflāmat ubi sunt conules nostri an
 geli hec glo. **S**i ergo amor diuin' sit
 in nobis i' donū dñi libim' ubi perfe
 cte gaudebim' dum nobis dicit. **V**eni
 te benedicti 20. **G**audia illa felicitas
 erit absq; fatigatōe. **H**oc ei mirabi
 le q; sancti in illa contemplatione et
 visione beata non fatigabuntur nūc ve
 ro cum deum contēplamur aut aliq; b
 boni facimus intantum sumus fragi
 les q; patimur fatigā et non possum'
 semper orare aut bene agere et hoc vi
 detur procedere a parte corporis de q;
 dicitur. **S**ap. ix. **C**orpus quod corru'
 pitur aggrauat animā et deprimit ter
 rena inhabitatio sensum multa cogi
 tantem vñ **N**ico. de lyza alt. **C**orpus cor
 ruptibile impedit intellectum in suo
 opere. **I**deo dicit corpus quod corrum
 pitur aggrauat animā. q. d. **H**oc non
 facit corpus inquantū corpus q; non
 impedit in statu innocentie sed in q;
 tum corruptibile quale factus est per
 peccatū ade et terrena inhabitatio dep
 mit sensu' id est intellectu' multa co
 gitantē nū ppter hanc inhabitatōne
 habet cogitare de necessariis multis
 ex parte corporis. **H**ec ille. **I**n illa vo

gloria celesti corpus nullo mō impedit
 animā a contēplatione diuina vt post
 dicitur nec per consequēs erit aliqua
 fatigatio aut labor in illa felicitate;
 sed semper plena et perfecta delecta
 tio et infatigabilis. hoc tñ p̄mum īsa
 rigabiliter quo ad habituz et desider
 um aie debemus appetere. **U**bi sciēt
 dum sicut ait **N**ico. de lyza sup. ll. **L**o
 rinth. v. **D**e appetitus est inclinatio
 sequens formā. **E**st autē in nobis du
 plex scz naturalis et gratia habitual'.
Appetitus autem nature inclinatur ad
 conseruandā vñtionem aie cū corpore
 et iō dissolutionem refugit et abhorret.
Appetitus autē gracie inclinatur ad cō
 secutionem glorie q; consistit in clara
 vel visione et fruitione. **I**gitur si aia
 posset consequi gloriā absq; dissolu
 tione corporis huius mortalis appet
 tus gracie tenderet in consecutionem
 glorie celestis sine retardatione p ap
 petitum naturalē. **S**z q; hoc non pōt
 fieri iō appetitus naturalis eo q; refu
 git nāstiter dissolutionē hāc quodam
 mō repugnat appetitui gracie iō ait
 ap̄s ibidem. **I**n hoc ingemiscimus aha
 bitudinē nostrā id est desideram' cuz
 tedio dilationis glorie consecutionem
 que de celo est q; dat a deo et non est
 ex principiis intrinsecis nature propt
 quod sumentū dñi. **I**ō dicit ap̄s. **S**u
 perindul cupientes appetitui scz gracie
 tñ vestiti non nudī iuentamur id est
 si absq; dissolutione corporis corruptibi
 lio quo induitur anīa vt vestimento
 posset superindul gloria tunc asq; alt
 quo fetardante appetitus gracie in hoc
 ferretur s; q; hoc ē impossibile iō retar
 datur per naturalē appetitui dissolu
 tionem aie et corporis abhorrentē p
 pter quod subditur. **N**ā et qui sumus
 in hoc tabernaculo id est in hoc corpe
 mortali ingemiscimus grauari de dis
 solutione corporis et anīe eo q; nolui
 mus expoliari corpore per mortem sed

superneſtari, ſ. glorie veſtimento, Ap-
perit? eñ gratie i oibus ſanctis vclit
appetitū nature iō atē apluſ iudem?
aſt, ſ. ſine trepidatōe et bonā volūta
eē hēm? .i. delectatōne i mēte magis
peregrinari a corpe idē diſſolutōney
huliuſ corpiſ per mortē ſubire et ph
teſ eē ad veſit. vt per hoc habeamus
clarā dei viſionē et perfectā fruſtōōz
h Nico. de ſyra ppter quod aplo cit. i.
ca. ad Phi. Coarct. i. e. duob? .i. mo
ueoz ad appetendū duo que nō poſſūt
ſimul haberi deſideriū hñs diſſolui p
mortē corporalē et eſſe cū xpo. ſi gl
ſia hñſulto meli? eſt. i. videtur p me.
permanere autē in carne. diuinus vi
uete magis neceſſariū eſt ppter nos
id eſt ad noſtrā ſfirmatōnē in fide ⁊
mouibus per doctrinā meā. Nec de ſy
ra Gratia igitur in paulo ſuperuicēō
appetitū nature eſt inclinatā infatig
abiliter ad gloriā et hec erit rō qua
re in illa gla nulla erit fatigatio quia
illa gloria erit cū gratia cōſummata
in corpore glorioſo ſiue poſt dicitur.
Et ideo illā beatā vitā optātes hñ fati
gem? antmiſ veſtris deſiderantes he.
rit. Ad hanc igitur vitā felicē vocabi
mur dñs eñſt? pferet Venite benedi
cti ⁊c. Tercio illa felicitas erit abſqz
ceſſatione nūc quidē qñqz opoziter ceſ
ſatione ab ope virtutis vel quocūqz allo
ope nā poſt vigiliā oz dormire oportz
eetā nūc bibere nunc pmedere. Et ſic
non valem? eadē operationē abſqz ceſ
ſatione ſacere in illa gloria nō ſic nū
qz et ſibi dormiē? nunqz ab eadē ope
ratione ceſſabim? ſed dei viſio ⁊ fruſtio
et breuiter oēs operationes ibidē aſe
et corpori cōuenientes erūt ppeue et
ſine ceſſatione Nec in iſterno ceſſabūt
tormenta ſed erunt perpetua et abſqz
ſine ppter quod Salomō monet nos
abſqz ceſſatione audire doctrinā que
poſſit nos perducere ad gloriā dicens
Proue. xij. Non ceſſes fili audire vo

ctinā nec ignores ſermones ſcientie
Nā ſicut illa gloria eſt in pētua viſio
ne et fruſtione dei ſic diſpoſitio ad il
lā eſt in pētua acquiſitione ſcientie ee
virtutū ſeum poſſibile eſt vñ Chriſ.
ſuper Mat. Deoſ ita nos diſpoſuit
eſſe vt nec ſtudentes nec laborātes cir
ca ſeripturas acquiram? ſalutē ſcien
tie ſine gratia dei vt ue nobis impu
ecmus qđ ſcilm? nec tñ gratiā acqre
m? niſi ſtuduerm? et laborauerim?⁹
circa ſcripturas ne donū dei negligē
tibus detur. Gratia dei adiutoriuſ eſt
Infirmiatio humane adiutoriuſ aures
nō dormiētibus dat: ſz feſtinātib? ee
preualentib? Sicut in bello nō omīſ
qđ pugnat vincit. Nemo tñ vincere pē
niſi pugnauerit ſic nō oēs qđ ſtudet et
legunt acquirē ſcīam ſpūalem. Ne
mo eñ acquirere pōt niſi qđ aut ſtudio
ſus fuerit ad legendū: aut aſſidu? ad
audiendū hec ille Et Eccl. vi. Cogita
rō habe in pceptis dei et i mādatiſ
illius maxie aſſidu? eſto. Nā vt eodē
li. dicit. ⁊c. Qui eiment dñm inqrene
qđ hñplacita ſunt illi ⁊ qui viligū euz
replebunt lege ipſius Et rō eſt qz ſic
lux eſt neceſſaria gradientib? vt recte
ambu? Et ſic noticiā legis ad deū ren
dentib? Jō dñ Proue. vi. Conſerua
ſili pcepta patris tui. Et ſequit. cū
ābulaueris gradient: ſcū dormiericu
ſtudent te. Et euigilās loquere cum
eis qz mandarū ſuerna eſt: lex lux
S; hodie vitā hñc lucis et inſictie re
linqñtes tuigilāt oibus malis nec ceſ
ſant a peccā Nō ſic in illa vita beata
erit in qua ſm Ber. noſtrū rōnale de?
ſplebit luce ſapientie ira vt penit? nul
la ſcīa veſt Implebit occupabile no
ſtrū fonte iuſticie vt oīo deſideremus
eā et ea penit? repleamur Noſtrū iras
cibile replebit ſcīa iocunditate at qle
ticia Nec ille. Nō ceſſemus igitur bñ
facete chariſſimi qz qui perſeuer. ue
rit vſqz in finē hñc ſaluſ erit. Ma. x.
111

Decima gloria anime

qz nec cessabit illa diuina eētā p̄
 plari ad quā vocabimur vñ nobis di-
 cetur Venite bñdicti &c. Quarto dicit
 est q̄ illa felicitas erit sit ne alteratioē
 In hoc enī mundo sūt valde multe
 alteratioēs tam in anīa q̄ in corpore
 sicut notū est sūt multa īpedimenta
 vt non valeam? ad illud regnū p̄ue-
 nire nisi cū magna difficultate Sed ī
 celesti gloria nulla erit alter atio: nec
 in anīa nec in corpore imo omnia erūt
 sicut stabilla sic placenta vt quilibet be-
 at? possit dicere illud Jo. ix. Gloria
 mea sēper inuouabitur Nā res meli?
 placent et magis sūt gloriose. Ideo
 ad denotandū sumā delectationē illi?
 gloriose dicitur q̄ semper inuouabitur.
 qz tale ac tācū erit gaudīū post mīlta
 mīlta annorū imo et inuētū q̄cum
 erit in p̄io aggressu ad illā De lignis
 autē q̄ obtinent hōlem eē de numero
 electorū ad illā gloriā ait Bern. Quis
 poterit dicere ego de electis sum ego
 de predestinatis ad vitā ego de nume-
 ro filiorū reclamante nimirū scriptu-
 ra Eccl. ix. Nescit homo utrū dign? sit
 amore vel odio Certitudinē vtrius non
 habem? sed spei fiducia consolatur nos
 ne dubitationis hui? arietate penit?
 eruellemur Propter hoc data sūt que
 dā signa et iudicia manifesta salutis
 vt idubitabile sit eī eē de numero ele-
 ctorū in quo ea signa permāserunt. Nā
 quos presertit et predestinavit deus
 eōs formes fieri imaginis filii sui vt q̄
 bus certitudinē negat causa sollicitu-
 dinis fiducia prestat gratia consolatio-
 nis. itaq; q̄ stat videat ne cadat Et in
 ea forma q̄ salutis iudiciū est et argu-
 inentū predestinationis perseueret at-
 q; proficiat. Porro inter ea que fidu-
 ciā prestant et materiā spei illud vnū
 maximū est verbū domini Joh. viii. c.
 Qui est ex deo verba dei audit. Non
 nullos eī sic interdū inuenies audien-
 tes ac si nihil pertineant ad eos que

dicunt nō intare cor: sūsi nō disente
 re mores suos: nō cogitare. ne forte
 quod audiunt dicitur sic p̄pter eos Sic
 forte sermo: vel manifeste aduersus
 vicia illa p̄cedit quib? se illi sentiant
 obligatos dissimulant et auerunt o-
 culos cordis aut qualibz adinuentioē
 palliant vicia et seducūt miserī semet
 ipsos! In his ergo saluto signan o vi-
 deo magis aut vereor ne forte propte-
 rea non audiat verbū dei quia nō ipi
 sunt ex deo Est et aliud testimoniū qd
 in terra datur ad discernēdos celli et
 ues a ciuib? babilonis Nō eī sine te-
 stimonio electos suos deserit de? aut
 certe que nam eis poterat eē solatio
 inter sp̄e et metū sollicitudine anxia
 fluctuantib? nullū electionis sue ha-
 bere testimoniū merent Proinde ite-
 lis sermo et acceptione dign? quo sa-
 lutis testimonia cōmendant Tres sūt
 in q̄ testimoniū dant Sp̄s aq̄ et sā-
 gulis In p̄mo hōie oēs peccauim? in
 p̄o et cecidim? vniuersi Decidimus sa-
 ne in carcerē iuto et lapidib? plenum
 exinde iacebim? captiui iniquitatē con-
 quassat? donec veniat desiderat? gen-
 tibus? qui nos redimeret obliuerat obli-
 uaret Hic ē enī qui sanguinē pprium
 dedit in redēptionē aquā simul p̄du-
 xit de latere suo ī abolitionē Emisit
 deinde de excelso spiritū suū qui ad-
 iuaret infirmitatē nostrā Quis ē at
 qui testimoniū h? iessuū sanguis chri-
 sti nisi qui continet a peccatis? Seru?
 ei peccati est q̄ facit peccatū qui si de-
 incept p̄tinere poterit et iugis ablicere
 miserie seruitutis certissimū h? testi-
 moniū redēptionis loquā operatur sine
 dubio sanguis christi Verū nō sufficite
 peccatorū si non assit et penitencia H? ergo
 ab aqua testimoniū qui laborat
 in gemitu suo lauāo per singulas no-
 ctes lectū suū Sane nouū superuenit
 se spiritū certissime nouū conuersa-
 tio testatur Jam vt breuiter repetam

De generali resurrectione.

63

a sanguine et aqua et spiritu habere testimonium est si contines a peccatis si dignos agis penitentie fructus si factis opera vite hec Ber. Et his igitur signis potest esse spes et coniectura esse predestinationis ad illam gloriam de qua pauca locuti sum? in qua sunt alii quia multo plus a quo loqui non valet minus quia ut dicitur. h. Morine. si. oculis non vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit que preparavit deus diligenter se quibus diciturus est ut ostendat magnitudinem glorie sue Venite benedicti etc. Et sic videtur esse de his que pertinent ad animam etc.

Insequenter videndum est de beatitudine corporis: ubi non solum beata erit anima sed et ipsum corpus suo modo tribuatur. Circa quod tria sunt declaranda.

Primum erit de generali resurrectione. Secundum erit de finali iudicatione. Tercium erit de corporum glorificatione. Circa primum ait apostolus. 1. corinth. v. Omnes quidem resurgemus sed tam boni quam mali sed non omnes in unum. s. de statu aequalitatis ad statum spiritualitatis. Iste est articulus fidei quod scilicet crederimus carnis resurrectionem quod quanto non possit probare necessitate potest tamen probari auctoritate et rethorice persuasione sic Iustinus remuneratorem docet ut illa conjugat in consolatione premii que sua virtute coniunxerat in labore meriti sed deus est iustus remunerator et sua potentia sine dote animam coniunxit corpori in labore vite presentis ergo animam coniunget in consolatione premii vite future. Hoc autem fieri non potest nisi illi qui decesserit resurgat a mortuis: ergo etc. Preterea premium correspondere debet merito.

pena demerito sed anime salvandorum merent in suis corporibus? ergo et anime salvandorum tandem debet premiari in suis corporibus? et ita anime damnatorum debent cruciari in suis corporibus? Item cum anima nata sit esse corporis forma et forma naturaliter habeat inclinationem ad materiam animam huiusmodi naturaliter ad perfectiendum humani corporis? et regendum scilicet nulla naturalis inclinatio est frustra quod ut dicitur primo de celo et missio natura non facit aliquod factum vanum et si hoc est verum de natura naturata multo fortius hoc est verum de natura naturante. Hoc est de infinito re create nature qui tamen ipsa si naturaliter nec de necessitate scilicet libera voluntate instituit frustra autem et vane esset in anima separata predicta inclinatio si nunquam esset humano corpori iterum unum. Quamvis enim naturalis appetitus beatitudinis in damnatis remansit? perpetuo incipit? non tamen est frustra quia est ad maiorem iniquitatis in qua obstinari sunt punitione et per hoc ad divinam iustitiam manifestacione non sic tamen posset dici de inclinatione animarum si nunquam essent iterum corporibus? vult de. Non enim potest dici quod perpetua privatio compleatur illi? Inclinationis esset propter animarum oblationem in peccato quia hec causa extendi non posset animas beatas hanc rationem ponit Richardus. Item anima rationalis naturaliter appetit unum suum corpus ergo in perfecta beatitudine ipsa anima est suo corpori unita ascendens per beatum Augustinum super Gen. ad firmam ubi ait quod anima beata retardatur ne tota intentione ferat in illud summum celum scilicet divinam contentiam propter appetitum seu desiderium quod habet ad vivificandum corpus suum. minor etiam patet quia in perfecta beatitudine omnium desiderium anime impletur. Et richardus inquit hoc requiritur nisi perfectio. De perfectione enim

De generali resurrectione

eius est triplex substantia scz pure cor-
 poralis et pure spiritualis et ex corpa-
 li et spirituali composita Unde hac p-
 te sue perfectionis careret vniuersus
 perpetuo si a se a corporibus separate
 nu q̄ corporibus vntrent. hec ille.
 Nō magister dis. xlii. tit. ca. l. ait Re-
 surrecturā carū omnīū quicūq̄ nati
 sunt atq̄ nascuntur et mortui sunt at
 q̄ morientur nullaten⁹ ambigere de-
 bet christianus Sit enim l. ca. xxvi. se-
 cundū et anflationē. lxx. interpreti Re-
 surgent mortui et resurgent qui erāt
 in sepulchris. Et ap̄lus. ii. Thes. iiii.
 Nolum⁹ vos ignorare de dormienti-
 bus. etc. Recta ergo fides ait Bonau.
 dicit resurrectionē corporū nostrorū
 eē futurā. et ad hoc credendū adiuna-
 tur per fides resurrectionis christi iā
 facte. Si enī christus est caput et mē-
 bra dnt conformari capiti. Cū x̄p̄o re-
 surrexit constantis est vt et nos resur-
 gamus. Et richardus Anime vntetur
 eidem corporibus numero a quibus
 separata fuerunt. Anime enim sapa-
 rate inclinatur naturaliter et deter-
 minate ad illa corpora q̄ animauerit
 Quamuis ei a principio creationis a-
 nima que est huius corporis forma po-
 tuisset fuisse conueniens alterius cor-
 poris similis tamen ex sui vniōe ad
 corpus ad ipsum determinate contra-
 hit naturalem amicitia. Exēplum hu-
 ius ponitur tale Supponitur due pu-
 elle in omnib⁹ similes hoc excepto q̄
 numero differunt Quāuis a principio
 indifferēs eēt alicui viro ducēte quā
 libet illarū tamen vna ducta iaz nō
 est indifferēs ad vtramq̄ eisi ambe-
 resurgerent in statu corruptibili te-
 rum nupture magis inclinaretur ad
 illam cum qua familiaritate contra-
 xit prius Preterea rectitudo iusticie
 hoc exigit vt dictum est. vt qui part-
 cipes sunt in merito vel demerito p-
 ticipes sint in pena vel premio Et hoc

est q̄ dicit Job. xix. In nouissimo die
 de terra surrecturus sum et rur. cir-
 cū. pe. m. et in cam. v. d. salameus. Erit
 igitur idem homo numero qui prius
 fuit quod determinat richardus di.
 Diuina prouidentia omnes homines
 determinat in suum finē electos or-
 dinat in vltimum finem ratione scz
 finalis bonitatis eis debitum. Illam
 bonitatē et illum finem eis conferen-
 do Reprobos ordinat in vltimum finē
 eis debitum ratione finalis malicie;
 non illam maliciam eis conferendo.
 quia malicia non est a deo s̄ iuste per-
 mittendo eos decedere in malicia et
 illū finē eis iuste infigendo. Ille autē
 finis est vltima pena. Homines vero
 non consequuntur finem suum I hac
 mortali vita quia nec assequuntur a
 deplonem summi boni nec perfecte
 eius adeptione priuantur. Ergo con-
 sequuntur suum vltimum finem post
 mortem sed non q̄dit non sunt. Ho-
 mines autem qui mortui sunt nunq̄
 erunt homines nisi resurgāt ergo de
 necessitate sequitur q̄ illi tidem ho-
 nes qui mortui sunt resurgent aliter
 nunq̄ consequerentur finem suum vlti-
 mum. Et ita ne aliqua opera dei re-
 maneant imperfecta et ne naturalis
 appetitus quem animabus invidit ad
 sua corpora sit frustra ahnc tamē re-
 proborum reuientur non propter eo-
 rum consolationem: sed ad sue dam-
 nationis cumulum.

Predicta tamen resurrectio erit im-
 mediate per diuinam potentiam fiet
 insuper in iussu christi sicut dicitur
 ad I. thessal. quarto.

Ipse dominus in iussu et in voce ar-
 changeli et in tuba dei descendet de
 celo et mortui qui sūt in christo resur-
 gēt primi. deinde nos qui viuimus
 q̄ relinq̄mur sūt rapie. cū illis in nub̄
 bus obuiam christo in aera: et sic
 semper cum domino erimus.

De generali resurrectione

Tertius sic exponitur a Nico. de Iyra
 Ipse dñs in iussu vicēdo surgite mor-
 tui ad iudiciū & in voce archangeli, s.
 michaelis qui ē princeps ecclesie sub
 quo intelligunt angeli; alii qui mini-
 stratiū adhibebunt in resurrectionē col-
 ligendo pulveres qui magnū sonum
 facient quasi iudicii precones. Pōt et
 aliter exponi ut illud vicēdo Surgite
 mortui ad iudiciū sit archangelū mi-
 chaelis executiue christi imperatiue
 cuius virtute infinita fiet resurrectō
 Et sic eū dicitur in iussu referatur ad
 xpm et quod subditur. Et in voce ar-
 changelī ad michaelē archangelū. Et
 in tuba dei. Ista tuba non est aliud q̄
 vox pedicta que dicitur tuba ppter si-
 militudinem tube materialis veteris
 testamenti qua fiebat conuocatio ad
 conuictum et preparatio ad bellum &
 inuitatio ad festū; qz tunc omnes con-
 gregabuntur in iudicio et armabitur
 creatura ad victoriā inimicorū et inui-
 tabuntur iusti ad festū āgelorū. Descē-
 detqz christus de celo nā iudicabit in
 forma humana apparens secundū q̄
 dicitur Act. i. hic iesus qui assump-
 tus est a vobis, s. in forma hūanitatē sic
 veniet sez ad iudiciū. Et mortui qui i
 xpo sunt resurgent primi. Ista prioritas
 et posterioritas nō p̄t intelligi ad
 actum resurgendi qz omēs resurgent
 in eodē instāti secundū, quod dicitur
 prime. 1. Cor. xv. Omnes quidē re-
 surgemus. Et subditur in momento
 in ictu oculi ppter quod salua melio-
 ri iudicio videntur mihi q̄ illa prioritas
 et posterioritas sic referenda ad
 quietē in christo in eius fide morten-
 do. Deinde nos simul raptemur cum
 illis iā resuscitati cum ipsis obuiam
 christo venienti ad iudiciū i aera vbi
 pferet sententiā iudicii super valles
 iofaphat vt dictum fuit. Joh. i. iii.
 Et sic semper cū dño erimus qz electi
 a christo non separabuntur ampli⁹ s;

semper erunt sibi pluneti non solum in
 aīa sed etiam in corpore. Hec Nico. de
 Iyra. Bona, vero dixit, in. q. in christo
 est assignare nostre resurrectionis
 duplicē causam sez eam efficientē & si-
 ualem. Efficientem autē dupliciter assi-
 gnare aut sicut primū principū aut si-
 cut instrumentū efficiens. Sicut pri-
 mum principū est christus secundum
 deitatem et tota trinitas efficiens sicut
 instrumentū est vox xpi ad cuius pro-
 lationē et vocatōnē mortui resurgēt
 Similiter causa exemplaris duplex
 est vna in qua res cognoscitur et dis-
 ponitur et sic est dei filius secundum
 naturā diuinā et tota trinitas, alio
 modo in quo inchoatur et exemplifica-
 tur et sic est resurrectio christi. Quia
 vt dicit Aug. de tri. Talia erunt corpa
 quale christus in sua resurrectionē mō-
 strauit. Unde fuit quoddā exemplum in
 quo fuit nostra resurrectio inchoata
 tanq̄ membrum i capite sicut dicitur
 Ephe. ii. Deus cōiustificauit nos xpo
 nos sibi per fidē formatā incorporādo
 cuius gratia sumus saluati sez in spe
 et confesuitantur similiter in spe. Dē-
 cit idem doc. q. priuatiua resurgēt
 q̄ audiant. Unde in auditu sunt duo
 sez receptio speciei in organo et iud-
 cium de re recepta. Quantiū a d rece-
 ptionē precedet excitationē sed quan-
 tum ad iudicium sequetur et ita ad
 vocem christi fiet resuscitatio ad hō-
 norē ipsius humanitatis in qua fuit
 mortuus. Nā vox ista erit virtuosā.
 Et ideo dicitur iussus quāsi preceptū
 Dicit ei et fiet. Erunt angelica, ideo dē-
 citur vox archangelī id est principis.
 Erunt nihilominus serena et idē vox tu-
 be dicitur et idē multiplici vocabulo
 exprimitur ad insinuandū illius vocis
 ppietate multiplicē & dignitate. Jo.
 v. Nolite mirari hoc quia venit hora
 in qua omnes qui in monumentis sūt
 audient vocē filii dei

De generati resurrectione.

Declarat idem doctor q̄ in resurrexi-
one tria erunt

Primū erit corpis ex puluerib⁹ refo-
rmatio

Secūdm ipsi corpis reformatio a se viuo
Tercio vnitōz inseparabilis colliga-
tio.

Primū erit cōtra naturā. i. cōtra soli-
tū cursus nature que p̄t p̄fecta destru-
ere non tñ potest destructa reparare.

Secūdm erit scđm naturā. qz anīa cor-
pori optime organizato cui desidera-
bat vltimū viuere. Tertiū erit supra
naturā scz ex corruptibili fiat incorru-
ptibile. Quia ergo primū et vltimum
non est a natura ideo nō est dicendūz
resurrectio nē esse naturalem. primūz
scz. recollectio pulueris videt̄ debere fi-
eri per angelos. iuxta illud. Misit
Angelos suos cū tuba et vo-
ce magna et aggregabit electos ei⁹ a
quattuor ventis celi. a sūmis celorum
vsqz ad terminos eorū. De lra. Misit
ret angelos suos qz ministerio ange-
lorū colligentur cineres mortuorum.

Cū tuba stent ei⁹ in datione legis au-
ditus est solus terribilis vt habetur
Exo. xx. Ita audiet̄ tñ sonit⁹ illius
virtute angelorū fact⁹ et voce magna

Ista vox erit vox christi vocātis mor-
tuos ad iudiciū. Et aggregabūt electos
ei⁹ Licet enī oēs adducant̄ ad iudi-
ciū tñ electi spāliter adducentur mini-
sterio angelorū quia erūt cōciues eorū.

A quattuor ventis celi id est a quat-
tuor partib⁹ mūdi vñ oriunt̄ principales
venti et p̄ hoc intelligūtur alie partes
orbis nihilū principales. A sūmis ce-
lorū etc. Iste modus loquendi est fm
apparentiā qz summū celi videtur cē
sup̄ senitū capitis nisi termin⁹ aut ce-
li videt̄ vbi terminat̄ aspect⁹ qz ibi vi-
detur celū iungi terre licet scđm veri-
tate equalr distet a tra vndiqz. Et s̄
sensus a sūmis celorū id ē ab oī loco
q̄ sub celo est adducent̄ electi ad locū

iudiciū. Nec Nico. de lra. Secūdm hoc
vñ qz corpalis recollectio pulueris nō
fit ī instāti qz nulla virtus creata pōt
aliquid corp⁹ de loco ad locū trāfer-
re in instāti sed virt⁹ angelorū quorūz
ministerio talis puluis materialis re-
colligetur de quo formāda sūt corpa
resurgentiū est finita erit tñ tempus
breue et inceptibile humano sensu
qz quāuis hūmā actio āgelorū mensu-
ret̄ tpe siue cu o mensura tñ talis est
adeo veloc⁹ qz excedit oēm t̄pales velo-
citatē ab homīe excogitabile. Ieo
ap̄lus dicit quod fiet in momēto s̄for-
matio tñ corporis et anīatio fiet ī in-
stāti qz sola virtus diuina de p̄cedē-
to puluere pōt humanū corpus forma-
re et formatū anīare q̄ quidē virt⁹ est
simpliciter infinita. Et si verba ap̄li
referantur ad hāc corporis formatio-
nē et anīorū infusioē tñ pōt conce-
di qz per actū oculi et p̄ momentū itel-
ligit instantāneā mensuram nō tñ hoc
faciet deus ī instāti p̄pter necessita-
tē sed magis p̄pter congruitatē vt ex
hoc scz magis eluceat diuine virtū-
tis perfectio oēs virtū tē creatā exce-
dens et hoc dico probabiliter. Et hoc
sufficit in ista materia supernaturali
ad quā intellectus human⁹ nō potest
sufficenter attingere p̄ statu miserie.

Circa hanc materiā querit Richard⁹
vtrū ex materia cuiuslibet mēbris reū
regretur idē mēbris in numero. Et
soluendo dicit qz in materia mēbris
est cōsiderare illud quod est de neces-
sitate ad debūt mēbris cōstētētiā et il-
lud quod ibi est de superfluitate nam
p̄tingit qñqz mēbris aliquid plus ha-
bere de materia q̄ conueniens sit for-
mę eius. Primū ergo reddidit ad idē
mēbrū in numero qz reformatio de-
bet respondere formationi. Si tñ al-
ter fieret nihilominus videret̄ quib⁹
dñ qz posset idē corpus in numero re-
surgere ex quo rediret totius eadem.

Et si verba ap̄li
referantur ad hāc corporis formatio-
nē et anīorū infusioē tñ pōt conce-
di qz per actū oculi et p̄ momentū itel-
ligit instantāneā mensuram nō tñ hoc
faciet deus ī instāti p̄pter necessita-
tē sed magis p̄pter congruitatē vt ex
hoc scz magis eluceat diuine virtū-
tis perfectio oēs virtū tē creatā exce-
dens et hoc dico probabiliter. Et hoc
sufficit in ista materia supernaturali
ad quā intellectus human⁹ nō potest
sufficenter attingere p̄ statu miserie.

Circa hanc materiā querit Richard⁹
vtrū ex materia cuiuslibet mēbris reū
regretur idē mēbris in numero. Et
soluendo dicit qz in materia mēbris
est cōsiderare illud quod est de neces-
sitate ad debūt mēbris cōstētētiā et il-
lud quod ibi est de superfluitate nam
p̄tingit qñqz mēbris aliquid plus ha-
bere de materia q̄ conueniens sit for-
mę eius. Primū ergo reddidit ad idē
mēbrū in numero qz reformatio de-
bet respondere formationi. Si tñ al-
ter fieret nihilominus videret̄ quib⁹
dñ qz posset idē corpus in numero re-
surgere ex quo rediret totius eadem.

Et si verba ap̄li
referantur ad hāc corporis formatio-
nē et anīorū infusioē tñ pōt conce-
di qz per actū oculi et p̄ momentū itel-
ligit instantāneā mensuram nō tñ hoc
faciet deus ī instāti p̄pter necessita-
tē sed magis p̄pter congruitatē vt ex
hoc scz magis eluceat diuine virtū-
tis perfectio oēs virtū tē creatā exce-
dens et hoc dico probabiliter. Et hoc
sufficit in ista materia supernaturali
ad quā intellectus human⁹ nō potest
sufficenter attingere p̄ statu miserie.

Circa hanc materiā querit Richard⁹
vtrū ex materia cuiuslibet mēbris reū
regretur idē mēbris in numero. Et
soluendo dicit qz in materia mēbris
est cōsiderare illud quod est de neces-
sitate ad debūt mēbris cōstētētiā et il-
lud quod ibi est de superfluitate nam
p̄tingit qñqz mēbris aliquid plus ha-
bere de materia q̄ conueniens sit for-
mę eius. Primū ergo reddidit ad idē
mēbrū in numero qz reformatio de-
bet respondere formationi. Si tñ al-
ter fieret nihilominus videret̄ quib⁹
dñ qz posset idē corpus in numero re-
surgere ex quo rediret totius eadem.

Et si verba ap̄li
referantur ad hāc corporis formatio-
nē et anīorū infusioē tñ pōt conce-
di qz per actū oculi et p̄ momentū itel-
ligit instantāneā mensuram nō tñ hoc
faciet deus ī instāti p̄pter necessita-
tē sed magis p̄pter congruitatē vt ex
hoc scz magis eluceat diuine virtū-
tis perfectio oēs virtū tē creatā exce-
dens et hoc dico probabiliter. Et hoc
sufficit in ista materia supernaturali
ad quā intellectus human⁹ nō potest
sufficenter attingere p̄ statu miserie.

Circa hanc materiā querit Richard⁹
vtrū ex materia cuiuslibet mēbris reū
regretur idē mēbris in numero. Et
soluendo dicit qz in materia mēbris
est cōsiderare illud quod est de neces-
sitate ad debūt mēbris cōstētētiā et il-
lud quod ibi est de superfluitate nam
p̄tingit qñqz mēbris aliquid plus ha-
bere de materia q̄ conueniens sit for-
mę eius. Primū ergo reddidit ad idē
mēbrū in numero qz reformatio de-
bet respondere formationi. Si tñ al-
ter fieret nihilominus videret̄ quib⁹
dñ qz posset idē corpus in numero re-
surgere ex quo rediret totius eadem.

Et si verba ap̄li
referantur ad hāc corporis formatio-
nē et anīorū infusioē tñ pōt conce-
di qz per actū oculi et p̄ momentū itel-
ligit instantāneā mensuram nō tñ hoc
faciet deus ī instāti p̄pter necessita-
tē sed magis p̄pter congruitatē vt ex
hoc scz magis eluceat diuine virtū-
tis perfectio oēs virtū tē creatā exce-
dens et hoc dico probabiliter. Et hoc
sufficit in ista materia supernaturali
ad quā intellectus human⁹ nō potest
sufficenter attingere p̄ statu miserie.

Circa hanc materiā querit Richard⁹
vtrū ex materia cuiuslibet mēbris reū
regretur idē mēbris in numero. Et
soluendo dicit qz in materia mēbris
est cōsiderare illud quod est de neces-
sitate ad debūt mēbris cōstētētiā et il-
lud quod ibi est de superfluitate nam
p̄tingit qñqz mēbris aliquid plus ha-
bere de materia q̄ conueniens sit for-
mę eius. Primū ergo reddidit ad idē
mēbrū in numero qz reformatio de-
bet respondere formationi. Si tñ al-
ter fieret nihilominus videret̄ quib⁹
dñ qz posset idē corpus in numero re-
surgere ex quo rediret totius eadem.

Et si verba ap̄li
referantur ad hāc corporis formatio-
nē et anīorū infusioē tñ pōt conce-
di qz per actū oculi et p̄ momentū itel-
ligit instantāneā mensuram nō tñ hoc
faciet deus ī instāti p̄pter necessita-
tē sed magis p̄pter congruitatē vt ex
hoc scz magis eluceat diuine virtū-
tis perfectio oēs virtū tē creatā exce-
dens et hoc dico probabiliter. Et hoc
sufficit in ista materia supernaturali
ad quā intellectus human⁹ nō potest
sufficenter attingere p̄ statu miserie.

Circa hanc materiā querit Richard⁹
vtrū ex materia cuiuslibet mēbris reū
regretur idē mēbris in numero. Et
soluendo dicit qz in materia mēbris
est cōsiderare illud quod est de neces-
sitate ad debūt mēbris cōstētētiā et il-
lud quod ibi est de superfluitate nam
p̄tingit qñqz mēbris aliquid plus ha-
bere de materia q̄ conueniens sit for-
mę eius. Primū ergo reddidit ad idē
mēbrū in numero qz reformatio de-
bet respondere formationi. Si tñ al-
ter fieret nihilominus videret̄ quib⁹
dñ qz posset idē corpus in numero re-
surgere ex quo rediret totius eadem.

Et si verba ap̄li
referantur ad hāc corporis formatio-
nē et anīorū infusioē tñ pōt conce-
di qz per actū oculi et p̄ momentū itel-
ligit instantāneā mensuram nō tñ hoc
faciet deus ī instāti p̄pter necessita-
tē sed magis p̄pter congruitatē vt ex
hoc scz magis eluceat diuine virtū-
tis perfectio oēs virtū tē creatā exce-
dens et hoc dico probabiliter. Et hoc
sufficit in ista materia supernaturali
ad quā intellectus human⁹ nō potest
sufficenter attingere p̄ statu miserie.

Circa hanc materiā querit Richard⁹
vtrū ex materia cuiuslibet mēbris reū
regretur idē mēbris in numero. Et
soluendo dicit qz in materia mēbris
est cōsiderare illud quod est de neces-
sitate ad debūt mēbris cōstētētiā et il-
lud quod ibi est de superfluitate nam
p̄tingit qñqz mēbris aliquid plus ha-
bere de materia q̄ conueniens sit for-
mę eius. Primū ergo reddidit ad idē
mēbrū in numero qz reformatio de-
bet respondere formationi. Si tñ al-
ter fieret nihilominus videret̄ quib⁹
dñ qz posset idē corpus in numero re-
surgere ex quo rediret totius eadem.

Et si verba ap̄li
referantur ad hāc corporis formatio-
nē et anīorū infusioē tñ pōt conce-
di qz per actū oculi et p̄ momentū itel-
ligit instantāneā mensuram nō tñ hoc
faciet deus ī instāti p̄pter necessita-
tē sed magis p̄pter congruitatē vt ex
hoc scz magis eluceat diuine virtū-
tis perfectio oēs virtū tē creatā exce-
dens et hoc dico probabiliter. Et hoc
sufficit in ista materia supernaturali
ad quā intellectus human⁹ nō potest
sufficenter attingere p̄ statu miserie.

Circa hanc materiā querit Richard⁹
vtrū ex materia cuiuslibet mēbris reū
regretur idē mēbris in numero. Et
soluendo dicit qz in materia mēbris
est cōsiderare illud quod est de neces-
sitate ad debūt mēbris cōstētētiā et il-
lud quod ibi est de superfluitate nam
p̄tingit qñqz mēbris aliquid plus ha-
bere de materia q̄ conueniens sit for-
mę eius. Primū ergo reddidit ad idē
mēbrū in numero qz reformatio de-
bet respondere formationi. Si tñ al-
ter fieret nihilominus videret̄ quib⁹
dñ qz posset idē corpus in numero re-
surgere ex quo rediret totius eadem.

Et si verba ap̄li
referantur ad hāc corporis formatio-
nē et anīorū infusioē tñ pōt conce-
di qz per actū oculi et p̄ momentū itel-
ligit instantāneā mensuram nō tñ hoc
faciet deus ī instāti p̄pter necessita-
tē sed magis p̄pter congruitatē vt ex
hoc scz magis eluceat diuine virtū-
tis perfectio oēs virtū tē creatā exce-
dens et hoc dico probabiliter. Et hoc
sufficit in ista materia supernaturali
ad quā intellectus human⁹ nō potest
sufficenter attingere p̄ statu miserie.

Circa hanc materiā querit Richard⁹
vtrū ex materia cuiuslibet mēbris reū
regretur idē mēbris in numero. Et
soluendo dicit qz in materia mēbris
est cōsiderare illud quod est de neces-
sitate ad debūt mēbris cōstētētiā et il-
lud quod ibi est de superfluitate nam
p̄tingit qñqz mēbris aliquid plus ha-
bere de materia q̄ conueniens sit for-
mę eius. Primū ergo reddidit ad idē
mēbrū in numero qz reformatio de-
bet respondere formationi. Si tñ al-
ter fieret nihilominus videret̄ quib⁹
dñ qz posset idē corpus in numero re-
surgere ex quo rediret totius eadem.

De generali resurrectione.

in in nro et eadē i nūero forma q̄ sit
eētiale a partes compositi q̄ sentire
videtur Aug. xxi. de ci. vbi ponit exē
plum de vase facti in limo et posita
in eundem limum redacto et de eodē
limo iterū reparato. Et ibidem dicit q̄
ad hoc q̄ redeat idem numero nō o3
q̄ illa pars materie que prius erat in
fundo iterū ponatur in fundo sed sus
ficit q̄ totum reparatur de toto. Et si
mille dicit in libro Enchyri. c. xci. Si
statua inquit cuiuslibet metalli solu
bilis aut igne liquefceret aut contere
tur in pulcrē aut funderetur in mas
sam et eam vellet artifex rursus ex il
lius materie quātitate reparare nihil
interesset si ad eius integritatem res
parare que partícula materie cui mē
bro redderetur vñ tamē totū ex quo
constituta fuerat restituta resumeret
ita deus mirabiliter atq̄ ineffabiliter
artifex de quo caro nostra constiterat
eam mirabiliter et ineffabiliter celeritate re
stituet; nec aliquid attrinebit ad eius
reintegritatē vtrū capilli ad capillos
redcant; et vngues ad vngues; an
quicquid eorum perierat mutetur in
carnem et in partes alias corporis re
uocetur curante artificis providens
ita ne quid indecens fiat.

Hec Augustinus. Dicit in super idem
doctoz capitulo precedenti. Non
autem perit deo terrena maceries ve
qua mortalium creatur caro, sed in
quemlibet puluerem cinerem ve sol
natur in quoslibet habitus surasq̄
diffugiat in quomcuq̄ aliozum cor
porum substantiam vel in ipsa ele
menta vertatur in quorumcuq̄ anis
malium etiam hominum cibum ces
sar; carnesq̄ mutetur a simonie hu
mane puncto temporis cedit que il
lam primitus vt homo fieret; cresce
ret viueret animans. Hec ille Sed
de etate et quantitate resurgentium
tam dicamus apostolus namq̄ ait,

Ephe. quarto q̄ officia de quibus ibi
dem loquitur exercebuntur in eccles
sia militante donec occurramus om
nea in vnitatem fidei, id est ait Theo
laus de lra qui sumus vnti in fide
et cognitione christi in virum perfec
tum id est occurramus christo veniē
ti ad iudicium qui est vir omnino per
fectus; in mensuram etatis plenitu
dine christi omnes eim resurgent in
etate trigintra trium annoz; que est
etas plene perfecta et in qua christus
passus fuit. Hec Nicolaus de lra
Quod deducens Richardus distincti
one. xliiii. quarti ait,

Omnes resurgent in statu corporis et
naturalis virtutis quam habituri e
runt si tantum vixerint vel quam ha
buerunt qui tantum vixerunt qui est
in tempore ad quod terminatur mos
tus proficiendi qui circiter de lege cō
muni est illud tempus quo christus
mortuus est. In de Augustinus vifess
mo secundo de ciuitate ait,

Quod commemorauit apostolus de
mēsurā etatis plenitudinis christi sic
accipiamus dictum vt nec vtra nec
infra iuuentem formam resurgant
corpora mortuorum sed in ea etate et
robore vsq̄ ad quam hic christum per
uenisse cognouim⁹. propter eum per
fectionem nature decet vt resurgant
in optimo statu corporis quem habu
erunt; vel si tantum vixissent erant
naturaliter habituri.

Ille autem status est in termino mo
tus proficiendi vt dictum est, et ita
non omnes resurgent in equali vtrū
tute naturali vel supernaturali;
set omnes resurgent in naturali vtrū
tute quam quilibet habiturus erat
vel habuit in termino sui profectus
et illud tempus fere idem est quan
tum ad omnes.

Ideo omnes dicuntur resurrecturi
in eadem nocte, Et dixi fere quia

De generali resurrectione

tempus mensurans inotum profectus
in omnibus hominibus non est punc-
tualiter equale. Hec Richardus Ma-
gister etiam in cap. dist. in. xliiii. dicit.
Omnes enim in eadem etate resur-
gent in qua christus mortuus est et re-
surrexit cuius scilicet etatis mortui fue-
rint: sed non omnes eandem staturam
corporis obtinebunt. Unde aplos non ait.
In mensuram corporis et stature: sed
etatis. Sed ut ait Richardus quolibet
resurget in illa qualitate et statura que
vinculus debebatur in termino. motus
proficiendi secundum naturalem virtutem
caloris extendentis humidum et humidum
susceptentes extensionem: natura non
enarrante: vel per aliquod accidens inna-
turale non impedita: quia per resurrex-
tiones non reducetur tantummodo idem
in specie sed etiam in numero et ideo
rationale est ut non tantum resurgat in
statura que debetur speciei sed etiam
in illa que debetur individuo. Si autem
per excessum nature vel utimas super-
abundantiam materia esset indebitus
quantitatis excessus vel diminutio seu
defectus divina potentia supplebit vel
rescabit. Hec ille. Item idem dicit
Uiri resurgent in sexu virili et femine
et femineo: quia hoc exigit natura in
dividuo et congruit perfectioni speciei
et erit occasio laudandi sapientiam dei
Unde quis mulier generetur preter
intentionem particularis nature: est tamen
de intentione nature universalis que
utrumque sexum requirit ad perfectionem
humane speciei. Nec erit post resurrex-
tionem in isto sexu confusio. que sicut dicit
Aug. Non erit ibi libido que est confu-
sionis causa. nam prius quam peccassent vir et fe-
mina undi erant et non confundebantur
Unde nec post resurrectionem oportet erit
vestibus pro tegumento: sed tantum
nuncti erunt lumine sicut vestimento
Hec ille. Resurgent insuper corpora
electorum sine deformitate. unde sicut

accepi potest ex sententia Aug. xlii.
de ciuit. omnis deformitas reducitur vel
ad illam que est ex parte coloris vel ad
illam que est ex parte figure vel ad illam
que est ex parte diminutionis partium
vel ad illam que est ex parte fugabundan-
tie. Hec ille sicut Richardus et quocumque per
dictorum modorum deformitate accep-
ta corpora electorum sine omni deformi-
tate resurgent quia omnis deformitas
ad aliquod viciu nature pertinet. Unde An. in
Enchiridion et recitat magister in li-
tera di. xliiii. circa finem ca. li. Resurgent
sanctorum corpora sine vicio sine
vili deformitate sicut sine vili corru-
ptione onere difficultate sicut plus di-
cetur infra. Unde bona tractatus huius
modi resurrectione et si humores resur-
gent et similiter rerum intestina:
capilli vngues et talia dicitur que de veri-
tate nature humane aliquid dicitur
tripliciter scilicet aut quantum ad esse ne-
cessarium sicut sunt principalia membra
aut quantum ad esse completum ut sunt
illa que faciunt ad corporis perfectio-
nem aut quantum ad esse decorum pri-
ma necessarium est resurgere secundum tota
illate in sed alia congruum est resurge-
re secundum que faciunt ad complementum et deco-
rem. Et quia humores faciunt ad ple-
tudinem et integritatem resurgent in tan-
ta quantitate quanta competit corpori.
Unde non oportet que totus sanguis quem
quis amisit per minutionem resurgat
sed quantum congruit. Similiter de car-
ne que fluit et refluit iudicandum est
Similiter resurgent intestina que erant
plena nobilibus humoribus que reddent
totum corpus agilius. Capilli vero et vngues
sunt ad ornatum ideo resurgent ad
ornatum et pulchritudinem corporum
electorum. Luce. xxi. Capillus de capite
vestro non peribit. Hec ait Nico. de
lyra inquit christus ad declarandum
veritatem future resurrectionis per quam
resurgent in electis non solum illa que sunt

de necessitate nature humane; s; etiã ea que faciunt ad decorem cuiusmodi sũt capilli. Hec ille r̄. Queritur hic quare resurrectio corporum differatur vsq; ad generalẽ omnium resurrectionẽ Respondit q; corpora habent quandã cõtinuationem & conueniẽtiã: quia s̄m illa deus ex vno homine fecit gen^o humanum sicut dicit̄ Act. 17. dicente paulo. fecit de "ex vno hominũ gen^o omne vnde omnes homines simul fuerunt in vno hoie materialit sue. originãlter s̄m corpora & etiãz oĩa simul fuerunt i materia & in originali p̄ncipio & sic deus fecit quodãmodo simul oĩa corpora hominũ: sed nõ sic est de ciuitatib; immo fecit eas sigillatim nec eondite sunt in aliquo vno simul sed quotidiẽ a deo creantur de nichilo & ideo cum sit puenientia inter originẽ siue pductionẽ & p̄summatõnẽ q̄ est per glorificationẽ congruit q; corpora glorificent̄ simul & simul intrẽt celũ empyreum ppter cõnexionem quam habent. Antẽ autẽ & sigillatim & successiue. Aliqui tamen ex singulari p̄mio etiam secundũ corpus sunt i celo empyreo: & aliorum qui surrexerũt cõ christo v; essẽt veri testes resurrectionis s̄m quorundam opinionẽ de qua vide in tertia parte sancti Thome. q. 111. arti. 111. ad. 11. Sciendum quippe est post hoc q; resurrectio siue resumptio corporis gloriosi necessaria ẽ aie iam beate: ad cõsumationẽ & substãtialẽ p̄fectionẽ sue beatitudinis: ita q; ante nõ habet suã totalẽ substãtialẽ beatitudinem imo semp̄ expectat cõsumationẽ suam in illa vsq; ad corporis resumptionẽ: sed tunc implebitur & cõsumabitur: ita q; plus non expectabit. Anima ergo post corporis resumptionem erit beatio: q̄ ante. Et hoc dupliciter scz extẽsiue & intẽsiue Extẽsiue quia i pluribus: quia tunc

erit beata in se: hoc est i bonis p̄pitiis et in bonis corporis: tunc enĩ erit p̄mixta sicut m̄ruit. s̄m corpore. Et q; anima beatificetur in corpore hoc extẽsiue natura aie que est forma corporis hoc etiam erigit ratio meriti q; necessario est anime in corpore. Secundo beatitudo anime erit maior intensiue quia anima perfectior est in suo esse naturali: et in suo posse quãdo est corpori glorioso coniuera q̄ quãdo est separata: et ideo perfectius operatur. Quãdiu ei caret corpore glorioso feratur appetit^o ad aliud extra & extra deum. et ideo necessario appetit^o aie et intentio disingitur & diuidit: & ideo non ita intense & perfecte per cogitationem & amorẽ fertur in deũ. cum ãe coniungit corpori glorioso intentio aie non dispergitur ad aliquid extra deũ & extra se ad aliquid nõ habitus aie tollitur naturalis imperfectio anime que retardabat & impediẽbat ne possit in perfectiorem actum. Tollitur etiã inquietudo appetitus & intentionis aie quia totũ iam habet quod appetebat & desiderabat & sic tollitur omne qd̄ erat impeditiuũ cõsumationis beatitudinis & sic p̄ter quomodo resumptio corporis gloriosi facit ad beatitudinẽ anime intensiue & extensiue. Et hoc ẽ quod ait beatus Anselmus li. de smi litudinibus Constat animas sanctorum qui iam celestia tenẽt: necdũ plena felicitate frui donec incorrupte corporum suorum potiantur. Et sic patet de resurrectione generali.

Secundo dicendum est de finali iudicatioẽ de qua tractat magister vi. elui. quartũ vbi dicit. q; domino aduente ad iudicium p̄cedet eum ignis quo comburetur facies mundi huius: & peribit celum & terra dicente beato Petro i secunda canonica. c. vlti. Adueniet autẽ dies domini sicut fur i qua celũ magno

De finali diiudicatione

impetu transissent elementa vero calore soluentur et terra et ea que in ipsa sunt omnia opera exurentur. Quod exponens Nicolaus de Ipra ait Aduent et aut dies domini, i. dies iudicii qui dicitur dies domini quia tunc in omnibus fiet voluntas eius in punitione malorum et prelatione bonorum. Et subditur modus veniendi cum dicitur ut fur id est repente et ex improviso. sicut dicitur Matthe. viscum quarto. De die autem illa et hora nemo scit. In quo celi id est superior pars aeris et inferior magno impetu transissent a statu in quo nunc sunt per impetum ignis conflagrationis. Elementa vero calore soluentur. q. d. Non solum aer sed etiam cetera elementa igne purgabuntur Terra et ea c. l. non solum terra sed omnia que in ipsa sunt facta et de ipsa producta exurentur Hec ille Ubi notandum est quod duo erunt iudicia. Unum per aquam et aliud per ignem Primum factum est per aquam. Secundum fiet per ignem. In primo est status viguit luxuria in qua sunt duo scilicet ardor et seditas propter quod fiebat purgatio per aquam que est refrigerans et mundificans. In ultimo statu vigebit auaricia unde homines in frigidati frigiditate auaricie et defectu charitatis. Matthe. xliiij. Quoniam abundabit iniquitas refrigeritas multorum propter quod erit purgatio per ignem qui habet contrariam qualitatem. De isto igne dicit Richar. quod erit supernaturalis Sit enim di. xliiij. Videt in illi dicendum quod illius ignis productio signat urano erit et celi hoc erit aliqua naturalis aptitudo ad illam operationem ad quam applicabitur a diuina virtute principaliter mouente quod ignis ille erit virtute illius instrumetum erit tunc ille ignis eiusdem speciei cum igne elementari Hoc dicit quod est loquendo de ignis conflagratione quantum ad inchoationem

et progressum et consummationem Quantum ad inchoationem dicendum est quod a virtute supra naturam est. Quod et ignis sic agat nouo et insolito modo consummatio et sic multiplicando hoc non esset nisi aliqui virtus noua assisteret Que autem sit illa ipse deus nouit. Quantum autem ad progressum quod est purgatio: videret subtilitate: dicendum est quod hoc est a virtute naturali Sed quantum ad consummationem videlicet purgata sunt incorruptibilia et ipsorum qualitates mutare hoc est supra naturam Ignis igitur iste ascendet tantum quantum durat corpora consumptibilia. et quantum durat spatium continens elementa ascendet sicut ma. xlvij. non precedet. Ubi illi? ignis duplex erit purgatio una est aueritate corruptis. et hec est in obitu elementis que erant incorruptibilia post resurrectionem et quantum ad hanc ascendet usque ad ultimum spera ignis. Alia est purgatio a feditate peccati que se extendit per aerem caliginosum non quod in ipso aere sit peccatum: sed quodam feditas retrahitur in loco ex peccato: et ita ex fumo sacrificiorum exhibitorum prodolis quodammodo est aer infectus: et quantum ad istam purgationem tantum ascendet quantum aque diluuii ascenderunt hec ille. Et Rich. querens de hoc igne an precedat iudicium dicit quod ignis ille quantum ad sui iudicium precedet iudicium. Intra illud tempus. Ignis ante ipsum precedet quantum ad progressum propter quod tabitur iudicium. Sequetur vero quantum ad sue operationis complementum. ut cum aliquid dicitur illo igne incipiente mundum purgare in superiori parte que purganda est christus incipiet venire ad locum iudicium et statim ad erit perceptum motus celi cessabunt et resurgent quod tunc inuenientur mortui et illi qui tunc inuenientur viuentes valebunt cito morientur propter cessationem motus celi et terra ut voluit quodam propter visum pantiaz caloris qui ex tunc erit in loco habitationis hominum quibus adhuc

*per meta la
lex q
cum pum
sunt frigi
ia.*

De finali diuinatione.

vsq; illuc substantia ignis predicti non
 puenit: et qm statim post dicitur ignis
 de secedet et incinerabit corpora eorum
 et purgabit illud quod fuerit purga
 dum in electis. Quo facto statim re sur
 gent et tunc illi et alii electi qui paruz
 furgat ante eos raptim simul obulaz
 chriso in aera. Et hec omnia sicut ate
 q; chrisus pueniat ad locum iudicii.
 Et sic patet q; chrisus ueniet ad locu
 iudicii successiue sicut successiue i celu
 ascendit. de quo dicit. Act. i. Sic ve
 nit quodammodo vi. c. cu in celu hui
 purgationis dignu eam et rōnem ides
 doctor assignat di. Pbus dicit. si. phi
 scors q; nos sum? quodammodo finis
 oium sez rerum corporaliu et ideo pue
 niens est q; cu homo p resurrectione
 gloriosaz innouabit misus etiā immo
 uabitur innouatione pueniente. p illo
 statu. Un Apoc. xxi. v. Ecce noua
 factio omnia. Et quia predictam hois
 innouatione precedit purgatio duplex
 sez ab impuritate corruptibilitatis et
 culpabilitatis sic pueniens est vt pres
 dictam misit innouationem purgādo
 ab impuritate duplici corrupente du
 abus hois impuritatibus predictis
 Qua est impuritas elementoy que p
 mutuā actionem et passionem sese ait
 aut in confinis suis secundū psm in
 primo metheoroz sic q; nullū elemen
 toruz est in puritate sue nature et hec
 impuritas correspondet eruptibilitati
 corporis humani quia talis elementoy
 pfusio est p corruptibili vita puenies
 Est quedā spuritas alis correspondēs
 culpabilitati hois et illa est qdā iudi
 gnitas ad susceptionem innouationis
 predicte propter peccata in hac parte
 mundi cōmissa tōgo tempore tam ab
 hominibus q; ab angelis quozū mos
 do cōmunis est habitatio in isto aere
 castigiuoso. Purgatio autem mundi a
 prima impuritate erit per separatio
 nem cuiuscunq; nature extranee et di

spolitionis corruptibilis a quolibet
 elemento Purgatio autē a seculā in
 puritate erit quedā mundi reconcilia
 tio ad similitudinē illius qua reconci
 liantur ecclesie pphanate. Et q; ignis
 natura est elusōe nature cōgregare p
 tes dispositiones extraneas segregare
 vt docet experientia in purgatione an
 ri et argenti. Et tō talis purgatio con
 uenienter fiet per ignē. Et ad purgā
 dum mundū ab alia impuritate magis
 congruus est ignis q; aliud elementū
 q; peccata pmittuntur ex inordinato
 amore qui est ignis spiritualis immū
 dus. Et tō ad reconciliandū mundū
 illū indignitate puenies erit ignis sic
 instrumentū: quia ignis inter alia ele
 menta in agis representat qualitates
 corporū glososy ppter eius iuinostra
 re: subnitatē: et actualitatē etc. Hic
 ignis purgare suscipiet a parte superi
 ori q; purganda est vt dictū est et ve
 nit descendēdo successiue iferius. Et
 rō est q; in medio interstitio aeris est
 cōis habitatio demonū vsq; ad iudiciū
 et pūs peccauit in alus angelis q; ho
 mo. Alta rō est ad significandū q; ille
 ignis nō ager tñ in virtute naturalit
 sz vt instrumentū diuine virtutis. Ig
 nis enim per naturam tendit sursum
 non deorsum. Ille tamen ignis nullū
 us elemētū destruet essentiam sic nul
 lam rarefactionē faciet in aere nisi il
 lam que competit nature ignis i sua
 puritate et ille reducet pres terre ad
 terrā et partes aque ad aquam et con
 densabitur aqua sūm q; competit na
 ture aque in sua puritate. Et abt qua
 re post iudiciū elementa manebūt in
 eētito suis et qualitatibus actiuis et
 passiuis in eē completissimo et tamē
 nō se alterabunt ē q; densignatura
 liter a materia elementoy remouebit
 puationē q; necessaria ē ad transmuta
 tionē materialē sicut dicitur pmo phi
 scoy. Preterea influentia generalis
 b. ii

De finali diiudicatione

prime cause sine q̄ nulla creatura p̄t
in suam actionem n̄ adicit elemētis
ad hoc vt agant & patiantur adinulcē
et hec causa sufficeret si nulla aīa po
neretur. Quō autē mortent q̄ pap̄ ante
iudicis viuēt declarat Rich. ponēdo
opinionem satis pbabilem. Dicit enī
q̄ aliqui dicūt q̄ anteq̄ cesset motus
celi omēs hoīes erunt mortui: q̄ ante
cessationē in or̄ eius erit quedā distē
perantia in aere per caloris excessum
vt ui moriētur: & fm hoc p̄ tanto dicit
q̄ aliqui tinentent vsui in aduētū ius
dicis quia aliqui erunt adhuc viuētes
valde parui ante iudicis aduētū. et
etiā ante ignē cōsagrationis q̄ tamē
moriētur parū anteq̄ christus veniat
ad iudicis & anteq̄ veniat ignis predi
ctus. Corpora tamē illorū qui vsui in
uentur parū ante aduētū iudicis
per illū ignē incinerabuntur vt more
aliois a cineribus sit resurrectio eorū
et sic erit actio ignis predicti ante iu
dicis. & opinio videtur satis pbabilis
Purgato vero mundo per ignem ait
magister et ad iudicis veniente dño
emittetur vox illa magna qua resur
gent omnes mortui: tunc ministerio
angelorum ventilabitur aera q̄ boni
congregabuntur ei de quatuor parti
bus orbis angelico ministerio: quo et
rapiantur obuiā christo in aera: repro
bis in terra quā dilexerunt remanēt
bus. Hec magister. Dicit etiā Richar.
q̄ ignis ille de quo diximus reprobos
cruciabit etiam ante iudicium: q̄ sta
tī cruciabit eos cū resurrexerit: sed ē
te etiaz iudice igne illo cruciabuntur
quia omnes reprobos cum omib⁹ mis
di forditibus inuoluet et precipitabit ī
infernum: q̄ quod in illo igne erit in

purum & rubeo olusna segregabit a pu
ro et descendet in infernum ad augē
dum imperpetuum reproborum cru
elatum. Nec est inconueniens q̄ dupli
ci igne crucientur. imo rationale est
vt post iudicium eorum cruciatus au
geantur. Ille autē ignis qui de par
te materis cutuslibet elementorū sup
naturaliter p̄ducetur fm snā purita
tem non descendet in infernū sed pac
to cōplete purgationis officio in pre
sacētē materia resoluetur et trāsmu
tabitur. pars in terrā puram et pars
in aquā puram &c. & fiet ista resolutio
et transmutatio supernaturali virtute
sicut per eam ille ignis de predicta
materia p̄ducetur. hec Richar. Quod
autē dicit beatus P̄. q̄ celi ardentes
soluentur non est inquit Bona. Intel
ligendum de illis celis qui sunt icor
ruptibiles: s; de celo aereo et igneorū
hos vaeat scriptura celos. scdm illud
N̄har. xlii. Volucres celi comedēt
illud. Et etiam inueniatur q̄ stelle ca
uent de celo intelligitur de celo aereo
et stelle vocantur assub: quia habent
similitudinem stellarum. Et secundus
vulgarem opinionē dicuntur stelle ca
dere quando assub descendit et scrip
tura conformat se mō communi loq̄n
di. Tunc autē maxime fiet talis imp̄
sio: quia ignea quantitas abundabit.
et hoc faciet dominus ad terrōrē pec
catorum. hec Bonau. Ideo dicitur q̄
ante supernaturalis p̄ductionē ignis
e onflagrationis at̄fic. generabitur
ad actionē corporum celestium tam ve
hemens caliditas et siccitas que erūt
congrua dispositio ad ignis predicti
productionem q̄ desinēt generari ar
cus nubium qui generantur ex nubif
raratione et alie impressiones huius
de & generaliter assub descendens in
tanta multitudine q̄ apparebit aspl̄
cētib⁹ q̄ sint stelle de celo cadentes
hec ille Tunc enim verificabitur illd

Zu. xxi. Erunt signa in sole & luna & stellis & interris pressura gentium & pre confusione somitus maris & fluctuum arefcentibus hominibus pre timore & expectatione que superueniet vniuerso orbi. Nam virtutes celorum mouebunt: et tunc videbit filium hominis &c. Ut enim ad hunc aduentum iudicis nos preparemus diuina providentia ea que precedere debent iudicis nobis denunciat. **Ioh. ii.** Sol covertet in tenebras & luna in sanguinem antequam veniat dies domini magnus & horribilis. Sed querit quare deus ista premittere disposuit. Respondetur quod Christus hoc disposuit ad prenunciandum futura mala dicente. **Gre.** Ultima tribulatio multis tribulationibus preuenitur et per elementa malorum preuenit iudicant mala perpetua que subsequuntur. Secundo ad puniendum premissa facta. **Unde Greg.** Et quia in cunctis delectamur in cunctis serimur: omnia est que ad usum vite accepimus: commertimus ad usum culpe, et ideo sequitur que ad vsus prauitatis infleximus ad vsum nobis conuertuntur vitionis. **Tertio** ad concutendum hominum corda. **Unde Beda.** Appropinquante suo termino elementa quasi pauca mutant et tremunt quantum ergo erit timendum hominibus. **Quarto** ad ostendendum diuinitatem Iesu ut ostendant se creature parate ad uiscendum creatorem de hostibus suis. Sicut fit in preliis quia amicum ostendunt se cum armis paratos ad pugnam contra inimicos. Sic tunc creatura deseruientis aduersus infusos Sapientie, vel. Quia accipiet armaturam zelus illius et armabit creaturam ad ultionem inimicorum. **Sapientie. quinto.** Hoc ad amouendum nostrum affectum a mundo. **Gregorius.** Deus ac redemptor noster paratos nos inuenire desiderans que mala sequuntur senescentem mundum denunciat ut nos ab eis amo-

re preseat. **Erunt ergo signa de quibus** **Nat. xxi.** Sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum et stelle cadent de celo. Obscuratio solis erit tunc ex propria luminis subtractione: quod secundum glo. sol & luna & stelle ad tempus proprio lumine priuabunt non quidem uaruarum liter sicut modo fit quando contingit eclipsis: sed sicut in morte Christi sol qui factori suo copatiens totus signatus: taliter sicut obscuratur: sic in mundi termino homini pro quo sol factus fuit qui multiplicibus malis grauabatur obscurabitur generaliter in vniuerso mundo. Et quia luna & stelle a sole lumine recipiunt: sole obscurato et ipse obscurabitur. Sicut enim homo bene instituto in statu innocentie sol ei amplius lucebat: et homo stante sol in suo pleno lumine scitit. Sic postea homo cadente a sue lucis plenitudine cecidit: sic et homo turbationi maxime appropinquante luce sua ad tempus ut malis sibi futuris ueniret priuabit ut uenit domini aduentum denunciet ne ex insperato ueniat iudicare. Et stelle cadent de celo ad sensum proprie expositum. Erunt ergo signa in sole et luna non sicut in tempore Ioseph quo fuit solis statio: quia tunc lucebat: nec ut tempore ezechie quo sol retrocessit. **x.** **linets:** quia etiam tunc lucebat: sed sicut in morte Christi. Posuit ergo rorem signorum precedentium in luminis minarum mutatione. consequenter ponit merorem hominum hoc uidentium ex perturbatione. Erunt enim multiplex tribulatio in hominibus etiam persecutis. **Job. xvi.** In mundo pressuram habebitis. Precessit enim triplex tribulatio & sequetur quarta omnium crudelior. Prima fuit tyrannorum contra martires. Secunda hereticorum contra confessores. Tertia propositorum contra simplices. Quarta erit antichristi contra fideles. **Hec sunt quatuor venti & quattuor bestie**
l. illi.

De finali diiudicatione

que pugnabant in mari. et quarta erat
 seuissima. Danielis. xii. quia tunc erit
 tempus quale ante non fuit etiā vt si
 fieri potest in errorem mittant electi.
 Dicit tamē Nl. de lra super Atha. vi.
 xxiii. q. post tribulationes antichristi
 anteq̄ appareant manifesta signa iu s
 dicit erit tempus breue in quo poterit
 illi qui decepi fuerint per antichristū
 penitere. et istud tempus vt dicit quidā
 non durabit nisi. p. xl. dies vt circiter
 Ideo dicit Atha. xxiii. Statim post
 tribulationem illor̄ dicitū. i. tempore
 paruo elapso post tribulationem anti
 christi apparebunt signa manifesta p̄
 pinqui iudicii. Et ideo subditur. sol
 obscurabitur etc. sicut prius dictū est
 et virtutes celex̄ mouebunt; quia an
 geli frequentius solito mouebunt ex
 diuina uolūate ad faciendū miracu s
 lasas et transmulationes in elementis
 ad incutiendū hoībus timorē iudicis
 uenientis Iec Nl. de lra. Et quāuis
 christus i monte culuslibet singulare
 iudiciū fm̄ merita et demerita iuste
 exerceat tamē quia tale iudiciū est no
 bis occultū et quo ad penā et quo ad
 gloriā imperfectū et etiā solū respectu
 hominū et non demonū ideo necesse
 est in iudicio omninū s̄ uiu
 rum et mortuor̄ in fine mūdi. est vētu
 rum quod erit manifestū; q̄ omnibus
 oīa erunt nota: erit perfectū. q̄ tū bo
 ni q̄ mali in corpe et aīa s̄miabūtur.
 et generale q̄ demones et angeli fm̄
 merita perfectū mercedem recipient.
 In hoc autem iudicio sicut illa quat
 tuor que i mundano iudicio fieri con
 sueuerunt Videmus enī in mundano
 iudicio i quo publicanus etro captus est
 condemandus ad mortē concurrere
 quattuor Primū est tuba reum prece
 dens omnes conuocans ad sententiā
 audiendā Amos. vii. Asonietur moab
 to est reus i clamore tube Secundū
 est scriptura confessionis pp̄ie corā

populo lecta i pp̄ie damnationis ar
 gumentū Iec̄er. xii. Duos seruos cō
 fellos q̄ uellent manū mittere in re
 gem iussit rex duct ad mortē Tertiu
 est sententiā ab ore iudicis i reus pro
 lata ad mortis supplicis sustinēdum.
 Exo. xxi. Non patieris maleficos vi
 uere super terrā. Quartū est obedien
 tia ministroz̄ trahentium reū ad pu
 niendum. al. Atha. vi. His dictis
 trahent es ad iudiciū Ista et quat
 tuor in est extremo iudicio uiuorū
 et mortuorū vñ nouitates precedē
 tes erunt tanq̄ tube formidabiles q̄
 erunt signa in sole et luna etc. sicut vt
 ctum est prius vñ hee nouitates erūt
 circa corpora celestia Circa elementa
 Et circa hominum uita. Circa corpo
 ra celestia quia per aliquot dies ante
 iudiciū lumen retrahent a nobis vt
 minime videantur Iob. vii. Stelle
 retraxerunt lumē suum Secundo cir
 ca elementa; nā tunc erunt terrer
 tus magni per loca et fontus maris
 et turbatio fluctuum qualis nunq̄ fu
 it. Nam fm̄ Hierony. eleuabitur ma
 re cubitis. xl. sup omnes mōres postea
 tam profunde descendet q̄ vix vidcri
 poterit. postea belue marine dabunt
 mugitus terribiles. postea videbitur
 totū ardere et ex hīs i gentib⁹ timor
 et pauor cū pressura i homibus gene
 rabitur Ideo dicitur Atha. vi. s̄ssimo
 quarto. Erit in terris pressura genti
 um. Tertio erit nouitas circa cor
 poralem hominum uitam nam ex tū
 more beliozum et aduersorū et ex pa
 uore fluctuum maris et vndarū et ex
 clamore et mugitu piscū desiccabun
 tur homines et macri et pallidi sicut
 Ideo dicitur Atha. eodē. c. Arescen
 tibus hominibus p̄ timore sonitus
 maris et fluctuū et expectatione ma
 iorum que superuenient vniuerso or
 bi. Nam secundum Hieronimum
 post confusionem maris et fluctuum

videbunt homines herbas et arbores sanguine plueret: omnia edificia ruete: petras adiuicez colligere et generalē terre motum et maximuz serietez quo timore arcescent homines et de abditis exeuntes ibit quasi amictes ex dictis et ex formidine malorum que de primo expectabunt. Nam virtutes celoz mouebuntur. Angeli in celo habitantes tremunt s facie iudicis: non timore amissionis glorie: sed timore reuerentie et timore compassionis vniuertoz. Job. xxvi. Volūne celi pauebūt et contremiscent ad vultum iudicis. Et Esa. xxviii. Angeli pacis amare se habunt. Sequitur: Tunc videbunt filii hominis etc. Congregata multitudine gentium compūmentum semiuicem ex timore sentēcie apparebit christus cum signis plagarum in manibz et pedibus et latere et cum instrumentis sue passionis. scilz lancea: corona: cruce: clavis: et malleis de ferētibus angelis ex quibus peccatores de ingratitude ue tanti beneficii acriter redarguet dicens secundum Augustinū. Ego in mundum propter vos descendi de celo. carnem vestram assumpsi: vobis scilz ante. xxx. conuersatus fui. et improperia tollerant: captus et flagellatus fui et duram passionem et crudelem mortem propter vos sustinui. et hec omnia cognoscere nolulistis: et si cognouistis contempsistis: et toto posse offendistis. Et tunc secundum Iher. xxiiii. Plangent omnes tribus terre. Ubi dicit Chryso. Nere plangent omnes peccatores. nam plangent iudei qui christi crucifixerunt: plangent gentiles qui idola adorauerunt: plangent greci qui in fide errauerunt: plangent falsi christiani qui carnem et mundum plus quam deum amauerunt. Plangent omnes tribus terre: quia nulla est virtus ad resistendum nulla facultas ad fingendum: nullus locus ad penitendum

nullum tempus ad satisfaciendum. et nulla misericordia iudicis ad subueniendum quid igitur faciet peccatores cum christus apparebit sicut leo. Circa hoc queritur quare magis dicitur christus iudicare quam alia persona Johannis quintio. Pater non iudicat quia non sed omne iudicium dedit filio Respondeo inquit Richardus distinctiōne quatuoragesima octaua. Christus non tantum iudicabit in natura diuina sed etiam in humana secundum quam est redemptor. quia ad hoc iudicabit vte electi admittantur ad regnum ad quod non sufficerent dona creationis siue beneficio redemptionis sed non eodem modo iudicabit secundum utramque naturam: quia secundum differentiam iudicabit principali auctoritate siue potestate ordinaria secundum humanam vero ideo iudicabit potestate delegata. iudicare autem principali auctoritate est commune tribus: et equaliter in eis conuenit quia in eis est vna et eadem numero iudicandi potestas non est tamen inconueniens quod idem sub diuersa ratione pluribus appropriatur personis. vnde sapientia sub ratione qua importat cognitionem appropriatur sibi et sub ratione que est vnum appropriatur spiritui sancto. Dico ergo quod ratione potestatis que requiritur ad iudicandum iudicare potest appropriari cui appropriatur sententia. sed ratione discretiōis que requiritur in iudicio potest appropriari filio cui appropriatur sapientia. ratione autem rectitudinis que requiritur in voluntate iudicantis potest spiritui sancto cui appropriatur bonitas. Hec ille Secundo querit idem doctor utrum in iudicio christus videbitur ab omnibus gloriosus: Respondeo quod sicut dicit Augustinus primo libro de trinitate capitulo 26. l. iiii.

De finali diiudicatione

mult. Boni & mali vsuri sūt iudices
 in claritate in qua iudicabit: non in
 humilitate in qua iudicatur? est? Unde
 sicut in pmo aduentu quādo venit vt
 pro nobis iudicaretur apparuit in na-
 tura humana mortali: ita in secundo
 aduentu Iquādo veniet vt iuste iudicet
 apperebit omnibus in natura humana
 gloriosa: nō tamē videbūt mali gloriā
 aīe eius nec oculo corporali nec Intel-
 lectuali nisi in quibusdam effectibus
 suis de quibus volebūt: sed boni glo-
 riam eius videbunt & spm ad gloriā
 corporis oculo corporali: & videbūt glo-
 riam aīe eius oculo mentali, vnde vir-
 tute diuina fiet supernaturalis vt ma-
 li videant gloriā in natura ad eorum
 pfusionem: quia qlibet homo malus
 tristatur & confundit inuidendo gloriā
 illius quē vehementer odit. dñati. Ho
 odium deū vehementer nō sub rāōne
 qua sūme bon? est. q: sic odiri non pōt
 sed sub rōne qua punit eos. vñ quīs
 videre corpus gloriosū xpi sit p se des-
 lectabile: tamē per accidēs erit repro-
 bis tristabile: quia efunt eius inimici
 et inuidebunt ei vñ ad hoc dicit Lu-
 xxi. Videbūt filii hoīs in nube venie-
 tem cū potestate magna et manifesta-
 te. Queritur tertio vtrū xpus iudica-
 bit in valle iosaphat. Rñdet richa. di.
 Q: xps nō descendet ī vallē iosaphat
 s; residebit in aere in alto loco vt om-
 nibus possit videri sup mōtē oliueti de
 quo in celū ascendit. sicut dicit mgf
 penult. c. di. xlviii. quati et forte pa-
 rū circa illū locū in quo apli desierit
 eū corporaliter videre qū ascendit in
 celū Hoies autē congregabūtur ī val-
 le iosaphat cui preminet mons oliueti
 et quot in illo valle poterant capi tot
 erunt ibi. autē circa vallē quidā ppin-
 quus dñā remotius electis tñ exstib?
 ad dexterā iudicis non ī terra sed in
 aere sicut dicit est. Et hoc dicit aplūs
 i. Thessa. iiii. Rapiemur cum illis in

nubibus obuiā christo in aera de hoc
 loco iudicis dicitur Iohē. iiii. Congre-
 gabuntur oēs gentes et deducā eas
 in vallē iosaphat et disceptabo cū eis
 ibi. Et huius loci assignatur triplex rō
 Prima: quia locus iudicis debet esse
 cōis cuiusimōd est vallis iosaphat cū
 sit locus med? terre habitabilis Se-
 cunda q: vñ et publicus sed locus pre-
 dictus est famosissim? ppter opa nre
 redēptioms q̄ ibi et circa gesta sunt.
 Tercia: q: cōpetit ille locus rōne ne
 gocii quia factandū est ibi opus mi-
 sericordie et iusticie. Adhōs autē oī
 uel qui est apud vallē istam designat
 misericordiā: iosaphat autē qd̄ interpre-
 tatuf iudicis designat iusticiā. Querit
 idē doctor vtrū in iudicio erit vocal
 disceptatio. Et dicit q̄ magis videt cō-
 cordare cū textu sacre scripture scōz
 aliquos q̄ ibi erit disceptatio et men-
 talis et vocalis quia christus q̄ iudica-
 bit de? est et homo & iō iudicabit mō-
 diutno et humano nā ex hoc erit ma-
 ius gaudsū sensibile bonoz et maior
 dolor sensibilis reproboz. Sicut enī
 erit mentalis et vocalis citatio q: mē-
 taliter ad iudicis vocabuntur et per-
 ministeriū angeloz vocaliter sicut vi-
 ctuz est ita erit reproboz mētalis & vo-
 calis accusatio Accusabūt et eos cō-
 scientie eoz s; in aplm Ro. ii. et eorum
 iniquitas omnibus manifesta ita xps
 vocaliter accusabit eos. Math. xxv.
 Furtiui et non dedistis illi mandu-
 care. Accusabunt eos et angell q̄ fue-
 rūt custodes eoz. Hoies et electi vo-
 ceter? contra eos testificabunt. Ma-
 triā diffinitiuā nō tū mentaliter: sed
 etiā voca ite pferetur vt videt so-
 uare sacra scriptura Math. xxv. Nec
 ille Per quot autē dies durabit iudici-
 um incertum est vt ait Aug. xx. de ci-
 pbabile tamē est q̄ non tendetur per
 horam multum. pfirm: quod videtur
 sentire. Augu. xx. de ciui. dicens q̄ in

De finali diiudicatione.

det conturbet conscientias reproborum sine ulla sermonis pleritate unde illa vocalis disceptatio non erit cum quolibet in singulari nominati nec de quo libet opere singulari sicut saluator narrat in euangelio fore sic credendum est. **Hec rich.** Querit idem doctor utrum omnes iudicabunt. **Et dicit** respondeo quod in illo iudicio erit de meritis et de demeritis disceptatio erit et pro meritis vel demeritis retributio. **Quanti ad retributionem omnes iudicabuntur;** quia augetur supplicium malorum tam hominum quam angelorum. **Augebitur etiam gaudium bonorum tam hominum quam angelorum.** **Boni enim angeli** quibus iam habeant suam retributionem essentialiter tamen pro ministerio quod nobis exhibent recipient aliquid accidentale gaudio. **Et mali angeli pro meritis que nobis procurant graue recipient supplicium post resurrectionem et corporum reproborum hominum etiam augetur supplicium et electorum augetur premium ut dicitur. **Quantum autem ad distributionem non omnes iudicabuntur;** quia secundum **Greg. xvii. mora.** Alii iudicantur et peunt. Alii non iudicantur et peunt. Alii iudicantur et regnant. Alii non iudicantur et regnant. **Iudicantur et pereunt** quibus diuina inclamatione dicitur. **Esuriui et non dedistis mihi manducare.** sicuti etc. **Alii in extremo iudicio non iudicantur et pereunt** de quibus propheta ait. **Non resurgunt ipsi in iudicio.** **Et de quibus dominus dicit Joh. iii.** **Qui autem non credit iam iudicatus est.** **Et de quibus paulus ait Rom. ii.** **Qui sine lege peccauerunt sine lege peribunt.** **Professionem vero fidei retinentes sed professionis opera non habentes redarguuntur ut pereant qui vero nec sacramenta fidei tenuerunt in expectationem iudicii in extrema examinatione non audiunt quia iudicati in fide stratis sue tribus ei que despererant inuentione redargui non merentur. **Ex******

electorum vero parte alii iudicantur et regnant quod vite lachrymis maculas terunt qui mala precedentia factis sequentibus remedium quicquid illis tamen aliquando fecerunt ab oculis iudicis elemosynarum superductione cooperiunt quibus iudex ueniens in dextra consistet dicit. **Esuriui enim et dedistis mihi manducare.** sicuti etc. **Alii autem non iudicantur et regnant quod etiam perfecta legis perfectione virtutum transcendunt quod nequaquam hoc sola quod cunctis diuina lex precipit implere contenti sunt sed prestantiori deservio plus exhibere appetunt quam precertis generalibus audire potuerunt.** quibus dominica voce dicitur. **Mat. xix.** **Vos qui reliquistis omnia et secuti estis me cum sederit filius hominis in seoe maiestatis sine sedebitis et vos iudicantes super duodecim tribus etc.** **Hec omnia Gregorius** horum quatuor differentias ponit etiam. **Isidorus lib. primo de summo bono. c. xxvii.** **Querit idem doctor utrum disceptatio est de solis operibus misericordie.** **Respondeo di. quod ut prius dictum est.** **In iudicio erit disceptatio mentalis et vocalis.** prima erit de omnibus operibus non tamen in generali sed etiam in singulari quia sicut dicitur **Augu. xx.** **de ci.** virtute diuina fiet ut quecunq; opera bona vel mala cuncta in memoriam reuocentur et mentis intuitu mira celeritate cernantur ut accuset vel excuset suam conscientiam atque ita sicut omnes et singuli iudicentur. **Utrum autem de aliis operibus quam de operibus misericordie aliqua disceptatio sit futura certum non est uobis sed tamen certum factis est quod aut fiet de solis operibus misericordie aut precipue de illis quod ut appareat omnibus manifeste quod peccata per misericordie opera non redemerunt idcirco sunt misericordia; iuxta illud ps. **Disperat de terra memoria eorum pro eo quod non est recordatus fa****

De finali dñiudicatione.

esse miām Et Jac. ii. Iudiciū sive mi-
sericordia scz saluante fiet illi. qui nō
fecerit misericordiā Hec Richard. Et
qz dicitur *Math. xxv. Media nocte*
clamor factus est ec. spo. ve. xi. ob. ei.
Querit idem doctor vtrū resurrectio
erit de nocte Ad quod ait Respondeo qz
motus celi cessabunt circa solis ortū
luna existente in occidente : qz in tali
dispositione sol et luna credunt crea-
ti fuisse. Et quia in illo instanti in quo
cessabunt mot⁹ celi erit cōs resurre-
ctio mortuorum exceptis paucis qui
i aduentu iudicis inuenientur vivi iō
cōcedendū est qz cōs resurrectio mor-
tuorū non erit de nocte qz existentib⁹
in oriente cit⁹ est vico qz existentib⁹
in occidente. qdam tamen resurgent
de nocte per comparationē ad locum
in quo resurgent. per cōparationem
enī ad locū vbi tenebitur iudiciū erit
sol in ortu anteq̄ aliquis resurgat.
Et hoc patz qz xpi resurrectio fuit exē-
plar nostre resurrectionis. scz xpus re-
surrexit non de nocte: scz in principio
diei: ergo resurrectio mortuorū non
erit de nocte et ita resurrectio erit in
vitimo instanti rplis pprii diei vt sta-
tus corruptibilitatis vel motus celi
simul esse desinant et stat⁹ i corrupti-
bilitatis requies celi sll incipiant. Et
si dicatur qz iudex adueniet media no-
cte et quasi fur Hoc dñi fm glo. qz nō
lo sciente vel sperante veniet hec ille
Hui⁹ manifesti et terribilis iudiciū si-
gurā expressam habent Dan. vii. Al-
piciebam inq̄r daniel donec throni po-
siti sunt et antiqu⁹ dierū sedit vestis
mentū ei⁹ quasi nix candidū et capil-
li capitis ei⁹ quasi lana mūda thron⁹
eius flamme ignis ecce rote ei⁹ ignis
accensus fluui⁹ igne⁹ rapidus egre-
diebat a facie ei⁹ milia milium ministra-
bant ei et decies milles centena mi-
lia assistebant ei iudiciū sedit et libri
aperiti sūt Qñ sciendū sit frater frā.

de abbate qz hic describitur extreme
iudiciū q̄tum ad tria scz quantum ad
iudicis conditionē ad comitū associa-
tionē et sive prolationē Conditio iudicis
cto talis est qz ipse chris⁹ iesus est do-
min⁹ totius hūanū generis cū ip⁹s⁹
creauerit et suo p̄cios⁹ sanguine eme-
rit. Et q̄uis in natura hūana sit iuue-
nis qz annor. xxx. tñ antiqu⁹ dierum
appellatur quo ad naturā diuinam in
qua ante mūdi creationē genitus est
a patre Sed chris⁹ veniens vt iudex
erit iudic⁹ quo ad naturā humanam
veste alba vt nix Hec vestis significat
gloriā corp⁹s qz in forma corp⁹s glo-
riosa oib⁹s apparebit vt dicit⁹ est p̄-
ius Et capilli ei⁹ ad litterā erūt quasi
lana mūda vel per capillos p̄fir intel-
ligi plage passionis que erunt i corpe
ei⁹ lucentes vt stelle mūde. Thronus
aut ei⁹ sive cathedra erit magna ei⁹
dignitas et potestas contra Inos inf-
micos accensa furore ira et indignatē
one Vel pōt intelligi ille thron⁹ q̄ tunc
cōbnet et cruciabit peccatores i per-
petuū. Ideo dicit⁹ rota que apta est ad
etnolitionē perpetuam. Scdo deseri-
bit⁹ q̄tum ad associationē: qz sicut to-
ta hōim generatio ibi cōgregabitur
ita tota angelorū natura ibi assistet
ad iudicē reuerendū ad toti humano
generi ministrandū qz isti electos ad
gloriā associabūt et reprobos habētes
corpora pōderosa ad iudiciū transpor-
tabunt Et tūc libri erunt aperti Per
libros intelligit conscientia singulo-
rum In iudicio enī ait rich⁹. Quilibet
per diuinā virtutem poterit legere in
cui⁹libet conscientia omnia bona et
mala que vnq̄ fecerit vt omē videat
qz in cui⁹libet damnatione et salua-
tionedus iuste pōderabit i bona eos
rum et mala que vnq̄ fecerunt. Q̄
ta confusio erit damnatis et maxime
xp̄iantis qui si voluissent potuissent sal-
uari Ibi aperti sūt duo libri. s. mortis

et vices In libro mortis erunt scripta mala oim reproborum et a parte sinistra existentis que publice coram omnibus legentur De quo Eze. ii. dicit. Vidi angelum habentem librum scriptum intus et foris et expandit illum in quo erant scripte lamentationes carmen et ve. dicitur scriptus intus et foris ppter peccata priuata et publica: que tunc manifestabuntur coram toto mundo et ad magnam confusionem et detrimen tum damnatorum: quia in eo erunt lamentationes plorat et timoris carmen doloris et afflictionis et re infernalis supplicii et eterne damnationis Secundus liber appellatur liber vite quia in eo scripta erunt merita eterne et opera vltima ab his qui in dextera erunt facta que ad laudem electorum legentur. et ad consolationem eorum publicabuntur. et ideo appellatur liber vite. de quo dicitur Dan. xii. Salua bitur populus tuus omnis qui liuuetur fuerit scriptus in libro Postquam hinc paracletus iudex in omnes diffinitiuam proferet sententiam. De qua sententia dicitur. Fluuius ignis et rapidus egrediebatur de ore iudicis in throno sedentis. Fluuius iste est magna sententia et inuestigabilis intelligentia que ex ore iudicis procedet per quam feret sententiam iustissimam et irremediabilem in bonos et malos que sententia erit ignea et rapida: scilicet ignea id est amore et charitate plena quo ad bonos: et rapida id est horrenda et fure re plena quo ad malos cum dicitur eis illud Math. xxv. Ite maledicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo et angelis eius. Hic ostenditur sententia iusta quia sunt maledicti ppter culpam fedelitatem et acerba propter ignis acerbisatem cum dicitur Ite in ignem eternum ppter pene perpetuam: quia dicitur Ite maledicti in ignem eternum. Erunt horrenda propter demonum so-

clerem quia concluditur qui paratus est supplicio vobis cum dyabolo et angelis eius. Ecce dies ergo illa cum dies ire calamitatis et miserie dies magna et amara valde. Sed quo ad illos qui erunt in dextera parte sententia erit ignea id est amore et charitate plena Ideo dicitur eis thema in principio assumptum Venite benedicti patris mei qui po. p. vobis. re. a. con. m. s. d. Euangelium autem preponit dispensationem id est sententiam diffinitiuam pro electis id est sententiam diffinitiuam pro reprobis Sed hic attendam fratres de numero electorum et reproborum quid possum? coniecturare cum christus dicat Math. v. v. scilicet secundo Multi sunt vocati pauci vero electi Et diligens super hoc dicit vnum terribile verbum. Timendus est inquit ne christiani in illo numero introeant in regnum celorum quo nunc introeant in regnum celorum quo numero introerunt filii israel in terram promissionis scilicet duo Quis enim terribilis nobis potest dici? quod multi sunt vocati pauci vero electi. fratres cum dominus dixisset discipulis suis vnum vestrum me tradet omnes dixerunt. Nunquid ego sum domine.

Ita ergo si vnus ex toto humano genere peccaturus crederetur. et tantum vnus: quis non vehementer ex pauesceret. Multo magis cum is qui omnia nouit dixerit. Multi sunt vocati et pauci vero electi. timere debent et timere vniuersi. Unde Chrysostomus. Qui de gloria cogitat et non magis temet de casu. ille nec infirmitatem sue carnis cognoscit nec versutias considerat dyaboli. nec intelligit aut quod ait apostolus. Ephes. sexto. Non est nobis colluctatio cum carne et sanguine sed supple tantum. Sed aduersus

De gloria corporis. vnde prima.

principatus et potestates aduersus ore
eroses tenebrarū harum In hoc ergo
certamine spirituali viuētes nō debe
mus cogitare qualē gloriā consequa
mur sed primo s; quō ruinā peccati e
uadam? Hec ille. Si ei inquit idē do
ctor certamen bene processerit postea
potest iudex s; m meriti certamē pre
mīū mensurare et estimare. Hec ille.
Hec dixi vt primo cogitemus hic bñ
viuere si post mortē veim? gloriose vi
uere his ergo qui bene vixerint et lu
gīa mortuū fuerint dicit iudex. Veni
te benedicci etc. Quis poterit cogi
tare quale et quantū gaudīū erit ele
torum tali snā audita Vere erit snā
omni gaudio plena ppter operū san
citatē q; benedicci ppter eternorum
felicitatē quia possidere regnū et pro
ter angelorū societate quia cū beatis
ab origine mundi Terminata igit snā
iudicis nil aliū restat nisi executio sē
rentie vt recipiat vnusquisq; penam
vel premiū pro suorū qualitate factorū
Immediatē ergo absq; quacūq; dila
tione iudex bonos cū iubilo ducet ad
celū empyreū et reprobos cū demoni
bus oibus precipitabit ī gehēnā. Vt
concluditur. *Mat. xxv. Et ibunt hi. s.
damnati in supplicium eternum Iusti
autē in vitā eternā his terminatis erit
in nouatio mundi. Sicut etiā ille maxi
m? ignis elementa purgabit cum ha
bear vim expulsuā forme extrinsece:
sic mundū innouabit dispositiue sub
stituēdo ipā elementa. Unde Richardus
ait q; per purgationē mundi remove
bit ab elementis aliqua res positua
derogans sue puritati: sic q; per pur
gationē sepabunt a quolibet elemēto
partes aliorū et dispositiones ad alia
elemēta q; causant p mutationē actio
nē et passionē in pñis suis. Habebūt
etiā lucē quā mō non habēt. Prō erit
lux in corporibus celestibus agebitur
Et sa. xxx. Erīt lux lune sicut lux solis*

er lux solis erit septēmpliciter s; lux
septem vterū et ex consequenti elemē
ta abundantius illuminabunt q; modo
quia recipient a corporibus celestibus
simplorem luminis influentia. Vterū
aut post illā claritatē q; a corporib; ce
lestibus? recipient lux eis impurā alia
incertum est ramē nullum est inconue
niens si concedatur q; sic et tunc sicut
anime electorum per lumen glorie all
quo modo conformātur manente dif
ferentia et proprietatibus naturalib;
sic corpora inferiora per suam illustra
tionem aliquantulum corporibus celestibus
conformabuntur salua differētia
in essentia et proprietatibus naturalib;
bus: terra tamen non illuminabit nisi
in sui superficie. Si enim in profun
do illuminaretur impti lumē illud vi
derent qua visione sunt indigni.

Hec ille. Bonaventura vero sic dicit
Erīt hoc ad gloriā electorum. Sicut
ei gloriā est regi habere plures came
ras in palacio et pulchrā coquinā quā
uis non ingrediatur sic et electis erit
gloria et honor q; non solum aula pa
radisi et celum empyreum sic sepul
chrum sed etiam q; celum syderum et
antiquum habitaculum. Hec ille. Ani
malia vero bruta et etiam plante non
manebunt. Unde Bonaventura dicit
q; animalia et plante non sunt ad or
natum terre: nec ad hominis obsequi
um nec ad dei laudem: nec ad vniuer
si perfectionem: nisi secundum eum
statum qui est corruptibilis et varia
bilis: et ideo nō illa oportet innouari.
Unde terra habebit altum ornatum.
Et Richardus ait. Quamvis bruta
animalia et plante seruiant homini
sicut elementa: non tamen tantam
habent aptitudinem ad statum incor
ruptibilitatis sicut elementa: quia
sunt incorruptibilia secundū se tota

erit evidentissima claritas

Tertio et ultimo videndum est de gloria corporis. Ubi sciendum secundum Richardum de xlii. q. i. beatitudo consistens in clara deivisione et perfecta fruitione ac perfecta securitate de predicta visionis et fruitionis perpetuatione et gaudio premittitur vero accidentale dicitur quod habet bonum creatum pro objecto, quod accidentale dicitur non quod sit accidens quia tunc beatitudo anime est diceretur premittitur accidentale sed quia tale premittitur non est de ratione beatitudinis ipsius anime eo quod ipsa sine illo vere est beata dicitur Augustinus in confessionibus et loquens ad deum de bonis creatis Beatus es qui te fecisti, etiam si illa nesciat qui vero te et illa novit non propter illa beatorum sed propter te solus beatus est. Duplex quoque est beatitudo scilicet anime et corporis. Dicitur autem de essentiali beatitudinis anime omne id sine quo non esset vere beata. Et quod sine opere vere beata est beatitudo corporis pertinet ad premittitur anime accidentale. Sed id sine quo corpus non posset esse beatum videtur essentialis beatitudinis vel ad ipsam pertinere et ita per dicitur quod beatitudo corporis aliquo modo est essentialis quia est essentialis corpori in quantum sine illa corpus non posset esse beatum tamen non est essentialis principium et simpliciter eo quod siue vita pars hominis principator est beata per perfectam sui esse deo conjunctionem. Item est sciendum quod est quoddam premittitur quod dicitur aurea quoddam quod dicitur aureola. Aurea est premittitur sustinente beatorum quod per similitudinem aurea dicitur. Item quia datur victoribus et victori debet corona. Item quod ipsa creatura rationalis est deo perfecte subiecta cui esse subiectum regna de est. Item quod ad similitudinem corone que continet lineam circularem ita perfecta est ut ei non possit fieri additio nisi acci-

dentalis ita illud premittitur est ita perfectum quod quicquid super additur accidentale est. Item quia sicut corona que circularis est ad eundem punctum quo incipit terminatur, ita per ipsum premittitur essentialia creatura rationalis primo principio constituitur a quo in esse per creationem exiit. Aureola vero est gaudium de operibus a se factis rationem habentibus victorie excellentis per quod apparebit exteriori in corpore quiddam decori qui interiori interius gaudium exteriori delectatione. Ergo aureola est gaudium de bonis creatis non quibuscunque privilegiis privilegio victorie excellentis et sic aureola est premittitur accidentale. Et dicitur respectu auree vocabulo significante diminutionem ad significandum quod minus premittitur quod autem de quo in figura dicitur Ero pro de tabula que ponebatur super archam, facies illi labium aureum per circuitum et illi labio coronam etc. et super illam alteram coronam aureolam. Nec tamen omne premittitur accidentale aureola est quod non omnia bona opera que fecerit beatus et de quibus gaudens habent rationem victorie excellentis et tamen gaudium de illis cum sit de bono creato est premittitur accidentale. Hec ille. Hoc autem premittitur debet virginibus ratione excellentis victorie quam habuerunt contra carnem et diabolum martyribus etiam pebeatur ratione excellentis victorie quam habuerunt contra mundum. Nunc autem consequenter videndum est de gloria corporis. Unde reperio que sequuntur corpus gloriosum siue que habebit in prima. Primum erit evidentissima claritas. Secundum erit constans impossibilitas. Tertium erit vigorosa subtilitas. Quartum erit velocior agilitas. Quintum erit celestis habitatio. Sextum erit vocatus collaudatio. Septimum erit delectabilis visio.

De gloria corporis. unde prima.

Octauum grata nimis auditio
Nonum erit redoleus odoratio.
Decimus erit suavis degustatio.

Rima igitur gloria erit et est
in corporibus iam gloriosis
vt est corpus xpi et virginis

gloriose et forte plurimū alio
rum euidētissima claritas. *Mat. xlii*
Iusti fulgebunt sicut sol in regno pa-
tris eorū. et *Apoc. xlii* fulgebunt ius-
ti et tanq̄ scintille in arundineto dis-
currenti. De hac claritate ait *Alexander*
in. *siuq̄* non ē generatiua caloris sed
est confortans et delectans visum. et
pp̄ter hoc cōparatur claritati lapidis
sapidis qui confortat aspectū et tal-
fuit claritas quam habuit xps in trās-
figuratione. Hec ille. Hec autem clari-
tas erit.

Primo glorie anime p̄portionata

Secūdo partib⁹ corporis comparata

Tertio differens in multis corporib⁹

Quarto correspondens bonis operib⁹

Primo igitur claritas illa erit gloria

et. Unde ait *Richard. vi. xlii. liii*: Cla-
ritas corporū erit differens s̄m differ-
rentiā glorie animarū et hoc est ratio

nabile: quia ex claritate beatitudinis

anime claritas redundat in corpus.

Uñ s̄m p̄portionē qua beatitudo aie

xpi excedit beatitudinē cuiuslibet ol-

derius anime sic lux sui corporis exce-

dit lucem futurā in quocunq̄ corpo-

re alio glorificato. Quando vero dicitur

q̄ fulgebunt iusti sicut sol sciens

quid ē q̄ lux elementaris et lux cor-

poris glorificari eiusdē speciei nō sūt

sed lux elementaris est quasi quedam

imitatio illius sicut lux naturalis spi-

ritualis anime non est eiusdem speciei

cū spiritali luce gloriose: s̄ ē quedam

imitatio illi⁹ lux tamen corporis erit

eiusdem speciei cum luce que post re-

surrectionē erit in aliis corpib⁹ glori-

ficatis. Juxta illud ad *Eph. iiii*. Salua-

torum expectam? dominū iesum chri-
stum qui reformabit corpus humilita-
tis nostre configuratū corpori clarita-
tis sue. Ubi ait *Nicol. de lyra* q̄ nunc
dicitur corpus humilitatis: nam mo-
do est uobis occasio humilitatis: cō-
quod est corruptibile et putrefactibile
et corrodetur a vermibus et in cō-
neres resoluetur. Quantus nunc de-
bemus humiliari sub manu potentis
dei qui nobis resurgentibus dabit ta-
lem ac tantā claritatem atq̄ lucē. Si
enim vt ait *sapiens. Ecc. ii*. Dulce lu-
men et delectabile est oculis videre so-
lem quanto magis delectabile erit vi-
dere illam lucem gloriosam. Hec cla-
ritas in transfiguratione fuit tam de-
lectabilis petro vt diceret. Domine
bonum est nos hic esse. Super quo
ait *Remigius* q̄ petrus v̄sa maiestate
domini adeo delectatus est vt cuncta
temporalia oblationi traderet et imp-
petuum manere vellet. Quid igitur
erit de illa luce perpetua. Secundo
dixi q̄ hec claritas erit partibus cor-
poris cōparata. non enim omnes par-
tes corporis equaliter lucebunt. An-
de *Richardus* vbi prius dicit q̄ pleni-
tudo humani corporis requirit vt que-
dam eius partes sint clariores q̄ alie
Joco non erunt oēs partes corporis
equaliter clare. Erunt tñ clare secun-
dū illā p̄portionē quā magis requirit
corporis pulchritudo. Hec ille. Sicut
ei in corpore non glorioso oculi sunt
pulchriores et clariores aliis partib⁹
corporis. ito erit ibi. Ita etiā in corpo-
re iustico aliqui sunt clariores et sa-
pientiores aliis vt sunt illi quibus di-
ctum est. *Mat. v*. Posseditis lux mundi.
Unde *Augustinus* super *Genes. ad*
luteram dicit q̄ lux est substantia cor-
porum summe simplex in genere cor-
porum summe multiplex in efficacia.
Uñ Lux in corporib⁹ nihil est vni⁹
nihil pulchritus nihil communius ni

hst velocius nihil impassibilis nihil virtuosius inuenitur imo lux est factes omnium reru que omnia omnibus bonis prelati et doctoribus conueniant ideo no imerito dicitur eis Vos estis lux mundi quia sapientia docet et iusticiam et prudentiam atq; virtutem quibus nihil vilius in vita e hominibus Unbe doctor debet verbis sanctis et monitionibus aliorum corda illuminare et tenebras mentis auferre vt dicere valeat his quos docet cu apostolo Eph. v. Eratis enim aliquando tenebre nunc autē lux in dominis vnde de prelati qui sunt lux mundi. Dicit Iudo. i. c. i. de summo bono. ca. cxvi. Sacerdotes debent exquirere peccata populorum et sagaci sollicitudine vnumquemq; pbare Juxta testimonium domini ad Jerem. vi. Probatozem dedi te in populo meo et scies pbabis vias eorum Et sequitur eos c. Sacerdotes studio corrigēdi facta pscrutari debet subiectoz vt emendatos lucrifacere possint Et sequit. Bonoz studia sacerdotū multa diligentia etiam parua plebiū facta pquirūt vt dum i minimis subditoz peccatis se acerrimos prestant in instozibus malis cautos atq; sollicitos faciant. Hec ille Utiq; sic erunt lux mādi vt sic exalt luce doctrine ad lucē glorie fuerint Juxta illud Dan. xli. Qui docti fuerint fulgebūt quasi splendor firmamenti qui ad iusticiam erudierunt multos quasi stelle ppetuas eternitates. Si cut igitur in corpore mistico quedam ptes plus lucēt scz prelati et doctores plusq; sic simplices i corpore gloriofo qdā ptes plus aliis lucebunt Terco dicit q; p̄dicta claritas erit differens in multis corporibus de qua differentia ait ap̄lus. i. Cor. xv. Alia claritas solis; alia claritas lune; et alia claritas stellarum Stella et a stella differt in claritate sic et resurrectio mortuoz

Super quo textu ait M. de lyra. Per hoc q; dicitur alia claritas solis; inteligitur claritas xpi Alia claritas lune intelligit claritas virginis marie Alia stellarū id est aliorū sanctorū Et subditur Stella enim a stella differt in claritate sic et resurrectio mortuoz Hec ille. Erit ergo alia et alia claritas in corporib; gloriofis id est maior et minor quia claritas corporis xpi erit maior et intensior omnibus aliis et cōsequenter claritas virginis post claritatem christi omnes alias claritates excedet Ita etiam inter sanctos erit differētia claritātū sicut e differentia claritātū inter stellam et stellam. Et Richardus dicit q; quodlibet corpus gloriofatum foris lucebit et intensus q; lucet sol. D q; pulchrum et iocundum erit videre tot luminis tot claritates delectabiles visui. Nul; lus viuens narrare possit Eruntq; in corporibus martyrum cleatrices. sicut dicit beatus Augustinus visestimo secundo de cultate dei. Dicit enim q; cleatrix illa non erit in eis deformitas; set dignitas; sicut recitat Richardus. Sicut enim christus in sua resurrectione retinuit plagas passionis quas omnes videbunt in die iudicii vt dictum est prius. Ita credendū est q; martyres ad deū corē habebūt signa i corpore sui martyrii Sic credendū e q; beati frā. habebit plagas sibi ipressas a xpo sic legim; de ipō et post mortē vise sūt ab oib; qui p̄tes fuerit dū corpus ei; traderet sepulture et videre voluerūt Et credendū est et q; tales partes magis lucebunt Quot clarities ante remanebunt in corporib; martyru de nouit. sic igit; p̄z quō in corporib; erit alia et alia claritas Quarto dicit q; hec claritas erit correspondēs bonis operibus Querit tamē Richardus vtrum beati habebunt aliquod accidenta;

Secunda gloria corporis.

le premiuz p bonis opibz que fecerūt in peccato mortali Et rñdendo dic q sicut pena duplex est: qucdā scz illucta a iudice: qdā acta ab ipso peccante: quia homo peccādo sibi met infert per nam. ita dico q duplex est. gaudū accidēte in beatis. Quoddā receptū specialiter a deo misericorditer retrībuēre. Quoddā actū ab ipso beato recogitando bona opa sua r sibi cōplacendo in eis. Prīmū gaudiuz magis pprie habz rationē premiū q secundū quīs secunduz aliquo modo habeat: eo q oīa que habent beati pncipaliter a deo sunt. Muz ergo beatis placeat se fecisse opera bona que in peccato mortali fecerūt: maxime in q̄tu videbūt q illa opa eos ad penitentiā dīsposuerunt seu inclinauerūt p illis habent aliquod accidētale premiū extendēdo nomē premi ad gaudiū quodlibet beatorū: nō tamē sic gaudent de illis bonis operibz sicut de illis que fecerūt in charitate de quibz gaudēt ratione operis operati r radicia r foīe: r de alijs gaudent ratione operis operati tantū. Hec ille. Et q̄ patet q quātum cūqz quis sit in perō mortali: nō tamē desistere a bonis operibz debet: vt ab oratione: a ieiunio: ab elemosyna: et ceteris bonis: quia si saluetur p illis etiā gaudebit specialiter: tamē debet conari et se exercere in bonis operibus vniū est in charitate s̄m conlecturam quandā. vnde homines antiquitus tempore quadragesime et tpe paschali solebāt se exercere in bonis operibus: Xē nē pauci curant de bonis opibus sciēdiali vel tali tpe et per cōsequens pauci curant de salute sua qd ē multū dolendū vñ quāsi oī tēpe homines sunt plgri ad bonū et sunt solliciti ad lasciuias: ad choīcas: ad ludos et ad cetera mala vñ de hominibz huius temporis verificat illud. Sapientē .xv. Estimauerūt lusum eē vitā no-

stram et conuersationē vite eē cōpositam ab lucruz et oportere vñdecunqz etiam ex malo acquirere. Aduertam? diligenter roga verba sapientis Prover. id est dicentis Sapiētia foris predicat in plateis dat vocā suam vñ.

Usqz parvuli diligitis infāntiam et sultū ea que sunt notia cupient: et impudentes odibunt sciēntiam. Conuertimini ad correptionem meam. Et sequitur Vocauit et renuistis extendi manum meā r non fuit qui aspiceret desperistis omne consiliū meum et increpationes meas neglexistis. ego quoqz in iūritu vestro ridēbo r subfannabo cum vobis quod timebatis aduenerit: quando venerit super vos tribulatio et angustia tunc inuocabunt me et non exaudiam mane consurgēt r nō inuenient me: eoqz exosam habuerūt disciplinā: r timorē dñi non susceperunt nec acq̄uerunt consiliū meo et detraxerunt vniuerse correptioni mee. Comedēt ergo fructū vīe sue: sicut p̄llus saturabūtur. hec ibi. Quid igitur expectam? bene agere si vitā illā gloriozā r claritatē illā tam mirabilem tam delectabilem desideram? habere. Scdm enī q̄ plura bona merita r in charitate fecerim? s̄m hoc maiore claritatē in patria habebimus. Hec est lux de qua ait Job. xvii. Post tenebras spero lucem. Ad quā lucem vocabimur in die iudicii dum nobis dicetur. Venite benedicti r c.

Secunda gloria corporis erit constans impassibilitas. Nū ap̄t. i. Ro. xv. dic de corpore. Seminat i corruptione: surget incorrupte: seruat in ignobilitate: surget in gloria: seminat in infirmitate: surget in virtute. seminat corpore animale: surget corpus spūale. vbi ait Nico. de lya. Nic ostendit ap̄t̄ differtentiā corporis resurgētis r mortui. Etum ad quattuor dotes corpis glo-

rioss. Seminatū ī corruptione. i. se
pelitur in terra corpus corruptibile:
vel seminatū ī ē per naturā genera
tur surget in corruptione. i. corp⁹ sur
gens habebit in corruptionē per vocē
impassibilitatis Seminatū in ignobili
tate. id est corpus obscurū et vile sur
get in nobilitate corpus habens do
ctem claritatis. Et hoc dicit ad duo pri
ma. Et sequitur ibidē. ¶ Erīt enī corru
ptibile hoc iduere ī corruptionē: imor
tale hoc induere ī mortalitatē. Hec autē
impassibilitas vt voluit quidā principa
liter causatur a diuina voluntate in
quantū tollit ordinē subiectiois cor
porū ipsoꝝ beatorū respectu quorū
cuncta agentū actione corruptius seu
afflictius. tamē immediate hūmōi īpas
sibilitas aliquo mō causatur ab ipsa
aīa beata que hūmōi corpus informat
cui deus dedit talem virtutē q̄ corp⁹
per ipām vniuersitatē p̄t preseruare ab
omni actione lesus. Et illud videtur
in uere beatus Aug. in li. ad Dyoscor.
vbi ait. Tā potentia nature fecit de⁹
aīam vt ex eius felicitate redūdet in
corp⁹ sanitas perpetua et vigor incor
ruptibilitatis Rich. vero dicit dixit.
iti. q̄ in impassibilitate est considerare.
et illud quod ponit et illud q̄ exclu
dit. Quamuis enī significetur negati
uo mō tñ res per eam significata nō
est priuatio s̄ habitus. Et ei qualitas
in corpore ex redundācia beatitudinis
anime causata corpus prohibēo ab oī
passione sicut p̄fectioni contraria. Hec
ille. Unde hec impassibilitas erit
Primo in omnibus uerborū equal
in priuatione

Secundo erit in equalis possessione.
Terio erit equalis in eodē corpore
Quarto in subtracto equalis opere.
Primo igitur hec impassibilitas erit
equalis in priuatione. Vñ Rich. ait q̄
quantū ad exclusioem impassibilitatis
impassibilitas erit equalis in omnibus

corporibus beatorū. Hec ille. Et tō est
q̄ a nullo intrinseco vel extrinseco pos
set corp⁹ glorioso inferri lesio q̄ de
clarans Bonauē. in. li. vi. dicit q̄ licet ele
mēta manēat in corpore glorioso sin
substantia et qualitates et operatōes
attendendū tñ est q̄ quadruplex ē opa
tio. Una q̄tuz ad constitutiōnē et hec
est mixtionis. alia q̄tuz ad conserva
tiōnē. et hec est ministerialis calorū
vitalis per corpus. Tercia est pugne
ordinās ad dissolutionē. Quarta ē ex
terioris īpressiois per quā alticulus
elemēti operatio intenoitur et pugna
ouitur. Prime due operatiōnes mane
bunt vt patebit magis in quarto mē
bro. due secūde non manebunt: quia
ordinant ad dissolutionē. hec ille. Et
ita in oībus corporib⁹ erit equalis pri
uatio īfirmatōis aut culuscūq̄ lesio
nis. Corpus etiā gloriosuz pati nō po
terit ab extrinseco. Unde ait idē voc.
q̄ corp⁹ gloriosū non pōt pati q̄ uolē
tā corpus obuiantis. q̄ oī corpus est
peruū ei. Unde sicut si aliq̄s haberet
cultellū cristallinū nō diuideret radiū
p̄ eius icū: imo radius penetraret ta
lem cultellū et non patefetur ab ipō
sicut in p̄posito intelligendū est corpus
gloriosum penetrare cultellū. ¶ Q̄
pulchra sunt hec et intellectui iocūda
S̄ certe magis erunt iocūda et de
lectabilia vñ experimento hec cogno
scem⁹. Sic igitur p̄t quō impassibili
tas erit equalis in priuatione lesiois
vel passiois in oībus. Secūdo in passi
bilitas erit in equalis possessione. Dicit
ei Rich. q̄ q̄tuz ad id quod ponit nō
erit equalis in corporib⁹ omnib⁹ bea
torū. s̄ differens s̄m differentia meri
torū et s̄m dītam beatitudinis antīp
Hec ille. Unde hic voc. videt sentire
q̄ sicut vos claritatis nō erit equalis
in corporib⁹ oīum beatorū sicut victum
est pat⁹. ita nec vos impassibilitatis.
Talis igitur qualitas erit differens in

Secunda gloria corporis.

christo, et alio sicut proprie dictum est de claritate. Et videtur rationabile ut scilicet corpus gloriosum quod prius fuit mortale et passibile; et cui illate sunt multe passiones frigoris et caliditatis et famis et sitis et multarum aliarum tribulationum premetur a deo aliqua qualitate que sit prohibens ab omni passione sue perfectioni contraria propter hanc autem gloriam corporis obtinendam multum debemus patientes esse; quoniam oportet nos per multas tribulationes intrare in regnum dei. Act. xlii. Nos enim scimus posse illam gloriam habere et nichil pati, sed utique nos scire debemus regnum celorum esse rem insignis non nisi litigio vel certamine obtineri posse dicente apostolo ad Thim. ii. Non coronabitur nisi qui legime certauerit. Quidam enim pacem habent cum dyabolo in omnibus et obediendo dicentes; peccata persequentes; peccata deinde in diem multiplicantes, in mundo et carnis sue feruentres talibus non est regnum celorum promissum; sed hiis qui in dei seruitio fideliter laborant; quibus dicitur in die iudicii illud Math. xi. Venite, ad me omnes qui laboratis et onerati estis; et ego reficiam vos. Multi enim sunt fatui qui male agunt siue uiuunt et expectant gloriam, nam qui plantant spinas et tribulos fatui sunt si expectant in eis ficus et racemos. De quibus dicit Eccl. lix. Expectauimus in diebus et non est suppellex pro nobis; sed contra nos, salutem et elongata est a nobis. Et subdit causam. Multiplicate sunt enim iniquitates nostre coram te; et peccata nostra responderunt uobis. Sed tales dicunt. Misericordia domini magna est, quotiens enim uolebo de peccatis miserebit mei; et sic saluabor iuxta illud Ezechie. xlii. Cum aduerterit se impius ab impietate sua quare operatus est et fecerit iudicium et iustitiam ipse animam suam uiuificabit.

Tales non attendunt ad illud quod dicitur Eccl. v. Non adicias peccatum super peccatum et ne dicas miseratio domini magna est multitudinis peccatorum meorum miserebitur mihi misericordia enim et ira cito ab illo appropinquat et perditio respicit ira illius. Non tardes uerti ad dominum et ne differas de die in diem; subito enim ueniet ira illius et in tempore uindictae disperdet te. Dicit tamen Richardus de media, q. lxxxv. homo etiam in articulo mortis quodcumque uoluit liberi arbitrii potest penitere digne. Tunc enim est penitentia digna cum penitus efficitur uolet de preteritis; et propter causam uera a mortalibus futuris et confiteri uere et satisfacere potest. et si ad hec omnia principaliter moueat ex amore bonitatis diuine. Hoc autem omne in hora mortis incipit penitere quousque sit diffidens quousque hoc accidit est speciale beneficium diuine misericordie. Hec ille. De hac penitentia tarda loquitur magister de xx. q. lxxxv. factis ample ostendens pericula, ubi dicit quod multos solet sero tunc penitentia decipere; quia qui penitentiam uolunt in finem uite protrahunt; tunc non ex dei amore uidentur penitere; sed timore mortis quasi ex necessitate. Hec ille. Et alia plura dicit de quibus pertransio. Tales sunt nimis passibiles qui nichil uolunt agere pro salute animarum suarum diuisa sunt. Oportet enim uos penitentiam agere de peccatis si uotum impassibilitatis uolumus acquirere dicente christo Math. xlii. Penitentiam agite et inchoate. Et tunc dicitur quod impassibilitas erit equalis in eodem corpore. Dicente Richardo, xlii. di. Impassibilitas erit equalis in omnibus partibus eiusdem corporis quia si esset in equalis in partibus eiusdem corporis ex hoc non redderetur perfectior; sed imperfectior impassibilitas totius. Hec ille. Et ratio

Tertia gloria corporis:

eius naturam in inclinatione ut patet videtur esse. Nulli autem tale potest esse perpetuum. Secundo ex impletione diuinitatis scilicet ut corpus simul cum anima promittitur vel puntatur cum anima peccauit in corpore vel meruit tercio ex conformitate membrorum ad caput nostrum spiritum ad electos qui surrexit per iterata vulnere ad corpus. Hec ille. Ad hanc immortalitatem perueniemus dum ad regnum celorum vocabimur per christum videtur Genite etc.

Tertia gloria corporis erit vigorosa subtilitas. vide Rich. ait quod subtilis dicitur a virtute penetrandi. Res autem triplici de causa est penetrabilis. scilicet aut propter peritiam quantitatis maxime secundum latum et profundum ut est acus que huiusmodi longa sit tamen penetratiua est aut propter raritatem sue materie et sic aer est penetratiuus aut tercio propter actiue virtutis magnitudinem et sic vinum penetratiuum est multo magis quam simplex aqua quecumque. Quapropter aqua cum modico vino bibita magis refrigerat sanum hominem quam si per se bibatur quia vinum facit eum ad loca corporis penetrare ad que per se penetrare non posset. Secundum primam causam penetrandi non attenditur subtilitas corporum hominum quia in debita quantitate resurgere nec etiam secundam causam quia tota materia que necessaria est ad eandem eorum resurget in eis. scilicet secundum tertiam causam in eis attenditur subtilitas eorum quia per virtutem beatitudinis ante erit in beatis corporibus tanta magnitudo virtutis actiue quod per eam multo efficacius poterunt penetrare quam ignis vel aer hec ille. In corpore igitur glorioso erit subtilitas qua poterit esse corpore non glorioso existere. Secundo poterit corpus iam non glorioso resurrexerit. Tertio hec subtilitas equalis erit in eodem corpore. Quarto opustale permanens in eodem robore. Per subtilitatis

igitur virtutem primo corpus gloriosum cum corpore non glorioso poterit existere et exemplum huius ponit quiddam quod etiam duo corpora non gloriosa sunt simul. Hoc patet inquit theologia anglica in qua ratio suorumque ferris et ignis sunt duo corpora etiam specie distincta et tamen potest esse simul hoc patet quod opatio facit scire formam et naturam rei ut patet in simetha. scilicet cuiuslibet partem ferri igniti conuenit vera operatio ignis. Nam si adiugatur stuppe tunc incendit eam et generat verum ignem. et sic quilibet homo ferri huiusmodi secum ignem. Et si hoc videtur posse fieri per naturam fortiori virtute diuina ut corpus gloriosum simul sit cum corpore non glorioso hanc dotem subtilitatis christus ostendit in sua natiuitate quoniam de virgine natus fuit absque lesione quoniam ad suos discipulos intrauit sanatis clausis quoniam omnes celos transiit absque celorum dilaceratione. Hec sunt mirabilia nobis et quasi incognita huiusmodi illa eo quod videmus quod duo corpora ut celus non potest esse simul sed vno adueniente reliquis expellitur ab eodem loco secundum naturam dicit idem theologia quod de potentia dei absoluta si deo placeret unum corpus gloriosum posset esse in eodem loco cum altero corpore glorioso. Et si contra rationem inueniat dicitur ab aliquo sanctorum tunc debet intelligi de potentia dei ordinata qua deus de illa solus posse que ab eterno fieri predestinavit de quorum numero non creditur esse illud scilicet quod unum corpus gloriosum sit in eodem loco cum corpore non glorioso hec ille. Quod ea virtus quanta potest corpus gloriosum vel penetret quicquid dura abstractum diuisione. Hoc est ei quod dicit apostolus. i. Cor. xv. Seminatur corpus animale surget corpus spirituale. Vbi ait illi de lyra Seminatur corpus animale. i. grossum impotens est cum alio corpore non glorioso. surget corpus spirituale. i. potens est cum alio corpore non glorioso sicut suo modo spiritus simul est cum corpore.

Nunc vero & si non in corpore simus in celis: si mundū penetravim? celos corpore penetrem? & ascēdam? spiritu considerātes tātam nobis: pmissā gloriā ut dicamus cum ap̄to illud ad Phil. iiii. Nostra conuersatio in celis est. Glo. Nostra puerfatio & si adhuc simus in terra est in celis vbi est spes nostra. Conuersatio quidem nostra debet esse virtuosa: fructuosa: gratiofa. Virtuofum enī & sanctū est q̄ homo possideat bonā conuersationē: graue: quia conuersatio signū est sanctitatis interioris vt de tali dicit illud. Thobie. iiii. In bona vita sancta conuersatio permansit. Item debet esse intuentibus fructuosa. s. Pet. ii. Conuersationem vestram inter gentes habētes bonā. Apud deum gratiofa. Deute. i. Date nobis viros sapientes & gnatos et quos cōuersatio sit pbata. i. approbata apud deum. Talis enī cōuersatio talis vita faciet vos penetrare celos & habere potētem subtilitatis. Sic igit̄ pater quomodo corpus gloriofum poterit cum nō gloriofo existere. Sc̄do poterit etiam corpori nō gloriofo resistere. nō enim poterit corpus nō gloriofum penetrare corpus gloriofum sicut econtra vt patuit. Nō Bonasuefi nō in quarto. Licet nichil possit corpi gloriofo resistere ip̄s tamē potest aliis sicut patet qz consistat q̄ potest sustinere lapidē in manu. Corpus ergo gloriofum potest se tangibile prebere et potest nō prebere siue latere & hoc habet secundū diuersas conditiones: nā tangi potest: quis potest impellenti resistere cum sit corpus verum. non vanum vel fantasticum. latere vtro potest quia potest penetrare organum tactus primum habet per veritatem nature. Secundum: sc̄dm effectum spiritus v̄s potentie. Hec ille. Et huic proprie tati resistendi est in via similitudo fides nostra. s. Johā. i. Hec est victoria que

vincit mundum fides nostra! Pugil enim videns confusiohem victi & honorem victoris nititur ad victoriam. sic nos per fidem intelligentes confusiohem peccatorū & demonum per eternā damnationem. Intelligentes etiā per fidem honorem & gloriam bonorū debemus toto conamine resistere demoni & peccato: ideo fides comparatur scuto. Ephe. v. In omnibus sumentes scutum fidei & c. Pe. v. Qui scilicet opus bolo resistite fortes in fide. Utiqz fides saluat hominem que operibus adimpletur. vnde fides dicitur eo q̄ facta sicut promittitur. Unde p̄ regōf. Quid prodest q̄ redemptori nostro q̄ fidem adiungimur: si ab eo moribus distinguamur. Tunc veraciter fideles sumus si q̄ verbis promittim? operibus implemus. Fidelis seruus non timet perdere equū vt iuuēt dñm: xp̄s non timuit vitam perdere corporalem vt iuuat et hominem: certe nec nos debemus timere si opus fuerit perdere vitam corporalem vt seruemus fidē Apocal. iiii. Esto fidelis vsqz ad mortē et dabo tibi coronam vite. i. Math. ii. Abraam in temptatione nōne inuēd? est fidelis. Joseph in tempore angustie sue custodiuit mandatum. Et sequit̄ ibidem Ananias: azarias: misael: credentes liberati sunt de flamma. Et post. Vos ergo filii confortamini & viriliter agite in lege qz in ip̄a gloriosi eritis. S; heu multi sunt fideles x̄bo sed pauca opere de quib? apostol? ait ad Titū. i. Confirentur se nosse v̄s factis aut negant cū sint abominati et incredibiles et ad omne opus bonū reprobi de quibus p̄t dicit illud ps̄. Cor nūc eorum non erat rectum cū co nec fideles habitati sunt in testamento eius. Si ergo fideliter viuim? et peccatis resistamus poterimus in corpore glorioso resistere corpori nō gloriofo sed non corpori gloriofo ait Romanentū.

Tertia gloria corporis

Et hoc de secundo Tertio hec subtilitas equalis erit in eodē corpore dicēte se habet. Nec subtilitas erit equalis in omnibus partibus eiusdē corporis. Equē enim perfecte et facilius poterit vna pars corporis glorificari simul esse eū corpore nō glorificato sicut alia. Subtilitas tñ scđo mō dicta non erit equalis in omnibus partibus corporis quia debita corporis armonia requirit vna pars corporis sit rarior & alia et alia densior alio. Erit tamē in partibus corporis densitas et raritas sū illam pportionem quā requirit perfecta humani corporis armonia. Nec ille. Et hunc proprietati convenienter equaliter omnibus partibus corporis assimilatur charitas qua quisq; tenet diligere primum sicut telsum. *Mat. xxi.* Diliges proximum tuū sicut teipsum id est ad eandē beatitudinem ad quam diligis te. *Mat. xxi. de lra. In secundū Aug.* Dilectio vel primi est propria virtus et specialis pioꝝ atq; perfectioraz cū cetera virtutes bonis et malis possint esse cōmunes. vnde illa gemina virtute qui caret alas ad volandū in regnū celozum non habet. Et nota q̄ quando dicitur, diliges primum tuum sicut telsum traditur et diligendi ratio et dilectionis modus. Ratio quidē diligendi et aditur siue tāgitur ex eo q̄ primum nominatur, propter hoc enī debemus eos ex charitate diligere quia sunt primi nobis et scđm dei ymaginē et sū glorie capacitates. Nec refert vtrum dicatur, primum vel frater vt libetur. *i. Joh. iii.* vel amicus vt habetur. *Leuit. xix.* quia p omnia hec affinitas designatur. Ad dno autem dilectionis tangitur cum dicitur sicut te ipsum quod non est intelligendum quantum ad hoc q̄ alius quis equaliter proximum sibi diligat: sed atiqua aliter sibi: et hoc tripliciter. Primo quidem ex parte finis vt alius

quis diligat primum propter deum sicut et seipsum propter deum debet diligere vt sic sit dilectio sancta. Secundo ex parte regule dilectionis vt scy aliquis non cōdescendat proximo in aliquo malo sed solum in bonis vt sic sit dilectio proximi bona et iusta. Tertio ex parte rationis dilectionis vt scy non diligat aliquis proximum propter p̄p̄iam utilitatem vel dilectionem sed ea ratione q̄ velit proximo bonum sicut vult bonum sibiipsum vt sic sit dilectio proximi vera. Sed heu apostolus enim dicit *Thimo. sc̄t. bens in. ii. epla. iii. ca.* Hoc s̄t sc̄to q̄ in nouissimis diebus instabunt temporā periculosa et erunt hoīes seipos amantes cupidū elati superbi blasphemū parentibus non obediētes ingrati scelesti sine affectione sine pace criminatores incontinentes inimicos sine benignitate proditores proterui cecivoluptatum amatores magis q̄ vel habentes quidem speciem pietatis virtutem autem eius abnegantes et hoc deulta. Nec ibi Hic ostendit malicia hominum que erit in vltimo et tam suo tempore inceperat. vnde exponēs hunc textū *Mat. de lra. alt.* In nouissimis diebus, hoc enim erit potissime ante tempora antichristi instabunt tempora periculosa propter multiplicatam seductorum. Petrus vero de tharentia latius explicans ait. In nouissimis diebus scy circa finē mundi. *Thimo. l. iii.* Nouissimis diebus viscedent quidam a fide instabunt sanctis sc̄tiet temporā periculosa id est periculis plena. Erunt enim persecutiones grauissime constate ex tyrānicis hereticis ypocritis. Hi sunt tres ordines dentium *Danie. vii.* Et hec erit causa periculi quia erunt homines seipos amantes non deum vel proximum *Phil. ii.* Omnes querūt q̄ sua sunt. Et p̄prio s̄nt amore tanq̄ radice oīa

mala oriuntur quia vt dicit Augu. ll. de ciuitate dei, ciuitate aſic habilonie facit amor ſut vsq; ad contēptum dei Cupidi hic ponit tres effectus amoris priuari. Et primo in generali. Primus eſt perpetratio omnis mali. Secundus contēptus ſuammi boni ubi voluptatum. Tertius eſt ſimulatio catholice fidei ubi habentes ſpeciem. Ponit primo quatuor mala que committi magis videntur in deū. Secundo, x. que magis in proximū ubi parentibus non obediendo. Tria que magis videntur in ſeipm ubi proterui. Dicit ergo cupidi. a. d. erunt homines ita ſeipōs amātes q; erunt cupidi ad lucrū pecuniarum diligentes ſeipm mundi q; deum elati ad dominum. Prouerbi. vi. Sex ſunt que odit dominus oculos ſublimeo, etc. Superbi ad honorem ſibi impenſum. Iaco. iii. De? ſuperbis reſiſtit. Blaſphemā ad dei vituperiū qđ eſt grauiſſimū peccatū quia ſpūs blaſphemie non remittetur in hoc ſeculo nec in futuro. Parentibus hic tāgit. x. mala que videntur magis committi in proximū. Primo tria que cōmittuntur in proximū ſuperiorem. Secundo quattuor que in proximū equalem ſe; ſine affectione. Tercio tria que cōmittunt i proximū inferiorē ubi inimites. Dicit ergo. Erūt etiā pa. non obe. ſue carnalib? ſue ſpūalib? et qđ ad precepta contra illud. E phe. vi. ſiſti obedite parētibus vſtris per oia. Ingrati qđ ad beneficia a parētibus ſpenſa. Sap. xvi. Ingrati enim ſpes tanq; hybernalis glacies tabet; ſect; et diſperiet tanq; aqua ſuper uia. Ecceſti ad grauiora etiā maleſtia in perſona parentū in petrandā. E ſa. i. cōteret ſceleſtos et petōres ſiſi. ſine affectione alioy. ſ. miſerie non federe ſine pace alioy quietē peturbando, criminatores. i. crimina aliis

imponentes. Incontinentes. i. petis carnalibus deſeruienes gula et luxurie vocando; Immites. i. crudelēs erga eos quos pnt opprimere. Sine beneuolitate. i. ſine inla et largitate erga eos quib? debent ſubſeruire. Proditores id ē ſecretorū reuelatores erga eos qđ? habent pſulere. Proterui hic tangit peccata que videntur cōmitti in ſeipm. Dicit ergo proterui. i. auerere eunde ſe habentes quo ad actus cōcupiſcibiles qui maxie ſunt erubeſcibiles. Jere. iii. ſrons mulieris meretricis facta eſt tibi uoluſti erubeſcere. Timidi. i. inflati ſco quo ad actus rōnatis. Sap. ii. Excecauit enī illos malicia eoy ei neſcierunt ſacta dei; nec ſperauerūt mercedē iuſticie. Erūt etiā voluptatū amatores magis q; dei. Ipſi eſt ſunt de quib? dicit aplo. Phi. iii. Quorū deus uenter eſt. Et erūt habentes qđem ſpecie pietatis. i. xpiane religionis in xpiani ſimulacione; qz ſa. ramenta xpiane religionis partici pabunt cū bonis; tdeo periculoſiores. Ma. vii. Attēdite a falſis prophētis. Uirtutem autem id eſt rem pietatis ſpūs id ē dilectionē dei et. primū ab negante; et hos deuita. ſ. homines ita peruerſos. Et. ii. canonica. Johā. i. Nec que ei dixeritis. Nec Petrus. Non ſic chariſſimū uiuamus ſigloriā celeſtem deſideramus in qua uirtus ſubtilitatis crit equalis in partibus cuiusdem corporis ſ; magis proximus ſicut nos diligamus qz qui proximus diligit legem implet ex qua ſequitur ſalus. Et hoc de tertio. Quarto uictū eſt q; hec ſubtilitas permanens crit in eodem robore. Nam gloria tā aſte q; corpus eſt ppetua et ſine mutabilitate ſicut oēm ſuit pū; cui correſpondet pſeucria honeſtate; qz q; pſeuera uerit vsq; i ſiſtē hic ſalu. e. ii. Ma. x. Ad hanc aut ſubtilitātē pueniemuſi nobis dicatur. Venite benedicti. etc. i. ſiſt.

Quarta gloria corporis.

Quarta gloria corporis erit ve-
locitas agilitas de qua dicit apolo-
i. Cor. xv. Seminatur in infir-
mitate surgit in virtute. Unde ait Nl.
de lyra. Seminat in infirmitate. s. cor-
pus ab aia de difficili mobile. qz vt dicit
Sap. ix. corp⁹ qd corrupti⁹ aggrauat
aias⁹ surget in virtute. i. mobile s^m
voluntate aie p⁹ vote agilitatis. Hec
ille. Hec aut agilitas erit i quattuor
Prio mouedo corpus absqz resistetia
Secdo mouedo corp⁹ quo volet poña
Tertio mouedo corp⁹ non rei carētia
Quarto mouedo corp⁹ in vel pñtia.
Agilitas igitur hec erit i mouedo corp⁹
absqz resistetia. iō dicit Sap. iii. fulge-
būt iusti p⁹ vote claritatis vt dcm est
et tanq⁹ scintille i aridimeto discurreēt
p⁹ vote agilitatis q⁹ corp⁹ obediet aie
ad nutū spūz ad motū locale vt decla-
rat Nl. de lyra Et est. xl. dicit Qui aie
spērāt in vno mutabūt fortitudinē af-
sumēt pēnas vt adle currēt et nō labo-
rabūt abulabūt et nō deficiēt. Discu-
sus at scintillarū agilitas ē ita ēt volat⁹
adlarū laborabūt tñ ppter resistētia
mediū et etiā qz hñt corpa fatigabilia
ita aut nō erūt i motu hōz corporū
Nl. sic. ait. Ad agilitatē mot⁹ tria cō-
currūt. s. fortitudo virtus motiue hē-
litas mobilitas ad motū et istorū duoz
Effect. diuicio q⁹ requiritur ēter mobi-
le et motorē. Primū erit i bñs p⁹ glaz
aie Secdū erit i corpe per quādā qua-
litarē qua erit habile moueri s^m volū-
tatē i nullo penit⁹ resistēs q⁹ qualitas
dicitur dos agilitatis Tertiu erit per ista
duo s^m illa et duo erit perfecta pū-
etio fieri corp⁹ et aiaz q⁹ requiritur fieri
mobile et motorē sicut p⁹ passibilitatē
pfecte vniēt aicut forme dāti plemē-
tū pmitē: et iō aia ita veloci⁹ poterit
corp⁹ suū mouere sicut p⁹ seipaz sine
corp⁹ Hec ille. et Thō. anglic⁹ ait. s^m fide-
renem⁹ imediate pacto iudicio q⁹ cor-
pora scōz equali velocitate sicut āge

li dei ascendēt cū xpo iudice Hec ille
Ibi nulla erit resistetia Vñ idē thō.
ait. Ad hoc q⁹ corp⁹ ab aia bñs resu-
mptū non sit ipi aie onerosū sicut esse
p⁹ sicut i hac vita mortat quattuor re-
dunt duo ex pte sensus et duo ex pte
motorū Nā ex parte sensus pmo requi-
ritur vt corp⁹ aie bñs sit nobilit⁹ passi-
onū. s. sensibillū speciez defacili rece-
ptiū. Secdo vt sit ignobilit⁹ passionū
scz corruptuarū et sensuarū actionū
ppullsiū. Rōe pmo puenit tali corpori
dos claritatis. Rōe xō scōi dos spāsi-
bilitatis Et s^m ex parte mot⁹ duo re-
quiritur in hōi corpe. Primū ei con-
gruū est vt hōi corpe⁹ talit⁹ disponat⁹
q⁹ motor su⁹ ipm mouendo iō lassēt
Secdo ne in suo motu ppter resisten-
tiam mediū nō retardet. Quo ad p⁹ az
disponit hōi corpe⁹ vote agilitatis
S^m quo ad scōm vote subtilitatis va-
to rñ q⁹ in tali motu non sit resistētia
ex pte mediū non sequit⁹ q⁹ fiat i instā-
ti S^m tamē sensus videret transirum
corporis gloriosū iudicaret hōi transi-
tus duratiōē esse eque iudicibiles
sicut aeris illuminationē Quis in hoc
sensus deciperet quia et si sensus nō
deciplatur cōtra p⁹ obiectū decipli-
ramē pōt cōtra obiectū cōe hec ille. Q⁹
tōcundū erit anime habere corpus
suū ita agile ita velociter mobile. De-
siderant enī quidā corpus habere agi-
le sic h⁹ p⁹ fundo s^m vere talis agilitas
nihil est cōparatiue ad agilitatē cor-
poris gloriosū quod mouebit ita sub-
tili⁹ gludicaret moueri ab ocuto viden-
te in istanti etiā si moueretur ab oīē-
re in occidētē. Quanto desiderio de-
sideramus mente et voluntate hōi glō-
riosam velocitatē optare et mente hu-
mili deo seruire vt hanc possim⁹ obri-
nere. Consideratio tanti p⁹ emili nō
excitare d⁹ ad festinanter opandū ea
p⁹ que possumus ad illud peruenire
Ecc. ii. In oībus oībus tuis esto vt

loꝝ & oīs infirmitas non occurreret tibi In oībus operib⁹ bonis esto strenuus? non perastinās et sic infirmitas peccati non occurreret tibi. Et vere diligentia ē multū necessaria in profectu spirituālī. Ideo dicit apłs. i. **Coꝝ. ix.** Sic currite vt cōprehendatis Sed vere multi sunt similes tigrīdī que quādo venatorē psequitur vt fetū suū quem importat recuperet dum currit post ipsū inuenit speculū q̄ in via sua posuit et dimisit: in quibus speculis vbi tigris vmbra m̄ ppriam videt credit eā esse catulū suū et ideo labendo speculū suū sicut et a cursu suo impeditur & ita venator importat catulum quē amplius non recuperat. Reuera huic aīali homo illis est. catulū enim nosser est gr̄a quā q̄siq̄ accepimus. et bona opera digna de congruo et quā si de condigno vita eterna. Sepe autē accidit q̄ hanc gr̄am perdim⁹ et de ipsam a nobis subtrahit ppter peccā et vbi volumus ipsū recuperare ab ipō deos. specula in hac via posita id ē mūdāna p̄peritas, delectatio carnis et honores nos detinent et retardant a fetu recuperando et superuenit mors et sic damnatur. Non diligam⁹ igit̄ vmbre vanitatē s̄ rei veritatem non negligentie tarditatē: s̄ bonoī op̄erum velocitates de diligentia pōt vbi illū **Luce. xiiii.** Memento me hodie & cras sequenti ambulare. i. p̄moue et diligēser. Talibus igitur dabitur agilitas gloriosa et hoc de p̄mo. Secundo dicit q̄ agilitas predicta est in mouendo corp⁹ quo volat potentia id est voluntas dicente beato Augustino vise s̄mo secundo de ciuitate. Vbi volat spiritus ibi erit p̄moue corpus. Unde corpus nō inclinabitur magis ad sursum q̄ ad deorsum: nec magis ad deorsum q̄ ad sursum. Quod declarans Bonaventura ait. Corpus gloriosum rationem sue nobilitatis et stabilitatis

trahit ab anima; ideo inclinatio eius est ad animam non ad aliquid extra. Et quoniam agilitas sequitur inclinationem et anima pōt moueri in omnem differentiam positionis: ideo corpus est habite ad omnem stū. unde agilitas non inclināt aliquem locū de terminatū sed est prompteludo vt corpus moueatur in omnē locū ad quē vult moueri anima nam appetit⁹ elementorum totaliter quiescat in vno corpore ita q̄ nullū elementū in eo appetit suā speram. Ideo ablatio ē terre appetitus ad deorsum et grauitas. Hec ille. Nunc autē corpus nostrum tendit deorsum ppter grauitatē suā: s̄ tunc non sic vt dictum est. Hec ergo mundus p̄nunc est locus corporū nostrorum s̄ nimis artus i cōparatione ad celum syderū. Similes t̄ plures mundani sunt quibus cōclusa in gabis in qua si ponantur a tuenute ita bene cantant dulciter sicut extra. Sic peccatores in peccatis nutriti et alligati in hoc mundo letantur ac si essent in paradiso vel quasi nō attendentes pericula et laqueos huius mundi p quos plures capiuntur et deducunt ad locū inferni est t̄ in volūate nostra gratia dei assisente vt ad locū suū p̄mouē ascendamus et p̄dictā agilitatē cōsequamur. Et hoc de secundo. Tercio dixi q̄ agilitas prefata erit i mouendo corpus non rei carentia id est ppter aliquē defectum vnde sic. dicit q̄ corpa gloriosa non aquirent aliquā perfectionem per suū motum locale mouebuntur tamen vt id quod habēt in virtute actu excerceant vbi vniū sapientia in omnibus comedābilem ostendāt et vt reficiantur visus eorum pulchritudine diuersarū creaturum in quibus dei potentia et scientia et bonitas emulētur relucebit. Hec ille. Notus autem hic vt cōter est ppter aliquam indigentiam et est

Quarta gloria corporis:

entis imperfecti pfectiendi p terminus qui acquiritur p motu. Notus tamē ad ubi potest esse entis perfecti, sicut patet de celo et de substantiis sepatis que mouentur motu locali: Quis sint etia pfecta ex suo motu nulla pfectio nē irrisecā acstret la Sed de loco hui mundi moueri multus affectare debemus, quoniam hic multibonitas carem? Nā caro nra dicit a carendo eo q̄ caret omni bono. Caro enī cunctis verbis est uenudata prauis affectibus inflammatā uiris tumultibus excitata, adeo est p̄abstinentiā et penitentia caliganda et reprimenda: quia quādo caro uostra nimis per uelitas impugnatur cōtra spiritū recalcitrare molitur ad modū equi pinguis. Caro ei humana si fuerit bene pasta et nutrita nunq̄ cessat ludere et inhoneste se portare. Nō apls loquens de seipso ante conuersionē dicit ad Ephe. ii. Atq̄ cōuersati sumus in desideris carnis nostre facientes uoluntarem carnis. Est in carne malorū affectus quia sēp per mala desideria ardet sempnuntur spiritus inueniare p defectationem aut ipm infestare p varias cogitationes, aut ipsū cōturbare per terrores et opinionones. Ad Gal. v. Caro percipit aduersus spm ut prius dictū est. Et ita uiris tumultibus excitata. Eccl. xvii. Quid uequi? q̄ ex cogitauit caro et sanguis Ex hoc argueretur Jō ait apls Ro. xiii. Carnis curā ne feceritis in desideris. Ex carentia igitur boni in carnem optare debemus ut ipsa corpora nostra mutantur in melius qd fiet ubi mouebimur absq̄ carentia al cui⁹ boni. et hoc de tercio Quare dictū est q̄ agilitas p̄us dicta erit in mouendo corpus ubi tō Rich. q̄ il lum motū non inuuetur in aliquo eorum cōtēplatio: q̄ quocunq̄ uadant deū semper presentē habebunt Hec ille. Jē inquit uirtute supernaturali

humanitāe christi oculis corporalib⁹ uidebūt in quocunq̄ loco celi emprei fuerint Hec ille Nunc aut quāuis deus ait Act. xvii. Non longe sit ab uino quoq̄ in ipso enī uinum mouemur et sumus tñ ipm nō uidemus sicut in patria uidebimus Ubi ait Nico. de lyra In ipso tē. sicut in causa efficiente nā cāt i nobis vsuere mouere et cē. sic ē i timor nobis q̄ nosipi q̄ cōiugur p̄cipia intrinseca. Hec ille Ite sūt quae tuor uotes corporis de quibus iā diximus scz claritas: impassibilitas subtilitas et agilitas Nō aut Bona. q̄ uotes dicitur quasi diuine uarie desponsate. Et Richar. uos antiquit⁹ solet assignari quando sponsa traducitur in domum sponsi q̄ uos quīs assignet sp̄s a p̄e sponse tamē pprietas remanet penes sponsam quā uos uideatur sponso Nō soluto carnali matrimonio uos remanet sponse Sic et uotes beatorū sunt ad sponsi gloriā et propriā perfectionem beatorū Item dicit q̄ uotes sunt qualitates. Unde uos uisionis est quidam habitus luminosus in intellectu quo eleuatur ad clare uelū uidentium. Uos fructuonis est perfectus charitatis habitus quo anima fruitur deo Unde pprie loquendo in uotibus anime non consistit beatitudo in essentia scz in actibus earum ad quos ordinantur sicut habitus ad actum. Et harum duarū uotum uillo et fructio sunt actus pprie loquendo Uos aut tertia a duabus aliis distincta est habitus perfectus quo uoluntatis est perfecte secunda de perpetuatione uisionis predictae. Sine enim predicta assecuratione non potest intelligi anima deo perfecta unita. prius ergo est uos uisionis. secundo uos fructuonis. tertio uos perfecte securitatis Unde uos in pposito sic describitur Uos est perpetuus ornatu anime et corporis uite sufficiens in eterna be

etudine fugiter perseverans. Dotes corporis sunt que dicte sunt. Notandum insuper q̄ de dotibus contingit loqui dupliciter videlicet Richardus ait secundam id quod sunt aut sub ratioe qua dotes sunt. Primo modo in omnibus beatis sunt iste tres dotes: scilicet clara visio; perfecta fructio; et perpetuitas virtutum securitatis perfectio. Hec ille. Quod est intelligendum ad sensum expressatum. Item ait idem. Dotes aut corporis que sunt agilitas in passibilitas; subtilitas; et claritas erunt in omnibus beatis secundum corpus post resurrectionem. Sed loquendo de dotibus sub ratione qua dotes sunt sic maxime proprie sunt in aibus beatis aliquo etiam modo. Quia non ita proprie sunt in christo et in angelis sanctis. Cuius ratio est: quia in eis sponsum et sponsam proprie loquendo requiritur conformitas in natura et distinctio in persona et sponso facta sit sponsa de non sponsa. Et quia inter christum et ecclesiam hominum beatorum est conformitas in natura et distinctio in persona et de non sponsa facta est sponsa. ideo in matrimonio spirituali maxime habet rationes sponse dicente apostolo Eph. quinto Christus dilexit ecclesiam et semetipsum tradidit pro ea ut illam sanctificaret mundans lauacro aque in verbo vite ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentem maculam aut rugam aut aliquid huiusmodi; sed ut sit sancta et immaculata.

Item ergo vos assignetur ratione matrimonio visio; fructio; securitas; perfectio in animabus beatis habet rationem dotes q̄ in angelis sanctis: quia in angelis sanctis non est nature conformitas ad christum; et ita ecclesia ipsarum non ita proprie habet rationem sponse sicut ecclesia hominum humilia etiam natura christi

non est conformis nature neque distincta ab ea in persona quia in christo non est persona nisi persona verbi; sed preterea nunquam sunt non sponsa et ideo in imine proprie ea que dotes dicuntur in christo habent rationem dotes quantum illa que dicuntur dotes excellentissime sunt in ipso secundum id quod sunt. Sicut ergo dispositiones anime beate per quas deo perfecte coniungitur dotes dicuntur sic dispositiones corporum beatorum per quas perfectius suis animabus coniungitur et eis perfecte obediunt dotes dicuntur. Hec omnia Richardus Bonaventura, vero harum dotes assignat numerum et sufficientiam secundum quatuor genera causarum; scilicet ab presens recitabo secundum duas causas illarum sufficientiam aut eum. Secundo accipitur numerus secundum causam efficientem. Dotes enim ut in huiusmodi corpore sunt consummatum et perfectum esse habent ab in fluxu et ale in corpore. Anima autem in corpore dupliciter influit, ut perfectio et ut motor. Ut perfectio anima gloriosa influit vivificando vitam immortalis. Ut motor influit movendo motu insatigabili aliogeno non esse gloria nisi excluderet mortem et penam. Quod vivificatio vita necesse est in corpore esse dispositionem ad vitam et hoc est lucis abundantia et claritas quod vero vita immortalis necesse est corpore. Hec dispositio necesse ad immortalitatem et ista est impassibilitas. Quia vero motu insatigabili mouet id est etiam quod nihil resistat et tunc subtilitas est in corpore et etiam quod nihil retardet et sic est agilitas. Quarto modo accipitur similitudinem materiam sic corpore non est dispositio ex quatuor elementis et quod ab elementis huius quadrupliciter defectibilitate ab aqua que est elementum humidum et passibile huius passibilitate et corruptione unde huiusmodi aque corpus corrumpitur. Et terra vero habet obscuritatem quia ele

Quinta gloria corporis:

mentum opacum. Ab igne animalita
tem: quia calor consumit primue: quia
prima indiget alimentis ciborum. Ab
aere vero habet infirmitatē. Aer enim
facillime immutatur et cedit cuiuslibet
impellenti quā igitur quattuor isti defe-
ctus debēt p̄ bona opposita remoueri
ad hoc q̄ corpus sit completū cōplexi-
one completā: quatuor sunt votes
contra corruptionē impassibilitas: cō-
tra obscuritatem claritas: contra aialit-
atem spūalitas: contra infirmitatem
virtus seu penetrabilitas: et hec vltima
eōuentior est inter oēs: quā concor-
dat auctoritati et rationi auctōri apli. i.
Loy. xv. Seminatur et. sicut dicitur ē
Lecordat etiā rōni. Votes enī corpis
dicitur nō omēs qualitates s; solū qua-
litates nobiles et principes de nouo
sup addite nature q̄ receptum magis et
imū p̄ accessum ad terminū: non per
imixtionē contrariū. Hec ille. Et Rich-
ard ait. Er̄it autē pdictarū votū origo et deo
p̄ creationē et quidā nō improbabilit-
dicitur. unde p̄ tanto dicit q̄ pdicte vo-
tes erūt in corpore a beatitudine aīe
per quādam reddūtantia qua de illas
creabit in corporeibus beatorū propter
meritū aīarum: quia in via sibi et cor-
poribus suis gloriam meruerūt. Hec
ille. Item ait q̄ ppter votes predictas
reddetur corpus tale ut ī nullo aggra-
uet aīam: quīs eam aggrauet vix est
corruptibile. Inq̄runt etiā: per votes
predictas magis videbit in actibus
suis potentie sensitiue: coadiuuabunt
ad illam operationem intellectus qua
intelligit quid donates rex sensibilius
in fatasmate quas quidditates tripli-
ci modo intelligit sc; verbo et in ipso
gñe sine fantasmate et cū fatas. si pla-
uerit volūtatē cū mod? intelligēdi ī fā-
tasinate s; hōi naturalis. Hec ille. Hec
sūt ergo que p̄tinēt ad gliaz corpis in
vita p̄petua quā gliaz donabit x̄ps
electis vū dicit eis Venite b̄ndicti.

Dissequenter videndum est
c de aliis que ad gloriā magis
accidentale faciunt. vñ sicut
sponsus carnalis? dantur tria. Quorū
primū dicitur vos. Secundū donatio
ppter nuptias. Et tertū parafernalta
Dos vt dicitur fuit donatio facta sp̄se
ex parte patris et hoc ad vsum sponsi
Donatio sit sp̄se ppter nuptias: a sp̄-
so. Alia dant post nuptias vt sunt mu-
nera que sibi dantur ab amicis: et hoc
donum dicit parafernalta. Et dicitur
hoc parafernale a para q̄ est luxuriz-
fernos quod est vos: quia iuxta et post
votem datur. Sic in diuinis deus pa-
ter dat votem sponse ad possidendū
sed sponso christo ad gloriā et honorē
et non ad vsum quia bonorū nostrorū
nō eget. Donatio ppter nuptias est
q̄ a sponso datur sponse: et hoc erit
in futuro gaudiū q̄ habebit sponsa
in visione x̄pi hominis sp̄s. Aliud erit
gaudiū q̄ habebit de societate beato-
rum: et de congratulatione felicitatis
ei de loco celi empyrei quod erit habi-
tatio ipsorum beatorum.

Quinta gloria corporis erit
q celi habitatio: et nō culus
libet celi. sed celi vltimū q̄
dicitur celum empyreum de quo celo
loquitur christus Math. xxii. In resur-
rectione enim neq; nubent neq; nubē-
tur: sed sicut angeli dei in celo:
de quo ait magister proprietatum.
Celum empyreum est primum et sum-
mum celum: locus angelorum: et regio
et habitaculum hominum beatorum
Er dicitur empyreum a pyr quod est
ignis quasi totum sic dictum non ab
sordore: sed potius a lumine et splendo-
re quod celum summe est incidum ins-
fluens lucem et splendorem super hoc
celum cristallinum propinquum et pro-
ximum. Iustus celi proprietates
describit habanus vltimo verbis Esf
illi in exameron dicens sic. Celum

empyreū est corpus p̄m̄i natura s̄m̄
 p̄ficissimū de corpulentia habēs n̄m̄
 m̄i q̄ subtilissimū p̄t̄m̄uz mundi fir
 mamentū p̄t̄itate maximū qualitate
 lucidū figuratone perspicuū: locall̄ s̄
 tu sup̄remū q̄ a centro remotū s̄pta
 t̄ue spiritus: et corporum visibillū et
 insensibillū contentiū dei summi ha
 bitaciū. licet eī deus sit vbiq̄ specta
 liter eī d̄r eī in caelo q̄ ibi relucet po
 tissime sue virtutis opatio. Hec ille.
 Hoc est cellū de quo loquimur dicen
 tes. Pater noster q̄ es in cellis. Istud
 cellū post resurrectionē erit loc⁹ natu
 ralis corpori glorificato q̄ declaratio
 Alexander in r̄m̄i. ait. Matera corp̄is
 humani non solū est elementum. imo
 etiā quinta eētia vt nobis sine alioꝝ
 p̄iudicio videtur sc̄z de natura cell
 emp̄rei quod patet. Corpus et om̄i
 tam cōpositū est ex contrariis. s̄z ip̄s
 s̄b̄tie est q̄ contraria conueniūt et fa
 ctant armonia nisi per naturā concili
 antē hec aūt p̄t̄ esse natura elemēta
 ris q̄ habet cōtrarietate. ergo hec v̄z
 eē natura ista que conciliat naturas
 elementares contrarias et que habz
 p̄portione ad om̄iē. Hec aūt natura
 lucis ad hoc q̄ corp⁹ sit debito modo
 et in debita armonia cōpositū ad sus
 ceptionem aīe: necesse est naturā in
 in ip̄o corpore eē. corporaq̄z ita se ha
 bent ad suas perfectiones q̄ respectu
 nobilitatis perfectionis nobilior est v̄t
 sp̄s̄t̄o. Si ergo ad susceptionem aīe
 vegetabilis est dispositio ex parte cor
 poris ipsa lux visibillis que est lux fir
 mamentū cōcellatis portes contrarias
 corporis et cum ansa sensibilis sit no
 bilior lux cristallina disponat et conc̄
 llet corpus et cū v̄terius nobilior: sit
 perfectio aīe rōnalis necesse est q̄ lux
 nobilior disponat ad illā. Hec autem
 est lux cell̄ emp̄rei. necesse est ergo q̄
 lux cell̄ emp̄rei per influentiā infusa
 subintret corpus humanū ad suscepti

onē aīe rōnalis. Et illud apparet q̄ hō
 nō posset appellari minor mund⁹ nisi
 aliquid de celo emp̄reo infucret in
 corpus humanū ad susceptionē anime
 rationalis. In vita aūt spirituali quā
 do corpus erit glorificatū t̄c̄ natura
 lucis dominabitur in corpore et in ani
 selabitur. Natura aūt elementaris la
 tebit et occultabit s̄z nō sit ecōtra rio
 et ideo conueniet locus corpori glori
 ficato s̄m̄ naturā lucis et nō secundū
 naturā elementarē. Hic aūt ioc⁹ erit
 cellū emp̄rei et ita naturalis ioc⁹ erit
 corpori glorificato. Hec ille. Et s̄z Gre.
 q̄ carnis locus pp̄rie tertia est. Hoc in
 quit Alexander non est verū de natu
 ra iustituta ī vita sp̄iali sicut erit na
 tura corporis glorificati. imo pp̄rie io
 cus ei⁹ erit celum emp̄reum. Hec ille.
 Hec ergo celestis habitatio competit
 glorioso corpori de qua tam pulchra
 et mirabili habitacione beati multuz
 gaudebunt quoniā in ipsa erit.
 Primo amabilis pulchritudo
 Secundo mirabilis magnitudo
 Tercio perstablis fortitudo.
 Quarto laudabilis sanctitudo.
 Primo in tali loco erit amabilis pul
 chritudo. Job. xvi. Sp̄s̄ domini or
 nauit celos. Si om̄iū sit et pulchruz
 ipsum firmamentū in quo sunt stelle
 credendū est q̄ ipsum cellū emp̄reum
 quod est locus glorie sit pulchrius et
 maiori pulchritudine plenum et h̄m̄di
 pulchritudo ostenditur. Apoc. xxi. ca.
 In visione Johanni facta cui dicit an
 gel⁹. Veni ostendā tibi sponsā vxorē
 agni. Et susiuit me inquit Johannes
 in montem excelsum et altum. Per quē
 ait. Nico. de syra designauit cellū empl
 reum quod s̄m̄ sanctos et doctores ē
 locus beatorū. Et ostendit
 mihi ciuitatē sanctā h̄erusalē descen
 dentem de celo: Nam ait. Nico. de syra
 anime beate descendunt ad resusc̄i
 tandū corpora et cōicandum eis gio

Quinta gloria corporis:

riam habentem claritatē dei lumen eius simile lapidi precioso tanq̄ lapidi aspidis et sicut cristalli. Et in hoc describitur q̄tum ad pulchrum eius aspectū. Quid pulcherrimus claritate dei vtiq; nihil. Et ne credatur q̄ hec claritas sit sicut claritati solis q̄ visum le dit, iō ait Jobes q̄ hec claritas similis est lapidi aspidis: qui lapis sicut magi strā proprietatē visus acuit et edortat ita lux cellē spiritus visum non ledet sed magis confortabit. Et q; nō habemus aliquid q̄ possit nobis ad plerū tantam pulchritudine manifestare. Ideo Joh. in hoc min⁹ dicit et plus intelligit. Aristoteli vero de quo loquitur cōsequenter habet virtutem terra sitim et ardore per quod immittitur q̄ ex tali luce non causabitur aliqua sitis aut ardor sicut hic causat ex luce solis. Quod omentus et delectabilis erit locus ille. Cogita q̄ si delectabile est palacium pulcherrimis ornamētis decoratum: mensa omni cibo et potu plena et qui buscunq; alijs delectabilib⁹ ornatum multo amplius et sine cōparatione hūtatlo celestis est delectabilior. Quod factum est? qui opponim⁹ oēm diligentia ad pulchras domos erigendas ad pulchras cameras ornandas quas nos dimittimus et de celesti et pulcherrima habitatione nō cogitamus. Ita enim cor apponim⁹ ad castra edificia domos et cetera loca nostra edificanda ac si perpetuo illic habitare debemus. Cogitemus igitur de illa mansione eterna quoniam in ipsa amabilis est pulchritudo. Et hoc de primo. Secundo vero dicitur est q̄ in ipsa est mirabilis magnitudo. Terra vtiq; magna ē valde sicut ps. in qua sunt tot regna; tot regiones; tot mōtes q̄ solus deus novit: s; hec magnitudo nihil ē parati ue ad celū primū lune. s. imo est quā si punct⁹. Sūt autē decē cella quorū primo ut dicit Rabbi Mosēs vtiq; ad

secūm est tantū spaciū quantum posset aliquis ire de via plana in quingentis annis. i. Quilibet circulus? sive celū cuiuslibet planete habet in spīritudine vti quingentorum annorū. lege in floribus sanctorum et hec inuenies; q̄ non assero cē vera vel falsa sicut nec rectas asserit. Sed quicquid sit manifestum estq; celum empyreū est maxime magnitudinis: cum sit decimum omnines allos circūdans hoc erit palacium beatorum intrabilis magnitudinis. De quo palatio et eius magnitudine dicit Baruth. iij. Israel q̄ magna ē dom⁹ dei et iugēs locus possessionis eius. Hec est domus inaximo pmissa his quib⁹ dicitur in eodē. c. Audi israel mandata vstre aurib⁹ percipe ut scias prudentiam. Unde ergo tibi pmissum si prudens fueris contra auaros qui ceteri ad nihil aliud tendūt q̄ ad mundi vilitatis credentes se per hoc efficiunt magnos. Unde auarus stultus est vti qui cum pelis ardentis et offensa excecatur sic tales per baculum id est per metallā et diuitias puius mundi in quib⁹ ardor auaricie est claus⁹ quādo ipsam per auariciā id est per appetitū inordinatum respiciunt excecantur et discretionis lumine privantur figurati. iiii. Regū. vlti. vbi dicitur q̄ rex babilonis eruit oculos. Et c. et vltimum cathenis duxit eū in babilonem. Sic rex inferni dyabolus excecatur homines cupidos auaros: lum in eis dīseretōis et sapientie salutaris eos priuat et vinculis male consuetudinis eos ligat et sic in babilonem. i. infernum secum ducit. Nunc sunt vles illi de quibus dicitur Jere. viii. Confusi sunt sapientes perterriti et capti sunt. Verbi enim domini protecerunt et sapientia nulla ē in eis. propterea dabo mulieres eorum in exterris: agros eorum hereditibus quia a minimo vsq; ad maximū omnes auariciam sequuntur.

tur Nic. de ipsa exponens ait Heredi-
bas id est extraneis non ad modicum
tempus nō igitur attendam? ut magni
fiam? ad hec t'alia s; ad celestē mari-
mā possessionē celli empitēi que dabit
scire cupiētibus? r facientibus ea q̄bus
celestis habitatio possidebit? hoc de. it.

Tercio dictum est q̄ in illa habitatio-
ne erūt p̄stabilis fortitudo de qua for-
titudine dicitur Apoc. xxi. Et habebat
scilicet ciuitas de qua prius dictum est
murum magnum et altum per quod
designatur aī Nic. de Iyrafecuritas
diuine protectionis que maxime re-
cet in statu superne beatitudinis. Et
in eodem. ca. beatus Johannes sub fi-
gura describit statū ciuitatis superne
que causa breuitatis dimittit fortitu-
do huius loci acquireretur per virtutes
fortitudinis que est virtus animi; qua
homo potens et habilis efficitur ad
resistendum malo et perseverando in
bono. Sed vere pauci sunt hodie for-
tes tales sed multi sunt similes aīno
qui fortis est in parte posteriore et de-
bilis in parte anteriori ubi est crux.

Ibi sunt aīnini fortes i malis i pec-
catis committendis immo obstinati
nimis Tales sunt fortes pro diuitiis
acquirendis que sunt posteriora; sed
pro bonis sunt debiles Tales se excu-
sant q̄ non possent alia vel talia face-
re pro salute sua q̄ sunt p̄iora opefa
et meliora de quibus dicit Threnozū. i.
Abierunt absq; fortitudine ante facti
em subsequēntis id est inimici perse-
quentis. Notemus ergo q̄ hoc fortis-
simum palacium dabitur virtus fortis-
bus Pro uerbo. xviii. In tris fortissi-
ma nomen domini; ad ipsum currit in-
stus. i. fortiter resistendo peccatis et
exaltabitur sc; vsq; ad celus empireo
Et hpc de tertio Quarto dixi q̄ in illa
celesti habitatione ē laudabilis san-
ctitudo de qua dicit ps. Domum tuā
dñe decet sanctitudo i iōgitudinē di-

erum. id est in perpetuum. Si enim
ecclesie nostre dicantur sancte quia
reb? sanctis dedicate quanto magis
illa celestis ciuitas debet dici sancta
in quam nihil inmundum nihil coin-
quinatū intrabit Apoc. xxi. foris ca-
nea et venefici et impudici homicide
et p̄dolis seruientes et omnis qui as-
mat et facit mendacium. Nic. de Iyra
foris canes id est gulosi et detracto-
res contra bonos latrantes et venefi-
ci id est inuidi veneno inuidie pleni;
et impudici se ipsos inficientes et ho-
micide corporales et spirituales; et
p̄dolis seruientes. quod est peccatum
diseete contra deum; et omnis qui
amat et facit mendacium.

Ille amat qui delectatur mendacia
proferendo. sed ypocrite facit menda-
cium. Nam ypocrisis est menda-
cium in facto Nec ille. Tales
non sunt digni tām sancta habitatio-
ne. Sed sicut dicitur eodem capit-
tulo sedes dei et agni in illa erunt.
et serui eius seruient. illi et videbunt
faciem eius et nonien eius in frontib; s;
b; eorum. Illud ergo habitaculum
non immerito vocari potest
sanctum quoniam dedicatum ad glo-
riam et beatitudinem omnium sal-
uandorum. Ad quam introduce-
nunt dum nobis dicitur. Venite be-
nedicti patris mei et cetera.

Et igitur gloria corporis erit
vocalis collaudatio. vnde
f glosa super illud ps. Exul-
tationes dei in gutture eorum
non sui erunt in gutture eorum vel
saucibus id est in lingua. Sic enim le-
tabuntur in cubitibus et saucibus. i.
in corde et lingua ut non sibi tribuāt
q̄ boni sunt s; deo a quo acceperunt
q̄ sunt. Et in glosa illius versuo.

Sexta gloria corporis.

Ut faciant in eis iudiciū; dicitur. In corde et lingua non desinent laudare deum a quo eterna habent. Et ita super eodem versu Exultationes dei in gutture eorum. ait Nico. de Ipra Tunc in corporib⁹ gloriosiss erit laus vocalis. Et q̄ doctores tenent et p̄babiliter Et rō Richardi ad hoc est talis. quia sensus propinquiores sunt anime q̄ corpus s; corpus ppter beatitudinem anime premiabitur ergo et sens⁹ premitabitur aliqua delectatione s; delectatio non potest eē in sensu sine actu Item natura humana erit in beatis in maxima perfectione sed perfectio res sunt sensus suis actibus p̄nuncti q̄ non comuniunt in beatis omēs sensus erunt in actibus Hec ille Sol laudabūt iḡ sci in regno celorum. i. simul laudabunt vocaliter deū ppter quattuor specialiter

Primo ppter eorū creationē

Secūdo ppter eorū redemptionē.

Tercio ppter eorū glorificationē.

Quarto ppter eorū gratificationem

Primo propter eorum creationē. Nā cognoscētes se fuisse factos ad ymaginē trinitatis iuxta illud Be. i. factus sumus hominem ad ymaginem et similitudinē nostrā. non in merito debebunt vocibus magnis deum collaudare. Quid enim nobilius quid maius potuit facere homini in sua creatiōe q̄ creare eum ad ymaginem et similitudinē suam. Q̄ deus meus quid est hoc q̄ facti sum⁹ ad ymaginem tuam et similitudinē. Ubi ait Nic. de Ipra dicit faciamus in plurali ad denotandum pluralitatem in diuinis veritatibus quia ista pluralitas fiat in vnitare simplicitate essentie ideo subditā singulari nostram. ymago enim consistit in anima quantum ad proprietates naturales scilicet memoriam: intellectum et voluntatem. similitudo autem est in gratuitis. et ideo similitudo

est quedam perfectio ymaginis quia gratia perficit naturam. Hec ille. Eandem auctoritatem tractat magister sententiarum. i. primi. de cuius vltimo prosecutione sileo. Et reuera hoc est mirabile q̄ nos sumus facti ad ymaginem beatissime trinitatis non vico secundū corpus s; secundum animam de quo nunc videmur modicus concordari. et si recordamur modicus videmur eidem pro tanto beneficio grati. De natura ymaginis est q̄ p̄for memur illi rei cuius est ymago. et q̄ ipsa quantum est possibile representet. Esse igitur ad ymaginem dei obligat nos ad mundiciam anime et ad virtutes et ad opera bona faciendā. per sumus dicere cum ps̄. Homo cum in honore esset non intellexit comparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis. S; existentes in celo empyreo post resurrectionem generalem collaudabunt deum de ista bonitate ipsius creatoris scilicet q̄ ipsos creauit ad suam ymaginem per quas fuerunt gratie et glorie susceperunt dicentes adinuicem. Benedicamus patri et filium cum sancto spiritu laudemus et superexaltemus eum in secula. Tunc alii respondentes poterūt dicere. Benedictus es domine in firmamento celi et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in secula. quia ad tuam ymaginem nos creasti. hoc de primo. Secundo collaudabunt deū propter suam redemptionem: et hec materia maxime laudis. nam collaudabunt patrem quia vnicū filium nobis misit dicentes illud Apoc. vii. Benedictio et claritas et sapientia agrarum actio. honor virtus et fortitudo deo nostro in secula seculorū. Amē. Laudabunt filium qui carnem nostrā assumpsit. viam paradisi nos docuit. scilicet: rāmēta instituit pro salute nostrā mortem turpissimam sustinuit et re

venit a morte eterna. Quam laudem quem tantum poteris dicere pro tantis beneficiis. Certe illud Apocalicis quinto. Dignus est agnus qui occisus est accipere vir tutem et divinitatem; et sapientiam; et fortitudinem; et honorem; et gloriam. et benedictionem.

Collaudabunt spiritum sanctum qui in virginem et mater dei esset superuenit qui apostolos omnium genera linguarum et ecclesiam instruerent edocuit et multa alia beneficia contulit dicente illud Sapientia duodecimo.

Quod bonus et suavis est domine spiritus tuus in omnibus. Iste erunt laudes iste cantilene. Ista dulcia carmina. et similia que dicent omnes sancti et sancte in illa curia caelesti. Rogita si potes quod cum gaudium erit in tantis melodiosis cantibus. Quis posset capere. Certe nullus vivens. Tales non sunt cantilene hominum mundanorum et fatuarum mulierum que communititer sunt inhoneste et magis ad malum quam ad bonum prouocant; et quibus committuntur peccata multa ducunt ad ploratum inferni. De quolibet hominum prophetauit dauid et pro eis dixit.

Benedicam dominum in omni tempore. semper laus eius in ore meo.

Et hoc de secundo.

Tertio vero collaudabunt deum propter eorum gratificationem. nam deo faciente gratiam receperunt in sacramentis; et alias qua meruerunt vitam eternam. Romani. Sexto Gratia dei vita eterna. Ista est gratia gratum faciens que est dispositio per quam anima placens deo efficitur et eius beneuolentiam assequitur per quam ymago dei in anima reformata iterum reformatur que etiam bonos a malis discernit. quia secundum Augustinum. super Job. Sola dei gratia redempti a perditis sunt distincti. Et ista gratia

ut expressius dicam est quedam spiritalis forma que in anima a deo immediate creator per quam anima ipsi deo conformatur; diligitur; et ad vitam eternam acceptatur. Nec autem est sensus mentis depuratiuus ipsa enim lauat sordes peccati. Ab ipsa plures riuuli virtutum emanant. Et sicut sensus ad locum suum infertorem; sic ad locum humiliorum gratia. Iacobus. Deus superbis resistit; humilibus autem dat gratiam. Ista est pons sustentatiuus ne homo cadat in fluvium inferni et de vna ripa ad aliam transibimus id est de hoc mundo ad gloriam. Super istum pontem positi in ortu periculum non timemus ideo ait apostolus Hebr. xlii. Optimum est gratia stabilire cor. Act. xv. Per gratiam domini iesu credimus saluari.

Hanc igitur gratificationem sancti cognoscetes se habuisse a deo viderunt in via specialiter super hoc referent gratiarum actiones dicit in psalms Non mortui laudabunt te domine neque omnes qui descendunt in infernum. Sed nos qui viuimus benedicimus domino per gratiam quam dedisti nobis in mundo benedicimus domino ex hoc nunc et usque in seculum. Et hoc de tertio.

Quarto vero collaudabunt dominum propter glorificationem ista est vitima et summa causa gaudendi cantandi et deum collaudandi qui tanta conferet bona pro meritis in comparabilibus ad talem gloriam de qua et si aliquid vixerimus; nihil tamen comparatiue diximus ad ea bona que ibi vere sunt. Ideo ait propheta. Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. Et Apocalicis decimo nono. Audiui vocem quasi multarum tubarum in celo dicentium alleluia. Laus et gloria et virtus deo nostro.

Septima gloria corporis.

Et sequitur: *Gaudemus et exultamus et demus gloriam deo nostro: quia venerunt nuptie agni et uxor eius preparauit et datum est ei ut cooperiat se bisinthi splendens candidis.* *Itud his finum est duplex scilicet gloria anime et corporis.* Sic igitur patet quod ibi erit uocalis collaudatio ad quam uocabimur dum nobis dicitur. *Ueni te benedicti, et cetera.*

Septima gloria corporis erit delectabilis visio. Quomodo autem fiet talis visio declarat Richardus dicens quod duplex est immutatio sensus.

Quaedam quam concomitatur naturalis organi transmutatio. Quaedam quam talis transmutatio non concomitatur: sed patitur sensus passione animali. In prima immutatione sensus ita recipit formam sensibilibus quod vere denominatur ab ea ut cum homo ita sentit calorem quod instrumentum sensus est calidum. In secunda mutatione ita recipit similitudinem forme sensibilibus quod non denominatur ab ea sicut patet in visu. Uisus enim uidendo album non efficitur albus. Albedo enim uniuoce non predicatur de albedine que est in pariete. et de eius similitudine que est in oculo. Prima immutatio non potest esse sine materiali transmutatione que stare non posset cum impassibilitate beatorum. Sed secunda immutatio non requirit de necessitate nisi quandam immutationem seu passionem animalem. Sine hac autem esse potest: quia sensus est quedam passio animalis loquendo de actu sentiendi. Secundo ergo

modo intelligendo quod in beatis quilibet sensus erit in actu. quia talis passio sensus est eius secundaria perfectio. Hec ille. Erit igitur corporalis et delectabilis visio rerum in quatuor principaliter.

Primo erit visio assumpte humanitatis.

Secundo virginis et dei matris.

Tertio felicitatis societatis.

Quarto celestium claritatis.

Principalis igitur visio erit assumpte humanitatis. Dicitur enim prius per Richardum quod uirtute supernaturali humanitatem christi oculus corporalibus beati uidebunt in quocumque loco celi emperet fuerint. Si pulchrum est uidere regem in ornamentis regalibus quanto magis pulchrum et delectabile erit uidere regem regum in uocore illo maximo quo fulgebit in celo. Utique nichil amplius erit tam delectabile sicut ipsum sic uidere.

Nunc enim non saturatur oculus uisus. Ecclesiastes. Sed uidere tunc saturabitur. Tunc quidem beatus, ingredietur et egredietur et pascua inueniet Johannis decimo. Quia ut ait Nicolaus de Lyra. Beatus reficietur interius in aspectu diuinitatis: et exterius in aspectu humanitatis per quam saluatus est. Ideo dicit in plurali pascua. Hec ille. Ut ad hanc delectabilem uisionem peruenire ualeamus multum diligenter uideamus custodire oculos nostros ut non perdamus tantam uisionem ipsius christi.

Ideo dicit propheta. Auerte oculos meos ne uideant uanitatem in uia tua uiuifica me. Et ob hoc dicitur Ecclesiastici tertio. Oculi sapientis in capite eius. caput nostrum est christus. In hoc capite debemus oculos collo

care dicente propheta. *Oculi mei semper ad dominum.* Et si nunc non possumus oculis corporales in eum figere nec eum videre talibus oculis debemus tamen oculos figere spiritaluales scilicet intellectus et affectum ut inspecta vita christi et conuersatione et eius mandatis valeamus ei conformari sicut scriptor; per hoc quod oculos ad exemplar dirigit recte scribit ut dicamus illud secundo Paralipse simi deo nostro. *Cum ignoramus quid agere debeamus hoc solum habemus residuum ut oculos nostros dirigamus ad re.* Affectus etiam nosse debet in christo capite collocari ut attendentes que pro nobis fecit et quanta beneficia nobis contulit et conferre promissit ipsum super omnia diligamus. Sed heu multi sunt similes porcis qui fructus ab arbore deuorant; et oculos ad arborem nunquam lenant. de quibus dicitur in psalms. *Oculos suos statuerunt declinare in terram.* Nam tota eorum attentio et affectio est ad hec terrena. Et vere sicut oculus secundus dinerat em rerum distantium est cognitivus quia rem quam videt a remotis iudicat paruum; et quam videt de prope iudicat magnam; et apparet in sole quem paruum iudicat cum tamen sit occies maior tota terra. Sic est de peccatoribus a deo et a celesti premio per peccati distantiam plurimum elongatis. Nam ut dicit psalmus. *Longe a peccatoribus salus.* Ideo et celeste premium parvipendunt. Terrena vero quibus per amorem sunt propinquum agnoscunt et contempnunt. In quorum persona dicitur *Esai. xxx octavo.* *Attenuati sunt oculi mei super in excelsis.* Sed aspicientes terrena habent oculos fortes et iudicant

talta eorum affectioni propinqua fore magna. *Et contra iustorum oculis celestia eorum affectioni propinqua videntur maxima.* dicentes cum propheta. *Ego cognoui quod magnus est dominus terrena vero cum sint a iustis remota parua videntur sicut quia si nulla Jeremi. quarto.* *Aspexi terram et ecce vacua erat et nihil.* Venerimus igitur oculos nostros ad deum; sicut legimus de sancto martino. et pluribus aliis quod oculis ac manibus in celum erat semper intentus; et mereamur christum videre oculis corporalibus in assumpta humanitate; quoniam illa erat maxime visio delectabilis. Et hoc de primo. Secundo dicitur quod erit delectabilis visio virginis et dei matris. Hec enim post christum maxime et se pulchra et excellens in votibus corporis et in gloria illius et ideo erit multum delectabile ipsam virginem et dei matrem videre. Hec enim post christum specialiter erit dilecta ab omnibus sanctis. Nam cognoscetur ab omnibus quod ipsa est mater dei. cognoscetur quod ipsa mediante sunt redempti. quod ipsa fuit aduocata eorum dum erant in mundo. et multa alia beneficia cognoscunt que nunc ignorant; que tamen ipsa procurante fuerunt eis collata; ideo sume eam diligunt et amabunt. et maximam reuerentiam exhibebunt. Et non solum homines; sed etiam angelus quasi reginam celorum et dominam ipsam cum maximo gaudio videbunt. Et quanto gaudio videres matrem dulcissimam si esset regina pacifica et maxima prosperitate totius orbis. Vere tale gaudium nihil est ad gaudium illud quod habebunt sancti de sanctissima matre dei. Hanc autem gloriam et pulchritudinem virgo mater dei me

Octava gloria corporis:

runt suis maximis virtutibus scilicet humilitate: castitate: et charitate.

Hec autem non habuit oculos superbos. Nam oculi sublimes pretendunt elationem animi: dicentes Gregorio: in moralibus: Cordis superbia vsq; ad membra foras ostenditur et per oculos citius indicatur. Sciebat enim virgo benedicta scripturę esse Esaye. quinto. Oculi sublimius deprimuntur. dicereq; potuit illud psalmus.

Domine non est exaltatus cor meum neq; elati sunt oculi mei. neq; abulati in magnis mirabilibus et cetera.

Sciebat insuper q; superbia excecatur oculi rationis. Unde in figura dicitur de assyrius qui interpretantur sublimes. quarto Reg. sexti. Percute gentem hanc cecitate. Vere patitur oculus fumo superbie et excecatur ve videre non possit. Juxta illud prophete. Obscurentur oculi eorum ne videant. Unde inter omnes passiones miserabilior est ipsa cecitas. Nam sola est que decipit cecis. In apprehendendo in iudicando et eligendo.

In apprehendendo quia cecus nescit apprehendere verum hoc sit albus aut nigrum. In iudicando: quia quando q; se iudicat ad orientem ire: et vadit ad occidentem. Etiam in eligendo: quia loco auri eligit cuprum.

Ira cecus no est peccator: res mundanas que sunt nigre: obscure et viles reputat claras et nobiles et econuerso. Etiam peccator decipitur in iudicando siue velibendo: quia sepe fit ve deliberet et iudicet ire finaliter ad paradysum et tamen vadit ad infernũ. decipitur etiam quia communiter eligunt venartus pro paradiso. Sapiẽs primo. Ambulabunt ve ceci quia docti inuito peccauerunt. Tales igitur pericula peccati non pependunt.

Virgo autem humilis clarissime vis

deus omnia ad salutem necessaria ad tantam perfectionẽ peruenit ve in curia celesti sit delectabile eam videt ab omnibus beatis. Et hoc de secundo. Tercio erit visio delectabilis felicis societatis. Quot erunt beati in illa celesti gloria solus deus et cui reuelare voluit nouit.

Rectum est tamen q; beatorum erit maximus numerus. Sicut dicitur Apocal. septimo Logia igitur quantum gauderes si haberes maximã multitudinẽ fratrum multorum a te amatorũ et videres omnes eos in maxima potestate: in maxima gloria perpetua: et in qua nullus posset eos molestare. Vere tu plus dices quemlibet sanctũ in paradisi gloria q; vnquã dilexeris aliquam personam in hoc seculo et per consequens plus gaudebis videre illos in illa gloria q; gauderes de quibuscunq; amicis huius mundi existentibus in quacunq; excellentia mundana siue in patrimonio siue in gloria regali. Omnis igitur mortalis hoc gaudium intelligere poterit quod tamen non erit principale gaudium.

Ab illa celesti curia omnis inuidia erit elongata: que tamen in hoc mundo multũ regnat. Nullus enim tristabitur de bono alterius: sed gaudebit ve dictum est. Nunc vero inuidia sita elationis habet cursum suum. Ex eo enim q; aliquis vult alii preferri eius inuidet prosperitati. ideo inuidia dicitur a non videndo: quia non potest videre bona aliorum. Hec enim est quã median te dyabolus procurauit casum primum parentum: median te qua Cain interfecit Abel fratrem suũ: median te qua Joseph venditus est a suis fratribus: median te qua Christus a iudeis crucifixus est. Dicente scriptura Mathei. visessimo septimo. De ipso Pilato q; sciebat q; per inuidias tra

vidissent euz: Inuidia immediate op
ponitur claritati que deus est. Non
se de illis qui sunt vel erunt in gloria
sed id vere de illis dicitur quod scribitur.
i. Macha. viii. Omnes obediunt
vni: nec nō est inuidia; nec zelus inter
eos. Et hoc de tercio. Quarto dictū
est q̄ ibi erit delectabilis visio celestis
vni claritate. Non enim soli delecta
biliter christi viderunt aut virginēz
gloriosam aut tantam societatem: sed
etiam videbant oculis corporis illud
maximūz & pulcherrimūz palaciu celi
empyrei. & quecumq; voluerint videre
in tota mundi machina videbunt.

Unde sicut pulchritudo domus facit
ad solacium & complacentiam atq; de
lectationem hominūz; sic vtiq; pulchri
tudo illius perpetue domus & habita
tionis faciet ad gadium & delectatioz
nem sanctorum. Si tantūz deleceant
pulchra castra pulcherrime domus et
habitationes huius mundi in eis has
bitantes vt vix velint ea dimittere;
quid faciet illa domus regia que sine
comparatione pulchrior erit omnibus
palacis que vnq; fuerunt entāz si om
nis illarum domoz pulchritudo pos
set simul esse. Hec est domus de qua
dicitur in psalms. Gloria & diuicie
in domo eius. Cogitemus igitur fra
tres q̄ non habemus hie ciuitatem
manentem; sed futuram inquirimus
Hebræoz. xiii. At enim propheta.
Letatus suz in his que dicta sunt mi
chi. Et que sint dicta respondeat. In
domūz domini ibimus. Et si hec est
leticia in spe; quanto plus in re.

Uere multi videntur de his nihil cre
dere et per consequens esse infideles cū
tantam diligentiam videntur habere
de illis domibus transitoriis & de illa
celesti non curent. Hec ergo celestis
habitatio dabitur vt perpetuo in illa
delectabiliter viuant huius quibus di-

rectur Venite benedicet potris mel &c
Et hoc de septimo principali.

Quia gloria corporis erit
grata multum auditio.

o Dicitur est prius q̄ omnes
sensūs erunt euz suis acti
bus; & hoc rationabiliter;
quia si sit ibi vocalis collaudatio sicut
prius dictum est; etiaz credendum est
q̄ ille voces audiuntur a beatis cum
in suis corporibus nulla membra vel
organa desint. Videmus enim experi
mentaliter q̄ magna est delectatio et
compiaceturia in cantu bene ordinato
et proportionato. Sic credendum est
q̄ illa celestis congregatio delectabili
ter audiendo tot & tam dulces voces
Unde ibi erit gratissima auditio ex
quattuor. Et

Primo ex vocum sonoritate.

Secundo ex multoz quantitate

Tertio ex dictoz veritate.

Quarto ex cunctoz bonitate

Erigitur mirabilis & gratissimā
melodia in auditu ex vocum sono
ritate. Vox quidem gravis rauca as
pera & dissona valde est vituperabilis
& nocua; & discordie in armonia gene
ratur & auditus audientium arcedia
tius. Immo vox vnus si sit dissoluta
multoz bene canentium turbat vocē
vt ait Petrus de berchpno. sed vox
dulcis consona & ordinata multas ha
bet laudabiles proprietates. Est enim
vox dulcis lericitua; amoris excita
tius; puritatis complexionis ostēsis
na; laudis & peccati magnificatiua
Hec ille. Quis dubitare debet
q̄ in illis gloriosis corporibus perfec
tissime dispositis hec omnia sint;
m, iii;

Octava gloria corporis:

Vere credendum est quod ibi erunt voces dulcissime auditui maximam melodiam facientes multum resonantes iustificantes cunctos existentes in illa sacra societate. Vox enim formatur principaliter ex canalibus gutturis et folliculis pulmonis que si sunt leues et temperate dulces et temperata et equaliter reddunt vocem. Ibi vero omnia que faciunt ad vocem iocunda et perfectam in una concurrent. Unde hec vox erit de qua propheta in psalms. Vox domini in virtute vox domini in magnificentia. Et dicitur vox domini: quia dicitur vox sanctorum est principaliter ad gloriam et honorem domini et magnificentiam beatissime trinitatis sicut magis dicitur in tercio articulo. Sic enim nunc voces hominum bene cantantium aut etiam organorum aut aliorum instrumentorum sint gratissime auditui nostro quanto magis voces ille sine comparatione dulciores et melius resonantes erunt auribus sanctorum gratiores. Legimus enim quod Syrena est monstrum marinum habens in umbilico et sursum formam virginis: inferius figuram piscis. Que Syrena dicitur a dulcedine cantus: quia sui cantus dulcedine uentos trahit et eos dormire facit: quos cum viderit consopitos ad nauem accedit et que poterit capere secum ducit et perferens ad locum suum ipsam secum conuenire cogit qui si noverit vel non poterit ipsam pimit et eius carnes deuorat. Hec Bartholomeus in libro prophetarum. Tales sunt cantus communiter huius mundi: et mulierum maxime in choris et aliis locis. Unde dyabolus in hoc assimilatur custodi porcorum qui quando vult porcos suos congregare facit unum clamare, et sic omnes alii clamant et veniunt.

Sic dyabolus quando vult congregare exercitum suum facit unum mulierem clamare in media villa et tunc omnes stultit et stulte conueniunt et ibi capiuntur multis peccatis et tandem ad infernum deducuntur. Multa rursus non est hic locus cantandi tales cantilenas sed magis flendi. Luce sexto. Beati qui nunc flentis quia res debitis. Et sequitur. Ne vobis qui ridetis nunc: quia iugebitis et flebitis. Sicut enim sponsa que recipit alienum non meretur consolari sed flagellari. Sic anima non meretur consolationem illius celestis patris que recipit alienam. Bernardus. Delicata est diuina consolatio et non datur admittentibus alienam. Abstrahere igitur te a cantu fatuo ut possis audire illam eternam iubilationem. De qua Cant. secundo. Aut sponsus id est christus sponse id est ecclesie desiderans nostram salutem. Somet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis: Si christo sit dulcis vox cuiuslibet beati non merito debet esse dulcis alteri beato. Et sic patet quomodo erit gratissima auditio ex vocum suauitate sonoritate. Secundo erit gratissima ex multorum quantitate. Non enim erit una vox tantum resonans et dulciter iubilans sed erunt tot voces quot sancti de qua multipliciter vocat Iohan. Apocal. tridecimo. Audiuisti vocem de celo tanquam vocem aquarum multarum et tanquam vocem tonitruum magni: et vocem quare audiuisti tanquam cytharedorum cytharizantium in cytharis suis et cantabant quasi canticum nouum. Dicit ergo Iohannes. Audiuisti vocem experientiantem nichil de gaudio celi tanquam vocem aquarum multarum id est multorum populorum siue sanctorum qui ex multis populis electi sunt qui dicuntur aque propter fluxum successiue generationis.

Dicit etiam tanquam vocem tonitruum magni: quia longe et late auditur. Et dicitur vox tonitruum propter magnam expressionem vehementis desiderii quo desiderant laudare deum. Sicut enim tonitruum generatur ex vapore incluso in nube quem continere non potest: Sic sancti in patria non possunt continere desiderium suum: quia vocibus illud exprimant dicente propheta in psalmis. Exultabunt sancti in gloria. Exultare est pro gaudio quasi extra se saltare. Sequitur. Et vocem quam audiunt et cetera. Hic commendatur illa melodia ab instrumento musico. Cithara illi nunc habet cui omnes corde sunt infixe. Hoc lignum designat meritum domine passionis quam in ligno crucis sustinuit cui omnia merita sanctorum affixa sunt et cuius virtute omnia efficiantur: habent: quia sine illo nullum sonum reddunt. Beati ergo in patria sua christo attribuunt: ideo chordas suas ligno extendunt et dum merita in singulis cordis id est sanctis computando vident correspondere premia resultat huius citharæ. id est societatis sanctorum suavisimum vocis gaudium. Et sequitur. Et cantabunt quasi canticum novum: quia hoc canticum tantum placebit per infinita secula quantum illa hora qua primo incipietur et ideo semper reputabitur novum. Hoc est canticum de quo ait propheta in psalmis. Cantate domino canticum novum: Inestimabilis melodia. Incomparabilis subtilitas: quis te merebitur audire. Nonne hiis qui gaudent plus de sua infidelitate quam iusti de fide qui similes sunt cigno qui prope mortem suam dulciter cantat: similes etiam delphinis et sprenis: qui tunc saltant et gaudent quando tempestas in mari debet

insurgere. Sic multi gaudent in morte peccati. Verum tales non merentur audire illam vocem dulcissimam quia ex gaudio talium sequitur ræstas damnationis eterne. de quibus dicitur Job visellimo primo. Exultant iustus et tenent tympanum et cytharam et gaudent ad sonitum organi. Ducunt in bonis dies suos et in puero ad inferna descendunt qui dixerunt deo recede a nobis: sciebam visitum tuarum nolumus. Neci qui non vident lucem communitur sunt tristes. Unde dicit Iobias capitulo quinto. Quale gaudium michi erit qui in tenebris se deo et lumen celum non video. Sic sine lumine gratie nullum potest esse gaudium spirituale. et ideo qui per peccatum lumine gratie sunt privati nunquam perfecte gaudent: quia semper portant seculi causam tristitiam: scilicet remorsum conscientie pro criminibus que fecerunt. in psalmis. Non gaudebit inimicus meus super me scilicet inimicus gratie non gaudebit de ea: sed timor dei delectabit eum et dabit leticiam et gaudium. Eccles. primo. Talibus dabitur gaudium illius eterne sublationis. et hoc de secundo. Tercio dictum est quod in illa eterna gloria erit gratissima auditio ex victorum veritate: bonis enim bona placent: Ad hoc et quod cantus placeat deo oportet quod placeat ei cantor materia forma et fine. Et in hoc duo videntur puncta simul possunt declarari. Cantorem quidem duo faciunt placere iuxta christum scilicet affectu munda: et intentio recta. Unde sicut vox munda facit placere cantum: sic affectio munda. ideo non est gratus cantus reproborum. Isa. xxxviii. Sit ecce Elias. Domine saluum me fac: scilicet a peccatis et ps. n. canticum et cetera. Secundo requiritur quod sit intentio

Nona gloria corporis.

recta sicut vox placet alta intentio ei
recta facit attingere ad altissimū.
In psalms, cantabo domino qui be
nefecit michi et psalmi noī vñi altissi.
Non nūmo propter cupiditates; non
mundo propter vanā gloriā, non car
ni ppter lasciuā; sed domino propter
eius laudē. Unde dicitur, li. Pa
ral. xi. *Q*uod iosephat statuit cantores
domini vt laudarent euz. Vere
tales sunt cantores illius super ni tē
pli quia mundi a peccatis et omnē cā
tūm sibi faciunt propter deuz, ideo co
ruz cantus summe placet ipsi deo et
euictis ipsis cantoribus. Si enī can
tor displicet et quantūcūq; bene age
ret cantus eius non placeret ipsi obi
enti. Ibi vero scilicet in gloria erit
maximus amor vnus ad alterū, et
ideo cantus talium multū erit gras
tus omnibus ibidem existentibus.
Videmus etiam q; matres que multū
diligunt natos suos si vident siue au
diunt eos bene cantantes in diuino
seruitio multum delectantur. Canta
bunt insuper domino vt dictum est si
gurati primi. Paral. xvi. Vbi dicitur
q; dauid constituit coram archa domi
ni sacerdotes canere iugiter. Placet
etiā cantus quando materia est pul
chra Matera autē cantus beatoruz
erit de beneficiis diuinis in psalmis
Cantabimus et psallemus virtutes
tuas. Cantabunt igitur de virtute et
potentia dei; quaz ostendit in mundi
creatione, de eius misericordia quaz
ostendit in nostra redēptione, de eius
clementia quaz ostendit in beatorum
saluatione et de multis aliis que lon
guz foret enarrare. Dicente pro
pheta in persona cuiuslibet beati.
Misericordiā et iudiciuz cantabo tibi
domine. Placet iterū cantus quā
do fit letando humiliter sicut cantus
auiuorū letior est et magis gratus

quā cantus magnarū auiū. Vtiq; can
tus beatorū fiet cū magna humilita
te et reuerentia ad ipsuz deum let ad
seiniuicē ideo erit gratissimus. Ideo
in persona cuiuslibet sancti dicit pro
pheta. Gaudebunt labia mea cū can
tauero tibi; et antia mea quā redemi
sti. Unde talis cantus in omni hu
militate factus delectabit et seipsum
cantantem et cunctos audientes.
Quanta leticia quāquā gaudis quā
ta exultatio erit in auditu tantorum
cantantium. Quis potest hęc cogitare
certe nullus mortalis. Quāquā de
bent optare huiusmodi cantū et ma
ximā melodis hi qui delectantur in
cantibus inhonestis et lasciuis aliis
que ducunt ad infernū. S; notate q;
sicut oportet prius facere vigiliam q;
festū; sic oportet nos prius flere cum
fientibus; vt post possimus gaudere
eūsgaudentibus. Placet vltimo can
tus quando est sicut iam diximus in
gratiarū actione. Sicut filii israel
cantaucrunt post transituz maris ru
bi dicentes adinuicē illud Exo. decio
quinto. Cantemus domino gloriose.
Sic vtiq; cantabunt deo gratiarum
actiones referendo saneti quia euase
runt pericula maris rubri id ē huius
mundi peccatis pleni. Videntes ad
uersarios suos id est demones et acs
quiescentes submersos. id est damna
tos perpetuo in illo maximo mari igne
et sulphure et aliis multis penis
pleno quod est infernus. cantabunt
insuper pro adeptione glorie dicente
Tho. c. xlii. Per vicus eius alleluia
cantabitur. Alleluia enī est cantus
gaudii et exultationis Interpretatur
enī alleluia laudate dominū, et ideo
istud dicitur esse canticū beatorū qui
scilicet deū laudando letantur et euz
benedicendo, et amando continue oc
cupantur. Inud etiam canticū

inter cetera ecclesia sepius replicat ad denotandum qd laus diuina debet omnibus summe placere et ab omnibus summe desiderari. Unde Apocal. xix. dicitur Et quattuor seniores et quattuor animalia adorauerunt deus sedentes super thronum dicentes amen Alleluya. Unde in capitulo illo quater ponitur hec vox alleluya propter sacramentum trinitatis et unitatis. Talis igitur cantus maximam faciet in auribus sanctorum delectationem ex dictorum veritate et cunctorum bonitate quam gratissimam audicionem assequuntur hi quibus dicitur. Veni te benedicti patris mei, et cetera.

christus excedit in gloria corporis omnes sanctos et sanctas paradisi ita enim excedit in his que consequuntur huiusmodi gloriam; quorum vnus erit odor ille delectabilissimus qui multiplicatur in corpore christi usque ad olfactum cuiuslibet beati. Unde ecclesia confiterans huiusmodi odorem excellenter ait ipsi christo illud Cant. i. Trahe me post te curremus in odoribus vnguentorum tuorum. Bonus odor confortat spiritus corporales. Sic christi odor suauissimus magnam confortationem et delectationem omnibus beatis. Sicut enim videmus qd in apotheca sunt species redolentes quarum vnus plus redolet altera. Sic credendum est qd in illa summa apotheca sunt valde plures species, id est sancti quorum vnus excellit alterum in odore.

Ona gloria corporis erit redolens odoratio Pro quo notandum est secundum Rich. qd perfectio glorie prohibebit ne perfectio vnus potentie impediat alterius operationem quod non potest facere natura in hoc corruptibili statu. Item vult qd in corporibus gloriosis erit odor in sua vltima perfectione nullo modo per aliquam suam humilitatem depressus, et ideo ab eis multiplicatur odor ad olfactum sine aliqua euaporatione. Hec ille. Et iuxta hoc possumus dicere qd ibi erit odoratio ex quattuor maxime. Et

Unde christus qui plus ceteris redolet figurari potest per pantheram. de qua dicitur libro proprietatum .viii. Qd ab ore eius exit odor aromaticus supra modum suauis et propter eius suauitatem omnia animalia ipsam sequuntur. Sic ipse christus est proferens ex se odorem suauissimum propter quod omnes sancti ipsam sequuntur. De quibus dicitur Apocal. quattuordecimo. Sequuntur agnum quocumq; tetit hunc odorem si non valeamus nunc sentire: tamen possumus odorem sue bone vite quam debemus inquiri sentire et videre. Unde ipse dicit Ioh. octauo. Ego sum lux mundi. Qui sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen vite dicit dominus. Vita christi eius conuersatio fugat in nobis tenebras vltimorum. Istud sequitur est apprehensio cum dilectione operante eorum que sunt necessaria ad salutem. Unde sicut homo per pinguis sensus

- Primo ex domini fragrantia
- Secundo ex virginis presentia,
- Tertio ex ceteris assistentia,
- Quarto ex sui subsistentia,

Primo igitur est ibi odoratio suauissima et delectabilissima ex christi fragrantia. Credendum est enim qd sicut

Nonā gloria corporis.

naturales cognoscit omnia: quia omnis nostra cognitio incipit a sensu. Ita per quinque sensus spirituales apprehendit que ad salutem pertinent. Videlicet per visum sapientie et discretionis, per auditum obedientie et subiectionis, per odoratum redolentis contemplationis, per gustum suauitatis deuotionis, per tactum penetrabilis compassionis. Et sicut non potest quis viuere si priuetur quinque sensibus corporalibus, et membrum dicitur mortuum quod non sentit. Sic anima per gratiam non est, viua nisi spiritualibus sensibus sit dotata. Immo si anima que ad salutem pertinent sentire non percipiatur: mortua iudicatur: et ideo ad spiritualiter sentiendum monet apostolus Philippo, ii, vii, Hoc sentite in vobis quod et in christo iesu. Sentiamus igitur mundi pericula sine dispendio. Hoc sentite cordis flagitia in vobis crucis supplicia in christo celi solaria iesu qui interpretatur saluator. Sed nihil de hoc nihil sentiunt. Causa est: quia membrum non sentit dolorem: nisi quod manet in corpore. Oleum mandragore sic hominem dormire facit quod non sentit sectiones vel puncturas: semen iusquiami si fiat de eo unguentum: ita stupefacit membrum cui apponitur quod quasi rotaliter perdit sensum: sic limitioleo rosario velitarum repleti semine diuitiarum christi bonum odorem non sentiunt: immo quasi insensibiles remanent. Baptista quarto, Inconstantia concupiscentie transuertit sensum. Non sic charissimi: sed sentiamus christum donec inueniamus ipsum. Sicut canis dum sentit pedem non cessat donec eam inuenit. Et hoc de primo et. Dixi secundo quod in gloria erit redolens odoratum ex preserta matris dei. Nec enim beata virgo: sicut

post filium suum specialem habet corporis gloriam: ita specialem habet odoratum: et ita etiam beati ex ea speciales sensationem olfactus consequuntur et specialem delectationem. Unde de ea cantat sancta mater ecclesia. Sicut myrrha electa odorem dedit suauitatis sancta dei genitrix. Quia enim sancta in corpore gloriosa, ut pie credimus dedit odorem suum in ecclesiam imperio in quo cum christo filio suo regnat et regnabit perpetuo dabitque illud odorem toti curie celesti post diem iudicii. Hec etiam hoc mundo fragrat per fame redolentiam. Quanta huius virginis fit in toto orbe fama videre potest per deuotionem singularem quod omnes christiani habent ad eam. Unde de ea possumus dicere illud Job, duodecimo. Domus id est ecclesia impleta est ex odore unguentis. Et ipsa loquitur de uina sapientia, Ecclesiastico, xlii, vii. Quasi balsamum non mixtum odor meus. Nam sicut in balsamo totum est medicinale, scilicet folia flores et fructus. Sic in virgine folia sancte locutionis flores, honeste conuersationis: et fructus bone operationis, omnia fuerunt bona et domino accepta. Et in illo capitulo ponuntur aromatica et odorifica ad expressionem bonae fame ipsius. Nam et beata inquit luce decimo. Absce dicent omnes generationes id est beatitudinem meam, predicando dilatabunt: Nec mirum quia per ipsam omnes beneficium acciperunt: peccatores reconciliationem iusti benedictionem et angelis reparacionem, per ipsam deus operatus est salutem in medio terre et ideo ad ipsam aspiciunt ut ad matrem dei qui est fructus omnes reficiens suo odore saluifico. Unde ipsa potest nobis proferre illud Genes, vicesimo septimo. Ecce odor fuit mei sicut odor agri ple

ni. **Hec** est igitur domina que singu-
lari odore fame nunc fragrat et fra-
grabit odore realit apud omnes san-
ctos in gloria celesti. **Et hoc de secundo**
dictum est tercio q̄ in celo erit odor
redolens ex ceteris assistentia nam et
consequenter credendum est q̄ omnes
illius celestis apothecae species. id est
sancti singulari odore redolent.
secundum plus et minus. **Quantus**
odor quanta redolentia tot specierum
Et enim omnes species omnium apo-
thecarum que vñ fuerunt aut erunt
essent in vitum non tantum facerent
odorem nec ita suauem redolentiam
sicut faciet illa maxima societas san-
ctorum. **Ibi odoratus erit in maxima**
delectatione immo et ipse totus ho-
mo corpore et anima gloriosus iuxta
illud. **Proverbio. vicesimo septimo.**
Claritas odoribus delectatur cor. Un-
de poterunt ipsi beati dicere illud. In
Corinth. ii. christi bonus odor sumus
Thoms libani ratione multitudinis
arborum aromaticarum dicitur totus
odorificus **Ecclesiastici. xxxix.** Quasi
libanus odorem suauitatis habente.
Tales fuerunt odoriferi per sanctita-
tem et perfectionem vite.
Nā talis odor perducit ad odores pa-
radisi. **Et nos quidem si velimus**
ad illum odorem paradisi peruenire de-
bemus bonam vitam habere. **Sal-**
mo psalms est qui dulcem aquā senti-
ens adeo eam sequitur vt nullis ad-
uersis detineatur immo dum peruenit
ad loca moleundinarum caudam in ore
recipit et exclusas possit; ita q̄ al-
quando mortuus reperitur in palis.
Quo boni viri tan odorantes per si-
dem dulcedinem celestis patrie omnia
mundana insipida et amara spernunt
et accipiunt caudam in ore id est con-
siderantes finem suum molendina. id
est illa volubilia ad modum molendinis

transmittunt. **Juxta illud psalmus**
Diuites si affluant nolite cor appone-
re immo aliqui amore illius suauissi-
mi odoris moriuntur in palis id est
moriuntur pauperibus omnibus rebus
mundi renunciando. iuxta illud Ma-
thel. decimo nono. Si vis perfectus esse
vade et vende omnia que habes et da
pauperibus et habebis thesaurum in
celo. Et hoc de tercio. **Quarto**
dicetur est q̄ in celo erit redolens odo-
ratio ex sui substantia. Quilibet san-
ctus de seipso gaudebit et odores sui
corporis dulciter sentiet. Unde
mus est q̄ aliqui non habentes ex se
fragrantiam in manu portat aliquid po-
num vel aliquid aliud. Beati enim
habebunt pro modo odoriferi sui glo-
riosus corpus quia erunt una species
illius maxime apothecae. Unde quilibet
poterit dicere illud Cant. primo.
Dux esset rex in cubitum suo iardis
mea id est corpus meum dedit odorem su-
um de hoc corpore dicitur Sapientie
septimo. Tu essem magis bonus veni
ad corpus conquinatum id est per bo-
nitatem mentis veni ad gloriam corpo-
ris. In corpore autem vili omnes inuol-
uit merces preciosas scilicet animas
ad ymaginem suam et vitentis in sacra-
mento baptismi. Sicut mercato-
res panno vili et rudi inuolunt mer-
cantias preciosas et si rūpantur non
est cura. Sic de carne nostra si
maceretur si verberetur non debet ef-
se cura sic q̄ anima preciosa custodi-
tur. Mathe. decimo octauo. Nolite
timere eos qui occidunt corpus; ani-
mā autem non possunt occidere. Dici-
tus autem in libro de naturis rerum q̄
innotuit est magnū quando quito ha-
bet magnū corpus et parū caput.
Sic moralit. horrendū est de multis
hominibus q̄ nimis habent corporum magnū
sed est carnalitate; et tamen caput in

Decima gloria corporis.

quo vigent sensus habent paruos. *A* rationem & mentem habent modicas quis pauca sciunt et medicū curant de sua salute. Non sic pausus corpus suū diligebat sicut multi carnales: s; dicebat illud. *i. Lozum, nono, Castigo corpus meū et in seruitutem redigo scilicet spiritus qz ex tali seruitute oritur salus ipsius corporis et anime que sanctis vitro dabitur in die iudicii cum eis dicetur, Venite bene, &c.*

Decima gloria corporis erit suavis degustatio vbi dicit Richard. qz gustus non erit in aliquo actu deseruente nutritiue: s; tantūmodo in quantū est apprehensiuus saporis et hic potest separari ab alio qz erit imitatio animalis sine immutatione naturalis et materiali. Unde quidam dicunt qz erit quedā humiditas in lingua beatorū habens illum saporē qui maxime cōpetit perfectioni sensus illius qui in lingua beati seruabitur in corruptibilis imperpetuū. Unde inquit doctor iste Videtur mihi dicendum qz hec humiditas aut fiet a deo in lingua per creationem: aut causabitur in ea ex vi beatitudinis anime et erit vera humiditas et in qua erit verus sapor hec ille. Erit ergo hec degustatio sub modo quadruplici.

*Primo et sic quasi cibis reficiens.
Secundo ipsi sanctis sufficiens.
Tercio ono gustam perficiens.
Quarto viuaciter afficiens*

Primo erit talis degustatio quasi cibis reficiens. Hoc est dictū qz talis sapor erit in gustu beatorum ac si esset sapor melioris cibi qz posset ima-

ginari et adhuc vt credo excellentior erit omni degustatione pro vita presenti imaginabili. Nec est gustatio que denegabitur vocatis ad cenā magnam sed nolentibus venire. Tuce quattuor decimo. vbi dicitur. Homo quidam fecit cenam magnam et vocauit multos et misit seruum suū hora cene dicere vnitatis vt venirēt: quia iam parata sunt omnia et ceperunt se omnes simul excusare. Et sequitur.

*Dico autem vobis qz nemo virozū illorū qui vocati sunt gustabunt cenā meam. Per hanc cenā intelligitur gloria eterna. de qua Apocal. decimo nono dicitur. Beati qui ad cenā agni vocati sunt ad istam cenam vocauit multos quia dñes vocauit christus deus et homo neminem volens perire sed omnes saluos facere vt dicitur *i. Tim. ii. Et misit seruū suū id est quemlibet predicatorem. et dicitur in singulari quia omnes ad eūdem finē predicam scilicet ad salutē animarū. dicere inuitatis: quia erant negligentes vt venirent: quia parata sunt omnia vt nihil remaneret excusationis. Sed sequitur pessimū verbum in quo ostenditur vānatio multorū. Nā ceperunt dñesse excusare in quo ostenduntur valde fuisse reprehensibiles: quia cū liberaliter inuitantur non sunt venire ppter quod iratus pater familias ait Dico aut vobis &c. Dignum et congruū est vt si homo inuitatur ad aliquod bonū percipiendū & ex negligentia vel malicia respuit qz spō pueretur. Sed dubitatur de illo verbo oēs quia si omnes se excusent nullo videtur saluum Respondet inter alios. Ceperunt se excusare oēs qui inquit venire nolunt culusmodi sunt emineētis inhyantes. Illū inquit emi &c. Excusant se rerum opulentis implicantes. ideo aliter dicit.**

Juga bouum emi &c. Tercio excusant se carnis complacentis inuoluentes. Ideo alter dixit vporē duxi & cetera. Tales inuitati venire contemnunt. Ideo precipit inuitari debiles pauperes cecos et claudos. Pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnū celorū debiles ad faciendū mala et fortes ad faciendū bona; cecos in sapientia mūdī; sed videntes que sunt salutis clauos in quibus enervatur carnis concupiscentia et recte ambulant in via paradisi. Tales non se excusant. Et tercio quidam coguntur infirmitate vel aduersitate esse patientiam habent in his propter deum. Qui et ego voluerit gustare illam sempiternā cenam non se excuset. Nemo dicat non possum peccata dimittere. Aliena ablata restituerit; inimicū diligere penitentiam agere; immo totis viribus laboremus ut ad illam gustandam veniamus. Et hoc de primo. Secundo dixi quod illa gustatio erit ipsi sufficiens. Alique sunt degustationes que non sufficiunt ut paruus cibus multū e surienti vel paruus potus mulesū sitiēti non sufficit. Cuiusmodi sunt hec terrena que nunquam sufficiunt sed illa degustatio erit sufficientissima sicque sancti nil aliud vltra degustare desiderabunt. Ideo ait propheta. Gustate et videte quoniam suavis est dominus. Ideo dicitur cena magna et vere magna: quia ipse deus cibus erit omnium in gloria existentium. Sed ad sensum nostrum ipse ut dicitur est saporem creabit in ore et lingua cuiuslibet beati et perpetuo conseruabit sicque erit cuiuslibet sapor multū sufficiens. Et hoc de secundo. Tercio talis degustatio erit omnis gustum perficiens: Potentia enim perficitur suo actu conuenienti et delectabili. Sic vtiq; gustus cuiuslibet beati ex tali sapore

perficitur ut sit in operatione tali cōpletissima Ad Hebr. quinto. Perfectior est solidus cibus id est beatorum corpore et anima perfectiorum est solidus cibus id est sapor perfectus quia si esset solidus sine perfecti cibi.

Videmus enim quod alius est sapor et alio modo perficiens gustum carnis et piscis mellis et lactis et ut communiter quanto cibus est perfectior nutritius tanto sapor eius dulcior. Iste autem sapor beatorum potest nobis figurari per saporem manne. de quo dicitur Exodi. decimo sexto. Quis gustus eius erat quasi similitudo cum melle.

Similiter et Nicolaus de lyra est farina deliciarissima; et ita sapor ipsius manne erat quasi sapor panis facti de similia cōmixtione mellis. Dicitur tamen Sapientie decimo sexto. Paratum panem de celo prestuisti eis sine labore omne delectamentum in se habentem et omnis saporis suauitatem sed hoc ait Nicolaus de lyra. Intelligendus est quod non erat ex natura manne sed ex merito sanctorum hominum quoniam comedebat quibus saptebat sicut desiderabant malis ante in hominibus ex eorum demerito despiciebatur. Hec ille. Talis vere erit ille sapor celestis qui ex merito dabitur ipsi beatis et habebit in se omne delectamentum et omnis saporis suauitatem; et ita erit sapor solidus et optimi cibi et potus. Et hoc de tercio.

Quarto dictum est quod talis degustatio erit viuaciter efficiens. Nam si cut sensus gustus et omnes aliquando sensus corporis gloriosi erunt in optima dispositione; ita actus illorum erunt inefficaci et viuaci apprehensione. Unde potest figurari per fanum mellis quem gustauit. Iona thas de quo dicitur primi. Regum. Quis ionathas extendit summitatem

Decima gloria corporis

ut gule quam habebat in manu et in
tinxit in fano mellis et conuertit ma
num suam ad os suum et illuminati
sunt oculi eius. Sicut ergo iona
ripas per comestionem mellis fortiss
catus in visu et forte ex sumptione
mellis et gustatione ita vitis beati rā
ex dispositione corporis per illo fas
pore habebunt viuacem et excellentē
multum gustationem. et sic erit bea
tudo celestis patrie status omnium
bonorum aggregacione perfectus vt
ait Bonauentura. libro tercio profa
secundo. Quem statū dignetur nobis
sua gratia altissimus dei filius in illo
extremo iudicio concedere: cui laus
honor et gloria pro complemento hu
ius operis sit in sempiternum patrie
et spiritus sancto quas tres personas
vnum deum credimus in eternum.

FINIS.

finit speculum finalis scriba
tionis compositum per reuerendum
magistrum Petrum Reginaldeti sas
ere theologie professorem; ordinis
fratrum minorū Impressum parisiis
per Anthonium cailaut.

Laus deo.



Ne forte exigui spernas documenta
libelli.

Pericge et inuenies nobile dog tibi
Ut siqdes fugias vitū xuris amores
Deenes virtuti premia digna dari
Et si forte nihil moueat te regia celi
Tormenta iferni plurima conspicias
Quin et inuicti discos hie lura supmi
Lūq qbus surgēt corpa muneribus
Deniq qlis erit toti? machina mūdi
Dum celi motus desinet accipies.
Quocirca vt rerā posets cognoscere
finem.

Sepe sit i manib? hoc tibi lector op?

4
jue
1392
B 9

